

**T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**MİLLET KÜTÜPHANESİ ALİ EMİRİ KOLEKSİYONU
555 NUMARADA KAYITLI MECMUANIN
ŞİİR MECMUALARININ SİSTEMATİK TASNİFİ
PROJESİ'NE (MESTAP) GÖRE TASNİFİ
(YÜKSEK LİSANS TEZİ)**

**Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Handan BELLİ**

**Hazırlayan
Mustafa DAĞ**

MALATYA -2022

**T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI
ESKİ TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI**

**MİLLET KÜTÜPHANESİ ALİ EMİRİ KOLEKSİYONU 555
NUMARADA KAYITLI MECMUANIN ŞİİR
MECMUALARININ SİSTEMATİK TASNİFİ PROJESİ'NE
(MESTAP) GÖRE TASNİFİ**

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

Mustafa DAĞ

**Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Handan BELLİ**

MALATYA -2022

ONUR SÖZÜ

Dr. Öğr. Üyesi Handan Belli'nin danışmanlığında yüksek lisans tezi olarak hazırladığım “Millet Kütüphanesi Ali Emiri Koleksiyonu 555 Numarada Kayıtlı Mecmuanın Şiir Mecmualarının Sistemik Tasnifi Projesi'ne (MESTAP) Göre Tasnifi”başlıklı bu çalışmanın, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın tarafımdan yazıldığını ve yararlandığım bütün yapıtların hem metin içinde hem de kaynakçada yöntemine uygun biçimde gösterilenlerden oluştuğunu belirtir, bunu onurumla doğrularım.

Mustafa DAĞ

ÖN SÖZ

Bir mecmuanın içeriğini ve şekil özelliklerini mecmuayı düzenleyen kişinin edebî zevki ve tercihleri belirler. Mecmualardaki şiirler bir şaire ait olabildiği gibi aynı dönemde yaşamış farklı şairlere de ait olabilir. Mecmuaların muhtevası aynı nazım şekli ve aynı nazım türünden ya da farklı nazım şekillerinden ve farklı nazım türünden oluşabilir. Şarkı mecmuaları, naat mecmuaları, gazel mecmuaları, nazire mecmuaları vs.

Mecmualar yazıldığı dönemin edebî zevk ve anlayışı hakkında bilgi verir. O dönemde hangi şairlerin ve şiirlerin tercih edildiği konusunda okuyucuyu bilgilendirir. Mecmuaların sınıflandırılmasında birbirine yakın birkaç tasnif vardır.

Üzerinde çalışılan bu mecmua Süleymaniye Kütüphanesi'nde kaynak taraması yapılırken kütüphane memurunun önerisi üzerine bu mecmua kütüphane kayıtlarında taranmış ve Millet Kütüphanesi'nde böyle bir mecmuanın var olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Millet Kütüphanesi'ne gidilerek bu mecmuanın orada mevcut olduğu teyit edilmiş ve dijital ortamda mecmuaya ulaşılmıştır. Mecmuanın basılmış haliyle görülmesi için talepte bulunulmuş ancak buna izin verilmemiştir.

Üzerinde çalışılan mecmua Millet Kütüphanesi'nde “Mecmua-i Eş’ar” adıyla 555 numarada kayıtlıdır. Kütüphane kayıtlarında mecmua 171 yaprak olarak gözüke de mecmuanın bazı sayfaları eksik, bazı sayfalar ise boştur. Gerek kütüphane kaydındaki verilen künyede gerekse okumalarımız sonucunda bazı gazellerde kullanılan başlıklardan yola çıkılarak mecmuanın Ârif adında bir şaire ait olduğu tespit edilmiştir.

Mecmuada Arapça ve Farsça gazellerle birlikte mensur bölümler de mevcuttur. Mensur bölümler daha çok bir lügatçe ve yazara ait çeşitli notlar şeklindedir. Mecmuada çokça der-kenar mevcuttur, ancak bu notlarda silik kısımlar olduğu için bu durum der-kenarların okumasını güçleştirmektedir. Mecmuada nüsha farklarına çokça rastlanmakta ve bu nüsha farklarından kaynaklı bazı gazellerde vezin kusurları ortaya çıkmaktadır. Mecmuanın alfabe ve yazı türü Arap harfli taliktir.

Millet Kütüphanesi 555 numarada “Mecmua-i Eş’ar” adıyla kayıtlı mecmuanın içeriği hakkında kütüphane kaydında şu bilgiler yer almaktadır:

“Bazı varaklarda yer alan “li-nâmıkîhi’l-fakîr” başlıklı şiirler Ârif mahlaslı bir şaire ait görünüyor (bkz. 52a, 71a, 87b, 88b, 98b, 99a, 107a, 108a, 128a, 142a). Buna nazaran eldeki mecmua da bu zat tarafından derlenmiş ve yazılmış olmalıdır. 157b’de yer alan 1157 tarihli kayda nazaran mecmuanın bu tarihten önce yazılmadığı anlaşılıyor.”

Giriş ve üç bölümden oluşan çalışmanın giriş bölümünde mecmualar ve mecmuaların tasnifinden bahsedilmiştir. Birinci bölümde Millet Kütüphanesi Ali Emiri Koleksiyonu 555 numarada kayıtlı olan mecmua ve mecmuanın içeriği hakkında bilgi verilmiş ve bu içerik tablolara aktarılmıştır. İkinci bölümde Şiir Mecmualarının Sistematik Tasnifi’ne (MESTAP) göre mecmuanın tasnifi yapılmıştır. Üçüncü bölüm transkripsiyonlu metinden oluşmaktadır. Sonuç bölümü ise mecmuanın okunmasından ve incelenmesinden sonra elde edilen tespitlerden oluşmaktadır.

Tezimin hazırlanma sürecinde hiçbir şekilde desteğini esirgemeyen ve beni sürekli teşvik eden, engin hoşgörüsüyle her daim insanı mahcup eden Dr. Öğr. Üyesi Handan BELLİ’ye, tezimin araştırma sürecinde ve sonrasında desteği ile sürekli yanımda olan Dr. Öğr. Üyesi İdris SÖYLEMEZ’e, tezimin hazırlanma aşamasında zamanını çaldığım eşim Selma SOLGUN DAĞ’a, maddi ve manevi olarak yanımda olan aileme sonsuz teşekkür ederim.

Mustafa DAĞ

MALATYA, 2022

ÖZET

Mecmua, farklı nazım şekilleri ve türlerinin yer aldığı ve farklı kişilerce derlenen dergi niteliğindeki eserlerdir. Tertip edilmiş, toplanmış kitap, dergi, risale anlamlarına gelen kelime Arapça “cem” kökünden gelmektedir. Şairlerin dîvânlarında yer vermediği şiirlerin ortaya çıkarılması açısından mecmualar önemli bir yer teşkil eder. Mecmualar yazıldığı dönemin edebî ortamını yansıtmakla beraber o dönemin ekonomik, siyasi ve sosyolojik yapısını da yansıtabilir.

Bu çalışmanın konusunu Millet Kütüphanesi Ali Emiri Koleksiyonu 555 numarada kayıtlı olan “Mecmua-i Eş’ar” adlı bir mecmua oluşturmaktadır. Gerek kütüphane kaydında gerekse mecmuada yer alan bazı gazellerin başlıklarından bu mecmuanın derleyeninin Ârif adında bir şair olduğu tespit edilmiştir.

Çalışmanın giriş bölümünde mecmualar hakkında genel bir bilgi verilmiştir. Birinci bölümde mecmuanın içeriği hakkında bilgi verilmiş ve bu içerik tablolara aktarılmıştır. İkinci bölümde Şiir Mecmualarının Sistematik Tasnifi’ne (MESTAP) göre mecmuanın tasnifi yapılmıştır. Üçüncü bölüm transkripsiyonlu metinden oluşmaktadır. Sonuç bölümü ise elde edilen tespitlerden oluşmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Klâsik Türk Edebiyatı, MESTAP, Mecmua, Ârif.

ABSTRACT

Mecmua is a journal containing different verse forms and genres and compiled by different people. The word, which means organized, collected book, journal, treatise, comes from the Arabic root "cem". Journals constitute an important place in terms of revealing the poems that poets do not include in their divans. While journals reflect the literary environment of the period in which they were written, they can also reflect the economic, political and sociological structure of that period.

The subject of this study is a journal called "Mecmua-i Eş'ar", which is registered at the National Library Ali Emiri Collection number 555. It has been determined from the titles of some ghazals both in the library record and in the magazine that the compiler of this magazine was a poet named Ârif.

In the introduction part of the study, general information about journals is given. In the first part, information about the content of the journal is given and this content is transferred to the tables. In the second part, the classification of the magazine was made according to the Systematic Classification of Poetry Magazines (MESTAP). The third part consists of the transcribed text. The conclusion part consists of the findings obtained.

Keywords: Classical Turkish Literature, MESTAP, Journal, Ârif.

İÇİNDEKİLER

ONUR SÖZÜ.....	iv
ÖN SÖZ	v
ÖZET	vii
ABSTRACT.....	viii
İÇİNDEKİLER	ix
TABLolar LİSTESİ	x
KISALTMALAR	xi
GİRİŞ	1
A. Mecmua ve Şiir Mecmuaları Üzerine.....	1
B. Mecmuaların Tasnifine Dair	3
BİRİNCİ BÖLÜM	6
MİLLET KÜTÜPHANESİ ALİ EMİRİ KOLEKSİYONU 555 NUMARAYA	
KAYITLI ŞİİR MECMUASININ TANITILMASI.....	6
1.1. Nüsha Tavsifi ve Millet Kütüphanesi Ali Emiri Koleksiyonu 555 Numaraya	
Kayıtlı Şiir Mecmuası Hakkında	6
1.2. Tertip Hususiyetleri	9
1.3. Mecmuda Yer Alan Şairler ve Şiir Sayıları.....	11
1.4. Mahlası Bilinmeyen/Bulunmayan Şiirler.....	14
1.5. Mecmuada Yer Alan Arapça ve Farsça Şiirler	15
1.6. Mecmuada Yer Alan Şiirlerin Varak Numarasına Göre Dizilimi.....	15
İKİNCİ BÖLÜM.....	22
MECMUANIN MESTAP'A GÖRE TASNİFİ	22
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	119
TRANSKRİPSİYONLU METİN	119
SONUÇ	376
KAYNAKÇA.....	378

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo	Sayfa
Tablo 1.1. Mecmuada Yer Alan Şairlerin Şiir Sayıları ve Varak Numaraları	11
Tablo 1.2. Mahlası Bilinmeyen\Bulunmayan Şairler.....	14
Tablo 1.3. Mecmuada Yer Alan Arapça ve Farsça Şiirler	15
Tablo 1.4. Mecmuada Yer Alan Şairlerin Varak Numaralarına Göre Dizilimi	15
Tablo 2.1. Metin İçerisinde Kullanılan Özel İşaretler.....	22
Tablo 2.2. Mecmuanın MESTAP'a Göre Tasnifi	23

KISALTMALAR

C	: Cilt
D	: Dîvân
G	: Gazel
K	: Kaside
MESTAP	: Şiir Mecmualarının Sistematik Tasnifi Projesi
M	: Müfred
No	: numara
s	: sayfa
S	: sayı
TDK	: Türk Dil Kurumu
TDVİA	: Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi
vb.	: ve benzeri
Vr.	: varak
vs.	: ve saire
yy.	: yüzyıl

GİRİŞ

A. Mecmua ve Şiir Mecmuaları Üzerine

Mecmua, farklı nazım şekilleri ve türlerinin yer aldığı ve farklı kişilerce derlenen dergi niteliğindeki eserlerdir. Kelime Arapça “cem” kökünden gelmektedir. Tertip edilmiş, toplanmış kitap, dergi, risale anlamlarına gelen mecmua, farklı sözlüklerde şu şekilde tanımlanmaktadır:

“Mecmua edebiyatta terim olarak defter, çeşitli konuların bir araya getirildiği yazıları ihtiva eden kitap, şiir defteri anlamında kullanılmıştır” (Kut, 1986:170).

“Cem’ olunmuş, toplanmış, bir araya getirilmiş şey, tüm” (Devellioğlu, 1990: 711).

“Toplanarak tertip ve tanzim edilmiş şeylerin hepsi, seçilmiş yazılardan meydana getirilen kitap, dergi” (Doğan, 2011:679).

“Toplanmış, biriktirilmiş ve düzenlenmiş şeylerin tamamı, antoloji, güldeste, dergi” (Parlatır, 2006:1033).

“Toplanılıp bir araya getirilmiş şeylerin hepsi, koleksiyon, seçilmiş yazılardan meydana getirilmiş yazma kitap, türlü konulardan bahsetmek üzere çıkarılan risale, dergi” (Özön, 1979:497).

“Çeşitli yazılardan meydana gelmiş el yazması kitap, toplanmış derlenmiş şeylerin bütünü, dergi” (Çağbayır, 2007).

“Mecmua başlangıçta, birçok bakımdan benzediği cönk gibi ayetler, hadisler, fetvalar, dualar, hutbeler, şiirler, ilahiler, şarkılar, mektuplar, latifeler, lugaz ve muammalarla ilaç tariflerinin ve faydalı bilgilerin, notların, tarihi belge ve kayıtların (Tevarih) derlendiği bir not defteri halinde ortaya çıkmış, zamanla gelişip düzenli bir tertip ve şekle kavuşarak türlerine göre bazı farklılıklar gösteren bir kitap veya telif çeşidi özelliği kazanmıştır. Bir telif türü olarak gelişimini tamamladıktan sonra genellikle kitap hüviyetindeki teliflerden farklı bir tarafı kalmamıştır” (Uzun, 2003:265).

Mecmuada esas olan derleyenin edebî zevk anlayışıdır. Bu nedenle mecmuanın içeriğini ve şekil özelliklerini mecmuayı düzenleyen kişinin tercihleri belirler. Mecmualardaki şiirler sadece bir şairin şiirlerinden oluşabildiği gibi belli bir dönemde yaşamış şairlerin şiirlerinden oluşan mecmualar da vardır. Aynı nazım şekli veya aynı nazım türünde ve birçok konuda yazılmış şiirlerin derlendiği mecmuaların olduğu

görülmektedir. İlahi mecmuaları, şarkı mecmuaları, gazel mecmuaları, kaside mecmuaları, nazire mecmuaları, naat mecmuaları, vefat mecmuaları, tarih mecmuaları vs. Mecmuayı derleyen ölümünden sonra eklemeler yapılarak genişleyen mecmualar da vardır.

Mecmuanın derleme tarihini ya müstensihin verdiği ipuculardan ya da mecmuadaki şairlerin hangi dönemde yaşadıklarına bakılarak tespit edilebilir. Mecmuanın fiziki özellikleri de mecmuanın derleme tarihi hakkında ipucu verebilir:

“Mecmuaların büyük çoğunluğunun kimler tarafından ve ne zaman yazıldığı bilinmemektedir. Buna rağmen içindeki nesir ya da şiir parçalarından, bu eserlerde geçen şahıs isimlerinden, tarih manzumelerinden, temellük kayıtlarından, cilt, kâğıt ve hat gibi hususiyetlerinden mecmuaların derleniş tarihleri aşağı yukarı tahmin edilebilir” (Özerol, 2013:403).

Mecmualarda alfabetik veya kronolojik bir sıralamaya ya da bir konu bütünlüğüne bağlı kalma gibi bir zorunluluk söz konusu değildir. Ancak bazen müstensihlerin mecmuayı belli nazım şekillerine göre tertip ettiği görülmüştür. Lugaz mecmuaları, kaside mecmuaları, gazel mecmuaları bu durumu örnekler niteliktedir. Mecmualardaki şiirler farklı dillerde yazılmış olabilir veya Türkçe yazılmış bir mecmuada Arapça veya Farsça şiirlerle karşılaşmak mümkündür. Üzerinde durulacak mecmuada da bu durum söz konusudur.

Mecmualar hangi şairlerin döneminde popüler olduğu, hangi şiirlerin daha çok beğenildiği hakkında okuyucuya fikir verir. Mecmualar dönemin şiir zevkini ve anlayışını yansıtır ve hangi şairlerin kaleminin güçlü olduğunu gösterir. Özellikle nazire mecmuaları bu konuda sağlam ipucular verir. Şairin şiirleri çokça rağbet görmüş olacak ki onun şiirlerine çokça nazire yazılmış olsun. Mecmualar edebiyat ve şiir bilgisi olan ve zevk sahibi kişiler tarafından kaleme alındığı için dönemin edebî zevki, beğenileri ve tercihleri hakkında bilgi verir ve onu derleyen kişinin şiir zevkini oluşturur. Bir nevi döneminin şiir ve edebiyat dergileridir mecmualar. Bu nedenle mecmualarda farklı şairler, farklı nazım şekilleri ve farklı şiir zevkleri bulunabilir.

Şairlerin dîvânlarında yer almayan şiirler mecmualarda karşımıza çıkabilmektedir. Şairlerin dîvânlarında bu şiirlerin yer almamasının farklı nedenleri olabilmektedir. Şair kendi isteği ile şiiri dîvânına almadığı gibi, şairin ölümünden sonra dîvânı tertipleyen kişi de almamış olabilir. Bundan dolayı şiirin dîvânda yer almamasında farklı nedenler olabilmektedir. Yaşar Aydemir bu nedenleri şöyle sıralamaktadır:

“1. Dîvân neşirlerinde yer almadığı halde mecmualarda bulunan bir şiir, metin tenkiti yapılan çalışmalarda görülmeyen nüshalardan kaynaklanmış olabilir.

2. Şair, dîvânını tespit ettikten sonra şiir yazmış, yazdığı bu şiir tertip ettiği dîvân nüshasına girmemiş olabilir. Ömrü vefa etmediği ya da başka sebeplerle tekrar tertibe girişmediği için bu şiir dışarda kalmıştır.

3. Dîvân şiiri büyük oranda meşk etme, egzersiz yapma üzerine kuruludur. Meşk edilen bu şiir bir anlamda karalamadır ve şair dîvânına girmesini istememiş olabilir.

4. Şair, meşk ettiği çalışmaların hepsini değil en güzelini dîvân tertibine almak istemiş olabilir. Bazı çift matlı gazel örnekleri buna delil teşkil edebilir.

5. Şair, bazı şiirlerini estetik açıdan yetersiz gördüğü veya çalışmasını tamamlama noktasında eksik kaldığını düşündüğü için dîvân tertibine almamış olabilir.

6. Şair, dîvânını kendisi tertip etmemiş, dîvân sonradan bir başkası tarafından tertip edilmiş, böylelikle bazı şiirleri tertip dışında kalmış olabilir.

7. Bazı şairlerin müsveddeleri ölümünden sonra yayılmış olabilir.

8. Bazı şairlerin, özellikle çok okunan şiirlerinin dilden dile dolaşması sonucu bir anlamda miri malı olarak görülen ve zamanla aslından uzaklaşan ikinci bir manzume olarak ortaya çıkmış olabilir.

9. Özellikle mesaj yüklü tasavvufi şiirler, çoğunlukla müridin eğitimi amaçlı kullanılmasından dolayı şifahi kültürde yer etmiş, arkasından da yazıya geçirilmiş olabilir.

10. Kimi şiirler, bazı şairlerin, çoğunlukla da mutasavvıf şairlerin şiirlerine ilaveler yapılması, hatta Ahmet Yesevî'nin hikmetlerinde olduğu gibi onun adına şiirler söylenmesi sonucu tertibe girmemiş olabilir.

11. Bir başka önemli husus da mecmua tertip eden kişiden kaynaklanabilir. Mecmuayı tertip eden kişi profesyonel olabileceği gibi amatörce bu işle uğraşır da olabilir. Bu durum beraberinde birtakım yanlışları da getirir. Örneğin; bir şaire ait şiiri başkasına ait göstermek gibi” (2007: 132-133).

Bu maddelerden görüldüğü üzere şair bir şiiri kendisi dîvânına almadığı gibi bazen de dîvânı kendisinden sonra tertip edildiği için dîvânı tertip eden kişi bu şiirleri almamış olabilir. Mecmuada yer alan bir şiirin dîvânda yer almaması dîvânı tertip eden kişiden kaynaklı olabildiği gibi şairin kendi tercihi de olabilir.

B. Mecmuaların Tasnifine Dair

Mecmuaların sınıflandırılmasında birbirine yakın birkaç tasnif vardır:

“Mecmuaların büyük bir kısmının müstensihinin ve düzenlenme tarihinin belli olmaması ve henüz bu alanda yeterli akademik çalışmaların olmaması gibi nedenlerden dolayı bugüne kadar tam bir tasnifi yapılamamıştır” (Kut, 1986:170; Aydemir, 2007:123).

İçerik açısından ilk tasnif çalışması Agâh Sırrı Levend’e aittir. Levend, mecmuaları ana hatlarıyla şu şekilde sınıflandırmıştır:

“1. Nazire Mecmuaları

2. Antoloji niteliğindeki seçme şiir mecmuaları

3. Türlü konularda risalelerin bir araya getirilmesiyle ortaya çıkan mecmualar

4. Aynı konulardaki eserleri içine alan mecmualar

5. Tanınmış kişilerce hazırlanmış, yararlı bilgileri, fıkraları ve özel mektupları kapsayan mecmualar” (1998: 166-174).

Günay Kut, Agâh Sırrı Levend’ten farklı olarak “Karışık, yani manzum ve mensur veya farklı dillerle yazılmış parçalardan oluşan mecmualar” maddesini eklemiştir. Günay Kut’un tasnifi ise şu şekildedir:

- “1. Nazire mecmuaları
2. Seçme şiir mecmuaları
3. Aynı konu ile ilgili eserlerin bir araya getirilmesiyle oluşan mecmualar
4. Karışık, yani manzum ve mensur veya farklı dillerle yazılmış parçalardan oluşan mecmualar
5. Derleyeni belli mecmualar” (1986: 170-174).

Mecmuaları tasnif eden bir diğer isim ise Atabey Kılıç’tır. Atabey Kılıç mecmuaları şu şekilde tasnif etmiştir:

- “1. Cilt ve tertip hususiyetleri bakımından mecmualar
2. Şekil bakımından mecmualar
3. Dil bakımından mecmualar
4. Muhteva bakımından mecmualar
5. Şahısların tertip ettiği veya şahıslar için tertip edilen mecmualar” (2012: 80-95).

Mecmualar Türk edebiyatı tarihi için önemli bir yer teşkil etmektedir. Özellikle şiir mecmuaları gerek yeni şairlerin ortaya çıkarılması gerekse var olan şairlerin dîvânlarında yer almayan şiirlerin tespit edilmesi açısından önemli bir yere sahiptir. Mehmet Fatih Köksal mecmuaların Türk edebiyatı için önemini şu şekilde dile getirmektedir:

- “1. Kaynaklarda adı geçmeyen, unutulmuş şairlerin şiirlerine mecmualarda rastlamak mümkündür.
2. Bilinen şairlerin dîvânlarında bulunmayan şiirlerine rastlamak mümkündür.
3. Şairlerin dîvânlarındaki şiirlerinin farklı şekillerine (fazla veya eksik beyitler, nüsha farkları vs.) tesadüf edilebilir.
4. Mecmualar arasında bilinmeyen, varlığı bilindiği halde nüshası tespit edilemeyen eserlerle de karşılaşılır.
5. Bilinmeyen veya kullanılmayan nazım şekilleri, bilinen nazım şekillerinin örneği görülmeyen kafiye tipleri, farklı bent yapıları; yeni türler, edebiyatımızda kullanımına rastlamadığımız aruz kalıpları vb. örneklerle de mecmualarda karşılaşabiliriz.
6. Mecmualarda, zaman zaman şairlerin hayatıyla ilgili önemli bilgileri de yakalama imkanı vardır.
7. Bazı şiir mecmualarında başka şairlerin de şiirleri bulunmakla beraber, özellikle bir şairin şiirlerinin yoğun olduğu görülür. Derleyenin şair olduğu bir şiir mecmuası edebiyat tarihi araştırmalarına katkısı bakımından kuşkusuz daha kıymetli sayılır.

8. Mecmualar –bir kısmı kendisi de şair olan- şiirseven kişiler tarafından tertip edilen eserlerdir. Bu itibarla derleyeni belli kişiler tarafından toplanan mecmualarda o şahsın/şairin zevklerini fark ederken, dönemin genel beğenisiyle ilgili önemli ipuçları yakalamak mümkündür.

9. Şiir mecmualarında genel olarak dönemin zevklerini, edebî tercihlerini vs. anlamak kabil olduğu gibi ferdî temayüllerin de izini sürmek mümkündür.

10. Mecmualar dışındaki eserlerin fevâid ve vikâye yapraklarında da zaman zaman rastlamak mümkünse de özellikle mecmualarda çok sık rastladığımız edebiyat dışı kimi konular da ayrıca ele alınması gereken önemli noktalar. Şöyle ki hemen her mecmuanın boş kalmış sayfalarında, yazılı sayfaların der-kenarlarında, fevâid ve vikâye yapraklarında çeşitli dualar, otlarla ilaç yapım tarifleri, tılsım, vefk, reml, tefe''ül gibi bazı ilimler, havas denilen bazı itikatlara dair notlar, tarih kıt'aları, müstakil matla ve müfredler bulunur. Bunlara asıl mecmua konusuyla ilgisi olmayan kayıtlardır. Bütün bunlar edebiyat araştırmacıları kadar sosyoloji, tarih, antropoloji, dinler tarihi, halkbilim gibi farklı bilim dallarının alanına giren çok önemli bilgilerdir. Türk milletinin kültür kodlarını ortaya koyması bakımından, mecmuaların bir de bu gözle incelenmesi önemlidir.

11. Bütün bunlarla beraber özelde şiir mecmualarının, genelde de bütün mecmuaların yukarıda sayılan fayda ve önemleri tek tek ve birbirinden bağımsız olarak incelendiğinde çok fazla bir anlam ifade etmezler. Ama aynı dönemde derlenmiş yüzlerce mecmuanın taranmasından ortaya çıkacak manzara devrin müşterek anlayış ve zevkini ortaya dökcektir. Tüm bunlar için başta şiir mecmuaları olmak üzere bütün mecmualar taranarak bir “bilgi bankası” oluşturmak zaruridir” (2012: 89-91).

Fatih Köksal'ın yukarıda belirttiği gibi mecmualar sadece edebiyat tarihi için değil sosyoloji, dinler tarihi, antropoloji, tarih, tıp gibi birçok alan için önemlidir. Edebiyat tarihinde yer almayan şairlerin gün yüzüne çıkması, dîvânı olduğu bilinmeyen şairlerin dîvân sahibi olduğunun anlaşılması mecmualar aracılığıyla ortaya çıkmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

MİLLET KÜTÜPHANESİ ALİ EMİRİ KOLEKSİYONU 555 NUMARAYA KAYITLI ŞİİR MECMUASININ TANITILMASI

1.1. Nüsha Tavsifi ve Millet Kütüphanesi Ali Emiri Koleksiyonu 555 Numaraya Kayıtlı Şiir Mecmuası Hakkında

555 numaraya kayıtlı şiir mecmuası, Millet Kütüphanesi'nde “Mecmua-i Eş'ar” adıyla kayıtlı olan mecmuanın tasvifi şu şekildedir:

Dil: Türkçe

Sınıflama Numarası/ Konu: 810/ Türk Edebiyatı

Kütüphane: Millet Kütüphanesi

Koleksiyon: A.E. Manzum

Yaprak, satır, sütun sayısı: 171yk., muhtelif st., muhtelif stn.

Boyutlar (Kağıt ve yazı alanı): 200x134-bxb mm

Alfabe ve yazı türü: Arap Harfli Talik

Baş:

Aceb mecmû'a-ı memlû defîne

Cevâhirden lebâleb pür-ğazîne

Sonu:

Hasretüñle yakduñ vücûdum nâra/Müştaş-ı vuşlat

Du'âlar sezâ mı böyle mekkâra / Ağyâr virmiş yatağ yatağa

Üzerinde çalışılan bu mecmuanın Ârif adlı bir şair tarafından derlendiği tespit edilmiştir. Mecmuayı derleyen kişi aynı zamanda bir şairdir. Mecmuayı derleyen kişinin şair olması mecmuayı edebiyat tarihi açısından daha önemli kılmaktadır. Şiire ve edebiyata uzak olan kişilerce derlenen mecmualarda hem kusur hem de hatalar çokça görülmektedir. Bir şaire ait şiirin başka bir şaire aitmiş gibi gösterilmesi, kelimelerin yanlış okunmasından kaynaklı yanlış yazılması bunlardan sadece birkaçıdır. Ancak

üzerinde çalışılan bu mecmuada bu hatalardan ziyade silik çıkan kısımlar göze çarpmaktadır. Bu durum bazı kelimelerin yanlış okunmasına hatta hiç okunamamasına neden olmaktadır. Bu kısımlar çalışmamızda üç nokta (...) ile gösterilmiştir. Şair bazı sayfalarda silik çıkan kısımları başka bir sayfada tekrar ele almıştır. Bazı şiirlerde ise şairin el yazısı değişmekte ve süslü bir yazı şekli tercih edilmektedir. Şair başka bir gazele ya da müfred beyite geçerken sonlanan şiirin arkasına mim harfi eklemiştir.

Mecmuada yer alan Arapça ve Farsça şiirlerden de görüldüğü gibi mecmuayı derleyen kişinin Arapça ve Farsça bilgisine sahip olduğu anlaşılmaktadır. Farsça kısımlar şiirlerden oluşurken Arapça kısımlar daha çok nesir bölümlerden oluşmaktadır. Nesir kısımlar, gramer ve lügat hakkında bilgi veren parçalardan oluşmaktadır. Arapça ve Farsça kısımlar okunmamış sadece tabloda gösterilmiştir. Mecmuada bazı sayfalar tek bir beyitten ya da bir cümleden oluşmaktadır.

Mecmuayı derleyen kişinin Mevlevî şairlere ağırlık verdiği görülmektedir (Adem Efendi, Arzî Dede, Asım İsmail Efendi, Fasîh, Kâmî, Kânî Sâbit). Bu durum onun bir mevlevî dervişi olabileceğini göstermektedir. Mecmuada hikemî ve âşıkâne gazellerin daha ağır bastığı görülmektedir. Hikemî gazelin öncüsü olan Nâbî mecmuada en çok şiiri olan şair olarak dikkat çekmektedir. Mecmuayı derleyen kişi yer yer şiirlerde beyit sıralamasına uymamış, şairlerin dîvânlarındaki gazellerin beyit sıralamasının dışında bir sıralama yapmıştır. Bazı gazellerin tamamını almamış, bir ya da birkaç beytini eksik almıştır. Bazı gazellerin ise tek bir beytini almıştır. Mecmuadaki şiirler alfabetik olarak ya da şairlerin yaşadığı yüzyıla göre belli bir kural dahilinde mecmuaya alınmamıştır. Seçilen şair ve şiirlerin sıralaması veya bir gazelin sadece bir ya da birkaç beytinin alınması mecmuayı derleyen kişinin edebî zevk ve anlayışı hakkında bilgi vermektedir. Bazı gazellerde nüsha farkları olduğu tespit edilmiş ancak bu konu ileride başka bir çalışmanın konusu olarak düşünüldüğü için burada ayrıca belirtilmemiştir.

Gerek vezin olarak gerekse anlam olarak kusurlu görülen şiirlerde metin tamiri yapılmış ancak bu metin tamirleri sırasında gazelin bütünlüğünün bozulmamasına dikkat edilmiştir. Fâsîh ve Bâkî'ye ait birer şiirin bu şairlerin dîvânında yer almadığı görülmüştür. Mecmuada yer alan nesir kısımlarda sıklıkla lügat bilgisi verilmiş, bazı kelimelerin nasıl yazıldığı hakkında gramer bilgisi verilmiştir. Mecmuada bazı sayfalarda çokça der-kenar yer almakta bu durum okumayı oldukça güçleştirmektedir.

Bazı sayfalarda bu der-kenarlar o kadar karmaşık bir yapıdadır ki bu der-kenarları fark etmeyi bile güçleştirmektedir.

Mecmuada gazel, kaside, kıt'a, rubai, müstezat, terhib-i bent ve terci-i bent gibi nazım biçimlerine; naat, methiye ve münacaat gibi nazım türlerine yer verilmektedir. Şair kendisine ait 17 gazel, 3 kıt'a ve 2 müfred beyite yer vermiştir. Mecmuada şehrengizlere ait kısımların da olduğu görülmektedir.

Mecmuada yer alan şairler belli bir yüzyıla göre sıralanmamıştır. 17. yüzyılda yaşayan şairlerin mecmuada ağırlıkta olduğu görülmektedir. Bununla birlikte 16 ve 18. yüzyılda yaşayan şairler de mecmuada yer almaktadır. Çok az da olsa 15. yüzyıl şairleri vardır. Mecmuanın geniş bir zaman dilimini kapsadığı anlaşılmaktadır. Bu durum mecmuanın 18. yüzyıl ve sonrasında derlendiğini gösterir. Gerek alfabetik gerekse kronolojik olarak mecmuanın belli bir düzen ve disiplin gözetilerek derlenmediği görülmektedir. Mecmuayı derleyen kişinin tercihleri mecmuanın düzen ve disiplinini belirlemektedir.

Mecmuadaki Arapça ve Farsça kelimelerin yazılışında İsmail Ünver'in Çeviriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler adlı makale esas alınmıştır.

Yaptığımız araştırmalar sonucunda Bilal Kemikli'nin "Bir Osmanlı Şeyhülsîlâmı: Ârif Hikmet Beyefendi" adlı makalede bahsettiği kişinin bu mecmuayı derleyen kişi olabileceği düşünülmektedir. Bu makalede bahsedilen kişinin 18. yüzyılda yaşamış olması, seyyid olması ve onun da Mevleviliğe ilgi duyması, Nâbî, Nefî ve Bâkî gibi şairlerden etkilenmiş olması mecmuayı derleyen kişinin Ârif Hikmet Beyefendi olabileceğini düşündürmektedir. Aynı zamanda Ârif Hikmet'in Arapça ve Farsça bilmesi ve Kütüphane kataloglarında Mecmua-ı Eş'ar adlı kayıtlı bir eserinin olması bu savı kuvvetlendirmektedir. Yine Mustafa Bilge İslam Ansiklopedisi'ne yazdığı Ârif Hikmet maddesinde böyle bir eserden bahsetmektedir:

"Bunlardan başka İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi'nde İbnülemin yazmaları bölümünde kendi el yazısıyla Rumeli Teftiş Defteri ile Mecmua-ı Eş'ar ve kısa bazı bilgiler ihtiva eden bir hatıra defteri bulunmaktadır" (Bilge, 1991: 365-366).

Kütüphane kaydındaki künyede de Mecmua-ı Eş'ar olarak geçen bu mecmua, Bilal Kemikli'nin makalesinde ve Mustafa Bilge'nin İslam Ansiklopedisi'nde bahsettiği Ârif Hikmet olma ihtimalini güçlendirmektedir. Ancak bahsi geçen Ârif Hikmet divân sahibi olup gazellerinde "Hikmet" mahlasını kullanmaktadır. Mecmuada Ârif mahlası

kullanıldığı için bu durum bizi şüphede bırakmaktadır. Ortak yönlerinin çok olması ile birlikte dîvânında farklı bir mahlas kullanması kesin bir yargıya varmayı güçleştirmektedir. Bu nedenle bu çalışmada mecmuanın derleyeni olabileceği düşünülen Ârif Hikmet Beyefendi'nin hayatına yer verilmemiştir. Mecmuada yer alan şiirler ile Ârif Hikmet Dîvânındaki şiirler karşılaştırıldığında da aynı şiirlerle karşılaşılmamıştır.

1.2. Tertip Hususiyetleri

Millet Kütüphanesi Ali Emiri Koleksiyonu 555 numaraya kayıtlı mecmuanın içerisindeki şiirlerden yola çıkılarak mecmuanın Ârif adlı kişi tarafından derlendiği tespit edilmiştir. Mecmua kütüphane kaydında 171 yaprak olarak gösterilmekte ve toplamda 342 sayfadır. Ancak mecmuanın en son varağının sayfa numarası 236'dır. Bu durum mecmuanın toplamda 572 sayfadan oluştuğunu ve 65 varağın eksik olduğunu göstermektedir. Mecmuada 100-109, 118-128, 134-138, 161-168, 199-211, 216-220 varakların eksik olduğu görülmektedir. Bu eksik sayfalarla birlikte mecmuada 70 boş sayfa yer almaktadır. Sayfaların numaralandırılmasında bazı sayfaların yanlış numaralandırıldığı ya da bazı sayfalarda iki farklı numaralandırmanın olduğu görülmektedir. Kütüphane künyesindeki numaralandırmada ve mecmuada yer alan şairlerin sıralanışında da yanlışlıklar yapılmıştır. Kütüphane künyesinde gösterilen bazı şairlerin şiirleri o sayfada yer almadığı durumlar mevcuttur.

Ön kapakta 1217 Diyarbekirli Ali Emiri mührü bulunmaktadır. Kapakta yaklaşık on Arapça, Farsça ve Türkçe beyit vardır. Mecmûanın alfabe ve yazı türü Arap harfli taliktir. Mecmûanın dili Türkçe olup boyutları 200x134-bxb şeklindedir. Mecmûda çokça der-kenar mevcut olduğu için ilk sayfaları karmaşık yapıdadır ve bu durum okumayı güçleştirmektedir. Bazı kelimeler ise silik çıkmıştır. Mecmuada 104 şaire ait toplam 325 şiir mevcuttur. Bununla birlikte 237 müfred beyit, 22 kıt'a, 2 rubai ve 3 muamma mecmuada yer almaktadır. 204 müfred beyitin, 1 rubainin ve 15 kıt'anın şairi tespit edilememiştir. 37 gazelle en çok şiir Nâbî'ye aittir. Nâbî'den sonra 28 gazelle Bâkî, 24 gazelle Râşid, 22 gazelle Fasîh ve 17 gazelle mecmuanın derleyeni olan Ârif gelmektedir. Mecmuada Arapça ve Farsça gazeller ve nesir parçalar bulunmaktadır. Arapça ve Farsça gazeller Câmî, Hafız, Kasım Hayyam ve Sa'ib'e aittir.

Mecmuada belli bir disiplin gözetilmemekle birlikte nazirelerin art arda sıralandığı, bazı kısımlarda ise bir şaire ait gazellerin peş peşe verildiği görülmektedir.

Peş peşe gelen gazellerde başlık olarak ilk gazelde şairin adı yazılırken daha sonraki gazellerde “velehû” ya da “lehû” ibaresi kullanılmıştır.

Millet Kütüphanesi 555 numarada “Mecmua-i Eş’ar” adıyla kayıtlı mecmuanın içeriği hakkında kütüphane kaydında şu bilgiler yer almaktadır:

“Bazı varaklarda yer alan “li-nâmıkîhi’l-fakîr” başlıklı şiirler Ârif mahlaslı bir şaire ait görünüyor (bkz. 52a, 71a, 87b, 88b, 98b, 99a, 107a, 108a, 128a, 142a). Buna nazaran eldeki mecmua da bu zat tarafından derlenmiş ve yazılmış olmalıdır. 157b’de yer alan 1157 tarihli kayda nazaran mecmuanın bu tarihten önce yazılmadığı anlaşıyor.

Mecmuada yer alan şairler ve sair malumat dökümü şöyledir:

Bazı Arapça ve Türkçe vecize ve beyitler; Müfredler; Sâbit Efendi, İbn-i Kemâl, Mollâ Celaleddin, Fasîhü’l-Mevlevî, Seyyîd Vehbî, Râmî Mehmed Paşa, Nâbî, Rüşdi, Ârif, Nâzım, Tâlib, Nâîlî, Sırrî, Sâmi Efendi, Nedîm, Adem Efendi, Câzim, Neşâtî, Şâkir Beg, Şinâsî, Râşid Efendi, İsmetî, Vâsîf, Resimü’l-mevlevî, Arzî Dede el-Mevlevî, Seyyid Nahifî, Necib, Behâyî, Vâsık, Âsım İsmail Efendi, Pîrzâde Mollâ, Zihnî, Dürri, Bâkî, Cevrî, Fehîm, Azmîzâde, Nefî, Kânî, Tıflî Çelebi, Seyyîd Fuzûlî, Riyâzî, Müstezâd-ı Hayâlî-i Selânikî, İzzet, Yahyâ, Fâizî, Sâib, Arapça fikhî ibareler, Taftazân’dan alıntı Arapça ibareler, sahibi meçhul müfredler, Tahmis-i Âli, Arapça şiir, Akovalî-zâde Hâtem, Mensur Arapça İbareler, Câmî (Farsça), Der-vasf-ı dervîşân-ı zaman ez-Kâtib Çelebi (şiir), Hâfız, Fenâî, Kâsım-ı Hayyam, Mevlana Tâceddin Geylânî, Bir ayet tefsiri, Mantıkî, Makalî, Şemsî, Bezmî, Arapça ibareler ve beyitler, Sâni’î, Cinânî Beg, Sâkıb Efendi, Fehim’in Şehri’nin mahdumu vefat edince yazdığı şiir, Şehrî, Miraciye-i Nâdirî, İshak Efendi, bir türkû, satranç hakkında fikirler, Ulvî, İmriü’l-kays, li-nâmıkîhi’l-fakîr (Ârif), Hassan, Accâc, Haccacdan bir nakil, Muhtelif Fevâid, isimsiz şiirler, Çekdirme Levendi için dediği şiir, Bâkî’nin Anadolu Kazaskeri Mehmed Efendiye yazdığı Sünbül kasidesi, Hall-i Vehbî berây-ı târih-i Nâbî, çocuk lisanından şiir, Nevres, nükteler, Haylî, Nev’î, Nâyî, Emrî, birine yazılan sakal tarihleri, Rûhî, Sabrî, Neylî, Bedr Aga, Lâmiî, Adlî, Münifî, Nasuhî, Hâmî, Gevherî, Lutfî, Nahifî’den Câmî’ye tahmis, Râcî, Fâik, Tarzî, Emin, Karaferyeli Râmiz Efendi, Edirnevî Mustafa Aganın Râmiz’e naziresi, Tarih-i Sa’dî Efendi, Tahmis-i Kâtibî, Sehmî, Vahîd’in mahbubu için yazdığı manzum hikaye, Hekimbaşı-zâde’nin Dîvân Efendisi Hıfzî Efendi’nin Kandiye münasebetiyle Ali Paşaya yazdığı methiye, sene 1157, Ulvî’nin Nişancı Mehmed Beg için yazdığı kaside, Râgıb Paşa, Latifî, Tevbenâme-i Veysî, Şarkî-i Sehvî (?) Çelebi. Şiraze sağlam olmakla beraber bazı varaklar ayrılmış durumda.”

1.3. Mecmuda Yer Alan Şairler ve Şiir Sayıları

Mecmuada yer alan şairler ve bu şairlerin şiir sayıları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 1.1. Mecmuada Yer Alan Şairlerin Şiir Sayıları ve Varak Numaraları

ŞAİR ADI	VR. NU. / GAZEL-NAAT-KASİDE-MÜSTEZÂD-MİRACİYYE-TERKİB-İ BENT	VR. NU./MÜFRED-KIT'A-RUBAİ	İKİ BEYİT	Şiir Sayısı/ Müfred Sayısı
Adem Efendi	1G/5b, 1G/141a		141a	2 Şiir
‘Adlî	1G/155b	M/22b		1 Şiir 1 Müfred
Akkovalı-zâde Hâtem Efendi	1G/20a, 2G/90a			3 Şiir
‘Âlî	1G/18a			1 Şiir
‘Ârif	1G/2b, 2G/57a, 1G/82b, 2G/110a, 1G/111a, 1G/144b, 1K/145a, 2G/145b, 2G/177b, 1G/185b, 1G/188b, 1G/190b, 1G/192b	M/26b, 3K/132b, M/224b	132a	17 Şiir 2 Müfred 3 Kıt’a
‘Arzî Dede	1G/7b			1 Şiir
‘Atâyî	Miraciyye/151-152ab			1 Şiir
‘Asım İsmâ’il Efendi	1G/9a			1 Şiir
‘Azmi-zâde		16b	10b	1 Kıt’a
Bahâ’î	1G/8b, 1G/189b			
Bakî	1G/10a, 1G/12b, 1G/24b, 1G/28b, 1G/30a, 1G/30b, 1G/33a, 1G/39b, 1G/47a, 2G/50a, 1G/52a, 1G/53b, 1G/56a, 1G/61a, 2G/61b, 1G/67a, 1G/87a, 1G/117a, 1G/131a, 2G/141a, 1G/146a, 1G/173a, 1G/181b, 1G/183b, 1G/187b	M/5b, M/10a, 14a/M M/26b, M/56a, K/86ab, M/95a, M/188b, K/194a	67b,	28 Şiir 7 Müfred 2 Kıt’a
Bedir Aga			141a	
Belîğ	1G/69a, 1G/71a		69a	2 Şiir
Bezmî	1G/29b, 1G/224b			2 Şiir
Câzîm	1G/6a			1 Şiir
Cevrî	1G/10a, 1N/25ab, 1G/186a, Terkib-i Bent/76, 77,78,79ab			4 Şiir
Cinânî	1G/33b, 1G/38a, 1G/49a			3 Şiir
Dürrî	1G/9b, 1G/221b, 1G/230b	M/22b		3 Şiir 1 Müfred
Eminî	2G/192a, 1G/192b			3 Şiir
Emrî	1G/131b			1 Şiir
Fa’îk	1G/187b			1 Şiir
Fâ’izî	1G/2a, 1G/14a, 1G/154b, 1G/188b, 1G/195a			5 Şiir
Fasîh	1G/2a, 1G/11b, 1G/13a, 1G/18a, 1G/19b, 1G/21a, 1G/28b, 1G/30a, 1G/30b, 1G/38b, 1G/45b,	K/11b, M/95a	1b, 10b, 15b, 62a	22 Şiir 1 Müfred 1 Kıt’a

	TERKİB-İ BENT/65ab, 1G/67a, 1G/95a, 3G/109a, 1G/154b, 1G/155a, 1G/171a, 1G/197a			
Fehīm	1G/10b, 1G/13a, 1G/14b, 1G/34a, 1G/93a, 2G/129b, 1G/130a, 1G/161a, 1G/184b, 1G/199a			11 Şiir
Fenā' ī	1G/23b, 1G/39a			2 Şiir
Fuzūlī	1G/12a, 1G/29a, 1G/45a, 1G/235a	2M/11a	62b	4 Şiir 1 Müfred
Gevherī	2G/174a, 1G/174b			3 Şiir
Hāmī	1G/170a			1 Şiir
Hayālī	1G/11a, Müstezād/12b, 1G/60a			3 Şiir
Haylī	1G/129a			1 Şiir
Hıfzī Efendi	1G/222a			1 Şiir
İbn-i Kemal			1b, 10a	
İsmetī	1G/7a, 1G/190b, 1G/191b	M/168a		3 Şiir 1 Müfred
İshak Efendi	1G/38a			1 Şiir
Kāmī Edirnevī	1G/110b			1 Şiir
Kānī	1G/11a			1 Şiir
Katib Çelebi	2G/22a			2 Şiir
Kātibī	1G/194a			1 Şiir
Lamī'ī	1G/146a			1 Şiir
Lutfī	1G/174b			1 Şiir
Mahtumī			141a	
Makālī		M/26b		1 Müfred
Mantukī		M/26b		1 Müfred
Molla Celaleddin	Naat/1b			1 Şiir
Muhıbbī	1G/13b			1 Şiir
Muhlis	1G/193a			1 Şiir
Mustafa Paşa	1G/177a			1 Şiir
Münifī	1K/161a			1 Şiir
Münirī	1G/5a	K/12b		1 Şiir 1 Kıt'a
Nābī	1G/17b, 1G/24a, 1G/28a, 1G/31b, 2G/35b, 1G/43a, 1G/43b, 1G/44a, 1G/44b, 1G/47b, 1G/51a, 1G/53b, 1G/60a, 1G/79b, 1G/131a, 2G/154a, 1G/154b, 1G/173b, 1G/177a, 2G/178a, 1G/183a, 1G/184a, 2G/188a, 1G/190a, 1G/195b, 1G/196a, 1G/196b, 2G/198b, 1G/226a, 2G/226b, 1G/235b	M/26b, M/66b, M/95a, M/118a, 2M/188a	196a	37 Şiir 6 Müfred
Nāci Mollā	1G/9a			1 Şiir
Nādīrī	Miraciyye/36-37ab, Miraciyye/98b, 99, 100ab			2 Şiir
Nā' ilī	1G/4b, 1G/115b, 1G/189b, 1G/191a, 2G/226a			6 Şiir
Nahifī	1G/8a, 1G/155b		8a	2 Şiir
Nāmī	1G/144a,	M/144a		1 Şiir

				1 Müfred
Nasuhî	1G/168a			1 Şiir
Nâzım	1G/4a, 1G/17a, 1G/74a, 1G/183a, 2G/187a			4 Şiir
Nazım	1G/2b			1 Şiir
Necîb	1G/8a			1 Şiir
Nedim	1G/5b, 1G/18b, 1G/20a, 1G/26b, 1G/32b, 1G/155a, 1G/216a			4 Şiir
Nef'î	1G/10b, 1G/56b, 1G/229a			3 Şiir
Neşâtî	1G/6a,			1 Şiir
Nev'î	1G/129a			1 Şiir
Neylî	1G/141a			1 Şiir
Racî	1G/186b			1 Şiir
Râgıb Paşa	1G/225a			1 Şiir
Râmî Paşa	1G/23a	M/26b		1 Şiir 1 Müfred
Râmiz Efendi	1G/192b, 1G/193a, 1G/197b, 1G/215a, 1G/225b			5 Şiir
Râşid	1G/6b, 1G/144a, 2G/147a, 2G/147b, 2G/148a, 2G/148b, 2G/149a, 2G/211a, 2G/211b, 3G/212a, 3G/212b, 2G/213a, 1G/234b			24 Şiir
Râzî	1G/229a			1 Şiir
Resîmü'l-Mevlevî	1G/7b			1 Şiir
Riyâzî	1G/12a, 1G/87b, 1G/197a			3 Şiir
Rüşdî	1G/15b, 1G/190a	M/22b		2 Şiir 1 Müfred
Ruhî	1G/138a			1 Şiir
Sâbit	1G/1a, 1G/16b, 2G/19a, 1G/22b, 1G/32a, 1G/33a, 1G/40b, 2G/63a, Miraciyye/96, 97ab, 98a, 1G/115b, 1G/154a, 1G/172a, 1G/173a	M/26b, M/111b	19a	15 Şiir 2 Müfred
Sabrî	1G/67b, 1G/111b, 1G/131b, 1G/140a, 2G/185a, 1G/195b	R/138a		7 Şiir 1 Rubai
Sa'dî Efendi	1G/193b			1 Şiir
Sâkîb Efendi	1G/34a			1 Şiir
Sâmî Efendi	1G/5a			1 Şiir
Sânî'î	1G/31b			1 Şiir
Sehmî	1G/195a			1 Şiir
Sehvî Çelebi	1G/236a			1 Şiir
Sırrî	1G/4b, 1G/183b			2 Şiir
Şakir Beg	1G/6b			1 Şiir
Şehrî	2G/35a, K/179-180ab, 181a, 2G/189a			5 Şiir
Şemsî	1G/28a			1 Şiir
Şeyhülislam Yahya		M/26a, M/93b		2 Müfred
Şinâsî	1G/6b, 1G/155a	M/13b		2 Şiir

				1 Müfred
Talib	1G/4a			1 Şiir
Tarzî	1G/191a			1 Şiir
Tıflî Çelebi	1G/11b, 1G/24b			2 Şiir
‘Ulvi	1G/45a, K/223a, 1G/223b, 1G/235a	M/181b		4 Şiir 1 Müfred
Vahid	Manzum Hikāye/220ab			1 Şiir
Vāsif	1G/7a, 1G/138a			2 Şiir
Vāsık	1G/8b, 1G/115b			2 Şiir
Vehbî	1G/15b, 1G/56b, 1G/92a, 1G/109a, 1G/185b	2M/92a, M/98b	92a	4 Şiir 3 Müfred
Veysî	Tevbename/233ab-234a			1 Şiir
Yahyâ Efendi	1G/16b			1 Şiir
Zihnî	1G/9b			1 Şiir
Zeyneb Kadın		M/195a		1 Müfred

1.4. Mahlası Bilinmeyen/Bulunmayan Şiirler

Mecmuada 13 gazelin, 204 müfredin, 15 kıt’anın, 1 rubainin ve 16 beyitin şairi tespit edilememiştir. Bunların nazım biçimleri ve bulunduğu varak numarası aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 1.2. Mahlası Bilinmeyen\Bulunmayan Şairler

Nazım Biçimi	Varak Numarası	Sayısı
Gazel	40a, 111b, 115a, 117b, 133ab-134a, 140a, 177b, 196b, 2G/232a, 3G/232b	13
Müfred	9M/1a, M/1b, 3M/2a, 4M/4a, M/4b, 4M/5a, 3M/6a, 2M/6b, 4M/7a, 2M/7b, 3M/8a, 4M/8b, 4M/9a, 6M/9b, 3M/11a, 2M/12a, 2M/12b, M/13a, 2M/13b, 6M/16a, 2M/19a, 4M/22b, M/23a, 3M/23b, 4M/24b, 2M/26a, 2M/26b, 3M/28a, M/28b, 2M/31a, M/33b, M/35a, M/35b, 3M/37b, 3M/45a, 4M/56b, 4M/60a, M/61a, 2M/62b, 4M/63a, 4M/67a, 5M/67b, M/71a, 3M/93b, 7M/95a, M/109a, M/110a, M/111b, 2M/117a, M/117b, 13M/118a, 4M/129b, 2M/131b, M/132a, 5M/138a, M/140a, M/147b, 3M/155b, 2M/168a, 2M/171a, M/172a, 4M/181b, 3M/183a, 2M/184b, M/185a, 2M/185b, M/187a, M/188a, 2M/195a, M/196a, M/197a, 8M/198a, M/235a	201
Kıt’a	2K/1b, 2a, 2K/4b, 13a, 15b, 16a, 16b, 28a, 2K/28b, 71a, 111b, 235b	15
Rubai	38a	1
İki Beyitlik Kısımlar	1a, 39a, 71a, 170a, 190a, 229a, 230b, 232a	8

1.5. Mecmuada Yer Alan Arapça ve Farsça Şiirler

Mecmuada 26 Farsça şiir, 13 müfred beyit vardır. Bu şiirlerin 5'i Sa'ib'e, 3'ü Hafız'a, 1'i Câmî'ye ve 1'i de Kasım Hayyâm'a aittir. 15 şiirin ve 13 müfred beytin şairi tespit edilememiştir. Bununla birlikte Arapça şiirler de mecmuada yer almaktadır. Şiirlerin varak numarası aşağıdaki tabloda gösterilmiştir. Çalışmada bu şiirlerin tercümelerine yer verilmemiştir.

Tablo 1.3. Mecmuada Yer Alan Arapça ve Farsça Şiirler

Şair	Varak Numarası	Şiir Sayısı
Câmî	1G/21a	1
Hafız	1G/23a, 1G/171a, 1G/186a	3
Kasım Hayyâm	1G/23b	1
Sa'ib	1G/14a, 1G/17b, 1G/63b, 1G/225b, 1G/226b	5
Şairi Bilinmeyen Gazeller	1G/44b, 1G/225a, 1G/226a, 3G/227a, 1G/227b, 2G/228a, 2G/228b, 1G/229a, 2G/229b, 2G/230a	16
Müfred Beyitler	23a, 24a, 61b, 74b, 109a, 129b, 147b, 157a, 168a, 175b, 184a, 187b, 198a	13 Müfred
Nesir Olan Kısımlar	15a, 16a, 19b, 20b, 21b, 24a, 31a, 35a, 40b, 45a, 45b, 47a, 53b, 61a, 62a, 63a, 63b, 66a, 66b, 67a, 67b, 79b, 85a, 94a, 94b, 110a, 117b, 129b, 140a, 146a, 168a, 184a, 198a, 221a, 222a, 223b, 227b, 230a, 230b, 234b, 235b	

1.6. Mecmuada Yer Alan Şiirlerin Varak Numarasına Göre Dizilimi

Mecmuada yer alan şair ve şiirlerin varak numarası aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 1.4. Mecmuada Yer Alan Şairlerin Varak Numaralarına Göre Dizilimi

1b	Sâbit 1G- 2 beyit-8 Müfred-(2 beyit)-
2a	İbn-i Kemâl (2beyit)- Mollâ Celalleddin (naat)- Fasîh (2 beyit)- 2 Kıt'a- Müfred
2b	Fasîh 1G- Fâ' iz-i Edirnevî 1G- Kıt'a- 3 Müfred
4a	°Arif 1G- Nazîm 1G- 3 Müfred
4b	Nâzım 1G- Talib 1G- 4 Müfred
5a	Nâ' ilî 1G- Sırrî 1G- 2 Kıt'a- Müfred
5b	Sâmî Efendi 1G- Münîrî 1G- 4 Müfred
6a	Nedîm 1G- Adem Efendi 1G, Müfred
6b	Câzım 1G- Neşâtî 1G- 3 Müfred
7a	Şâkir Beg 1G- Râşid 1G- Şinâsî 1G- 2 Müfred

7b	°İsmetî 1G- Vāsif 1G- 4 Müfred
8a	Resîmü'l-Mevlevî 1G- °Arzî Dede 1G- 2 Müfred
8b	Nahîfî 1G, Velehû (2 beyit)- Necîb 1G- 3 Müfred
9a	Bahâ'î 1G- Vāsık 1G- 4 Müfred
9b	°Âsım İsmâ'il Efendi 1G- Nâci Mollâ 1G- 4 Müfred
10a	Zihnî 1G- Dürrî 1G- 6 Müfred
10b	Bākî 1G- Cevrî 1G- İbn-i Kemāl (2 beyit)- Müfred
11a	Fehîm 1G- Nef'î 1G- °Azmi-zâde (2 beyit)- Fasîh (2 beyit)
11b	Kânî 1G- Hayālî 1G- 3 Müfred
12a	Fasîh 1G- Tıflî Çelebî 1G- Kıt'a (Fasîh)
12b	Fuzûlî 1G-2 Müfred (Fuzûlî)- Riyâzî 1G- 2 Müfred
13a	Bākî 1G- Hayālî 1 G- Kıt'a (Münirî)- 2 Müfred
13b	Fasîh 1G- Fehîm 1G- Kıt'a- Müfred
14a	Muhıbbî 1G- Müfred (Şinâsî)- 2 Müfred
14b	Fâ' izî 1G- Sâ' ib 1G (Frs.)- Müfred
15a	Fehîm
15b	Arapça
16a	Rüşdî 1G- Vehbî 1G- Fasîh (2 beyit)- Kıt'a
16b	Arapça Nesir- °Arabi 1G (Ar.)- Kıt'a- 6 Müfred
17a	Sābit 1G- Yahya Efendi 1G- °Azmi-zâde (2 beyit)- Kıt'a
17b	Nāzım 1G
18a	Nābî 1G- Sā' ib 1G (Ar.)
18b	Fasîh 1G- Tahmis-i °Ālî
19a	Nedîm 1G
19b	Sābit 2G- 2 Beyit (Sābit)- 2 Müfred
20a	Fasîh 1G- Arapça 1G- Arapça Nesir
20b	Nedîm 1G- Hātem Efendi 1G
21a	Arapça Nesir
21b	Fasîh 1G- Cāmî (Frs.)
22a	Arapça Nesir
22b	Katip Çelebi- Tezyif
23a	Sābit 1G- Müfred(Rüşti)- Müfred(°Adlî)-Müfred(Dürrî)- 4 Müfred
23b	Rāmî 1G- Hāfız 1G (Frs)- Müfred- 2 Müfred (Frs.)
24a	Fenā'î (İlahi)- Kasım Hayyam (Frs)- 3 Müfred
24b	Nābî 1G- Arapça ve Farsça Müfredler (4 adet)
25a	Bākî 1G- Tıflî Çelebi 1G- 4 Müfred
25b-26a	Cevrî (Naat)
26b	Nesir- Müfred (Şeyhülislam Yahya)- 2 Müfred
28a	Nedîm 1G- Müfred (Nābî)- Müfred (Sābit)- Müfred (Mantıkî)- Müfred (Bākî)- Müfred (Rāmî)- Müfred (Makālî)- Müfred (°Ārif)- 2 Müfred
28b	Nābî 1G- Şemsî (İlahi)- Kıt'a- 3 Müfred
29a	Fasîh 1G- Bākî 1G- 2 Kıt'a- Müfred
29b	Fuzûlî (Hammamname)
30a	Bezmî 1G
30b	Bākî 1G- Fasîh 1G

31a	Bākī 1G- Fasīh 1G
31b	Arapça ve Farsça Manzum-Nesir kısımlar- 2 Müfred
32a	Nābī 1G- Sānī'ī 1G- Müfred
32b	Sābit 1G
33a	Nedīm 1G
33b	Bākī 1G- Sābit 1G
34a	Cinānī 1G- Müfred
34b	Sākīb Efendi 1G- Fehīm 1G
35b	Şehrī 2G- Arapça 2 beyit- Nesir- Müfred
36a	Nābī 2G- Müfred
36b; 37a-b; 38a	Nādirī (Miracciye)
38a	3 Müfred
38b	Cinānī 1G- İshak Efendi 1G- Rubai
39a	Fasīh 1G
39b	Fenā' ī (ilahī)- 2 Beyit
40a	Bākī
40b	Türkī
43a	Sābit 1G- Arapça Nesir
43b	Nābī 1G
44a	Nābī 1G
44b	Nābī 1G
45a	Nābī 1G- Muamma (Frs.)
45b	Fuzūlī 1G- 'Ulvī 1G- Nesir- Müfred (Ar.)- 3 Müfred
47a	Fasīh 1G- Arapça
47b	Bākī 1G- Arapça
48a	Nābī 1G
49b	Cinānī 1G
50b	Bākī 2G
51b	Nābī 1G
52b	Bākī 1G
55a	Bākī 1G- Nābī 1G
56b	Bākī 1G- Nesir- Müfred (Bākī)
57a	Nef'ī 1G- Vehbī 1G- 4 Müfred
57b	'Ārif 2G
60b	Hayālī 1G- Nābī 1G- 4 Müfred
61b	Bākī 1G- Arapça- Nesir- Müfred
62a	Bākī 2G- Müfred (Frs.)
62b	Fasīh (2 beyit)- Nesir- Arapça
63a	Fuzūlī (2 beyit)- 2 Müfred
63b	Sābit 2G- Arapça- 4 Müfred
64a	Arapça ve Farsça
65b-66a	Fasīh Terkib-i Bent
66b	Arapça- Nesir
67a	Arapça- Nesir- Müfred
67b	Bākī 1G- Fasīh 1G- Nesir- 4 Müfred
68a	Sabrī 1G- Bākī (2 beyit)- Nesir- 2 Beyit- 3 Müfred

69b	Beliğ 1G- 2 Beyit (Beliğ)
71b	Beliğ 1G- Kıt'a- 2 Beyit- Müfred
74b	Nāzım 1G
75a	Müferd (Frs.)
77a-b;78a-b;79a-b	Cevrī (terkib-i bend)
81a	Nābī 1G- Arapça
85a	°Ārif 1G- Nesir
85b	Arapça Nesir
86b;87a-b	Bākī (Kaside)
87b	Bākī 1G
90a	Riyāzī 1G
90b	Hātem Efendi 2G
92b	Tarih-i Vehbī
93b	Fehīm 1G
94a	Müfred (Şeyhülislam Yahya)- 3 Müfred
94b-95a	Arapça
95b	Fasīh 1G- Müfred (Fasīh)- Müfred (Bākī)- Müfred (Nābī)- Arapça- 7 Müfred
96a	3 Müfred
96b;97a-b;98a-b	Sābit (Miraciyye)
99a-b;100a-b	Müfred (Vehbī)- Nādirī (Miraciyye)
109b	Fasīh 3G- Vehbī 1G- Müfred (Frs)- Müfred
110b	°Ārif 2G-Arapça- Müfred
111a	Kāmī 1G
111b	°Ārif (Manzum mektup)
112a	Şiir- Sabrī 1G- Kıt'a- Müfred (Sābit)- Müfred
115b	Hüve
116a	Vāsık 1G- Sābit 1G- Nā' ilī
116b	Bākī 1G- Nesir- 2 Müfred
118a	Gazel- Nesir- Arapça- Müfred
118b	Müfred (Nābī)- 13 Müfred
129b	Haylī Efendi 1G- Nev'ī 1G- Nesir
130a	Fehīm 2- Nesir- Müfred (Frs.)- 4 Müfred
130b	Fehīm 1G
131b	Bākī 1G- Nābī 1G
132a	Sabrī 1G- Emrī 1G- 2 Müfred
132b	°Ārif 1G- Müfred
133a	3 Kıt'a (°Ārif)
133b;134a-b	Tarih-i Lücce
138b	Ruhī 1G- Vāsık 1G- Rubai (Sabrī)- 5 Müfred
140b	Türkī 1G- Sabrī 1G- Arapça- Müfred
141b	Adem Efendi 1G- 2 Beyit (Adem Efendi)- 2 Beyit (Mahtūmī)- Neylī Efendi 1G- Bākī 2G- 2 Beyit (Bedir Aga)
144b	Nābī Efendi 1G- Rāşid 1G- Müfred (Nāmī Efendi)
145a	°Ārif 1G
145b	°Ārif (Kaside)

146a	°Ārif 2G
146b	Bākī 1G- Lāmi°ī 1G- Nesir
147a	Nesir
147b	Rāşid 2G
148a	Rāşid 2G- Müfred (Frs.)- Müfred
148b	Rāşid 2G
149a	Rāşid 2G
149b	Rāşid 2G- Nesir
151b;152a- b;153a	°Atāyī (Miraciyye)
154b	Nābī 2G- Sābit 1G
155a	Nābī 1G- Fāsih 1G- Fā' izī 1G
155b	Nedīm 1G- Fāsih 1G- Şināsī
157a	°Adlī 1G- Nahīfī 1G- 3 Müfred
157b	Farsça
161b	Münīfī (Kaside)- Fehīm 1G
168b	Nasūhī 1G- Arapça ve Farsça nesir ve müfred beyitler- Müfred (°İsmetī) 2 Müfred
170b	Hāmī 1G- 2 beyit
171b	Fasīh 1G- Hāfız 1G (Frs)- 2 Müfred
172b	Sābit 1G- Müfred
173b	Sābit 1G- Bākī 1G- Nesir
174a	Nābī 1G
174b	Gevherī (2 Şiir)
175a	Gevherī (1 Şiir)- Lutfī 1G
177a	Arapça, Farsça ve Türkçe karışık beyitler.
177b	Nābī 1G- Mustafa Paşa 1G
178a	°Ārif 2G- Muhlis 1G
178b	Nābī 2G
179b;180a- b;181a-b	Şehrī (Naat)
183a	Bākī 1G- Müfred (°Ulvī)- Nesir- 4 Müfred
183b	Nāzım 1G- Nābī 1G- 3 Müfred
184a	Bākī 1G- Sırrī 1G- 2 Müfred
184b	Nābī 1G- Arapça ve Farsça 2 müfred
185a	Fehīm 1G- 2 Müfred
185b	Sabrī 2G- Müfred
186a	Vehbī 1G- °Ārif 1G- 2 Müfred
186b	Cevrī 1G- Hāfız 1G (Frs.)
187a	Rācī 1G
187b	Nāzım 2G- Müfred
188a	Bākī 1G- Fā' ik 1G- Müfred (Frs.)
188b	Nābī 2G- 2 Müfred (Nābī)
189a	°Ārif 1G- Fā' izī 1G- Müfred (Bākī)
189b	Şehrī 2G
190a	Bahā' ī 1G- Nā' ilī 1G

190b	Rüşdî 1G- Nâbî 1G- 2 Beyit
191a	°Ârif 1G- °İsmetî 1G
191b	Nâ' ilî 1G- Tarzî 1G- Muamma (Cemal Sami)
192a	°İsmetî 1G
192b	Eminî 2G
193a	Eminî 1G- Râmiz 1G- °Ârif 1G
193b	Râmiz 1G- Muhlis 1G
194a	Sa'id Efendi 1G- Muhlis 1G
194b	Kâtibî 1G (Tahmis)- Kıt'a (Bâkî)
195b	Fâ' izî 1G- Sehmî 1G- Müfred (Zeyneb Kadın)- 2 Müfred
196a	Nâbî 1G- Sabrî 1G
196b	Nâbî 1G- 2 Beyit (Nâbî)- Müfred
197a	Nâbî 1G- Gazel
197b	Riyâzî 1G- Fasîh 1G- Müfred
198a	Râmiz 1G
198b	Nesir- Müfred (Arapça)- 7 Müfred
199a	Nâbî 2G
199b	Fehîm 1G
211b	Râşid 2G
212a	Râşid 2G
212b	Râşid 3G
213a	Râşid 3G
213b	Râşid 2G
215b	Râmiz 1G
216b	Nedîm 1G
220b;221a	Vahîd (Manzum Hikaye)
221b	Arapça
222a	Dürrî 1G
222b	Hıfzî Efendi 1G- Arapça
223b	°Ulvî (Kaside)
224a	°Ulvî 1G- Arapça
225a	Bezmî 1G- Müfred (°Ârif)
225b	Râgıb Paşa 1G- Farsça 1 Gazel
226a	Râmiz 1G- Sâ' ib 1G (Farsça)
226b	Nâbî 1G- Nâ' ilî 2G- Farsça 1 Gazel
227a	Nâbî 2G- Sâ' ib 1G (Farsça)
227b	Farsça 2 Gazel- Farsça 1 Kıt'a
228a	Farsça 1 Gazel- Arapça 1 Muamma
228b	Farsça 2 Gazel- Farsça 1 Kıt'a
229a	Farsça 2G
229b	Nef'î 1G- Râzî 1G- Farsça 1 Gazel- 2 Beyit
230a	Farsça 2 Gazel
230b	Farsça 2 Gazel
231a	Dürrî 1G- 2 Beyit (Dükkam)- Farsça 1 Gazel
231b	Nesir
232a	Latifî 1G (Farsça)- Nesir

232b	2G- 2 Beyit
233a	Necib 2G- 1G
233b; 234a-b;235a	Veysī 1G (Tevbenāme)
235a	Rāşid 1G (İlahi)- Arapça 1 Gazel
235b	‘Ulvī 1G- Fuzūlī 1G- Müfred
236a	Nābī 1G- Arapça Nesir- Kıt‘a
236b	Sehvī Çelebi 1G

İKİNCİ BÖLÜM

MECMUANIN MESTAP'A GÖRE TASNİFİ

Şiir Mecmuaları Sistematik Tasnifi Projesi (MESTAP) tablosu esas alınarak oluşturulmuştur.

Metin tespiti için aşağıdaki transkripsiyon sistemi kullanılmıştır:

Tablo 2.1. Metin İçerisinde Kullanılan Özel İşaretler

Küçük Harf	Büyük Harf	Simge
'	'	ء
ā	Ā	آ
s	S	ث
ḥ	Ḥ	ح
ḫ	Ḫ	خ
ẓ	Ẓ	ذ
ṣ	Ṣ	ص
ḍ-ẓ	Ḍ-Ẓ	ض
ṭ	Ṭ	ط
ẓ	Ẓ	ظ
ʿ	ʿ	ع
ḵ	Ḵ	ق
ñ	-	ك
ū	Ū	و
y-ī	Y-Ī	ی

Tablo 2.2. Mecmuanın MESTAP'a Göre Tasnifi

		Yer Nu. : Millet Kütüphanesi, Ali Emiri Koleksiyonu, 555 Numaralı Mecmua					
Vr. Nu.	Mahlas	Matla^c beyti / bendi	Makta^c beyti / bendi	Nazım şekli / birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
1b		°Aceb mecmū ^a -ı memlū defîne Cevāhirden lebāleb pūr-ḥazīne		Müfred		.---/.---/..	Başlık: Müfred
1b		Mecmū ^a -ı cān dinürse el-ḥaḳ Her vaşf-ı ra ^c nā şānına elyaḳ		Müfred		--/--/--	Başlık: Müfred
1b		Açıldukça ḳapansun çeşm-i a ^c dā Bi-ḥaḳḳ-ı sūre-i İnnā feteḥnā		Müfred		.---/.---/..	Başlık: Müfred
1b		Ricāmuz nāzīrānından budur kim °Uyūb-ı rāḳımı itsünler istār		2 Beyit		.---/.---/..	Başlık: Yok
1b		Besmele ile her işe ḳıl ibtidā Zikrūñ olsun dā' imā ḥamd-i Ḥudā		Müfred		-.--/-.--/-.-	Başlık: Müfred
1b		Neydüğün fehmi eyle nāyūñ nālesin ey bü'l-heves Terk-i ḥubb-ı māsivā eyle dilā Allah bes		Müfred		-.--/-.--/-.--/-.-	Başlık: Müfred
1b		Derūñi āşinā ol taşradan bigāne şansunlar Bu bir özge revīşdür °āḳil ol divāne şansunlar		Müfred		.---/.---/.---/.---	Başlık: Müfred

1b		Ey gönül t̄alib isen semt-i reh-i cānāna Māsivā kaydını selb it yūri dervīṣāna		Müfred		-.--/..--/..--/--	Başlık: Müfred
1b		Dervīṣlerüz belā-zedeler mübtelālaruz °Älemde bir maḥabbete ḳalmıṣ gedālāruz		Müfred		--./-.-./-.-./-.-	Başlık: Müfred
1b	Sābit Efendi	Ḥamd ü sipās ü minnet o sultāna ibtidā Tevfīḳ virdi bende-i dīvāna ibtidā	Sābit bu penç beyti idüp zād-ı aḥret Ḥams-i mübarek ile ider ḥāne ibtidā	Gazel/5 Beyit		--./-.-./-.-./-.-	Başlık: Sābit Efendi
1b		Āb-ı şafāyı maḥv eyleyeli bu sipehr-i dūn Kānūn-ı dilde āteṣ-i ḡam dem-be-dem füzūn		2 Beyit		--./-.-./-.-./-.-	Başlık: Yok
2a		Allāh dirüz yüz urmazuz her bāba Dil nālīṣi [derbeder] degül erbāba	Biz dest-i ricāyı itmiṣizdür muḥkem Zeyl-i kerem-i müsebbibü'l-esbāba	Kıt°a/2 Beyit		--./-.-./-.-/-	Kıt°a
2a		Tev' em dūn ü ḥar[ān]-ı bī-şeref olmaḳdan ise Hast-ı nā-sāz-ı denīde telef olmaḳdan ise	Yegdür ölmek baña bu °ālem ta pür-çāre Āsitān-būs dir nā-ḥalef olmaḳdan ise	Kıt°a/2 Beyit		-.--/-.--/-.--/-.--	Kıt°a
2a	İbn-i Kemāl	Maṭbah-ı zehr içinde aç ölseñ Kimsenüñ ni°metine itme ḥased		2 Beyit		-.--/..--/..--	Başlık: İbn-i Kemāl
2a		Sen it ne ḳadar eyler iseñ ḥīle vü tezvīr Hengām-ı °amel bildigüñ işlerine taḳdır		Müfred		--./-.-.-./-.-.-./-.-	Başlık: Müfred

2a		Ey Rasûl-ı Hazret-i Hakk ey Habîb-i kibriyâ Ey ziyâ-yı ʿayn-ı ʿâlem ey imâm-ı enbiyâ	Rahmet kün hâk-pâyet rûy-ı bilâ rûz u şeb Metâh-ı ʿâlem Ahmed ü Maḥmûd u Muḥammed Mustafa	Naat/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Başlık: Der-Naat-ı Rasûl-ı Hudâ Mollâ Celaeddin Güft
2a	Fasîh	Sensin ol yektâ vücûd-ı bî-naẓîr ve nûr-ı Rabb Zâtuñ oldu on sekiz biñ ʿâlemi ḥalka sebeb		2 Beyit		-.--/-.--/-.--/-.-	Başlık: Faşîhü'l Mevlevî
2b	Fasîh	Âdem nice dir saña perîsün ʿÂlemde misâlden berîsün	Destûnde Faşîh ḥâne tîgüñ Rezm-i süḥanüñ dil- âverisün	Gazel/5		--./-.-/-.--	Başlık: Faşîhü'l Mevlevî
2b		Açıldı gül hezâr yine zâre başladı Erbâb-ı ʿayş geşt-i çemenzâra başladı	Her ʿandelîb bir güle itdi nice niyâz Her mübtelâ bir âfete yalvara başladı	Kıtʿa/2 Beyit		--./-.-/-.--/-.-	Başlık: Kıtʿa
2b		Ser-güzeşt-i dil-i perîşānum Diyemem ḥâk-ı pāya sultānum		Müfred		..--/..--/..--	Başlık: Müfred
2b	Fâ' izî	Şöyle meftûndur güzeller dil-rübānuñ ağzuna Kim bakarlar cümle ol şîrîn-dehānuñ ağzuna	Râz-ı pinhân-ı ğam-ı ʿaşkı tuyurdu ʿâleme Düşdü şî'rüñ Fâ' izâ ḥalk-ı cihānuñ ağzuna	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Başlık: Fâ' iz-i Edirnevî

2b	Nābī		Hasret-i gül-büsedden sūrāḥ sūrāḥ oldu dil Nābiyā kim görse kısr-ı leb-i şeftālū şanur	Müfred		-.--/-.-/-.-/-.-	Başlık: Müfred
2b		Zāhid ʿibādet eylediginden riyā ile Yeğdür şarāb-ı nāb içe bir dil-rübā ile		Müfred		--./-.-./.-./-.-	Başlık: Müfred
4a	ʿĀrif	Ne geşt-i şahn-ı gülşendür ne seyr-i talʿat-ı güldür Murādum istimāʿ-ı nāle-i pür-süz-ı bülbüldür	İder her demde ḥābuñ tarḥ-ı resm-i sīmiyā-kārī Meger ey ʿĀrif-i sāhir devātuñ cāh-ı Bābildür	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Başlık: ʿĀrif
4a		Emvāc-ı kulzüm-i ʿaşk bu nüh kıbāba şıgmaz Ehl-i dile (...) deryā ḥabāba şıgmaz		Müfred		--./-.-/--./-.-	Başlık: Müfred
4a		Şaķıñ āhumdan ey nigār şaķıñ Yele varur bu kār u bār şaķıñ		Müfred		..--/-.-/-.-	Başlık: Müfred
4a	Nazīm	Ḳadeh-nūşān-ı bezm-i ʿişrete ey ḥāne meyḥāne Ḥuşūşa sāķī-i meclis şuna kestāne mestāne	Olursa mazḥar-ı feyż-i Ḥudā nuṭḳ-ı cihān-gīruñ Nazīmā ḥükm ider Tūrānla İrāna mīrāne	Gazel/6		.---/.---/.---/.---	Başlık: Nazīm
4a		Yetişür saña şaķıñ āh-ı dil-i nālānum Dil-i sevdā-zededen kaçma benüm sulṭānum		Müfred		..--/..--/..--/--	Başlık: Müfred
4b	Nāzım	Añılsun kūşe-i mey-ḥāne kim şād olduğum yerdür Kef-i miʿmār-ı endühiyle ābād olduğum yerdür	Añılsun bağ-ı hicr-i yār-ı gül-endām kim Nāzım Çū bülbul şanʿat-ı şīvende üstād olduğum yerdür	Gazel/6		.---/.---/.---/.---	Başlık: Nāzım

4b		Yârdan cevır ü cefâ lütf u kerem gibi gelür Ėayrıdan mihr ü vefâ derd ü elem gibi gelür		Müfred		..--/..--/..--/..--	Başlık: Müfred
4b	Tâlib	Dehenûñ yok mudur ey Ėonça-i ra'cânâ söyle Bileyüm söyle nedür cürmümü cânâ söyle	Var mıdur zümre-i ‘uşşâkda inşâf eyle Tâlib-i zâr gibi ‘âşık-ı rûsvâ söyle	Gazel/4		..--/..--/..--/..--	Başlık: Tâlib
4b		MaĖabbet çünkü bî-miğnet bulunmazmış bu dünyâda MaĖabbet miğnet anuñcün yazılmışdur bir atâ		Müfred		.---/.---/.---/.---	Başlık: Müfred
4b		Ėased-i Ėalb-ı ‘adüvv lütf ile zâ’ il olmaz Sengde muźmir olan âteře âb itmez eser		Müfred		..--/..--/..--/..--	Başlık: Müfred
4b		Göñül âyînedür sevmez Ėubârı Götürmez câm-ı Cemşîd inkisârı		Müfred		.---/.---/.--	Başlık: Müfred
5a	Nâ’ ilî	Pister-i hicrûñde bilmez Ėâb-ı râğat neydüğin Düşde görmez Ėasta-i hicrûñ ifâğat neydüğin	Sîne-i ‘uşşâkı Ėörsün bilmeyen ey Nâ’ ilî Kül-Ėan-ı Ėermâbe-i mihr ü mağabbet neydüğin	Gazel/5 Beyit		-.--/-.--/-.--/-.--	Başlık: Nâ’ ilî
5a		Berfüñ çok yandüğün itme ta‘accüb şöyle kim TâĖ-ı a‘lâdan düşüp a‘zâsı olmuşdur şikeşt	Mescidi Ėoyup ocâğ miğrâbuna yüz tıtdı ĖalĖ Çok Müselmânlar şogukdan oldular âteş-perest	Kıt‘a/2 Beyit		-.--/-.--/-.--/-.--	Başlık: Kıt‘a

5a		Yār çāh-ı zeķanum °ayn-ı vefādur der ise Aña ey °aşık-ı şūrīde inanma çeñedur		Müfred		..-./..-./..-./..-	Başlık: Müfred
5a	Sırrī	Tutduñ ħadeng-i ğamzeye sīneñ hedef gibi Tır-i tegāfūlūñ elemi ber-ťaraf gibi	Silk-i cevāhir-i sūħanum yine Sırrıyā Zīb-i kef itdi ehl-i belāġat necef gibi	Gazel/5 Beyit		--./-./-./-./-.-	Başlık: Sırrī
5a		Olmadı ťab°-ı ħarīş enbān-ġüşā-yı ıztırāb Kār u bārı āsi-yāb-ı °ālemuñ rāħatladur	Gāħ açar gāhī ħapar birisi sīm ü biri zer Cünbiş-i ħikmet-nümā-yı çarĥ hep sa°atladur	Kıt°a/2 Beyit		-.-./-.-./-.-./-.-	Başlık: Kıt°a
5b	Sāmī Efendi	Cebīnine o perī zūlf-i müşk-sā aşmuş Ser-i felāket-i °uşşāķa bir belā aşmuş	Şühūd-ı °ālem-i vaħdet ne mümkin ey Sāmī Vücūd-ı çeşm-i dile perde- i ħafā aşmuş	Gazel/5 Beyit		.-./..-./-.-./..-	Başlık: Sāmī Efendi
5a		Zāhidi ħasret-i mey şöyle za°īf eyledi kim Elde tesbīħ ü °asāsı şalavāt ile yürür		Müfred		..-./..-./..-./..-	Başlık: Müfred
5b		Ol meh cefāyı şanma ki devrāndan öġrenür Bī-mihr ü bī-vefālıġı devrāndan öġrenür		Müfred		--./-./-./-.-	Başlık: Müfred
5b	Münīrī	Bulundu dürr-i ma°ārif ħamūş olanlarda Ĥis oldu rūy-nümāyum ħurūş olanlarda	Münīrī °aşķ ile dīvāne olmamış yokdur O vaħşī āfete bir kerre dūş olanlarda	Gazel/5 Beyit		.-./..-./-.-./..-	Başlık: Münīrī

5b		Tîr-i hicrânından ölmüş niçe biñ şeydâsı var Karalar giymiş kemân ebrûlarınıñ yâsı var		Müfred		-.--/-.--/-.--/-.-	Başlık: Müfred
5b		Tîrveş toğruluk itseñ yine itmez rağbet Çilesizdür o kaşî yâ y ile olmaz ülfet		Müfred		..--/..--/..--/..-	Başlık: Müfred
6a	Nedîm	Düşdü müjeñ hadîsi zebân-ı sinâna dek Gitdi kaşuñ havâdisi gûş-ı kemâna dek	Destüñe yine o nây-ı ‘Îrâķıyı al Nedîm Gitsün nevâ-yı nazm-ı nevüñ İşfahâna dek	Gazel/ 6 Beyit		--./-.-./--./-.-	Başlık: Nedîm
6a	Bâķî	Dâ’ im olmaz devr-i gül devrân ise Bâķî degül Gel begüm dönsün kadeh bundan yeg olmaz devr-i gül		Müfred		-.--/-.--/-.--/-.-	Başlık: Müfred
6a	Âdem Efendi	Ayâğ-ı bâde ile bezme reng-i rû yürüsün Tehi piyâlelerüz sâķiyâ tolu yürüsün	Hîşâr-ı seyr-i sipihr-i murâda ey Âdem Ayak ayak dem-be- demdür ceyş-i ârzû yürüsün	Gazel/ 7 Beyit		.-./..--/.-./..-	Başlık: Âdem Efendi
6b	Câzim	Eger yüz baña düşman bûs-ı la’l-i yârdan soñra Belî turşu gelür helvâyı şîrîn-kârdan soñra	Reviş mümkün mi Câzim bu zemîn üzre Hîrâm-ı hâme-i Nâbî-i hoş-güftârdan soñra	Gazel/ 8 Beyit		/..../..../....	Başlık: Câzim
6b	Neşâtî	Mey rîhte biñ pâre yatur câm şikeste Olsa n’ola rindân-ı mey-âşâm şikeste	Zâhid ayağı yer mi başar şimdi Neşâtî Mey rîhte biñ pâre yatur câm şikeste	Gazel/ 5 Beyit		--./-.-./--./-.-	Başlık: Neşâtî

6b		Zîr-i gerdûnda n'ola gelmesene nâmum yâde Beni deşt-i ʿādeme şaldı Çādırcı-zâde		Müfred		..--/..--/..--/..--	Başlık: Müfred
6b		Miʿyārını nākış göricek dest-i bahāda Eksiklige tırtıldı biraz Durnācı-zâde		Müfred		--./--./--./--	Başlık: Müfred
6b		Cāmiʿ hüsüne ʿuşşākı idüp āmāde Arturur kāmēti maḥfilde Mü' ezzin- zâde		Müfred		..--/..--/..--/..--	Başlık: Müfred
7a	Şākir Bey	Dimāğ-ı cāna bûyî kākül-i ʿanber- şemīm aldum Hevāyî sünbülü dirler meşāma bir neşīm aldum	Hevāyî Leylî-i zülf ile ser- gerdān olup Şākir ʿAceb sevdāya düşdüm başuma kayd-ı ʿazīm aldum	Gazel/ 4 Beyit		.-./.-./.-./.-	Başlık: Şākir Bey
7a	Rāşid Efendi	Hulûş-ı ʿālemi nakş-ber-ābdur dirler Vefā zamānede ʿayn-ı ser-ābdur dirler	Ol āfetūñ ḥam-ı zülfünde nükte-perdāz ol Duʿā-yı nīm-şebi müstecābdur dirler	Gazel/ 5 Beyit		.-./.-./.-./.-	Başlık: Rāşid Efendi
7a	Şināsī	Dil-i işkeste-ḥātır kākülünde ārzū tutmaz O bir āyīnedür kim pārelenmişdür rüfū tutmaz	Şināsī āstīn-i nāza çekdi dest-i ümmīdi Siyeh-kāse sipihruñ ḥānuna hergiz kedū tutmaz	Gazel/ 5 Beyit		.---/.---/.---/.---	Başlık: Şināsī
7a		Ders-i naḥvetde şerīki yog imiş dünyāda Bir gelenlerden idi ʿāleme Vaḥdī-zâde		Müfred		..--/..--/..--/..--	Başlık: Müfred

7a		Şārṭ-ı vāḳıf deyu gösterdi berāt-ı ḥüsnüñ Aldı dil tevliyetini Mütevellī-zāde		Müfred		..--/..--/..--/..--	Başlık: Müfred
7b	‘İsmetī	Getürmem ḥāṭıra ḡamzeñ gürīzān olduğum yerdür Ḥayāl itmeme ser-i zülfüñ perīşān olduğum yerdür	Ser-i zülfün añup dir ‘İşmetī her geh dil-i mehcūr O köşe devlet-i pā-būsa şāyān olduğum yerdür	Gazel/ 5 Beyit		.---/.---/.---/.---	Başlık: ‘İşmetī
7b		Gözler ādem görmez olur manşīb olsa ḳāḫılār Bu meseldür ki “İzā cae’l-ḳazā ‘amyel- başar”		Müfred		-.--/-.--/-.--/-.--	Başlık: Müfred
7b		Al ele cām-ı şafāyı ḳahve fīncānun gider Bu mesel meşhūrdur “Ḥuz mā şafā da‘mā keder”		Müfred		..--/..--/..--/..--	Başlık: Müfred
7b	Vāsıf	Bendergeh-i maḳşūd nigāh itmege degmez Peyk-i nighi rūy-be-rāh itmege degmez	İnşāf bu şehir-i Ḥalebūñ sāde-ruḥānı Vāsıf dil-i ālūde günāh itmege degmez	Gazel/5 Beyit		--./--./--./--	Başlık: Vāsıf
7b		Bir ḳaṭre mürekkeb durur ol ḥāl-ı ruḥ-i dost Ṭammış varāḳ-ı rūyine ḳudret ḳaleminden		Müfred		--./--./--./--	Başlık: Müfred
7b		Cilvegeh-i taḳlīd idince nārven Ḡoncanuñ yırtıldı ağız gülümden		Müfred		-.--/-.--/-.--	Başlık: Müfred

8a	Resîmü'l-Mevlevî	Güşâde ebruvânuñ kim iki berciste mışra ^o dur Ser-i dîvân-ı hüsni behcete bir hûb maṭla ^o dur	Ser-â-pâ şâhid-i nazmum gibi ol şûh mevzûndur Resîmâ ma ^o nî-i rûşen zi maṭla ^o tâbe maṭṭa ^o dur	Gazel/9 Beyit		.---/.---/.---/.---	Başlık: Resîmü'l-Mevlevî
8a	°Arzî Dede el-Mevlevî	Her nigâh-ı nâz kim ol çeşm-i şûr-eñgîz ider Dâmen-i müjgânını °aşıqlaruñ gül-rîz ider	El-ḥazer °Arzî o çeşm-i mest ü şûr-eñgîzden Her nigâh-ı germini bir sâgar-ı leb-rîz ider	Gazel/6 Beyit		-.--/-.--/-.--/-.-	Başlık: °Arzî Dede el-Mevlevî
8a		Ben her ne kadar ḥasret itsem nâzuna yâruñ Ḥasretdür o da ḥarf-ı niyâza dehenümden		Müfred		--./--./--./--	Başlık: Müfred
8a		Taḥvîl ide gör ğayriden âlâyiş-i °aşkı Şûret vire dirseñ saña Rûznâmeçi-zâde		Müfred		--./--./--./--	Başlık: Müfred
8b	Seyyid Nahîfî	Ben yine bir âfet-i devrâna oldum mübtelâ Bir vefâsız cevri çok cânâna oldum mübtelâ	Ey Nahîfî sen bilürsün bari derdümde benüm Şimdi ben bir dilleri fettâna oldum mübtelâ	Gazel/5 Beyit		-.--/-.--/-.--/-.-	Başlık: Seyyid Nahîfî
8b		Derd-i dil-ber ğidâ-yı ruḥumdur Ḥûn-ı dil bâde-i şabûḥumdur		2 Beyit		..--/..--/..--	Başlık: Velehû
8b		Tevbe eylerdi şarâba zâhidâ °Ulvî veli Ḥavf ider pîr-i muġanuñ beddu ^o asından kaçır		Müfred		-.--/-.--/-.--/-.-	Başlık: Müfred
8b	Necîb	Ey şûh-ı nev-âmuz-ı cefâ gel kerem eyle Ne va ^o de-i vaşl it ne dîrûġ-ı sitem eyle	Bir gûne siḥir-sâz-ı nazm ol ki Necibâ Güftaruñı reşk-i şu ^o arâ-yı °Acem eyle	Gazel/5 Beyit		--./--./--./--	Başlık: Necib

8b		Etdi dili ser-küşte felekden de ziyāde Döndürdi beni kendüye āhır Dede- zāde		Müfred		--./--./--./--	Başlık: Müfred
8b		Didi Fa' ik o peri tal'atına tenhāda Şağ ayakkabı degülsün hele huffāf- zāde		Müfred		..--/..--/..--/..-	Başlık: Müfred
9a	Bahā' ī	Hirāsān olmasa gülden dil-i nāşāduñ ey bülbül Neler eylerdi hūre āh āteşsiz oduñ ey bülbül	Çekilsen dañı kūy-ı derde gülzār-ı selāmetden Bahā' īveş çekildi 'aşkla çün aduñ ey bülbül	Gazel/5 Beyit		.---/.---/.---/.---	Başlık: Bahā' ī
9a		Asyāb-ı elem ü hicri idüp āmāde Biñ dañık işler 'aşıka unci-zāde		Müfred		--./--./--./.-	Başlık: Müfred
9a		'Aşkın katline her lahza ider āmāde Tīg-i ser-tüz-i nigāhını kılnıncı-zāde		Müfred		..--/..--/..--/..-	Başlık: Müfred
9a		Hāşılı 'aşkına kendüm olalı üftāde Harman-ı 'ömrümü şavurup şamancı- zāde		Müfred		..--/..--/..--/..-	Başlık: Müfred
9a	Vāsık	Hañt-ı nev kim ruñ-ı cānāna niķāb-āver olur Ebr-i gūya meh-i tābāna hicāb-āver olur	İğtinā eylese yārāna 'aceb mi Vasık Var mıdur bu ğazel-i pāka cevāb-aver olur	Gazel/7 Beyit		..--/..--/..--/..-	Başlık: Vasık
9b	'Āsım İsma'il Efendi	Rūñ-ı Cem cünbüşler eyler bāde-hār oldukça sen Cūş ider meyler kadehler neş' edār oldukça sen	Lahza lahza āhlar hicrānlar peydā olur 'Āsımadan 'āzim-i semt-i kenār oldukça sen	Gazel/7 Beyit		-.--/-.--/-.--/-.-	Başlık: 'Āsım İsma'il Efendi

9b		Muṭrib nefes it kim demüñ āsāyiş-i cāndur Cāndur bedenüñ aña beden rūḥ-ı revāndur		Müfred		--./--./--./--	Başlık: Müfred
9b	Nācī Mollā	Dünyā heves-i devlet ü cāh itmege degmez Ḥübān-ı zamān nāle vü āh itmege degmez	Bir serde ki çün olmaya sevdā-yı maḥabbet Şāhib ṭaleb-i tāc u külāh itmege degmez	Gazel/5 Beyit		--./--./--./--	Başlık: Sāhib ki Pīrī Nācī Mollādur
9b		Āvāre kebūterveş güzer iken āzāde Mürğ-i dili şayd itdi Çakırcıbaşı-zāde		Müfred		--./--./--./--	Başlık: Müfred
9b		Küfrü ezber okudur pütkede-i dünyāda ‘Āşıkā zülfünü kim göstere Ḥāfız-zāde		Müfred		..--/..--/..--/..-	Başlık: Müfred
9b		Geçürüp māmerekünden bu fenā dünyāda Şoydu ‘uşşāk-ı perīşānunu Abdāl-zāde		Müfred		..--/..--/..--/..-	Başlık: Müfred
10a	Zihnī	Gözümde daḳı var kim eşk yirine dem gelmez Geçer mi bir zamān kim ḥātır-ı nā-şāda ḡam gelmez	Sevād-ı ḥaṭṭ u ḥālūñ naḳş ider levḥ-i ḥayālinde Cihāna ḥaḳ bu kim Zihnī gibi tāze raḳam gelmez	Gazel/5 Beyit		.---/.---/.---/.---	Başlık: Zihnī
10a		Eşkiyā meclisine olma şaḳıñ üftāde Azdırurlar ḥazer eyle seni şūfī-zāde		Müfred		..--/..--/..--/..-	Başlık: Müfred
10a		Faḥr ider ‘aşkı ile şimdi dil-i üftāde Dilerüm müfaḥḥar ḥübān ola faḥrī-zāde		Müfred		..--/..--/..--/..-	Başlık: Müfred
10a		Düşdi dām-ı hevese mürğ-ı dil āzāde Dāne-i ḥālını gösterdi kebūter-zāde		Müfred		..--/..--/..--/..-	Başlık: Müfred

10a	Dürrî	O şeb ki sâkı-i ra'nâ yürür turur oturur Ayâğ u şem' u ehibbâ yürür turur oturur	Bilür mi şor harekât u sükûn-ı hayretini Egerçi Dürrî-i şeydâ yürür turur oturur	Gazel/5 Beyit		.-./..-./.-./..-	Başlık: Dürrî
10a		Ol pâdişâh-ı hüsnüñ 'aceb terk ü tâzı var Böyle giderse memleket dil-harâb olur		Müfred		--./-./.-./-.-	Başlık: Müfred
10a		Bir gulâm-ı mutiyâ bile iderken kıl u kâl Tuydı pâ-bend olduğun şan'atla kırup köşki		Müfred		..-./..-./..-./..-	Başlık: Müfred
10a		Tenedür nâ deyu meclisde sürür itseñ sen Başlar ey rûh-ı revân ditremege dir dir ten		Müfred		..-./..-./..-./..-	Başlık: Müfred
10b	Bākī	El'tâf u hüsn ü hulk u melâhat kemâlde Endâm u şekl ü kâmet ü kıdd i'tidâlde	Bākī le'tâfet-i gazel-i âbdâruñı Hakķā budur ki görmedük âb-ı zülâlde	Gazel/6 Beyit		--./-./.-./-.-	Başlık: Bākī
10b	Bākī	Ķanâ'at gelmez insâna toylalmaz hân-ı ih'sâna Kerem gördükçe ey Bākī gedâlardan ricâ artar		Müfred		.---/.---/.---/.---	Başlık: Müfred
10b	Cevrî	Cân almak imiş gamzesinüñ kârını bildik Yârüñ dil-i 'uşşâķla bazârını bildik	Vaş eyledi şahbâ-yı leb-i dil-beri Cevrî Zevķ-i eser-i neşve-i güftârını bildik	Gazel/5 Beyit		--./-./.-./-.-	Başlık: Cevrî

10b	İbn-i Kemāl	Kişi cāhil olursa ger ne bilsün ki nedür mezheb Kemālî kimden ögrensün cihānda görmedi mekteb		2 Beyit		.-./..--/.-./..--	Başlık: İbn-i Kemāl
11a	Fehīm	Ey nîş-i ğamze zaḥm-ı nigāhı yeter baña Her mūyum itme sen-dahı bir nişter baña	Ža°af-ı cefā-yı gamze beni itdi bî-nişān Olmaz ḥadeng-i cevri-ı kaẓā kārger bana	Gazel/5 Beyit		--./.-./.-./.-.	Başlık: Fehīm
11a	°Azmī-zāde	Her dem tenimüzde dāğ-ber-dāğ olsun Feyz-i ğam ile o kūşe bāğ olsun		2 Beyit		--./.-./.-./.-.	Başlık: °Azmī-zāde
11a	Nef°ī	Mest oldu yār ğamzeleri nāza başladı Her bir nigeḥde bir revîş-i tāze başladı	Nef°ī nedür ney-i kaleminde bu nağmeler Gūyā ki terānede bir sāze başladı	Gazel/5 Beyit		--./.-./.-./.-.	Başlık: Nef°ī
11a	Fasīh	Ey meclis-i revnaḵ-şiken-i bāğ-ı irem Dergāhuña yüz sürmege teşne °ālem		2 Beyit		--./.-./.-./.-.	Başlık: Faşīh
11b	Kānī	Her kaçan ol şehsüvār-ı ḥüsn ele çevgān alur Eyleyüp cevlan semend-i nāzla meydān alur	Kānīyi ağlatma gel alma gözünüñ yaşını Seyl-i eşkinden ḥazer kııl °ālemi tūfān alur	Gazel/7 Beyit		-.--/-.--/-.--/-.--	Başlık: Kānī
11b		Niyāz-ı nāme-i dil yāre bî-zebān okunur Okunsa ger o perī meclise nihān okunur		Müfred		.-./..--/.-./..--	Başlık: Müfred

11b	Hayālî-i Selanikî	Virdi şeref cihāna vücūd-ı kemterimüñ Bi'l-fazlı ve'l-kemālî ve bi'l-hulķi ve'ş-şiyem	Geldi Hayālî yüz süre çün āsītānuña Erfaķu ve eşfeķu ente eyā şāhibü'l-ümem	Gazel/5 Beyit		--./-./-./-./-.	Başlık: Hayālî-i Selanikî
11b		Ravza-i sultān-ı kevneyni zemīn üzre görüp Reşkden didi felek yā leytenî küntü türāb		Müfred		-.--/-.-/-.-/-.-	Başlık: Müfred
11b		Kūyuñ bulur muyum ki °aceb cüst ü cūyile Gitsem çü has gözümde aķan ķanlı şuyile		Müfred		--./-./-./-./-.	Başlık: Müfred
12a	Fasīh	Leťāfet varur ķande-ťarz-ı reftārında ķālet var Ol āfetde ser-ā-pā fitne-i rūz-ı ķiyāmet var	°Aceb mi ķāmeveş gūş idenüñ aғzın şulandursa Faşihā nazm-ı şīrīnünde ķaķķā ki ķālāvet var	Gazel/7 Beyit		.---/.---/.---/.---	Başlık: Faşihü'l- Mevlevī
12a	Tıflī Çelebi	Bahār geçmede ey sākī-i şafā-perhīz Sebū-yı gōnçeden olmaķda cām-ı gül- lebrīz	Yine olur serv-i destünde cilveger Tıflī Uçup ķuşķi ider feyz-i nāme-i gülķīz	Gazel/5 Beyit		.-./-.-/-.-./-.-	Başlık: Tıflī Çelebi
12a	Fasīh	İtdüm o ķadar zevķ [u] şafā-yı ķurbet Yād-ı vaťanum oldı cefā-yı ķurbet	Ol merd-i seyāķatüm yanumda birdür Yārān-ı vaťanla āşīnā-yı ķurbet	Kıt°a/2 Beyit		--./-.-/-.-.-/-	Başlık: Kıt°a-i Faşih

12b	Fuzûlî	Âşiyân-ı mürğ-i dil zülf-i perîşānuñdadur Kānde olsam ey perî gönîlüm senüñ yanuñdadur	Ey Fuzûlî şem°veş mutlak açılmaz yanmadan Tāblar kim sünbülünden rişte-i cānuñdadur	Gazel/6 Beyit		-.--/-.--/-.--/-.--	Başlık: Seyyid Fuzûlî
12b	Fuzûlî	Püt-i nev-resim namāza hemîşe râğîb olmuş Allah Allah bu ne hikmet puta secde vâcib olmuş		Müfred		-.--/-.--/-.--/-.--	Başlık: Velehû
12b	Fuzûlî	Cānı cānān dilemiş virmemek olmaz ey dil Ne nizā° eyleyelüm ol ne senüñdür ne benüm		Müfred		..--/..--/..--/..--	Başlık: Velehû
12b	Riyāzî	Bize ne kaşr-ı zer-endūd ne kâşāne gerek °Âşıkunñ meskeni gönîli gibi virāne gerek	Ey Riyāzî okuna nāzla dirseñ gazelünñ Lafzı rindāne gerek nazmı herîfāne gerek	Gazel/5 Beyit		..--/..--/..--/..--	Başlık: Riyāzî
12b		Farq eyle didüm Ka°be ile beytini yāruñ Çöp düşdi meger kim gözine kıble- nümānuñ		Müfred		--./--./--./--	Başlık: Müfred
12b		Ebrūsına göz dikdi deyu ol kaşı bānuñ Mîl çekdi felek dīdesine kıble- nümānuñ		Müfred		--./--./--./--	Başlık: Müfred
13a	Bākî	Çerh-i gaddārda vefā n°eyler Kāse-i ser-nigūnda mā n°eyler	Seni hüşyār-ı yār ider Bākî Kālem-i şun°da haṭā n°eyler	Gazel/5 Beyit		..--/-.--/..--	Başlık: Bākî

13a	Münîrî	Âşafâ °abd-i kadîmüñ olan °İzzet kulumuñ Çünkü da°vâ-yı hulûşı gelmez ta°bîre	Faşl için da°vî-i ihlâşını kâdî götürür Saña âyât-ı °ubûdiyyetini tefsire	Kıt°a/2 Beyit		..-./..-./..-./..-	Başlık: Kıt°a-ı Münîri
13a	Hayâlî-i Selanikî	Ol kân-ı °atâ pâk-neseb zât-ı mükerrerem Olmaz aña hem-tâ Ahmed-i °ilm ü gönçe-dehen gül gibi hurrem Ruhleri ra°nâ	Şeb tâbe-seher hayr- du°adur heme kârum mânend-i Hayâlî Her ne ise murâdı dilerem kim vire her dem ol Hazret-i Mevlâ	Müsteza d		--./--./--./--. --./--	Başlık: Müstezâd-ı Hayâlî-i Selanikî berây- ı es-Seyyid Ahmed Aga
13a		Kâse-i ser kim yoluñda garka-i hünâb olur Baħr-i °aşka geh habâb olur gehî girdâb olur		Müfred		-.--/-.--/-.--/-.-	Başlık: Müfred
13a		Meşveretle işleyen iş peşîmân olmadı İstihâre eyleyen emrinde hirmân bulmadı		Müfred		-.--/-.--/-.--/-.-	Başlık: Müfred
13b	Fasîh	Şandum açınca sînesin ol mâh-ı tâbnâk Ceyb-i şabâhı pençe-i hürşîd itdi çâk	Aħsenet üstadî-i tab°-ı nazîf ki Herkes Faşîh tarh idemez böyle şi°r-i pâk	Gazel/5 Beyit		--./-./-./-./-.	Başlık: Faşîh
13b		Bir gerekdür hâne-i dilde yaraşmaz yâr iki Bî-vefâ olursa olsun olmasun zinhâr iki	Elde tîgüñ var iken gamzeñ göstermez kim °Askeri eyler perîşân olıcağ serdâr iki	Kıt°a/2 Beyit		-.--/-.--/-.--/-.-	Başlık: Kıt°a

13b		Hemān ol mähla tek ruḥṣat-ı fevḳ-i viṣāl olsun Baña ey çerḥ-i zālīm itdigün kat kat ḥelāl olsun		Müfred		.---/.---/.---/.---	Başlık: Müfred
13b	Fehīm	Ser-kāfile-i ʿālem-i ʿulvī dilimüzdür Ḥākister-i eflāk eser-i menzirimüzdür	Ḥellāl-rümüz-ı ḥurdüz gerçi Fehimā Fehm idemeziz sırr-ı cünün müşkilimüzdür	Gazel/6 Beyit		--./--./--./--	Başlık: Fehīm
14a	Muhibbī	Hāy u ḥūdan fāriğ ol ʿālemde sulṭānlık budur Pendini gūş eyle gel mūruñ Süleymānlık budur	Nefs-i ḥazẓın ey Muḥibbī virme gel ḥayvān-şifat Zabt-ı nefis it ʿārif ol ʿālemde sulṭānlık budur	Gazel/5 Beyit		-.--/-.--/-.--/-.-	Başlık: Muhibbī
14a	Şināsī	Şaluñ üftādeler şaf şaf yoluñda pāymāl olsun Libās-ı nāz ü şīve ḳaddine kat kat ḥelāl olsun		Müfred		.---/.---/.---/.---	Başlık: Şināsī
14a		Yüregi yağlı şābūn puḥte dilāver er idi Ten-i pākīze-i cānāna süründi eridi		Müfred		..--/..--/..--/..-	Başlık: Müfred
14a		Milḥ taşdan ḳayadan kesme ḳatı bir er idi Dil-berüñ gördi nemekdān dehānuñ eridi		Müfred		..--/..--/..--/..-	Başlık: Müfred
14b	Fā' izī	Nāmurād-ı ʿālemüz ağyāra yoḳdur reşkimüz Vaşl-ı gül den gelmişüzdür ḥāra yoḳdur reşkimüz	Biz ki bir bī-ḳayd abdālüz cihānda Fā' izī ʿĀlemüñ ḳaydın çeker ḥunkāra yoḳdur reşkimüz	Gazel/5 Beyit		-.--/-.--/-.--/-.-	Başlık: Fā' izī

14b	Bākī	Beydağ-ı hāl-i ruḥuñ zülfüñle mestür eyleme Alma şāhum göñül ferzānesin açmazdan		Müfred		-.--/-.-/--/-.-	Başlık: Müfred
15a	Fehīm	Güş itdi nāy nālelerüm nāze başladı Dil-ber semā°-ı nāza daḥı tāze başladı	Ey şems-i dīn yetiş ki o hūrşīd-i pūr-celāl Cevr-i Fehīm nādire perdāze başladı	Gazel/6 Beyit		--/-.-/-.-/-.-	Başlık: Fehīm
16a	Rüşdī	Yāre kār itdi hele derd-i nihānum diyerek Sīneme geldi gel ey rūḥ-ı revānum diyerek	Rüşdiyā gāfil olup çıkma reh-i ma°nādan Ġayrılar gibi hemān tāze zebānum diyerek	Gazel/6 Beyit		..--/..--/..--/..-	Başlık: Rüşdī-i Üstāz
16a		İztırāb-ı dil-i maḥzūnumı taḥrīr idemem Ḥavfım ol sūz-ı dilūmden tutuşa levḥ u ḳalem	Bir kerem kānı benüm hālūme raḥm itse didüm Didi bir pīr-i cihān-dīde vefāt itdi kerem	Kıt°a/2 Beyit		..--/..--/..--/..-	Başlık: Kıt°a
16a	Seyyid Vehbī	Çeksün ḳo sūbḥasını mūrāyī beşer beşer İtsün ḥisāb naḳd-i riyāyı beşer beşer	Vehbī ḡazel ḳor adın idüp deste gül gibi Bir nice beyt-i tāze-edāyı beşer beşer	Gazel/5 Beyit		--/-.-/-.-/-.-	Başlık: Seyyid Vehbī
16a	Faşīḥ	Bir āyine-i şāf ü mücellādur °aşḳ Bir şūret-i pūr-ma°nī-i zībādur °aşḳ	Çok şāhı gedā gedāyı şāh eyler Bir mevhibe-i Ḥazret-i Mevlādur °aşḳ	Kıt°a/2 Beyit		--/-.-/-.-/-.-	Başlık: Faşīḥ
16b		İnsānı eyleyen mūte° ellim şu°ürdür Naḳş u ḳabāḥat aḥlamamak ḥoş ḥuzūrdur		Müfred		--/-.-/-.-/-.-	Başlık: Müfred

16b		Ey felek meylüñ eger cāhil u nādāna ise Biz daḥı tā o kadar kāmıl u dānā degülüz	Aḥmak u dūn u denīyüz bize de bir naẓar it Ehl-i faẓl añladuñ ise bizi ḥāṣā degülüz	Kıtªa/2 Beyit		..-/..-/..-/..-	Başlık: Kıtªa
16b		Gerekmez baña faẓl u mağfıret hıç Zamāna düşmen ehl-i hünerdür		Müfred		.---/.---/..-	Başlık: Müfred
16b		Hele tegāfıl idüp ehl-i ṭabªa bakmazsuñ Felek senüñ bilemem çeşm-i rağbetüñ kimedür		Müfred		.-./..-/..-/..-	Başlık: Müfred
16b		Menbaª-ı maªrifet olmağla ser-ā-pāy-ı kalem Olur engüşt-i mülük u vüzerā cāy-ı kalem		Müfred		..-/..-/..-/..-	Başlık: Müfred
16b	Nābī	Felekde kāmver olmağ hüner degül Nābī Hüner bir ehl-i dile şarf-ı himmet itmekdür		Müfred		.-./..-/..-/..-	Başlık: Müfred
16a	Sābit	Şebnem tolu mānendi bugün güllere düşmüş Ol taze-ter gonçelerin hep sere düşmüş	Sābit de ne maẓmūn düşürürdi daḥı ammā Bir maªrifetüñ kadri bilinmez yire düşmüş	Gazel/5 Beyit		--./--./--./--	Başlık: Sābit
17a	ªAzmī- zāde	Dil naḥdini dil-berāne öñdül ḳomışuz Dāğ-ı ğammı cāna bī-te' emmül ḳomışuz	Biz başka bir ıñılāḥ peydā itdük Ḳan yutmanuñ adını taḥammül ḳomışuz	Kıtªa/2 Beyit		--./.-./--./.-	Başlık: ªAzmī-zāde

17a	Yahyā Efendi	Yan huşk ile kanâat gibi bir niʿmet mi var Genc-i istignâ gibi bir kûşe-i râhat mi var	Hayli demdür saʿy idersüñ faẓl ü dāniş kesbine Yoḥsa Yahyā maʿrifet-i aşḥāba ragbet mi var	Gazel/5 Beyit		-.--/-.--/-.--/-.--	Başlık: Yahyā Efendi
17a		ʿAyn-ı ʿibretle dehre nāzır olan Yeter aña numûne zıll u ḥayāl	Âḫir eyler güzer vücûda gelen Kalmaz illâ muḥarrik-i eşkāl	Kıtʿa /2 Beyit		-.--/-.--/-.--	Başlık: Kıtʿa
17b	Nāzım	Tā ki ey meh ʿāşıkā refʿ-i ḥicāb itdūñ bu şeb Zer-i rūyuñ behce-baḥş-ı māhitāb itdūñ bu şeb	İntizār-ı ḥān-ı iḥsānuñla Nāzımveş beni Tā-seḥer nār-ı ḡamma yakduñ kebāb itdūñ bu şeb	Gazel/5 Beyit		-.--/-.--/-.--/-.--	Başlık: Nāzım
18a	Nābī	Vaʿde-i ḥāṭır-firbūñ derd-i ḥāb itdūñ bu şeb Tār u pūd-ı cāme-ḥābum sūz u tāb itdūñ bu şeb	Tābe-gerden ḡarḳa-i reşk oldı tāb-ı hicr ile Nābīʼyi hem-ḥālet-i rûz-ı ḥisāb itdūñ bu şeb	Gazel/6 Beyit		-.--/-.--/-.--/-.--	Başlık: Nābī
18b	Fasîh	Zülfün daḡıtdı rûyuna yār-i dil- berimüz Zîr-i seḥāba girdi o bedr-i münîrimüz	Daʿvā-yı sūz-ı ʿāşıkı pervāne eylesün Yoḡdur Faşîḥ bizüm fütîl ü ḡamîrimüz	Gazel/5 Beyit		--/-.--/-.--/-.--	Başlık: Faşîḥüʼl Mevlevî
18b	ʿÂlî	Süzülsün çeşm-i mestüñ devlet-i bîdārı görsünler Bozulsun bend-i zülfüñ ṭurre-i ṭarrārı görsünler	ʿAraḡ-çînüñ çıkar ol kākül-i pür-tārı görsünler	Gazel/5 Beyit		.---/.---/.---/.---	Başlık: Tahmîs-i Âlî

18b		Lebûñden bûse almak merde cân bulmak kadar vardur Şaçuñ koçmak hayât-ı cāvidān bulmak kadar vardur	Qurub-ı ʿāşıkların cellād-ı hūnhār olmak istermiş Muhaşşal zulme meyl itmiş cefākār olmak istermiş	Gazel/8 Beyit		.---/.---/.---/.---	Başlık: Yok
19a	Nedīm	Her tırrasında biñ şiken-i dil-rübāsı var Her bir şikenc-i tırrada biñ mübtelāsı var	Bilseñ eger iderdi seni eşk-i bī-karār Şimdi Nedīmüñ öylece bir mācerāsı var	Gazel/5 Beyit		--./-./-./-./-.	Başlık: Nedīm
19b	Sābit Efendi	Kapamış halvete bir āfet-i devrānı şeyh Komaz ol reşk-i melek yanına şeytānı şeyh	Yine bir körpe kuzu tekyeye kurbān geldi Söyle Sābit bilesin ʿaşk ile dendānı şeyh	Gazel/5 Beyit		..--/..--/..--/..-	Başlık: Sābit Efendi
19b	Sābit Efendi	Şeyh-zāde semāʿa girüp ʿālem dedelendi Her kelle şabī topuna döndi zedelendi		2 Beyit		--./-./-./-./-.	Başlık: Velehū
19b	Sābit Efendi	N'ola ger olursa bu ser-keşteye maṭlab-ı semāʿ Hep semāʿdur döndüren ʿuşşākı Haḳka hep semāʿ	Sābitā vaşfın yazarken farṭ-ı istiğrākdan Döndi kâğıdda idüp bu kilk-i bī-meşreb semāʿ	Gazel/5 Beyit		-./-./-./-./-.	Başlık: Velehū
19b		Seyr it külāh-ı Mevlevī ile ol dil-beri Gör zīr-i istivāda dilā şems-i enver		Müfred		--./-./-./-./-.	Başlık: Müfred
19b		ʿArz-ı hācet idemem yārüme keyf olmayacak Gönçe izhār idemez humreti şeyf olmayacak		Müfred		..--/..--/..--/..-	Başlık: Müfred

20a	Fasîh	Dil-ber meyân-ı bendini kim teng bağladı Tüccâr-ı şabr ü cân ü hîred denk bağladı	Çok demdür azmâyiş-i şî'r itmedik Fasîh Âyîne-i tabî'atımız renk bağladı	Gazel/ 5 Beyit		--./-./-./-./-.	Başlık: Fasîh
20b	Nedîm	Zann itme duhter-i rezi rind ile gizlidür Anuñla şeyh efendi de babalı kızludur	Bu heşt beytle yine haqqâ ki ey Nedîm İmzâlı belâgat kilkün sekizlidür	Gazel/ 8 Beyit		--./-./-./-./-.	Başlık: Nedîm-i pākîze-gü
20b	Hâtem Efendi	Şahbâyı şeyh efendi şümâr itme sizlidür Ol zevke dâ' ir ibn-i vaqt sizli bizlidür	Naẓm-ı Nedîm-i pāk ile olmaz muķābele Anuñ tüfenk-ṭab'ı sekiz kerterizlidür	Gazel/ 8 Beyit		--./-./-./-./-.	Başlık: Akovalı-zāde Hâtem Efendi
21b	Fasîh	Göñül göñül saña genc-i ferâğ yetmez mi Nedür bu ârzü-yı bağ u râğ yetmez mi	Ne kayd başa gül ü lâlesi bu gülzâruñ Fasîh saña dil-i dâğdâğ yetmez mi	Gazel/ 5 Beyit		.-./-./-./-./-.	Başlık: Fasîhü'l-Mevlevî
22b	Kâtib Çelebi	Şûfî bulamaz kim ki dîbâ-yı muraẓẓa° Bî-çāre o ḥasretle gîr-i delķ-i muraķķa°	Uzatma sözi ḳaṭ'-ı kelām eyle birāder Kim tutdı niçe ḳıṭ'a yirini bu muḳaṭṭa°	Gazel/ 12 Beyit		--./-./-./-./-.	Başlık: Der-vaşf-ı dervîşân-ı zamân ez-Kâtib Çelebi
22b		Tiryākîlerüñ ḥabbe-i afyūnunu gördüm Berrāşlaruñ kūy-ı girîbânına beñzerdüm	Ol °aṭiseyi kim devlete taḳlîd ider Etrāk Tiryākîlerüñ ḍarṭa-i pinhânına beñzer	Gazel/ 6 Beyit		--./-./-./-./-.	Başlık: Tezyîf

23a		Hüsn ile hürşîdveş bir ser-tırâşî var imiş Rüşdî-i bî-çârenüñ devletli başî var imiş		Müfred		-.--/-.--/-.--/-.--	Başlık: Müfred
23a		°Adlî gâzel yazmada hâmeñ hemân Arğadı kârîz-i oluk navdân		Müfred		--./--./-.--	Başlık: Müfred
23a		Ṭola yaşı zâde enîs gûyiyâ Arpa vü bögrölce cev ü lûbya		Müfred		-.--/-.--/-.--/-.--	Başlık: Müfred
23a	Dürri	Niçe bir yitmedesin Dürrîyi fâyîk sekerek Bir yürüyüş yûri kim saña kıyâmetde gerek		Müfred		..--/..--/..--/..--	Başlık: Müfred
23a		Şâne tarağ bıyık beret hem şağal adı rîşdür Meylîyi şanma genç yigit o bir koca keşîşdür		Müfred		--./-.--/-.--/-.--	Başlık: Müfred
23a		Kız Muştafâ'yı her kaçan Eyyûb-zâde görse der Hûykerde ya°nî derilmiş °avret zen ü şüherdür er		Müfred			Başlık: Müfred
23a		Mevlevî-hâneye gel diñle nedür hû vü hây Eklağ ü berbağ kopuz demir düdük def nây		Müfred		..--/..--/..--/..--	Başlık: Müfred

23a	Sābit Efendi	Zahm urup pāyine çıkmadı ayak seyrine yār ‘Āşıkun ayağına balta uruldı tekrār	Sābitā kaṭ‘-ı ümīd it heves-i vuşlatdan Kesdi ayağını meclisden o şūh ü gaddār	Gazel/5 Beyit		..--/..--/..--/..--	Başlık: Sābit Efendi
23b	Rāmī Paşa	Luṭfi çok ‘uşşāk-ı zāra böyle cānān görmedik Zerre-perver böyle bir mihr-i dıraḥşān görmedik	Tab‘ımız sūhān-ı ‘irfān ile hemvār ideli Rāmiyā bir çīn-i pīşānī-i nādān görmedik	Gazel/5 Beyit		-.--/-.--/-.--/-.--	Başlık: Rāmī Paşa
23b		Yād-ı dili āmīhte şun ey sākī Ḥaylī demdür ki ḥekīmāne günāh itmedik		Müfred		..--/..--/..--/..--	Başlık: Müfred
24a	Fenā’ ī	Yā İlāhī āsitānuñ ḥasteye dārū’ş-şifā Şerbet-i vaşluñ içenler buldı her derde devā	Zerre görünmez Fenā’ ī işbu ‘ālem ‘ārife Birer meyyitūñ vaşlına iki cihān olmaz bahā	Gazel/4 Beyit		-.--/-.--/-.--/-.--	Başlık: İlāhī
24a		Cihān bāğında ey ‘ārif budur maḳbūl-ı ins u cin Ne kimse senden incinsin ne sen de kimseden incin		Müfred		.---/.---/.---/.---	Başlık: Müfred
24a		Penāhum oldu benüm inne Rabbenā’l-Ğafūr Ne kadar ‘āşī isem ol kadar da mağfūrum		Müfred		..--/..--/..--/..--	Başlık: Müfred
24a		Şabā varursañ eger meclis-i eḥibbāya Selāmlar eyle a‘lāya belki ednāya		Müfred			Başlık: Müfred

25a		Vā'iz püsere mā' il olur duhtere ʿāşık Mābeyn otaşu gibi iki yüzli münāfık		Müfred		--./--./--./--	Başlık: Müfred
26b	Cevrī	Merhabā ey devr-i eyyāmuñ şeb-i saʿd- aḥteri Maḳdemüñ oldı müzekker mevlid-i peygamberī	Ola mişkāt-ı taḥiyyātında mişbāḥ-ı şalāt Tā-şabāḥ-ı ḥaşre dek reşk- i çerāğ-ı ḥāveri	Kaside/2 9 Beyit	Naat	-.--/-.--/-.--/-.--	Der-naat-ı ḥabīb-i Hudā ʿaleyhi efḍali't- teḥāyā Cevrī güft
26b		Ḥaylī demdür saʿy idersin faẓl ü dāniş --- Yoḥsa Yaḥyā maʿrifet aşḥābına rağbet mi var		Müfred		-.--/-.--/-.--/-.--	Başlık: Müfred
26b		Şadr-ı ʿālīye geçürse n'ola nādānı felek Dā' imā nāḳışu aʿlāya çıkarur miʿyār		Müfred		..--/..--/..--/..--	Başlık: Müfred
26b		Ey felek meylüñ eger cāhil ü nādāna ise Biz daḥı tā o kadar kāmīl u dānā degülüz		Müfred		..--/..--/..--/..--	Başlık: Müfred
28a	Nābī	Çemende cūyveş bu cüst u cūlar hep senüñ çündür Miyān-ı bülbulānda güft ü gūlar hep senüñ çündür		Müfred		.---/.---/.---/.---	Başlık: Nābī
28a	Sābit	Lebüñden nuḳl-ı şīrīn-i şetm taʿyīnimüz vardur Yine zenbīl-i dille ʿazmimüz taʿyīnedür cānā		Müfred		.---/.---/.---/.---	Başlık: Sābit

28a	Mantıkî	°İnânın çeşm-i giryân aldı dest-i ihtiyârumdan Şavulsun baña seng-i rāh olanlar rehgüzârumdan		Müfred		.---/.---/.---/.---	Başlık: Mantıkî
28a	Bākî	N'ola dehr içinde nişānum yoğ ise °anķāyum Ne °aceb seyl gibi çağlamasam deryāyum		Müfred		..--/..--/..--/..-	Başlık: Bākî
28a	Rāmî	Şanmañ ki bu iksîr-i maħabbet °amelîdür Bu neş' e bize neş' e-i feyz-i ezelîdür		Müfred		--./--./--./--	Başlık: Rāmî
28a	Makālî	Nazmuñ Maķālî komadı rağbet cevāhire Şarrāf-ı dehr bir qurı dükkān açar kapar		Müfred		--./-./-./-.-	Başlık: Makālî
28a	°Ārif	Bulunmaz bir nefes āmed-şod endūhdan hālî Zemîn sîneye gūyā rehgüzār-ı hasret olmuşdur		Müfred		.---/.---/.---/.---	Başlık: °Ārif
28a	Nedîm	Zülf ü külāhı virdi hālel Mağrib ü Fasa Çeşm-i kebūdı şaldı akan mülk-i Çerkese	Ebrûlar üstüne dökilür cā- be-cā Nedîm Taşvîr-i çîn yazılmış o tāk-ı muķarnasa	Gazel/5 Beyit		--./-./-./-.-	Başlık: Nedîm
28a		Şöhreti māl iledür ma°bed-i İslāmuñ da Cāmi°-i köhne-i bî-vaķfa cemā°at gelmez		Müfred		..--/..--/..--/..-	Başlık: Müfred

28a		Şafâ-yı hâtıruma la'î-i yâr olur bâ'is Neşât-ı bezme mey-i hoşgüvâr olur bâ'is		Müfred		--./-./-./-./-.	Başlık: Müfred
28b	Nâbî	Esrâr-ı haţuñla dili medhûş idebilsem Bir kez ğam-ı dünyâyı ferâmûş idebilsem	Virmez sühanum kimseye aralığa nevbet Nâbî dehen-i hâmeyi hâmûş idebilsem	Gazel/5 Beyit		--./-./-./-./-.	Başlık: Nâbî
28b		Ebrûda şiken tîğde cevher birdür Gîsûda girih mevcde °anber birdür	Dil-teşne-i rûze-i ğammuñ çeşminde Hûn-âb-ı cigerle âb-ı Kevser birdür	Kıt°a		--./-./-./-./-.	Başlık: Kıt°a
28b	Şemsî	Cümle °âlem âşinâ ben arada bîġaneyüm Her işüm aġyâr ile gör kim °aceb dîvaneyüm	Meyfürûş oldum şalâdur ehl-i °aşka Şemsiyâ Bendedür hamr-ı ezel gelsün gelen meyhâneyüm	Şemsî/4 Beyit		-./-./-./-./-.	Başlık: İlâhî
28b		Ben topraġum ki kendüm gösterem Şatdığum kâh ola kendüm gösterem		Müfred		-./-./-./-./-.	Başlık: Müfred
28b		O fettân ser-tırâşum vaşla bir başıyla ķānidür Velî °arz-ı niyâza çok çok mikrâz māni°dür		Müfred		.---/.---/.---/.---	Başlık: Müfred
28b		Ġamm-ı °aşkuñ cihân mülkünde buldum şādmān oldum Kişi ġurbet diyârında idermiş āşinādan haz		Müfred		.---/.---/.---/.---	Başlık: Müfred

29a	Fasîh	Sefîne-i dile tecrîd gösterir mi Hudâ Kenâr-ı sâhil-i ümîd gösterir mi Hudâ	Bu şûrezâr-ı köhne bâğ-ı hâr-perverde Faşîh bir gül-i ümîd gösterir mi Hudâ	Gazel/5 Beyit		.-./...-./.-./..-	Başlık: Faşîh
29a		İtse ne kadar cevîr ü cefâsın efzûn Başa çıkamaz ehl-i dil ile gerdûn	Zîrâ ki idüp Hakka umûrın tefvîz Döndükçe döner çerh ile aşhâb-ı derûn	Kıt'a/2 Beyit		--./..-./.-.-/-	Başlık: Kıt'a
29a		Tenhâ bu gönül oldu şafâdan 'ârî Yârân-ı şafânuñ biri gelse bârî		Müfred		--./..-./.-.-/-	Başlık: Müfred
29a	Bâkî	Nevbahâr irişdi vü gitdi şitâ Keyfe yuhyî'l-arz-ı ba'de mevtühâ	Eşk-i çeşmüm yâra 'arz itdüm didi Bâkiyâ ma'lûm oldu mâcerâ	Gazel/5 Beyit		.-.-./.-.-./.-	Başlık: Bâkî
29a		İki 'âlemde taşarruf üzredür rûh-ı velî Ey diyen bu mürdedür bundan nice dermân olur	Rûh şimşîr-i Hudâdur ten ğılâf olmuş aña Dahı a'lâ kâr ider bir tîğ kim 'üryân olur	Kıt'a/2 Beyit		..-./..-./..-./..-	Başlık: Kıt'a
29b	Fuzûlî	Şubh irüp oldu yine çünkü şeb-i târ tamâm Câme hâbından o meh şîve ile kıldı kıyâm	Tîğ-i müyun tağıdup kıldı yiri 'anberfâm İtmesün şarf-ı zer ol serv- kadd ü sîm-endâm	Gazel/ 18 Beyit	Hammâ mnâme	..-./..-./..-./..-	Başlık: Hammâmnâme -i Fuzûlî
30a	Bezmî	Şimşîrûñ eyleyor kim ey şehriyâr yâr Toprağa kanum ey kılıcı Zülfiķâr ķâr	Bezmî kuluña hem-dem ola şanma nâlede Bâğ-ı cihânda bûlbûl olursa hezâr zâr	Gazel/5 Beyit		--./.-./.-.-./.-	Başlık: Bezmî

30b	Bākī	Hūrşīd kim fezā-yı felekdür mesīr aña Degmez gedālar içre eşiginde yir aña	Bākī sūhanda fark-ı sipihre qadem başar Luṭf-ı Hudā olursa eger destigīr aña	Gazel/5 Beyit		--./-./-./-./-.	Başlık: Bākī
30b	Fasīh	Ġamuñla dil ser ü cāndan seyāhat istemiş Maḥabbet iki cihāndan ferāgat istemiş	Faṣīḥ kūhken olmazdı tīşe ser-āzād Ki kāra başa iletmekde ālet ister imiş	Gazel/5 Beyit		.-./-./-./-./-.	Başlık: Faṣīḥ
31a	Bākī	Sözüñden kıymet-i gevher şikeste Gözüñden revnaḳ-ı ʿabher şikeste	Belī bezm ehli bī-hūş olsa Bākī Olurdu rīhte ḥāṭır şikeste	Gazel/5 Beyit		.---./---./--	Başlık: Bākī
31a	Fasīh	Ḥaṭ geldi tābdār-ı ruḥ-ı rūşenüñ daḥı İrdi ḥazān tāze gül-i gülşenüñ daḥı	Bir gün Faṣīḥ şebnem-i luṭf-ı Hudā ile Olur küşāde gonçe-i baḥtuñ senüñ daḥı	Gazel/5 Beyit		--./-./-./-./-.	Başlık: Faṣīḥ
31b		Hekīm eydür şerāb iç vāʿiz eydür cām- ı meyden geç Çün ʿillet ḥūn-ı ḡamdandur münāsib şimşīr-i hekīmdür		Müfred		.---./---./---./---	Başlık: Müfred
31b	Nābī	Hüner ü maʿrifetüñ qadrini andan bil kim Sīm olur sākin-i cennet gibi me' vā-yı qalem		Müfred		..--/..--/..--/..-	Başlık: Müfred
32a	Nābī	Gūlistān-ı dehre geldik reng yok bñ qalmamış Sāye-endāz-ı kerem bir naḥl-i dīlcü qalmamış	Ceyş-i ḡamdān qānde itsün ilticā ehl-i niyāz Qalʿa-i himmetde Nābī burc ü bārū qalmamış	Gazel/6 Beyit		-.--/-.--/-.--/-.-	Başlık: Nābī

32a		Eyülük tohumunu bu mezra ^c -i fânide eken Hâşıl eyler o beķā mülküne ‘ālî-ħarmen		Müfred		../-../-../-/-	Başlık: Müfred
32a	Sāni‘ī	Olmadık dil-beste-i zincir-i gīsū kalmamış Eylemiş dīvāne dünyayı bir uşlu kalmamış	Hūn-ı ħasret rīz olursa n’ola çeşm-i Şāni‘ī Cūş-i cūy-ı bükādan n’eylesün şu kalmamış	Gazel/7 Beyit		-../-../-../-/-	Başlık: Sāni‘ī
32b	Sābit	Ehl-i tecerrüd eyler idi cümle meyl-i ‘aşk ...şabāh-ı vişāl olsa leyl-i ‘aşk	Sābit kühen ħaşir-i firāk üzre kaldı dil Sıldı süpürdi ħāne-i ümmīdi seyl-i ‘aşk	Gazel/5 Beyit		-../-../-../-/-	Başlık: Sābit
33a	Nedīm	Ol perī-rū ‘āşıkā rām olsa da māni ^c degül Gündüzün olmazsa aħşam olsa da māni ^c degül	Bek umar teşrifüñi ‘abdüñ ikinci gün Nedīm Gündüzün olmazsa aħşam olsa da māni ^c degül	Gazel/7 Beyit		-../-../-../-/-	Başlık: Gazel-i Nedīm
33b	Bākī	Ehl-i dil cānlara meyl it şeref ü ‘izzet bul Nazaruñ kānlara kıl gevher-i zī-kıymet bul	Mey içüp mest-i müdām olsa ‘aceb mi Bākī Dürer-i ħamzeñ kederin çekmeye bir sâ‘at bul	Gazel/7 Beyit		../-../-../-/-	Başlık: Bākī
33b	Sābit	Dökse gelü-yı rinde meyl-i erguvān-ı sebū Şeytān akındısıyla boğazdur hemān sebū	Sābit hilāl şanma ki her şeb şikest olur Hūrşīd çeşmesinde ne āsumān sebū	Gazel/ 10 Beyit		-../-../-../-/-	Başlık: Sābit
34a		Şikest eyler bizi elbet o şāhbāzı cihānumdur Beni dilgır ider ammā ki karkmaz inkisārumdur		Müfred		./.././.././.././	Başlık: Beyit

34a	Cinānī Beg	Açıldı erguvānlar şahn-ı gülşen lālezār oldı Şafā kesb idecek demler gelüp ʿālem bahār oldı	Cinānī şāhid-i zībāya döndi bāğ kim anda Nihāl-i serv kāmēt çeşm-i nergis gülʿizār oldı	Gazel/5B eyit		.---/.---/.---/.---	Başlık: Cinānī Beg
34b	Sākıb Efendi	Senüñ aḥvālūñi Sākıb gelenlerden su' āl itdik Didiler suḥre-i bezm-i kral-ı mülk-i İsveçdür	Ser-i tecdīd-i imān eyleyüp İslāma gelmezseñ Seni katl eylemek mānend-i ecr-i rûze vü Hacdür	Gazel/5B eyit		.---/.---/.---/.---	Başlık: Sākıb Efendi
34b	Fehīm	Ḥiyel-i çerḥ-i dün ü şaʿbede-bāz Ki odur Yūsufi iden çāhī	Dimedede şimdi Bāyezīdāsā Leyse fī cübbetī sivallāhi	Gazel/8B eyit			Başlık: Şehrīnūñ eşyāsı sırğa olup maḥdūmı vefāt itdikde Fehīmūñ mezkūra gönderdiği ebyātdur
35b	Şehrī	Bir sencileyin āyīne-i rāz ele girmez Bir bencileyin tūṭı-i iʿcāz ele girmez	Bir sencileyin āyine-i ḥüsne münāsib Bir Şehrī gibi rind-i nazar-bāz ele girmez	Gazel/5B eyit		--./--./--./--	Başlık: Şehrī

35b	Şehrī	Menem ki rŭy-ı teraḥḥüm-nedīd-i gerdünem Müdām kāviş-i āzār ile ciger-ḥünem	Dirīg ki ḥaḳāret vüçüdüm eyledi pest °Aceb °aceb ki ecel-i nā- resīde medfünem	Gazel/4B eyit		.-./...-./.-./...-	Başlık: Velehū
35b		Tab°-ı laṭīfimiz bizim ey dil selīmdür Yok kimseye °adāvetimiz Ḥaḳ °Alīmdür		Müfred		--./...-./...-/-	Başlık: Müfred
36a	Nābī	Gül-çīn olamaz dest-i temāşā çemenümden Leb-beste-i nāzum söz alınmaz dehenümden	Dil-ber deheninden bu nev-āyīn ḡazel olsun Nābī yine yārāna hediye suḥanumdan	Gazel/7B eyit		--./...-./...-./..	Başlık: Nābī Efendi
36a		Tā ki bu ṭau°na gösterelüm rŭy-ı dil- beri İşkāt idelüm seni zāhid kitāb ile		Müfred		--./...-./...-./..	Başlık: Müfred
36a	Nābī	°Āşıkum ehl-i ḡama zevḳ ü şafādur sūhanum Bād-ı āmīḥte-i kânün-ı vefādur sūhanum	Ḥasedinden mi şafāsından mı hele ey Nābī Bā°is-i rīziş-i reşk-i şu°arādur sūhanum	Gazel/9B eyit		..-./...-./...-./...-	Başlık: Nābī Efendi
36b	Nādirī	Te°ālallāh zihī şām-ı sürür-encām-ı ḡam-fersā Ki oldı maḡhar-ı esrār-ı “Sübḥānellezī isrā”	Taḥiyyāt-ı ebed-peyvend ile dünyāda °uḳbāda Ser-efrāz eylesün zāt-ı şerīfin Ḥazret-i Mevlā	71 Beyit	Mi°rāci yye	...-./...-./...-./...-	Başlık: Mi°rāciyye-i Nādirī
38a		Ḥaṭṭ-āver olmadan evvel bu şīveyi şata gör Saña da °āşıkā da soñra bār olur giderek		Müfred		..-./...-./...-./...-	Başlık: Müfred

38a		Haṭṭı geldüğüni dildāra şaḡıñ yüzlemeñüz Çünki yüz ıarasıdur yüzüne urmañ anı		Müfred		..-./..-./..-./..-	Başlık: Müfred
38a		Haṭṭ-ı ruḡuñ tāze tırāş itdi yār Geçdi kılıçdan fiten-i rüzigār		Müfred		..-./..-./..-	Başlık: Müfred
38b	Cinānī	Varmaz gönül ki yāri göre cāme-ḡābda Ḥavf u recāda ḡaldı gönül ıztırābda	Cām-ı ḡamuñ Cinānī çekerken revā mıdur Bir merḡabāña degmeye bezm-i şerābda	Gazel/5B eyit		--./-./-./-./-.-	Başlık: Cinānī
38b		Güzergāh-ı fenādur dār-ı dünyā Beḡā sevdāsın itmez bunda dānā Oḡur bu mışraı lābūd gelenler Nezzelnāḡānā sümme irteḡalnā		Rubāı		.---/.---/.---	Başlık: Rubāı
38b	İshak Efendi	Bu çeşm-i çeşmesārınuñ aceb ḡūnın aḡar yaşı Meger var ise ol aynuñ ciger dāḡındadur yaşı	Kemāl-i luṭf-ı ṡabıyla senüñ nazmuñ gören İshak Hemān bī-iḡtiyār eyler saña ṡaḡsın u sābāşı	Gazel/7B eyit		.---/.---/.---/.---	Başlık: İshak Efendi
39a	Fasīḡ	Bahār geldi dem-i seyr-i şunı Mevlādur Şükūfelerle çemen saṡḡı naḡş-ı mīnādur	Görünce yāri n'ola arz iderse Faşīḡ Ki şem'a yanmada pervāne nā-şekībādur	Gazel/5B eyit		.-./..-./-./-./..-	Başlık: Faşīḡ'ı- Mevlevī
39b	Fenā' ī	Cān ü dil şehrin ezelden yaḡma-yı aşḡ Ol vechden düşdi bu ālemlere ḡavḡā- yı aşḡ	Çünki bildüñ nuṡḡ imiş ālemde aşḡ-ı ḡā' im-i maḡām Bize bildürdi Fenā' ī rehber-i Mevlā-yı aşḡ	Gazel/4B eyit		.--./-.-./-.-./-.-	Başlık: İlāḡī

39b		Bulma bahāne gerdiş-i çerh-i bed- aḥtere Eyle ḥavāle cümle umūruñ muḳaddere		2 Beyit		--./-./-./-./-.	Başlık: Yok
40a	Bākī	Fitne-i ʿālemi ol ḳāmet-i bālādan bil Her belā kim irişür ʿālem-i bālādan bil	Devlet-i dār-ı cihān-ı devr u zamān ey Bākī Pāyidār olmaduğın devlet-i dārādan bil	Gazel/5B eyit		..--/..--/..--/..--	Başlık: Bākī
40b		Şabāḥ ḥüsnüñ bāğında yāsemende gül tolaşur Yañağında gül açılmış yavrı bülbül tolaşur	Meylüm ol servi dalına hevesüm tatlu diline Şarılsam ince beline ḳorḳarum yad ḳul tolaşur	Gazel/4B eyit		-.--/-.--/-.--/-.--	Başlık: Türkī
43a	Sābit	Münāsebetle idüp ol perī muḥāl-ḥānlık Alınca göñlümi itdi hezār şeytānlık	Ṭağıtma kendüñi Sābitle lālezāra açıl Behey göñül saña mı ḳaldı bu perīşānlık	Gazel/5B eyit		.-./..--/..--/..--	Başlık: Sābit
43b	Nābī	Ḥün olmaz idi diller endīşe-i şahbāda Bir ḳatre şerāb olsa ne kāse-i mīnāda	Nābī fers-i ṭabʿın sürsün bu yola yārān Bir tāze zemīn buldum maʿmüre-i maʿnāda	Gazel/6B eyit		--./---/--./---	Başlık: Nābī
44a	Nābī	Teşrīfe cāme-ḥābda vaʿdi kim degül Ḥavfum budur ki vaʿadde sābit-ḳadem degül	Eyle zamīme üstüne yek- ḥarf-i iltifāt Sāde-nigāḥ Nābī-i zāra kerem degül	Gazel/6B eyit		--./-./-./-./-.	Başlık: Nābī

44b	Nābī	Vir Һandeye ruҺşat leb-i g�lf�m görünsün K�m-ı dil-i rind�n-ı mey-�ş�m görünsün	N�b� benüm ancak görinen çeşmüne �er���n Bir kerre dise zümre-i n�- k�m görünsün	Gazel/5B eyit		--./--./--./--	Başlık: N�b�
45a	N�b�	Faşl-ı güldür idelüm geşt �emenden �emene A�alum �eşm-i tem�ş�y� semenden semene	R�sm�n-b�zl�k eyler gibi N�b�-i mutrib Ş��rar �v�ze-i söz ile resenden resene	Gazel/5B eyit		..--/..--/..--/..--	Başlık: N�b�
45b	Fuz�l�	Şub� şalup m�h-ı ru�u�ndan ni��b �ık ki tem�ş�ya �ı��a �f�t�b	Y�r su' �l eylese ��l��n nedür �aste Fuz�l� ne virirsin cev�b	Gazel/6B eyit		-.--/-.--/-.--	Başlık: Seyyid Fuz�l�
45b	�Ulv�	Alma benden ey ��mzesi ş�vek�r �nkeser yenkesir inkis�r	�Ulv�yi �o ��ş��n ile eylesün �fte�ar yefte�ir ifti��r	Gazel/5B eyit		-.--/-.--/-.--	Başlık: �Ulv�
45b		Düşme mir' �t-ı dil-i a�b�ba d�de- r�şen ol Kimseye hiç kend�z��n�den ğayrı bakma sen sen ol		Müfred		-.--/-.--/-.--/-.--	Başlık: Müfred
45b		Felek el virse kendün virme z�nh�r Bu bir �y�ned�r bi� ş�reti var		Müfred		.---/.---/.---	Başlık: Müfred
45b		Tem�ş�-y� cem�l-i nev-�ar�s-ı r��at isterse�n Var evvel d�de-i �rf�nu�a ku�l-ı müdürü �ek		Müfred		.---/.---/.---/.---	Başlık: Müfred

47a	Fasîh	Bilmem ey şûfî hâkîkatde tarîkatde misûñ Yohsa harlar gibi beyhûde meşakkatde misûñ	Tâbe-key bu sühan-ı ta'n-ı cigergâh-ı Fasîh Dağı a'dâya nezâketle şemâtetde misûñ	Gazel/5 Beyit		..-/..-/..-/..-	Başlık: Faşîhü'l- Mevlevî
47b	Bâkî	Berfûñ eritdi bād-ı şabâ bağı yağını Yağdı çemende nergisûñ altın çerâğını	Mestâne şoydı Bâkî o mâhı geçen gice Nâzûklık ile çözdü muqaddem kuşağını	Gazel/7 Beyit		--./-./-./-./-.	Başlık: Bâkî Efendi
48a	Nâbî	Hicâb-ı nâle-i bî-câ hezâra gelmedi mi Henüz pîş-i güle ictizâra gelmedi mi	Nümâ-pezir degül tohm-ı ârzû Nâbî Sirişk-i nîl-reviş bir qarâra gelmedi mi	Gazel/7 Beyit		.-./-./-./-./-.	Başlık: Nâbî
49b	Cinânî Bey	Halkuñ ne aceb hikmet olur aqđ ile halli Her hâle münâsib görünür cümle mağalli	Hallâk-ı Cihân âlemi kıldıkda tecellî Her şahşı birer hâlle kılmış mütesellî	Müsedde s/15 Beyit		--./-./-./-./-.	Başlık: Müseddes-i Cinânî Bey
50b	Bâkî	Ey dürr-i pâk ağzuña nisbet senûñ şadef Deryâ sevâhîlinde yatur pâre-i hazef	Esrâr keşfin itmek-içün şûfî Bâkiyâ Başın çeker muraqqa'ına nitekim keşef	Gazel/5 Beyit		--./-./-./-./-.	Başlık: Bâkî
50b	Bâkî	Olsa zülfî o gül'izâra niqâb Olur âşüfte sünbül sîr-âb	Ġamm-ı devrân-ı dünı añma yürü Bâkiyâ ol hemîşe mest ü harâb	Gazel/5 Beyit		..-/.-./-./-.	Başlık: Velehü

51b	Nābī	Çokdur egerçi dilde murādāt sâ' ire Vaşluñdur ibtidā gelen ammā ki hātıra	Nābī tezā'üf üzre bulunmuş ba'iddür Bu şi'r-i taze virse de ruhşat nezā' ire	Gazel/7 Beyit		--./-./-./-./-.	Başlık: Nābī
52b	Bākī	Kaşuñ añılsa ğurre-i ğarrā kulağ çeker Haqqā budur ki hüsnüñe dünyā kulağ çeker	Bākī kayurmaz eylese a'dā zebān-ı dirāz Aduñ añılsa cümle ehibbā kulağ çeker	Gazel/7 Beyit		--./-./-./-./-.	Başlık: Bākī
55a	Nābī	Hayāl-i zülf idermiş 'āşık-ı mehcūrı gördüñ mi Maḥabbetle bu deñlü fikr-i dūr-ā-dūrı gördüñ mi	Hezārāsā hemān elden koma feryāduñ ey Nābī Bu gülşende açılmaz bir gül-i mestūrı gördüñ mi	Gazel/5 Beyit		.---/.---/.---/.---	Başlık: Nābī
55a	Bākī	Āyīne-i cemāl-i haqīkat-nümā yüzüñ Āb-ı zülāl-i çeşme-i şıdk u şafā sözüñ	Kimi ayağüñ öpmege şarkar kimi elüñ Bākīye besdür ey gül-i ḥandān güler yüzüñ	Gazel/5 Beyit		--./-./-./-./-.	Başlık: Bākī
56b	Bākī	Hürşīd-i ruḥuñ kendüni kim göstere cānā Minnet mi qalur mihr-i ziyā-küstere cānā	Tūtī gibi hoş nükteler öğretti zebānuñ Bākī gibi üstād ü süḥan- pervere cānā	Gazel/8 Beyit		--./-./-./-./-.	Başlık: Bākī
56b	Bākī		Sözüm diñle muğannī nağmesin güş eyle ey Bākī Ġaraż saña naşīḥatdūr kulağ tut qavl-i üstada	Müfred		.---/.---/.---/.---	Başlık: Müfred

57a	Nef'î	°Arîf ol ehl-i dil ol rind-i kalendar- meşreb ol Ne Müselmân-ı kavî ne mülhid-i bî- mezheb ol	Hızıra minnet çekme var soñra dil-i Nef'î gibi Lûle-i âb-ı hayât-ı feyzle leb-ber-leb ol	Gazel/5 Beyit		-.--/-.--/-.--/-.--	Başlık: Nef'î
57a		Fikr itmededür heybetini beyt-i Hudânuñ Beyhûde degül ditredügi kıble- nümânuñ		Müfred		--./--./--./--	Başlık: Müfred
57a		Dem-i âhîrde şanmañ menzilüm zîr-i turâb itdüm Günâhum çokluğundan yirlere geçdüm hicâb itdüm		Müfred		.---/.---/.---/.---	Başlık: Müfred
57a	Vehbî	Beni bir hâle koda hicr ki aǧmâr aǧlar Hâlûme dost degül düşmen-i ğaddâr aǧlar	Çeşmi yârûñ oda Vehbî gibi bir hastesidür Eşkdür jâle degül nergis-i bîmâr aǧlar	Gazel/5 Beyit		..--/..--/..--/..--	Başlık: Seyyid Vehbî
57a		Dîvâr ü yire yapışu kaldum Hüseyniyâ Şûret-i misâl-i naķş-ı hayâl-i nigârla		Müfred		--./--./--./--	Başlık: Müfred
57a		Pürdür misâl-i şîşe derûnumdan harâmdan Bilmem ne nef' ola bu sücûd ü kıyâmdan		Müfred		--./--./--./--	Başlık: Müfred
57b	°Arîf	Çeşm-i nâz üstünde kim ol tāk-ı ebrûlar tûrur Buķ'a-i sihr ü fitendür anda cādûlar tûrur	Yok bu şehir içre metâ°-ı dânişe raġbet °Arîf Lâl olup sevk-i ma°ânide sûhan-gûlar tûrur	Gazel/5 Beyit		-.--/-.--/-.--/-.--	Başlık: Linâmıkıhî'l- hakîr

57b	‘Arīf	Şafâ-yı hâtırım mir’ ât-ı hûbân oldıgumdandur Bu feyz-i dil üns-i bezm-i ‘irfân oldıgumdandur	Füyûz-ı hâme-i hıfzî-i âgâh ü hünerverden ‘Arīfâ teşne-i yâb olmam sühândân oldıgumdandur	Gazel/7 Beyit		.---/.---/.---/.---	Başlık: Velehû
60b	Hayālî	Göñlüm hayālî tâ ki benüm sen perîdedür Cân mürği âremîde degüldür remîdedür	Haft-ı nigâr gibi Hayālî senüñ sözün Maqbûl-ı tab ^e -ı ehl-i nazâr nûr-dîdedür	Gazel/5 Beyit		--./-./-./-./-.-	Başlık: Hayālî
60b		Zahm-ı şimşîrünüñ vefâ resmin gidermez sîneden Âb-ı nakş şüreti mahv eylemez dîvârdan		Müfred		-.--/-.--/-.--/-.-	Başlık: Müfred
60b		Gelür bir gün beni pâmâl-i nâz eyler ümîdiyle Dü-çeşm-i eşkbârum pul gibi yollarda kalmışdur		Müfred		.---/.---/.---/.---	Başlık: Müfred
60b	Nâbî	‘Aşk-ı cân-süz benüm hüsni cihântâb senüñ Külhan-ı şu ^e le benüm gülşen-i şādâb senüñ	Hâk-i cismüm didi hâk-i reh-i yâre Nâbî Dîde-i haşm benüm hâtır-ı ahbâb senüñ	Gazel/5 Beyit		..--/..--/..--/..-	Başlık: Nâbî
60b		Göñül girdâb-ı gamda kaldı ey mevc-i şabâ bizden Varursañ sâhile sen bârî yârâna selâm eyle		Müfred		.---/.---/.---/.---	Başlık: Müfred

60b		Cebhesi üzre muḳayyed görinen rişte-i mū Nāme-i ḫüsn-i cemāl evveline yazmış Hū		Müfred		..--/..--/..--/..--	Başlık: Müfred
61b		Merd iseñ bakma bu dehr-i pīrezenden cānibe Gel teveccüh kıl Ḥudā-yı Zī'l- Minenden cānibe		Müfred		-.--/-.--/-.--/-.--	Başlık: Müfred
61b	Bākī	Şaḥn-ı gülşen-i mülk-i Bağdād oldu gūyā Āb-ı Şaṭ Yāsemenler şu yüzünde seyr ider mānend-i baṭ	Ḥaṭṭ-ı la'lin Bākīyā ol gonce-i nevrestenüñ Seyr idenler didiler yāḳūtuñ olmaḳdur bu ḥaṭ	Gazel/5 Beyit		-.--/-.--/-.--/-.--	Başlık: Bākī Efendi
62a	Bākī	'Adl ile faşl-ı bahār Kisrī-i nāmdārdur Taḥt-ı zümürrüd üzre gül Ḥusrev-i nāmdārdur	Mevsim-i gülde Bākīyā gülşene vardığım bu kim Nağme-i āhı bülbulüñ nāleme sāzkārdur	Gazel/5 Beyit		-.--/-.--/-.--/-.--	Başlık: Bākī
62a	Bākī	Şöyle olmuş cām-ı la'l-i yārdan mest ü ḥarāb Kendözin dīvārdan dīvāra urur āfītāb	Bākīye senden ferāḡat virdi ey gerdün-ı dūn Südde-i devlet-me' āb-ı pādişāh-ı kām-yāb	Gazel/6 Beyit		-.--/-.--/-.--/-.--	Başlık: Bākī Efendi
62b	Fasīh	Kimüñ meftūnı olduñ ey perī-rūyum nihān söyle Nedür bā'is sūkūta söyle ey mihr-i cihān söyle		2 Beyit		.---/.---/.---/.---	Başlık: Faşīh

63a	Fuzûlî	Şabâ ağıyardan tenhâ gamm-ı dildâra izhâr it Habersiz yârûmi hâl-i harâbumdan haberdâr it		2 Beyit		.---/.---/.---/.---	Başlık: Seyyid Fuzûlî
63a		Ġamm-ı hicr ile giçen günleri ta'dâd ideyüm Dem-i vuşlatda şeh-i hüsne dilâ yâd ideyüm		Müfred		..--/..--/..--/..-	Başlık: Beyit
63a		Âh doğam sîne tablumdur hayâlât ‘askerüm Mülk-i gamda şimdilik şâhum vilâyet beklerüm		Müfred		-.--/-.--/-.--/-.-	Başlık: Diger
63b	Sâbit	Ey âh hazîn hırşla peykâna şitâb it Rüstem gibi ol haşma şehâmetle cevâb it	Sâbit bilürüz nâzım-ı lü' lü-i sühansın Silk-i güher-i nazmuñı reşk-i der-nâb it	Gazel/5 Beyit		--/.--/.--/.--	Başlık: Sâbit
63b	Sâbit	Kızarsa nergis-i bîmârı gösterip hâb O hastedür ki konur başınuñ ucunda şerâb	Hasûdı kâdi-i dîvân-ı nazma çekdüm Anuñ da bir sözi var ise Sâbit işte kitâb	Gazel/5 Beyit		.---/..--/.---/..-	Başlık: Sâbit
63b		Nâme-i dehri temâşâ itdüm imlâsı ğalať Nükte-i ye' si şaḥīḥü'l-ḥaťt temennâsı ğalať		Müfred		..--/..--/..--/..-	Başlık: Müfred
63b		Dimişlerdür gelenler bizden evvel Kulaķ ‘aşık olurmuş gözden evvel		Müfred		.---/.---/.--	Başlık: Müfred

63b		Top̄tolu harf-i cününla nāme-i a°mālimüz Ey kirāmen kātībīn ma°zūr tūt ahvālimüz		Müfred		-.--/-.--/-.--/-.--	Başlık: Müfred
63b		Bu maḥsūr ṭabāyī‘ sözleri ḳanda bulursun sen Kedüret virmesüñ vücudı dil yārāna olmaz mı		Müfred		.---/.---/.---/.---	Başlık: Müfred
65b	Fasīh	Ey pādīşeh-i serīr-i levlāk Vey naḳş-ı Te°ālā tāt-ı eflāk	Ümīd ola bu ricāsı maḳbūl Ey luṭfı olan cihāna mebzūl	Terkib-i Bent /40 Beyit		--/.-./.-	Başlık: Der-naat-ı seyyidü’s- saḳaleyn Şallāllahu °aleyhi ve sellem Faṣīḥ güft
67a		Virmezdi kimse kimseye nān minnet olmasa Bir maşlahat görölmez idi rüşvet olmasa		Müfred		--/.-./.-	Başlık: Müfred
67b		N’idem ol mähveşüñ destine sāḡar düşdi Pençe-i yāsemene şan gül-i aḡmer düşdi		Müfred		..--/..--/..--/..--	Başlık: Müfred

68a		Bir püser hayrû'l-ḥalef olunca bî-reyb ü ḥalel Ḥil'at-i zîbāya baba eskisin eyler bedel		Müfred		-.--/-.--/-.--/-.--	Başlık: Müfred
68a		Serv-i nāzım küseli Tañrı selāmın keseli Gitmedi ḥatır-ı maḥzūnumuñ aşlā keseli		Müfred		..--/..--/..--/..--	Başlık: Müfred
68a	Bākī	Saña benden naşihat olsun kim Kendi re' yūñle āteşe girme		2 Beyit			Başlık: Bākī
68a	Sabrī	Ġonçeye ḥandān olup göster tebessüm n'idüğün Bülbüle şehnāz idüp bildür terennüm n'idüğün	Ṭūṭī-i ḥoş-pençe-i ṭab'umdur ey Şabrī benüm Ögreden şā'irlere tarz-ı tekellüm n'idüğün	Gazel/5 Beyit		-.--/-.--/-.--/-.--	Başlık: Sabrī
68a		Ḥazret-i Perverdigarūñ lūṭfuna ḥamd-i hezār Ṭab-ı temmuz ġammıyla zār iken dil- teşneler		Müfred		-.--/-.--/-.--/-.--	Başlık: Müfred
68a		K'oldı saḥrā-yı 'ademden bir ḳamer-i ṭal'at 'ayān Şu virüp naḥl-i dile baḥş itdi ġüyā tāze cān		Müfred		-.--/-.--/-.--/-.--	Başlık: Müfred
69b	Belīg	Āhū-rū oldı reng-i nigāh-ı remīdesi Çifte ġazāl deşt-i ḥotendür dü-dīdesi	Şandūk-ı sīnem içre yatur ṭab'ımuñ Belīg Maẓmūn-ı nev-ḥayāl ile pürdür ceridesi	Gazel/ 11 Beyit		--./-.--/-.--/-.--	Başlık: Yok

69b	Belîğ	İdüp gurbetde âhir hâne-i bî-minneti mesken Derûnum hâr-ı hârdur dü-mihnet-i pür- hırâş itdi		2 Beyit		.---/.---/.---/.---	Başlık: Yok
71b	Belîğ	Maşûduñı sa'yeyle tārīkūñde bulunca Deryāya irer āb-ı revān gitse yolunca	Söz yok sūhan-ı Rāgıb Efendiye Beligā °Älemde kişi böyle ola şā'ir olunca	Gazel/7B eyit		--./--./--./--	Başlık: Yok
71b		Rāfızīler sa'ye ider mihrāb-ı hāmī vaz'ına Bī-tekellūf anları iskāt için ey hūşyār	Bir işāretdür uçar ebr ü nezāket-pīşenūñ Ka'be rüyunda vaz' itmiş Hudā mihrāb-ı çār	Kıt'a/2 Beyit		-.--/-.--/-.--/-.--	Başlık: Kıt'a
71b		Bu eski şehirde buluyor köhne-fürüşān Delālī-i dād ü sited-i nazm ile behre		2 Beyit		.---/.---/.---/.--	Başlık: Der-İstanbul güft şod
71b		Eyler vücūduma düm-i 'akreb gibi eser Şefkat-i nigāh-cünbüş-i müjgān-ı akrabā		Müfred		--./--./--./--	Başlık: Tetimme
74b	Nāzım	Ne şehruñ hūbīsūñ 'aşk-āşinā-yı beḥcetūñ kimdür Ne mülküñ şāhīsūñ beste-miyān-ı ḥidmetūñ kimdür	Şeb-i tārīk-i firkat-mānde Nāzımdur velī ammā Meh-i pertev-fürüz-ı āsmān-ı vuşlatuñ kimdür	Gazel/7 Beyit		.---/.---/.---/.---	Başlık: Nāzım
75a	Cevrī	Şanmañ bizi şūfī gibi seccāde-perestüz Biz secde-ber-kūşe-i mihrāb-ı elestiz	Envāruñ ile dīde-i idrāke ziyā vir Dīdāruñ ile āyine-i ḳalbe cilā vir	Terkīb-i bend- i/104 Beyit		--./--./--./--	Başlık: Terkīb-i bend-i Cevrī

81a	Nābī	Hāk-i kūyuñ cilvegāh-ı mihr-i rahşān eyleme Tūtiyā-yı dīdemi hāk ile yeksān eyleme	Dil-pesend-i ʿālem olmak istemezseñ Nābiyā Kendūñi hıdmet-güzār-ı bezm-i ʿirfān eyleme	Gazel/6 Beyit		-.--/-.--/-.--/-.--	Başlık: Nābī
85a	ʿArīf	Yatur hayli zamāndur pister-i hicrūñde bī-çāre Meded kıl ey tabīb-i cān dil-i mecrūha çāre	ʿArīfā şīʿrine tanzīr gāyet emr-i esheldür Güher-senc-i feşāhat- şāhib-i kil-k-i dūrer-bāra	Gazel/5 Beyit		.---/.---/.---/.---	Başlık: li-nāmıkıhi'l- hakīr
86b	Bākī	Urınup başına bir tāt-ı mücevher sūnbūl Oldı iklīm-i çemen tahtına server sūnbūl	Ser-i aʿdāña taqup seng-i melāmet güller Ola düşmenlerinūñ başına şēşper sūnbūl	Kaside/4 7 beyit		..--/..--/..--/..--	Başlık: Kasīde-i Bākī berāy-ı Muhammed Efendi, Kādīʿasker-i Rūm
87b	Bākī	Kıyām itdi çemende yāre karşı Çenār u ʿarʿar u şimşād kamu	Cihān enfās-ı müşkīnūñle toldı Saña Hākdan ʿatādur Bākiyā bu	Gazel/ 10 Beyit		.---/.---/..--	Başlık: Gazel-i Bākī
90a	Riyāzī	Yār-i müstagnī-dili ʿuşşāka nāz itmek de güç Dilpesend-i nāz olur ʿarż-ı niyāz itmek de güç	Ey Riyāzī gamzesi tīr-i kazā te' sīrdür Karşı turmak müşkil ammā ihtirāz itmek de güç	Gazel/5B eyit		-.--/-.--/-.--/-.--	Başlık: Riyāzī
90b	Hātem	Hāzer kim tel kırar vādilerinden zūlf-i şantūruñ İki telli haţtuñla bağlama ʿuşşāk-ı	Gelince meclise ol āfitāb-ı Mağribī Hātem Açıldı perde-i şarkīsi şīve-	Gazel/7B eyit		.---/.---/.---/.---	Başlık: Acībe li- Hātem Efendi

		rencūruñ	nigāh-ı ʔanbūruñ				
90b	Hātem	Göñül eglencesi gitdi ciger pür-ḥūn göñül maḥzūn Yār beni zār [u] zebūn itdi ciger pür- ḥūn göñül [maḥzūn]	‘Aceb mi ağlasam bir dem derūnum ʔoṭtolu mātem Demgüzer ağla ey Ḥātem ciger pür-ḥūn göñül [maḥzūn]	Gazel/4B eyit		.---/.---/.---/.---	Başlık: Li-Hātem
92b	Vehbī	Bu ğazāya gelicek ğaybdan üç biñ ğāzī Mest olup tīğleri cām-ı siperden geçdi	Ṭabʿuñna mevhibe-i Ḥazret-i Ḥaḫdur Vehbī Ḥall-i sālī ki leṭāfetde şekerden geçdi	Gazel/ 16Beyit		..--/..--/..--/..-	Başlık: Hall-i Vehbī berāy-ı tārīh-i Nābī
92b	Vehbī	Oldı biñ yüz yigirmi üç sālī Bu ğazā ile sāl-i müstesnā		2 Beyit			Başlık: Tārīh-i Vehbī
92b		Bir ğazā [e]yledi kim lāyıkdur Dinse tārīḫine ‘ādil ğāzī (1123)		Müfred			Başlık: Tārīh-i dīger
92b		Fethine tārīḫ olur Fehmī duʿā-birle tamām Seyf-i bürrān ile Moskov kırılıp didi amān (1123)		Müfred		..--/..--/..--/..-	Başlık: Tārīh-i dīger
93b	Fehīm	Her dil ki mālīk-i mülk-i vişāl olur Ḥükm-i ‘adem ol ādeme emr-i muḥāl olur	Olsa rüsüm-ı kār-ı ʔılsım-ı kelām-ı dil Kilk-i Fehīm mūra siḫr-i ḫelāl olur	Gazel/6 Beyit		--./-./-./-./-.-	Başlık: Fehīmīn bī- nukat gazelidür

94a		İhâta eylemiş hatt-ı siyeh-ı taraf zenahdânın Kızıl elmayı zabt itmiş dirîgâ leşker-i küffâr		Müfred		.---/.---/.---/.---	Başlık: Müfred
94a		Rikâbâsâ eger pâyine yüz sürem dersen yârin Yolunda irtikâb eyle aşılmağı başılmağı		Müfred		.---/.---/.---/.---	Başlık: Müfred
94a		Hânım yaptı kâdemgâhı nekâzâ vü ma'nî-i tende Didi târîhîni Fıtnat şayha-i hayrâtına bende		Müfred		..--/..--/..--/..--	Başlık: Müfred
94a	Şeyhülislam Yahya	Mescidde riya-pîşler eylesün ko riya-yı Meyhâneye gel kim ne riya var ne mürâyî		Müfred		--/.--/.--/.--	Başlık: Müfred
95b	Nabî	Degüldür hâle çıkmış câmi' içre ger siyeh vâ'iz Gürûh-ı encüme Nûr âyetin tefsîr ider mehtâb		Müfred		.---/.---/.---/.---	Başlık: Nabî
95b		Ğarañu gicede mişbâh yüzüñ kâfiyedür Mütevassıt olıcağ şu'le virür her yaña zû		Müfred		..--/..--/..--/..--	Başlık: Müfred
95b		Efendi mebhâs-ı rûhı lebûñ şifâda bulur Niçün mesâ' il-i dendân gibi dülerde arar		Müfred		.-./.-./.-./.-.	Başlık: Müfred

95b		...eylemiş mir' ât-ı miḥmât-ı gülü gerdün ...rin penbeyle örtüp nergis-i çeşmin kışâş eyler		Müfred			Başlık: Müfred
95b		...b nāzuñle ter-i °uṣṣākı pā-māl eyledüñ ...şker-i ḥaṭdur gelen şimden gerü çek dizgini		Müfred			Başlık: Müfred
95b		...deyi eyle âmīḥte şun ey sākī ...ayl-i demdür ki ḥekīmāne günāh eylemedik		Müfred			Başlık: Müfred
95b		Ol ser-tırāşa bende olur sīnesin gören Kor naqd-i cānı üstüne āyīnesin gören		Müfred		--./-./.-./-.-	Başlık: Müfred
95b		Ey ḥāk ölicez bizi bir hoşça örte қо Ölürüz dirilirüz senüñ altuñda kalmayuz		Müfred		--./-./.-./-.-	Başlık: Müfred
95b	Fasīh	Gelmiş küşāde-fāl bahāra gül āyeti Bülbüllerüñ maḳām-ı nevāda kırā°ati		Müfred		--./-./.-./-.-	Başlık: Faşīḥ
95b	Bākī	Yazdı bahār āyet-i ḥüsnüñ varaḳ varaḳ Gül muşḥafından okıdı bülbül sebaḳ sebaḳ		Müfred		--./-./.-./-.-	Başlık: Bākī
95b	Fasīh	Ruḥları āfītābdur gūyā Lebi cām-ı şerābdur gūyā	°Āşıḳa kāfirān-ı ḥüsn-i Faşīḥ Sitem itmek sevābdur gūyā	Gazel/7 Beyit		..--./-./.-/-	Başlık: Faşīḥ

96a		Muḳābil eylemiş mir'āt-ı mihmāt-ı güli gerdün Yüz penbeyle örtüp nergis-i çeşmin kışâş eyler		Müfred		.---/.---/.---/.---	Başlık: Müfred
96a		Esb-i nāzuñla ter-i ʿuṣṣāḳı pā-māl eyledüñ Leşker-i haṭdur gelen şimden gerü çek dizgini		Müfred		-.--/-.--/-.--/-.-	Başlık: Müfred
96a		Bādeyi eyle āmīḥte şun ey sākī Hayli demdür ki ḥekīmāne günāh eylemedik		Müfred		..--/..--/..--/..-	Başlık: Müfred
96b	Sābit	Ḥoşā ferḥunde-aḥter leyle-i mümtāz ü müstesnā Ki ʿunvān-ı berāt-ı ḳadridür ser-Süre-i İsrā	Ḥudādan ravza-i pür-nūr ki her rüz ü şeb olsun Şalāt-ı bī-ḥadd ü ḡāyet selām-ı bī-ʿadd ü iḥşā	Kaside/9 9 Beyit	Miʿrāci yye	.---/.---/.---/.---	Başlık: Miʿrāciyye-i Sābit
99a	Vehbī	Patlamış ʿazl itdürince Vehbī-i dānā-dili Gürledi Ṭop-ḥāne meydānında dāluñ dingili		Müfred		-.--/-.--/-.--/-.-	Başlık: Vehbī
100a	Nādirī	Felek tāc-ı zerin terk itdi İbrāhim-i Edhemveş Derūnunda ʿaceb mi eyleye nūr-ı siyeh me' vā	Taḥiyyāt-ı ebed-peyvend ile dünyā vü ʿuḳbāda Ser-efrāz eylesün zāt-ı şerīfın Ḥazret-i Mevlā	Kaside/5 5 Beyit	Miʿrāci yye	.---/.---/.---/.---	Başlık: Nādirī merḥūmdan Miʿrāciyye-i faḥr-i ʿālem şallallāhū ʿaleyhi ve sellem

109b	Fasîh	Dil-i şeydâda ʿaşk-ı yârûm var Ser-i şûrîdede hûmârum var	N'ola pür-gû isem hemîşe Faşîh Cûş-ı tabʿ-ı sühân- güzârum var	Gazel/7 Beyit		..-/.-./..-	Başlık: Faşîhü'l- Mevlevî
109b		Bir gülüñ Saķızda oldu dil nevâkeş bûlbûli Bilmez idik böyle raʿnâ idügin Saķız gülî		Müfred		..-/.-./..-/-	Başlık: Müfred
109b	Fasîh	Ey nesîm-i şabâ şitâbuñ var Neye beñzer ki bir cevâbuñ var	Yok kuşûrî Faşîh zerre kadar Yerüme reşk-i âftâbuñ var	Gazel/5 Beyit		..-/.-./..-	Başlık: Velehû
109b	Vehbî	Bulmadı destres dil o hûrşîd-peykere Çıkısa ʿaceb mi nâliş ü feryâdî göklere	Vaşf-ı lebi o hûr-ı bihişt-i leţâfetüñ İtdürdi nazm-ı Vehbîyi tercîh Kevsere	Gazel/7 Beyit		--/.-./..-/-	Başlık: Seyyid Vehbî
109b	Fasîh	ʿAşıkuz vaşl-ı yâre muntazırız Bûlbülüz nevbahâra muntazırız	Ser-i râh-ı ricâda şimdi Faşîh Luţf-ı perverdigâra muntazırız	Gazel/5 Beyit		..-/.-./..-	Başlık: Velehû
110b	ʿÂrîf	Ser-nümâ oldu küleh-küşeden ol ter-i perçem İtdi mir' ât-ı dili nâz ile muʿanber perçem	Tıtdı âvâze-i tahsîn ʿÂrîf-i âfâķı Nazm-ı Vaşfide olan hûsn ile hem-ser perçem	Gazel/7 Beyit		..-/.-./..-/-	Başlık: ʿÂrîf
110b	ʿÂrîf	Görinüp zîr-i kelâmından o dil-ber perçem İtdi hâţır-ı ʿuşşâķı münevver perçem	Görmede gayrı reh ey hûb-ı dilârâ bilesin Toğrısı çeşm-i nahîbâ o kadar ter perçem	Gazel/6 Beyit		..-/.-./..-/-	Başlık: Li-nâmıkihi

110b		Ġonçe-i ʿaşr-ı bād-ı Mesīhā açmaz Ṭotalum mümkin imiş sırr-ı gülistān-ı ümīd		Müfred		..--/..--/..--/..--	Başlık: Müfred
111a	Kāmī	Küçücek oğlan bebek takyesi tata Nenni babam uyhudur şu tutu etmek papa	Müfteʿilün fāʿilün müfteʿilün fāʿilün Kimseyi pat eyleme mini mini istignā	Gazel/8 Beyit			Başlık: Kāmī Edirnevī lisān-ı sıbyānı nazm eyledigidir
111b	ʿĀrīf	Şabā kūy-ı dilārādan güzāra ihtimām eyle Edeb resmin idüp icrā huzūrunda kıyām eyle	Eger emr-i sefāretde sened maṭlūb ise senden Bu ebyāt-ı ʿĀrīfī tarḥla itmām-ı kām eyle	Gazel/ 18 Beyit		.---/.---/.---/.---	Başlık: Mektūb-ı manzūm-ı küttābdan birine taḥrīr olunur
112a		Derūn-ı peymāne-i mihr-i vefā eksilmede Ḳalb-i ehl-i ḥālden zevk ü şafā eksilmede	Derdimüz şerḥ itmege bir yār-ı şādık bulmadık Hayf kim gitdikçe yārān-ı şafā eksilmede	Gazel/7 Beyit		-.--/-.--/-.--/-.--	Başlık: Şiʿir
112a	Sabrī	Kimseye açmam ġubār-ı ḥaṭṭ-ı ʿanber-i tārīki Cürʿadān-ı dilde pinhān eylerüm esrār gibi	Şormaz olduñ luṭf ile Şabrī-i zārın ḥālını Görmez olduk şīve-i laʿl-i güher-ġüftār gibi	Gazel/5 Beyit		-.--/-.--/-.--/-.--	Başlık: Sabrī
112a	Sābit Efendi	Yevm-i şek şoḥbetine şīre şıkarken yārān Şıkboğaz itdi gelüp şaḥne-i şehir-i Ramazān		Müfred		..--/..--/..--/..--	Başlık: Sābit Efendi

112a		Girmiş iken ele şakla şikār eyleyüp anı Kadrini bilüp hürmet eyle tut Ramazānı	Vaşf itmedesin ni‘met-i Haḫdur deyu anı Zāhid yalnız saña yidürmem Ramazānı	Kıt‘a/ 2 Beyit		--./--./--./--	Başlık: Kıt‘a
112a		Dūn itdi pīr-i muḡān duḡter-i rezi ikrār Faḫīre yine aḡn va‘d-i kerīmesi var		Müfred		--./--./--./--	Başlık: Müfred
115b		Ehl-i dil-ārām ider her ḫande kim raḡbetlenür Gāh olur ḡurbet-i vaṭan gāhī vaṭan ḡurbetlenür	‘Ālem-i kevn [ü] fesāduñ iḫtizāsı böyledür Nevresuñ pāzār-ı rāyic-i nev-ḫaṭṭuñ ḫalvetlenür	Gazel/7 Beyit		-.--./-.--./-.--	Başlık: Hüve
116a	Vāsık	O maḫfil üzre ki evşāf-ı nev-ḫaṭṭān oḡunur Kitāb oḡunsa Gülistān ü Būstān oḡunur	Cevāhir-i sūḫanuñ düşmez elden ey Vāsık Bu ḡüne nazm-ı ḫoş- āyende her zamān oḡunur	Gazel/7 Beyit		.-./.-./.-./.-	Başlık: Vāsık
116a	Sābit	İtsem dīdem cemālūñe ey bī-vefā naḡar Ol şūḫ u Mevlevī didi ‘āşık-şafā naḡar	Tekrār idüp nigāhını nīşler o tünd-ḫū Bī-hūş kıldı Sābiti ol ibtidā naḡar	Gazel/5 Beyit		--./-.--./-.--	Başlık: Sābit
116a	Nā’ ilī	Hevā-yı ‘aşḡa uyup kūy-ı yāre dek giderüz Nesīm-i şubḡa refīḡiz bahāra dek giderüz	Felek girerse keff-i Nā’ ilīye dāmānuñ Senūñle maḡkeme-i Girdigāra dek giderüz	Gazel/5 Beyit		.-./.-./.-./.-	Başlık: Nā’ ilī
116b		Gelse erbāb-ı sūḫan ḡüftāra Şatılur bir sözi biñ dīnāra		Müfred		..--./..--./..--	Başlık: Müfred

116b		Sikender-seyr iseñ de sedd-i nuṭṭ it pīṣ-i kāmilde Felāṭūn-ı ḥaḳīḳat-bīne naḳl-i mācerā olmaz		Müfred		.---/.---/.---/.---	Başlık: Müfred
116b	Bākī	Baḳ cām-ı ʿayṣa āyine-i pūr-ṣafā budur Gel gör ḥabāb-ı ṣāgarı necm-i hüdā budur	Bākī kelāmı cümleden aʿlā edā ider Ḥaḳ söz süḥanda ḥāşıl efendi edā budur	Gazel/5 Beyit		--./-./-./-./-.	Başlık: Bākī Efendinüñ memdüh gazelidür
118a		Ağlamazdum anı iḥsān ile şād itdigüñe Ḥar-ı lā-yefhem ü dün olmasa insān olsa		Müfred		..--/..--/..--/..-	Başlık: Müfred
118a		Vücūduñ ʿāleme ey faḥr-i ʿālem maḥz-ı raḥmetdür Zuhūr-ı zāt-ı pākūñ luṭf-ı Ḥaḳ ʿayn-ı ʿizzetdür	Nuḳūş-ı gayrı saʿdi maḥv idenler feyz ʿaşḳ ile Temāşā eyledi mir' āt-ı dilde rūy-ı cānānı	Gazel/4 Beyit		.---/.---/.---/.---	Başlık: Yok
118b	Nābī	ʿĀşıka nāzdan ol āfet-i devrān dönsün Yürüyüşden olur elbette peşīmān dönsün		Müfred		..--/..--/..--/..--	Başlık: Nābī
118b		Hüsnüñi görüp şems kendini itmesün ʿarż Farḳı senüñle cānā beyne's-semā' i ve'l-arż		Müfred		--./-./-./-./-.	Başlık: Müfred
118b		Cān dirīḡ itmedüğüm yoluna ol māh bilür Ḳavline şādık olan bendesini şāh bilür		Müfred		..--/..--/..--/..--	Başlık: Müfred

118b		İrişince hatt-ı şebreng-i ruh-ı cānāna Didi ʿuṣṣāka güzellik giceñüz hayr olsun		Müfred		..--/..--/..--/..--	Başlık: Müfred
118b		Harāret defʿine iksīr-i aʿzam yaʿnī buzdur bu Egerçi ağırı altuna alsañ da ucuzdur bu		Müfred		.---/.---/.---/.---	Başlık: Müfred
118b		Cihānda ādem olan bī-ğam olmaz Anın-çün bī-ğam olan ādem olmaz		Müfred		.---/.---/--	Başlık: Müfred
118b		Yār eşiginden dönüldi ʿāşık-ı şeydā baña Hağ dimişler “tenezzele’l-elkābü min şavbi’s-semā”		Müfred		.-./.-./.-./.-.	Başlık: Müfred
118b		Didüm ki cānuma geçdi hadeng-i ğamm u cefā “İn nīz be-güzered” didi geçdi o mehlikā		Müfred		.-./..--/.-./..-	Başlık: Müfred
118b		Dükkān-ı dili zātı uğrulara aldurduñ Bir çengī güzel sevdüñ sermāyeyi çaldurduñ		Müfred		--./---/--./---	Başlık: Müfred
118b		Kabül iderse Hudā ger rızā-yı nāçarı Şabr ü taḥammülden gayrı çāremiz yoğdur		Müfred		--./---/--./---	Başlık: Müfred
118b		Tevfīk-i refīk olmayıcağ fā’ ide yoğdur Her kim burada ʿaqla uyarsa zarar eyler		Müfred		--./.-./.-./--	Başlık: Müfred

118b		Rızādan gayrı kār-ı bihter Kazādan olsa nāzil emr-i Mevlā		Müfred		.---/.---/..--	Başlık: Müfred
118b		Saʿādet her kime yüz tutsa ʿiṣyānı niḳāb olmaz Güneş toğduḳda zīrā perde-i zulmet hicāb olmaz		Müfred		.---/.---/.---/.---	Başlık: Müfred
118b	ʿĀrif	ʿĀrifūñ eksigi çok rifʿati kāmīl dūnuñ Böyle ḳalursa tamām oldı işi gerdūnuñ		Müfred		..--/..--/..--/..--	Başlık: Müfred
129b	Haylī Efendi	Ki firḳat-i ebrū-yı pütān ile kemānum Ki nāvek-i endūh-ı ḡamm-ı ʿaşḳa niṣānum	Başımı ḳodum pāyine bir serv-i revānuñ Vallāhi bugün Ḥaylī ser- efrāz-ı cihānum	Gazel/4 Beyit		--./--./--./--	Başlık: Haylī Efendi
129b	Nevʿī	Cām-ı ḡam nūṣ itmege bir yār-i hem- dem bulmadıḳ Biz bu dehrūñ sāḡar-ı mihrinde ʿālem bulmadıḳ	Tāb-ı ḥūrṣīd-i cefā āfākı tutmuş Nevʿiyā Sāyesine varacaḳ bir naḥl- i ḥurrem bulmadıḳ	Gazel/5 Beyit		-.--/-.--/-.--/-.--	Başlık: Nevʿī
130a		Sezādur Ḳaysa erbāb-ı maḥabbet diseler Mecnūn Ki ṣāhib-i ʿaḳl olan dūnyāda meftūn-ı zen olmazmıṣ		Müfred		.---/.---/.---/.---	Başlık: Müfred
130a		Kār-ı felek bu durur geh pūr ider ḡāhī tehī Bir gün pūr itse iki gün eyler tehī tehī		Müfred		-.--/-.--/-.--/-.--	Başlık: Müfred

130a		Göñül bir vahşî hümadur tutmaz anı degme kayd Şāhin-ṭab ^c -ı bülendüm eylemişdür anı şayd		Müfred			Başlık: Müfred
130a		Didüm gubār-ı ḥāk-i rehūñ kuḥl-ı dīdedür Ol nāzenīn nāz ile didi nazardedür		Müfred		--./-./-./-./-.	Başlık: Müfred
130a	Fehīm	Ben ki āzāde-dilüm kayd-ı ta ^c rīf ne belā Yār ü aḡyāra müdārā vü talṭīf ne belā	Merd-i bī-bāk ü levendüm şu ^c arā içre Fehīm Zen-ṭabī ^c at süfehā gibi taşarruf ne belā	Gazel/5 Beyit		..--/..--/..--/..-	Başlık: Fehīm
130a	Fehīm	Ey vücūduñ pertevindendür ^c adīm olmaḡ baña Vācib oldı sāye-i mihr-i ḡadīm olmaḡ baña	Ḥikmetüñ fehmi eylemez ṭab ^c -ı selīmi olmayan Lāyık oldı hem ḥekīm ü hem Fehīm olmaḡ baña	Gazel/5 Beyit		-.--/-.--/-.--/-.-	Başlık: Fehīm
130b	Fehīm	Ġamzesi zaḥm urmasa tīḡ-i cefādan kim kaçır Ṭurre pā-bend itmese bend-i belādan kim kaçır	Olmuşum bir şūḡ-ṭab ^c ı sevmeye sābit-ḡadem Ey Fehīm ancaḡ sūḡhanver dil-rübādan kim kaçır	Gazel/5 Beyit		-.--/-.--/-.--/-.-	Başlık: Yok
131b	Bākī	Ebrūlaruñ ḡamını dil-i nā-tüvān çeker Şol pehlivāna döndi ki iki kemān çeker	Bākī ḡammuñda ḥūn-ı ciger yutsa ḡūyiyā Bezm-i şafāda cām-ı mey- i erguvān çeker	Gazel/7 Beyit		--./-./-./-./-.	Başlık: Bākī
131b	Nābī	Göñülde dā ^c iye-i māl emel bozuntusıdır Nümūd-ı silk-i ḡanā ^c at kesel bozuntusıdır	Münāsebetledür evzā ^c -ı teşbīḡ Nābī Luḡaz hele ḡatı vāzıḡ ḡazel bozuntusıdır	Gazel/7 Beyit		.-./..--/.-./..-	Başlık: Nābī

132a	Sabrī	Her zamān pīş-i nigāhumda hüveydāsın sen Perde-i dīdede taşvīr-i dilārāsın sen	İtse āsāyiş-i hātırla du‘āñı Şabrī Māye-i emn ü amān-āver-i dünyāsın sen	Gazel/8 Beyit		..-/-..-/-..-/-..-	Başlık: Sabrī
132a	Emrī	Zülf-i şebgūnuñ görüp sīnemde yakdum dāğ Nitekim aḥşama karşı her kişi yakar çerāğ	Ol gül için şol kadar kan ağladum gülşende kim Hūn-ı eşkümden kızardı Emrī pāy-ı kebk-i bāğ	Gazel/5 Beyit		-.--/-..-/-..-/-..-	Başlık: Emrī
132a		Olmuş derīde dāmen-i ‘işmet-i gül- ‘ārızān ‘Aşk ile iftiḥār idecek tāze kalmamış		Müfred		--/-..-/-..-/-..-	Başlık: Müfred
132a		Tāze dil-ber sevse ‘āşık eski derdin tāzeler Tāzeler keyfiyyetin erbāb-ı ‘aşkuñ tāzeler		Müfred		-.--/-..-/-..-/-..-	Başlık: Müfred
132b	‘Ārif	Eyā vezīr-i diyānet-semīr ü ‘adl-āver Du‘ā-yı devletüñ itdüm zamīme evrāda		2 Beyit		.-./..-/-..-/-..-	Başlık: Li- muḥarririhī’l- fakīr
132b	‘Ārif	Eyā vezīr-i mekārim-şi‘ār ü restūkār Du‘ā-yı devletüñ oldı kemā-hüve’l- ‘āde		2 Beyit		.-./..-/-..-/-..-	Başlık: Li-muḥarririhī
132b		Şoḥbet itmek dilerseñ evc-i münāsib yād ola Biri ‘āşık biri ma‘şūk biri ḥizmetkār ola		Müfred		..-/-..-/-..-/-..-	Başlık: Müfred

133a	°Arif	Ey kıblegāh-ı zühre-i hācāt ü iltimās Mihr ü hūlūşum oldı saña °arza vāsıta	İzhār-ı naķş-ı kâle-i hūllet degül mi gör Seccāde der-miyānede ihlās-ı bāsıta	Kıt°a/2 Beyit		--./-./-./-./-.	Başlık: Kıt°a li- nāmıkihī
133a		Ķālīçe-şıfat pāyüñe yüz sürmege niyyet Hasretkeşüm ey Āşaf-mesned-i derd-i valā	Dergāhuña ihlāşumı başt itmege bārī Bir gice-i nev-naķş ü zemīn eyledüm ihdā	Kıt°a/2 Beyit		--./-./-./-./-.	Başlık: Kıt°a
133a		Oldum redīf-i eşheb-i luţfi bir āşafuñ Ki olsa rikābdārı sezā Hātem ü zāhīr	Rāh-ı emelde qalmış īken bār-ı maķşadum Taḥmīl-i bār-ı luţfa yarar virdi bārgīr	Kıt°a/2 Beyit		--./-./-./-./-.	Başlık: Kıt°a li- muḥarririhī
133b		Ḥabbezā mevsim-i ferḥunde-disār Siyyemā vaķt-i leţāfetāsār	Bu mahāretle yine eyleyemem Medihni lāyıkı üzre izhār	65 Beyit		..--/..--/..--	Başlık: Tārīh-i lücce-i veliyyü'n- ni°am
134a		Ey veliyyü'n-ni°amum sulţānum ey pesende-hısāl-i °ālī-tebār Vaşfuñı böyle mi eylerdüm eger olmasam cevri-i felekden evgār		2 Beyit			Başlık: Yok
134b		Ẓulm idüp bir nice müddet itdi Dest-i bī-dād ile pāmāl ü figār		Gazel/4 Beyit		..--/..--/..--	Başlık: Yok
138b	Rūhī	Niçe gündür o māh-ı °ālem-ārādan ḥaber gelmez Dili irsāl iderdüm qorqarum ol da gider gelmez	Belāğatle gidenler bunda taḥşīl itdiler cümle Cihāna yoḥsa ey Rūhī gelen şāhib-i hüner gelmez	Gazel/5 Beyit		.---/.---/.---/.---	Başlık: Rūhī

138b		Pür olup zevraḡ mey ṭoldı havāy-ile ḡubāb Yine yelken dūrīde yüridi keṣṭī-i ṣerāb		Müfred		..--/..--/..--/..--	Başlık: Müfred
138b		Minnet-i Ḥudāya ey ṣanem-i mübtelā- firīb Āmed-ṣod-ı ḡayālūñe māni° degül raḡīb		Müfred		-.--/-.--/-.--/-.--	Başlık: Müfred
138b		Geldi pervāneler eṭrāfdan alup pervāza Ṣem° döndi yine bir ṣūḡ-ı kebūter-bāza		Müfred		--./-.--/--./-.--	Başlık: Müfred
138b	Vāsık	Dil ṣīfte-i kākül-i cānāne degüldür Uṣlandı meger ṣimdi o dīvāne degüldür	Tercīḡ ide mi cām-ı meyi la°lūñe Vāsık Mestānedür ammā yine dīvāne degüldür	Gazel/4 Beyit		--./-.--./-.--/-.--	Başlık: Vāsık
138b		O cihetden ṭaraf-ı dil-bere yazmam kāḡıd İstemem olduğına rāzıma maḡrem kāḡıd		Müfred		..--/..--/..--/..--	Başlık: Müfred
138b	Sabrī	°Āṣıḡa iḡbāl ḡāḡı gül gibi rū gösterir Ḡāḡ olur dil-ber yüzünden ṡīn-i ebrū gösterir Ṣāḡid-i gül cūyda °aksın nūmāyān itmede Bir perīdür āb içinde ṣanki pehlū gösterir		Rubā°ī		-.--/-.--/-.--/-.--	Başlık: Rubā°ī-i Sabrī
138b		Ḡalemūñ ḡıl berekātına nazar Aḡmaz ise hele bārī ṭamlar		Müfred		..--/..--/..--	Başlık: Müfred

140b		Gice gündüz şükr idelüm bekler ol Mevlām seni Kişinüñ sağlığı gerek n’eylesün za’îf teni	Gökde olan ferîştehler kanadın görsem n’olur Beni yârümle kavuşdur hey kâdir Mevlām beni	Gazel/4 Beyit		-.--/-.--/-.--/-.--	Başlık: Türkî
140b	Şabrî	Hân-ı belâ dilerdüm eger ni’met istesem Câh-ı maḥabbet ister idüm devlet istesem	Şabrî zamâne çeşmümi elmās-rîz ider Ger zaḥm-ı sîneye nemek- i rāḥat istesem	Gazel/6 Beyit		--./-.-./-.-./-.-	Başlık: Şabrî
140b		Tek hemân itme pejmürde nihâl-i emelim Geçdüm ey ebr-i sitem neşv ü nemâdan geçdüm		Müfred		..--/..--/..--/..--	Başlık: Müfred
141b	Âdem Efendi	Ḳameridür evc-i cemâlüñ ḳameri Dinse ruḥsârına mihr ola cerî	Çeşm-i fettâna itdikde niḡâh Âdemâ ḳalmadı ‘aqlın eseri	Gazel/5 Beyit		..--/..--/..--	Başlık: Âdem Efendi güft
141b		Ṭab’-ı hüner-pesend dil-i nükte-senc ile Ser-levḫa-i ma’ârif idüp fâ’ izu’l-‘ibād		2 Beyit		--./-.-./-.-./-.-	Başlık: Velehü
141b	Mahtümî	Ḳullaruñ ḥâliş olup ‘aql ü kederden muṭlaḳ Birbirüñize oluñ ḥâliş ü muḥliş mülḫaḳ		2 Beyit		-.--/-.--/-.--/-.--	Başlık: Mahtümî

141b	Neylî Efendi	°Uşşâk olduğına peder rehber-i vişâl Abdâl-ı lafzı oldu bu sırr-ı hafîye dâl	Neylî güvâh-ı °işmeti nâm- ı cemâldür °Uşşâkı oldu anuñ cümle °aşık-ı cemal	Gazel/5 Beyit		--./-./-./-./-.	Başlık: Neylî Efendi güft
141b	Bākî	Gülşen istersen işte meyhâne Gül-i handân gerekse peymâne	Bākiyâ tarz-ı şîir böyle gerek Hem zarîfâne vü hem levendâne	Gazel/5 Beyit		..--/..--/..--	Başlık: Bākî merhûm
141b		Bāde-i °aşk ile mest itdi beni ol serv-i nāz Gel beni mest ü harāb itme deyu itdüm niyāz		2 Beyit		..--/..--/..--/..--	Başlık: Bedir Ağa efendimüzüñ güft
141b	Bākî	Ḳanā°at kıl gönül pābūs-ı yāre Elinden buse alınmaz ne çāre	Saña açmaz efendim gerçi Bākî Ġamuñdan gögsün itdi pāre pāre	Gazel/7 Beyit		.---/.---/.--	Başlık: Yok
144b	Nābî	Evvel dilüñi sîḡ-i ḳanā°atde kebāb it Bu meykededen şoñra temennā-yı şarāb it	Nābî birine biñ getirür toḡm-ı ümīdüñ Teslīm-i tevekkülkede-i ceyb-i türāb it	Gazel/5 Beyit	Müsedd es	--./-./-./-./-.	Başlık: Nāmî Efendinüñ hakikat-āmiz gazel-i müseddesidür
144b	Nābî	O dil kim sāğar-ı bî-reng-i şahbā-yı ḡaḳāyıkdur Anı lebriz-i çirkāb-ı mecāz itmek ne lāyıkdur		Müfred		.---/.---/.---/.---	Başlık: Velehū müfred

144b	Rāşid	Şormaduñ bir kerre hîç hâl-i perîşānum benüm Güşuñā girmez mi yohsa āh ü efgānum benum	°Āşıkuñdur kaçma Rāşidin gel ey mehpāre gel Āh efendim sevdigüm devletlü sulţānum benüm	Gazel/8 Beyit		-.--/-.--/-.--/-.--	Başlık: Yok
145a	°Ārif	Ümîd-i vuşlat olmaz ol kıadd-i bālāya söz geçmez Ricā beyhūdedür erbāb-ı istignāya söz geçmez	°Ārifā eyleme sevķ nazîre tāze-güyāna Ki teklîf-i muḥāle ser-te- ser dünyāya söz geçmez	Gazel/5 Beyit		-.--/-.--/-.--/-.--	Başlık: Li-muḥarririhî'l- ahkar
145b	°Ārif	Göñül bir gönçe-i ra°nānuñ oldu mest ü ḫayrānı Hezārāsā n'ola şām ü şehir eylersem efgānı	Esās rifat ü cāhı hemîşe üstüvār olsun Cefā-yı dehr-i dün yek- dem mükedder itmesün anı	Kaside/2 5 Beyit		-.--/-.--/-.--/-.--	Başlık: Kasîde
146a	°Ārif	°Aceb bu rûze-i ḫasret irer mi encāma Dil-i ḫarîş-i vişāl irişür mi bayrama	O vahşî âfetüm eyler müdām °azm-i şikār Dil ıztırāb ile her dem ki düşmeye dāma	Gazel/4 Beyit		.-./..-./.-./..-	Başlık: Velehū
146a	°Ārif	Bu devr içre çü nevbet gelmedi cām-ı temennāda Ayak çekmek murād itdüm netîce bezm-i dünyādan	°Ārifā bezmgāh-ı dāniş- endüzāna °arz itsün Şabā ithāf idüp gülberk-i ter gülzār-ı ma°nādan	Gazel/7 Beyit		.---/.---/.---/.---	Başlık: °Ārif
146b	Bākî	Cāmuñ etrāfın kaçan devr ideler āvāreler Çerḫ-i mīnāfāmı güyā seyr ider seyyāreler	Şāhbāz-ı ṭab°ımuñ pervāzın urmaz kimseler Çāre ey Bākî oldur o künçe pervāzeler	Gazel/5 Beyit		-.--/-.--/-.--/-.--	Başlık: Bākî

146b	Lāmi ^ḳ	Oldı zülfüñ gamında cānum esīr Rabbi sehhl aleyye küllü asīr	Lāmi ^ḳ nevcivāna virdi göñül Aşşı itmez aña naşḫat-i pīr	Gazel/4 Beyit		..-/.-./..-	Başlık: Lāmi ^ḳ
147b	Rāşid	Yār için beyhude miḥnetkeş-i ağıyar olamam Hāşılı bir gül için zaḥm-ı ḥor-ḥār olamam	Rāşidā nāz iledür germī-i bāzār-ı vişāl Kāle-i vaşl-fürüşāna ḥırīdār olamam	Gazel/6 Beyit		..-/.-./..-./..-	Başlık: Rāşid Efendi
147b	Rāşid	Olduḳ esīr-i bend-i zülf belāmuz budur bizüm Gitdik reh-i şavāba ḥaṭāmuz budur bizüm	Dūzaḥda eyleme dimekdür yā Rab ihtiyāc İtdik nice günāh ü cezāmuz budur bizüm	Gazel/6 Beyit		--./-.-./--./-.-	Başlık: Velehū
148a	Rāşid	Ol dem āgūş-küşā olmağ-ı için hem- pehlū Eyledi reşk-i çelīpāyı bir çār-ebrū	Rāşidā vahşet evinüñ eseridür k’olmuş Gürbe āsūde-nişīn dāma gıriftār āhū	Gazel/6 Beyit		..-/.-./..-./..-	Başlık: Velehū
148a	Rāşid	Olan enīs-i gamuñla sāy-ı şebgīre Temsīl itdirir efgānı şekl-i te’ sīre	Eser-şinās me’ āl-i kanā ^ḳ atüñ Rāşid Ġinā-yı ṭab ^ḳ -ı bedeldür yanuñda iksīre	Gazel/5 Beyit			Başlık: Velehū
148a		Neler çeker güzelüm nerdübān-ı ‘aşkuñda Çıkınca kaşr-ı vişāle kadem kadem ‘aşıḳ		Müfred		.-./..-./.-./..-	Başlık: Müfred
148b	Rāşid	Göñül o tünd-ḥūdan baḥtuña mihr-i vefā çıkıdı Benüm ḥāhişger-i vaşl olduḳum cümle saña çıkıdı	Teğāfūl-pīşe bir nā- mihribān iken hele Rāşid Bizümle ol büt-i bīgāne meşreb-āşinā çıkıdı	Gazel/5 Beyit		---/---/---/---	Başlık: Velehū

148b	Rāşid	Eṭvār-ı ḥüsn-i ṭab'ı icrā kabāḥat oldı Bu ʿaşrda seḥānuñ adı sefāhet oldı	Cevr ü cefā degüldür muʿtād-ı māh-ı rüyān Rāşid şimdi o daḥı ḥübāna ʿādet oldı	Gazel/5 Beyit		--./---/--./--	Başlık: Velehū
149a	Rāşid	O şūḥuñ açmadan nāme-i peyāmımuız Murādı eyleme red gālibā selāmımuız	Redīf-i rāhrevān-ı tevekkülüz Rāşid Yed-i meşıyyete teslīm idüp zamānımuız	Gazel/6 Beyit		.-./..--/-./..-	Başlık: Velehū
149a	Rāşid	Çün bŷy-ı kākŷlŷñ dile bād-ı hevā degŷl Ol naḥd-i āha ḳā' il o da kem-bahā degŷl	Rāşid yanuñda şā'ir-i inşāf-pişenŷñ Taḥsīn-resā-yı rŷtbe-i Zuḥal becā degŷl	Gazel/7 Beyit		--./.-./---/-.-	Başlık: Velehū
149b	Rāşid	O āfet eylemesŷn beyhude yasağ nigāḥ Hŷcŷm-ı ḥayret olur bā'is-i ferāğ nigāḥ	Fŷsŷrde eyler adı Rāşid anı cŷş-ı sirişk Ruḥuñ olmasa efrŷḥte çerāğ nigāḥ	Gazel/5 Beyit		.-./..--/-./..-	Başlık: Lehū
149b	Rāşid	Yok ṭāḳat ki ruḥ-ı cānānı görmege Duymaz nezzārede mihr-i dıraḥşānı görmege	Sen cemāl-i duḥter-i rez Rāşid öyle bil Kim cān atar ḥumār-keşān anı görmege	Gazel/7 Beyit		--./.-./---/-.-	Başlık: Lehū
151b	Nev'izade ʿAtāyī	Şebāngeh kim irŷp hengām-ı luṭf-ı Ḥazret-i Mevlā Ferah-baḥş u neşāṭ-engīz idi şām-ı vişālāsā	Ola dā' im şalāt ile selām ol şāha Mevlādan Selām ile şalāt olduḳça kāmil tā-dem-i ferdā	Kaside/ 82 Beyit		---./---/---./---	Başlık: Miʿrāciyye-i ʿAtāyī

154b	Nābī	Ġāretger-i şekībdür ümīd-i vuşlatum Sermāye-süz-ı şabr ü sükündür maḥabbetüm	Dil-ber dilinden açdı yine tāze bir zemīn Nābī bu şîr ile kılam ṭurfe şan'atüm	Gazel/6 Beyit		--./-./-./-./-.	Başlık: Nābī
154b	Sābit	Şanma kim rāḥat-ı dil devlet ü iḳbāldedür Bār-ı miḥnet götüri gerden-i ḥammāldedür	Kim bulur Nābī Efendi gibi hep tāze ḥayāl Feyz-i Sābit sūḥan-ı pīr-i kühen-sāldedür	Gazel/6 Beyit		..--/..--/..--/..--	Başlık: Sābit
154b	Nābī	Her dem dil-i vīrān-şude nā-būd gerekmez Dergāḥ-ı şeh-i ğamda o bī-sūd gerekmez	Bī'add ü ḥisāb eyle sen eş'arunı Nābī Baḥr-ı suḥanuñ mevcisi ma'dūd gerekmez	Gazel/6 Beyit		--./-./-./-./-.	Başlık: Nābī
155a	Nābī	Kim düşerdi pāyuma Cem gibi pūr-ḥuş olmasam Kim tutardı çeşm-i sāḡar gibi ser-ḥuş olmasam	Şem'veş āteş-zebānam Nābiyā ammā ki ben Şem'a pervāz eylemezdi kimse ḥāmūş olmasam	Gazel/5 Beyit		-.--/-.--/-.--/-.--	Başlık: Nābī
155a	Fā' izī	Naşīb olur mı dilḥāḥ üzre şohbet Geçer mi yoḡsa bilmem 'ömrümüz bu arzūlarla	Nice āḥ itmesün Fā' iz dil- i bīçāre inşāf it Görüp şabr eylemek mümkün mi dildārı 'adūlarla	Gazel/5 Beyit		.---/.---/.---/.---	Başlık: Fā' izī
155a	Fasīḥ	Ümmīd-i āb-ı vaşluñ ile intizārdur Leb-teşne dil-fütāde çeh-intizārdur	Sen de livā-yı 'işretüñi bir kenāra çek Şimdi Faşīḥ mevsim seyr-i ḥişārdur	Gazel/5 Beyit		--./-./-./-./-.	Başlık: Faşīḥ'ı- Mevlevī

155b	Faṣīḥ	Olmuş o şems-i kec-küleḥüm tekyegāḥ dost Olsaḳ ʿaceb mi şevḳ ile biz de külāḥ dost	Aʿdā Faṣīḥ güft u şinīd-i nifāḳla Ki düşmen itmede bizi yāre gāḥ dost	Gazel/5 Beyit		--./-./-./-./-.	Başlık: Dervīş Faṣīḥ
155b	Nedīm	Ey ḳaşı yay yüzüñ beri dönmez misüñ daḥı Ey ğurre-i ümīd görünmez misüñ daḥı	Dil-ber ile mācerāñı yeter şaḳladuñ Nedīm Naḳl eyleyüp biraz da öğünmez misüñ daḥı	Gazel/5 Beyit		--./-./-./-./-.	Başlık: Nedīm
155b	Şināsī	Piyāle-i bāde-i ʿaşḳa dil-i şikeste gerek Bu rehde bāde vü kāse miyān-beste gerek	Ḥayāl-i rüy-ı dilārāyla nesībāsā Şināsī ʿāşık olana bülbul-i ḥuceste gerek	Gazel/5 Beyit		.-./-./-./-./-.	Başlık: Şināsī
157a	ʿAdlī	Yandı göñülde māsivā çün nār-ı zıkrullāḥ ile Oldı münevver cān u dil envār-ı zıkrullāḥ ile	Dirseñ kemāle iresin varup cināna giresin ʿAdlī gözüñ aç göresin dīdār-ı zıkrullāḥ ile	Gazel/4 Beyit		--./--./--./--./-	Başlık: ʿAdlī - ilāhī māḥūr
157a		Ey göñül şabr it belāya ḳıl taḥammül itme lec Kim buyurmuşdur Nebī ʿeş-şabrü miftāḥü'l-ferec”		Müfred		-.--/-.--/-.--/-.-	Başlık: Müfred
157a		ʿĀḳil iseñ re' y u tedbīrinde noḳşān eyleme Çünki noḳşān eyledüñ taḳdīre bühtān eyleme		Müfred		-.--/-.--/-.--/-.-	Başlık: Müfred

157a	Nahîfî	Bu gülşende hezâr-ı bî-nevâyum yâ Resûlüllâh Dili âzürde-i hâr-ı cefâyum yâ Resûlüllâh	Kerem kıl lûtf ü ihsânunla dilşâd eyle ben zârı Nahîfîyüm kapuñda bir gedâyum yâ Resûlüllâh			.---/.---/.---/.---	Başlık: İlâhî-i Nahîfî
157a		Dilâ çünkim tarîk-i ʿâlem-i tecrîde râğıbsuñ Huzûruñ var huzûr-ı ehl-i dünyâdan ki ğâıbsuñ		Müfred		.---/.---/.---/.---	Başlık: Müfred
161b	Münîfî	Zihî vaqt-i dimâg-efrûz ü nevrûz-ı şafâ-perver Ki âsâr-ı rebîʿi nev-be-nev kıldı cihânı ter	Hemîşe tâ ola şayf u şitâ bu ʿâlemi dâʾir İde faşl-ı rebîʿ bezm-i cihâna kendözin aẓher	Kaside/1 5 Beyit		.---/.---/.---/.---	Başlık: Kaside-i Münîfî
161b	Fehîm	Nʼeyleyem dil bir hünerde mâhir olmuş olmamış Zorla ilzâma dehri kâdir olmuş olmamış	Nʼeylesün dil ol perî-rû itmeyince ic̣tibâr Sihr-i ser anuñ Fehîm şâʿir olmuş olmamış	Gazel/7 Beyit		-.--/-.--/-.--/-.--	Başlık: Fehîm
168b	Nasûhî	Dil hânesi mirʼ ât-ı hâk sırr-ı cemâlullâhı gör Maşşûd olan keşf-i sebak sırr-ı cemâlullâhı gör	Cümle bilürsün sen ʿayân ancağ cemâlüñdür nihân Oldı Naşûhî ğarq-ı ân baħr-i cemâlullâhı gör	Gazel/7 Beyit		--./--./--./--./--	Başlık: Nasûhî
168b		Maħmeli tâbüť olıserdür metâʿı bir kefen Şol ki birkaç gün fenâ şehrinde şöhet bağladı		Müfred		-.--/-.--/-.--/-.--	Başlık: Müfred

168b	°İsmetī		Tūde-i ḥāk-i mezāristānı seyr it °İşmetī Pādişāhān-ı cihān bu yoldan itmişler güzer	Müfred		-.--/-.--/-.--/-.--	Başlık: °İsmetī
168b		Maḥakk-i imtiyāz-ı ehl-i dil seng-i mezār ancak Ḥayātında bilinmez oldu ḡadr-i nīk ü bed şimdi		Müfred		.-./.-./.-./.-.	Başlık: Müfred
170b		Ne ḥācet zīver-i ḥalḥāla ey serv-i ḥırāmānum Nümāyān-ı sāk-ı billūruna tavḡ-ı ḡamerī cānum		2 Beyit		.---/.---/.---/.---	Başlık: Yok
170b	Hāmī	Göñül reşk-āver-i fīrdevs iken ḡam başdı Ḥarāb itdi şabā iḡlīmīni Seyl-i arem başdı	Ol āhū-biçe mesti yatakda avlayup ḡāfil Raḡīb-i seg-meniş söyletmedi lā vü na°am başdı	Gazel/7 Beyit		.---/.---/.---/.---	Başlık: Hāmī
171b	Fasīh	Riyāz-ı dilde būy-ı kākülün sūnbül ider peydā °İzāruñ şīşe-i çeşmümde tāze gül ider peydā	Göñül būs-ı leb-i la°lün ḡayāl itdikçe ḡüyā kim Faşīḡīye iki peymāne-i pūr-mül ider peydā	Gazel/5 Beyit		.---/.---/.---/.---	Başlık: Faşīḡ
171b		Ümīdüm bu vefādan ola ḡalbūñde eser peydā Ḥudā Ḳādirdür eyler seng-i ḡarādan ḡüher peydā		Müfred		.---/.---/.---/.---	Başlık: Müfred

171b		Olmasun sevdā-yı aşkuñla gönül ser- der-hevā Kime başuñ-çün efendüm perçemi atlas kabā		Müfred		-.--/-.--/-.--/-.--	Başlık: Müfred
172b	Sābit	Ayağın çekdi gayrı bezme ol gül- gonce-fem gelmez Elümden gelse bir dāmānuñ öpsem gül vesm gelmez	Yine Nābī Efendi semtine peyrevlik itmişüñ Bu şi'r-i dilpesendüñ Sābitā yārāna kem gelmez	Gazel/5 Beyit		.---/.---/.---/.---	Başlık: Sābit Efendi
172b		Şarṭ-ı vākıf diyü gösterdi berāt-ı hüsnuñ Aldı dil tevliyetini Mütevellī-zāde		Müfred		..--/..--/..--/..--	Başlık: Müfred
173b	Sābit	Bülbülüñ gülden olaldan pür-ğam dildür ğarīb Gelmedi dār ü diyār-ı yāre bir yıldur ğarīb	Dād-ı Hāk olmayıcak çerḥ-i felekden Sābitā Böylece illerde kām almak da müşkildür ğarīb	Gazel/5 Beyit		-.--/-.--/-.--/-.--	Başlık: Sābit
173b	Bāki	Ne devrān muvāfiḳ ne ṭālī' müsā'id Kolon boynuma şalmaz ol sīm-sā'id	Sözinden Bākiyā ne ğam müdde'inüñ Saña mā' il olunca 'ālemde şāhid	Gazel/5 Beyit		..--/..--/..--/..--	Başlık: Şā'ir-i Rum Mollā Bākī güft
174a	Nābī	Şeb-i tārik-i firḳatden ḫalāşa fūrşat el virmez Miyān-ı lücce-i hicrāna düşdük vuşlat el virmez	O istignā-fürüşı çār-süy-ı hüsnuñ ey Nābī Metā'-ı hüsnuñe cān naḳdin itseñ kıymet el virmez	Gazel/7 Beyit		.---/.---/.---/.---	Başlık: Nābī

174b	Gevherī	Diyār-ı ğurbetde derd [ü] miñnetde Bir yigide iki dil-ber çok mudur	Al dil-beri karşı yüzine bakdur Bir yigide iki dil-ber çok mudur	Şiir/8 Beyit		Hece Ölçüsü	Başlık: Gevherī
174b	Gevherī	Diyār-ı ğurbete düşdüm düşeli Bir atı severüm bir de dil-beri	Mermere başınca bellü olur izler Bir atı severüm bir de dil- beri	Şiir/ 10 Beyit		Hece Ölçüsü	Başlık: Gevherī
175a	Gevherī	Ėudretten virilmiş ol vird-i ĥandān YanaĖuñ ĥomrucuĖ Ėöldür efendim	Eger şorarlara ise Gevherī nendür Sen de ki ĥapumda ĥuldur efendüm	Şiir/8 Beyit		Hece Ölçüsü	Başlık: Gevherī
175a	Luĥfī	Seyr iden rüyuñı itdüm meh-i tābāna ĥased Būs ider Ėerdān-ı pāki Ėirībāna ĥased	Seni her dem ĥekeyor sīnesine bī-minnet Eylemesun mı ĥuluñ Luĥfī o ĥafdāna ĥased	Gazel/5 Beyit		../..../..../..-	Başlık: Luĥfī
175a	Naĥīfī	Ėasret-i dergāh-ı faĥr-i ālem ile dem- be-dem Dilde dāĖ-ı iştiyāk dīde-i Ėiryāndayem		Müfred			Başlık: Yok
177b	Nābī	Menba°-ı ma°rifet olmağla ser-ā-pāy-ı ĥalem Olur engüşt-i mülük ü vüzerā cāy-ı ĥalem	İĥtizā eyler üstinde Ėötürmek Nābī Ėün tevāzu°lar ider rüy-ı zemīn sāy-ı ĥalem	Gazel/7 Beyit		../..../..../..-	Başlık: Nābī Efendi

177b	Mustafâ Paşa	Yâr nahl-i ʿömri kim dest-i ecel silker döker Güiyâ vaqt-i hazân evrâkı yel silker döker	Tarḥ idince böyle vādide gazel ehl-i sühan Lûleden vâfir duḡânı bî-maḥal silker döker	Gazel/5 Beyit		-.--/-.--/-.--/-.--	Başlık: Gazel ber'rah- Hâ'-ı Mustafâ Paşa
177a		Ayırdıñ ey felek âḫir beni ol nâzlı yârümden Yanar şimden-gerü ʿâlem benüm bu âḫ ü şerârumdan	Benüm ḥâlüm dîgergündür firâķ-ı yâr ile Muḥliş Cüdâ düşdüm o gül-ṭînet perî-çehre nigârumdan	Gazel/5 Beyit		.---/.---/.---/.---	Başlık: Güfte-i veliyyü'n-niʿam
177a	ʿÂrif	Beni çerḥ-i cefâ-cû yad idelden nâzlı yârümden Şafaķ şanma yanar dāmânı âḫ-ı pür-şirârumdan	Nihâl-i bâğ-ı maʿnâdan ʿÂrifâ meyve-çîn oldum İdüp ithâf bezm-i yâre şîʿir-i âbdârumdan	Gazel/5 Beyit		.---/.---/.---/.---	Başlık: ʿÂrif
177a	ʿÂrif	O gülruḥsâr-ı mehrü mâ' il-i taraf-ı riyyâdur hep Anuñ-çün bülbülân-ı bâğ-ı aşķı bî-nevâdur hep	Bu ebyât-ı dilâvîzi ʿÂrif aḫbâba ihdâ it Ki elfâzı meserret-sâz-ı ṭabʿ-ı eşdıkâdur hep	Gazel/5 Beyit		.---/.---/.---/.---	Başlık: ʿÂrif
178b	Nâbî	Gül olmaz germ-dil bülbül gibi şāḫib-nefeslerle Olur hem-kāse-i zānū-be-zānū ḥār u ḥaslerle	Ne güne şîʿre tezyîn ider mecmûʿasın Nâbî Bu şîʿr[i] görmeyen mecmûʿa yabdursın heveslerle	Gazel/7 Beyit		.---/.---/.---/.---	Başlık: ʿUmde-i sühanverân Nâbî-i nûktedân güft
178b	Nâbî	Lillāḥ ise vaʿazında eger niyyet-i vâʿiz Kürsî-i semāvâta çıkar şöhret-i vâʿiz	Şatmazsa eger ḥalkâ vazîfeyle naşîhat Nâbî o zamânlar bilinür kıymet-i vâʿiz	Gazel/7 Beyit		--/.--/.--/.--	Başlık: Velehü

179b		Āh kim t̃ālī°-i şeref-āzār Düşmen-i aḥter-i sa°ādetkār	Ben idem sūziş-i teşevvuk ile Bezmine sîne sîne dāğ- nisār	Kaside/1 04 Beyit		..-/-..-/-..-	Başlık: Kasīde der- naat-ı Nebevī
183a	°Ulvī	Haste-cāna ḥālet-i mevt irdi cānān bī- haber Bir devāsız derde düşdüm degme Loḵmān bī-ḥaber		Müfred		.-./-.-/-.-./-.-	Başlık: °Ulvī
183a		Şanma °aşḳ ehlini mevt ile güzār eylediler Hicre şabr eylemeyüp terk-i diyār eylediler		Müfred		..-/-..-/-..-/-..-	Başlık: Müfred
183a		Devāt-ı sīmini gördükçe ol şūḥuñ miyānında Yer eyler °āşīḳa tīg-i maḥabbet üstühānında		Müfred		.---/.---/.---/.---	Başlık: Müfred
183a		Dahı kundaḳda iken olmuşdum dil- dāde Beni şaşırdı ṭabancayla tüfenḳçi-zāde		Müfred		..-/-..-/-..-/-..-	Başlık: Müfred
183a	Bākī	Bu gice leşker-i ḥāb ile ḥaylīce ceng oldı Fezā-yı dīde sipāh-ı sirişke teng oldu	Fiḡānum ile felek çıñ çıñ ötdi ey Bākī Āhuma kūy-ı sipihr teng oldı	Gazel/7 Beyit		.-./-..-/-.-./-..-	Başlık: Bākī

183b	Nāzım	Gül-i nāzım olursa mā' il-i ağıār müşkildür Muḥaşşal ba°dezīn ey bülbul hār müşkildür	N'ola lertzān olursam rūyuñı gördükçe Nāzımveş Taḥammül-kārī-i tāb-ı teb- i dildār müşkildür	Gazel/7 Beyit		.---/.---/.---/.---	Başlık: Nāzım
183b		Yanmasun °aşıkların pervāneveş ey mehlikā Al ruḥsārāt ile --- atlas kabā		Müfred		-.--/-.--/-.--/-.-	Başlık: Müfred
183b	Nābī	Yāre varsun peyk-i nālem āh u zārum söylesün Āb-ı çeşm-i girye-i bī-iḥtiyārum söylesün	Bende yok kudret edāya ḥarf-i şevki Nābiyā Ḥāme-i rengīn-şarīr-i bī- karārum söylesün	Gazel/5 Beyit		-.--/-.--/-.--/-.-	Başlık: Nābī
183b		Bülbul didigüñ bildigimüz kuşdur ezelden Ey ruhleri gül anı bize katı uçurma		Müfred		--./--./--./--	Başlık: Müfred
183b		Pürdür misāl-i şīşe derūnum ḥarāmdan Bilmem ne nef° ola bu sücūd ü kıyāmdan		Müfred		--./--./--./--	Başlık: Müfred
184a	Bākī	Biz ki ṭab°-ı pāk-i cām-ı pür-şafāya māliküz Güiyā āyīne-i °ālem-nümāya māliküz	Ser-firāz olsaḳ bu dehr içre °aceb mi Bākīyā Biz şurāḥīveş bugün rengīn edāya mālikiz	Gazel/6 Beyit		-.--/-.--/-.--/-.-	Başlık: Bākī
184a	Sırrī	Olmasun bir laḫza dil °aşḳ-ı dilārādan tehī N'eyleyem ol sāgarı ola şahbādan tehī	Sākī-i bezm-i belānuñ sāgaruñ kim nüş ider Meclis-i ḡam olıcaḳ Sırrī-i şeydādan tehī	Gazel/5 Beyit		-.--/-.--/-.--/-.-	Başlık: Sırrī

184a		Yüz sürer dāmānuña bir gün Züleyhā-yı ümīd Sen hemān ey Yūsuf-ı dil Mısr-ı istignāda ol		Müfred		-.--/-.--/-.--/-.--	Başlık: Ferd
184a		Gelmege va'd eyledüñ ğam-ḥāneye ey māh o gün Hākden ref' eyler iseñ ḥāne tenhādur bugün		Müfred		-.--/-.--/-.--/-.--	Başlık: Ferd
184b	Nābī	Naķş-ı şafā şahīfe-i °ālemde ḳalmamış Büy-yı vefā zümre-i ādemde ḳalmamış	Nābī cihānda terk-i devādur devā-yı der Ḥāşşiyet-i mu°ālece merhemde ḳalmamış	Gazel/5 Beyit		--./-./-./-./-.	Başlık: Nābī Efendi
185a	Fehīm	Luţfuña mazhar olan lāyık-ı iḥsān olsa Saña °aşık geçinen şāhib-i °irfān olsa	Ağlamazdum añı iḥsānı şād itdügüne Ḥar-ı lā-yefhem [ü] dūn olmasa insān olsa	Gazel/5 Beyit		..--/..--/..--/..--	Başlık: Fehīm
185a		Şaḳlasa rāzuñı dünyāya °ayān eylemese Nāvek-i ta°nesini bārī nişān eylemese		Müfred		..--/..--/..--/..--	Başlık: Müfred
185a		Āteş-i firḳat ile dil yandı kül oldu şehā Ḳāl olunca altuna dirler aña artar bahā		Müfred		-.--/-.--/-.--/-.--	Başlık: Müfred
185b	Sabrī	Felekde sübhā-i cām-ı şafāya el mi deger Ḥesāb-ı naḳd-i ğamm-ı dil-rübāya el mi deger	Hemīşe zevraḳ-ı mey çekmedür işüm Şabrī Sefīne-i ğazel-i dil-küşāya el mi deger	Gazel/5 Beyit		.-./-./-./-./-.	Başlık: Sabrī

185b	Sabrī	Şevk her dilde bulunmaz dil-i dānāda olur Şeb-çerāğī arama cūyda deryāda olur	Nazm şabrında n'ola reng-i tekellūf yoğ ise Böyle pākīze gāzel āyineveş sāde olur	Gazel/5 Beyit		..--/..--/..--/..--	Başlık: Sabrī
185b		Sen şāha beni bende itdi Hākīm-i Ezel Alur göz ile yok lūlesi olduğı güzel		Müfred			Başlık: Müfred
186a	Vehbī	Düşdük reh-i meşakḳate Allāh yol vire Çıkdık diyār-ı gurbete Allāh yol vire	Vehbī teveccüh itdi destyār-ı himmetüm Ser-menzil-i ḥaḳīḳate Allāh yol vire	Gazel/5 Beyit		--./-./-./-./-.	Başlık: Seyyid Vehbī
186a	°Arif	Bugün bezme o mihr ü māh-rūy-ı kec- küleh geldi Yanınca sāyeveş ammā raḳīb-i rū- siyeh geldi	Seher-i teşrīfin ol mihrüñ görünce göñlüme °Arif Fiğān-ı şām [ü] te' sīr-i du°ā-yı şubḡāh geldi	Gazel/5 Beyit		.---/.---/.---/.---	Başlık: °Arif Efendi
186a		Unutduñ küşe-i tārīk-i maḥabbetde bu mehcūrı Düşer mi şānuña böyle bī-vefālıklar gözüm nūrı		Müfred		.---/.---/.---/.---	Başlık: Müfred
186a		Def° idem deyu bu dil-i şad-pāreden dünyā ġammın Bāde-nüş oldum gül-i ḥandānum öñdülüm ġamlarum		Müfred		-.--/-.--/-.--/-.--	Başlık: Dīger
186b	Cevrī	Gözümde āb degül cūybār-ı ḥasretdür Tenümde şerḥa degül rehğüzār-ı ḥasretdür	°Aceb mi dāmen çāk-çāk ise Cevrī Biten bu bāğda hemvāre ḥār-ı ḥasretdür	Gazel/5 Beyit		.-./-./-./-./-.	Başlık: Cevrī

187a	Rācī	Görüp şevküm sürür-ālūde zevk-i cāvidān şanma Neşātum hep ğammuñdandır beni sen şādmān şanma	Bakılsa Rāciyā °ayn-ı ma°arīfdür dili zāruñ Dil-i rütbeyi manzūr-ı a°yān-ı zamān şanma	Gazel/5 Beyit		.---/.---/.---/.---	Başlık: Rācī
187b	Nāzım	Añılsun kūşe-i ğam-ḥāne şād olduğum yerdür Keff-i mi°mār-ı endūh-ile ābād olduğum yerdür	Añılsun bağ-ı hicr-i yāre gül-i ābdār kim Nāzım Çü bülbül şan°at-ı şīvende üstād olduğum yerdür	Gazel/7 Beyit		---/.---/.---/.---	Başlık: Nāzım
187b	Nāzım	Ol ki °aşıkdan dirīğ eyler liķā-yı ṭal°atin Peşkeş itmekde aġyāra metā°-ı vuşlatın	Gerçi ber-kām olmadık memnūnuz ey Nāzım hele Çekmedik her süflenüñ bād-ı girān minnetin	Gazel/6 Beyit		-.--/-.--/-.--/-.-	Başlık: Velehū
187b		Bāzū-yı kuvvetüm ger pür iderse kemānumı K°ola kaķa қosunlar nişānumı ...		Müfred			Başlık: Müfred
188a	Bākī	Āyine gibi şāf gerek şafḥa-i sīne Gün gibi ziyā-küster ola rüy-ı zemīne	Perver-i güher-i nazm ile mecnū°a-ı Bākī Deryā dil-i dānādur aña siyeh sefīne	Gazel/4 Beyit		--./--./--./--	Başlık: Bākī
188a	Fā' iķ	Şanmañ ki bu iksīr-i maḥabbet °amelīdür Bu teşne bize teşne feyz-i ezelīdür	İnkār idemem şi°rini her şā°irüñ ammā Taḥsīn idecek Fāyık-i zāruñ ğazelidür	Gazel/5 Beyit		--./--./--./--	Başlık: Fā' iķ

188b	Nābī	Bülbülāsā bağ-ı kūy-ı yāri seyrān eyledüm Görmeden ol gönceyi çāk-ı girībān eyledüm	Gülşen-i tab'ıñ yine bir gönce-i nev-rüstesin Nābiyā pīrāye-i destār-ı 'irfān eyledüm	Gazel/5 Beyit		-.--/-.--/-.--/-.--	Başlık: Nābī
188b		Gül gülşeni terk eyledi şöhet saña kaldı Bülbül yine meydān-ı maḥabbet saña kaldı		Müfred		--./--./--./--	Başlık: Müfred
188b		Mest itmege 'ālemi şahbā-yı sūḥandan Ey ḥāme-i Nābī yine himmet saña kaldı		Müfred		--./--./--./--	Başlık: Müfred
188b	Nābī	Serv-i qaddūñ sāye şalsa bāğa 'ar'ar ḥāk olur Reng-i ruḥsāruñ görüp bülbül girībān- çāk olur	Perveriş-yāb olduğıçün dūdmān-ı 'aşqda Āh-ı Nābī yirde kalmaz zīnet-i eflāk olur	Gazel/5 Beyit		-.--/-.--/-.--/-.--	Başlık: Velehū
188b		Ne 'aklı var 'acabā arzū-yı cāh idenüñ O arzūyla evḳātını tebāh idenüñ		Müfred		.-./.-./.-./.-	Başlık: Müfred
189a	'Ārif	Ne geşt-i şahn-ı gülşendür ne seyr-i ṭal'at-ı güldür Murādum istimā'-ı nāle-i ber-süz-ı bülbüldür	İder her demde ḥāmeñ ṭarḥ-ı resm-i sīmyākārī Meger ey 'Ārif sāhir zevātuñ cāh-ı tā'ammüldür	Gazel/5 Beyit		.---/.---/.---/.---	Başlık: 'Ārif Efendi
189a	Fā' izī	Naşīb olur mı dilḥāh üzre şöhet taze- rūlarla Geçer mi yoḥsa bilmem 'ömrümüz bu arzūlarla	Nice āh itmesün Fā' iz dil- i bī-çāre inşāf it Görüp şabr eylemek mümkün mi dildārı 'adūlarla	Gazel/5 Beyit		.---/.---/.---/.---	Başlık: Fā' izī

189a	Bākī	Bākiyā söyle lebi yādına rengīn gazel Demidür nūş-ı meyūñ mevsimidür eş°āruñ		Müfred		..-/-..-/-..-/-..-	Başlık: Müfred
189b	Şehrī	Ayrı düşdüm ol şeh-i hūbāna itdüm elvedā° Kāfir oldum gūyiyā īmāna itdüm elvedā°	Şanma ey Şehrī gamm-ı firkatle ölmekden kaçam Cān nedür ben göz göre cānāna itdüm elvedā°	Gazel/4 Beyit		-.--/-..-/-..-/-..-	Başlık: Şehrī merhūm
189b	Şehrī	Dem o demdür kim şabāh-ı °īd-i hoş- eyyām ola °İşe ruḥşat cāma °izzet sākīye ikrām ola	Dem o demdür kim °İş- ābād-ı dünyāda hemān Mey ola dil-ber ola Şehrī ola bayram ola	Gazel/5 Beyit		-.--/-..-/-..-/-..-	Başlık: Şehrī merhūm
190a	Bahā' ī	Tīg derkār olmasa ceyş-i ḥaṭṭ-ı ruḥsārda Fitneler peydā olur ser-ḥadd-i ḥüsn-i yarda	Ey Bahā' ī šāhid-i bāzāra meyl itmez gönül Tursa biñ Yūsuf-melāḥat her ser-i bāzārda	Gazel/5 Beyit		-.--/-..-/-..-/-..-	Başlık: Bahā' ī
190a	Nā' ilī	Bu mātemgāhda feryāda ḥayret-i rehzen olmuşdur Hücūm-ı ḡam tehī sāḡar ü rumā°-şīven olmuşdur	Ne efsūnkār olur ey Nā' ilī şī°rūñ ki luṭfundan Zebān-ı reşk-i mu°cizkār-ı ma°nī elken olmuşdur	Gazel/5 Beyit		.---/.---/.---/.---	Başlık: Nā' ilī
190b	Rüşdī	Bize sākī daḡi ol dāfi°-i ḡam gelmez mi Luṭfuna muntazıruz sāḡar-ı Cem gelmez mi	°Azm-i gülşen ide aḡyār ile ol ḡonce-nāz Rüşdiyyā nazar-ı °uşşāka elem gelmez mi	Gazel/5 Beyit		..-/-..-/-..-/-..-	Başlık: Rüşdī

190b		İder tezkîr-i aşl-ı tînetin nefse olup lâ'ûm °İşümi iştiğâl eyler kırı toprağla dâ' im		2 Beyit		.---/.---/.---/.---	Lûleci Kırı Dayınuñ dükkânına tahrîr olunmuşdur
190b	Nâbî	Ey nâme sen ol mâh-liqâdan mı gelürsün Ey hüdhüd-i ümîd bād-ı sabâdan mı gelürsün	Nâbî gâzeli gibi hoş- âyendeliğin var Ey bād-ı revân-bağş Ruhâ'dan mı gelürsün	Gazel/6 Beyit		--./--./--./--	Başlık: Nâbî Efendi
191a	°Ârif	°Âşık-ı vaşl-ı arzû âsîb-i hicrân görmesün Sîne-âşûb heves-i dârü-yı dermân görmesün	Bâ'is-i nâsûr-ı rahm-ı reşk olur °Ârif-sıfat Tîzi simser-şab'ı nûkte- sencân görmesün	Gazel/5 Beyit		-.--/-.--/-.--/-.-	Başlık: °Ârif Efendi
191a	°İsmetî	Dir iseñ ey dil çeşm-i bahtuñ derd-i hicrân görmesün Kıl yaşuñ sel hemân itdikçe cânân görmesün	Sûz-ı dilden kıyma dur bu şî'r-i rengîn °İşmetî °Arz iderseñ ehline °arz eyle nâdân görmesün	Gazel/5 Beyit		-.--/-.--/-.--/-.-	Başlık: °İşmetî
191b	Nâ' ilî	Kıl hâzer ey dil seni ol gamze-i giryân görmesün Bir siyeh-mest âfet-i hûnrîzdür kan görmesün	Naẓm-ı pākūñ Nâ' ilî kerem-âşinâ-yı ehldür Sûz-ı dilden bî-haber efsürde-şab'an görmesün	Gazel/5 Beyit		-.--/-.--/-.--/-.-	Başlık: Nâ' ilî
191b		Câm-ı mînâdan içüp bir iki üç katre şarâb Şoñra devr itdi el üzre sâķî-i vâlâ- cenâb		Müfred		-.--/-.--/-.--/-.-	Başlık: Mu'ammâ be- nâm-ı Cemâl Sâmî

191b	Tarzī	Tulū ^c -ı sāgarı gör āftābı n'eylersin Muḥīṭ-i ālem-i feyz ol sarāyı n'eylersin	Qo ḥānqāhı ḥarābāta düşse Tarzī Bir-iki sersem-i ḥāne- ḥarābı n'eylersin	Gazel/7 Beyit		.---/..--/.---/..-	Başlık: Tarzī
192a	İşmetī	Ḥaṭṭuñ gelicek ʿaşıkuña nāz idemezsuñ Mānend-i ḥumā evcde pervāz idemezsuñ	Şadr-ı ṭall-i girān olsa ciger ʿİşmetī-i zār Sākī sen añı mest-i ser- endāz idemezsuñ	Gazel/5 Beyit		--./--./--./--	Başlık: İşmetī
192b	Emīnī	Hırām-ı nāzla gülgeşt-i şahı-ı bāğ-ı gülzār it Gel ey naḥl-i dilārā gülşen içre ʿarz-ı dīdār it	Nihāl-i mīve-i dānişdür ey dil ḥāme-i şīrūñ Anı taḥrīk ile dāmān-ı bezm-i yāri ber-bār it	Gazel/5 Beyit		.---/.---/.---/.---	Başlık: Şīr
192b	Emīnī	Şerār-ı nār-ı fırkat külbe-i aḥzānumı yaqdı Nigāh-ı çeşm-i ḥışm-ālūdı yārūñ cānumı yaqdı	Görüp bir şāʿir-i pākīze- gūnuñ şīr-i rengīnūñ Fūrū ^c -ı cām-ı nazmı ḥātīr-ı vīrānumı yaqdı	Gazel/5 Beyit		.---/.---/.---/.---	Başlık: Velehū
193a	Emīnī	Bu dem-i ibtilāda işve çeşm-i yāra qalmışdur Muḥaşşal ʿanqā-yı dil ol dildāra qalmışdur	Bu şīr-i dilpesende eylemek tanzīr ʿālemde Emīnā gibi ṭab ^c -ı maḥmedetāsāra qalmışdur	Gazel/5 Beyit		.---/.---/.---/.---	Başlık: Velehū
193a	Rāmiz	Dil-i bīmārumı emrāz-ı ʿaşka mübtelā gördüm Leb-i cān-baḥş-ı yāri ancak ol derde devā gördüm	Raḳībūñ fırkat-i hicri yakın olmağ gerek Rāmiz Bu şeb rū' yāda zīrā ol tilmīzi pek fenā gördüm	Gazel/5 Beyit		.---/.---/.---/.---	Başlık: Karaferiyeli Rāmiz Efendi

193a		Nigāh-ı âteşin-i dildār dil-i nālānumı yağdı Benüm bu nār-ı ğayret-ḥāne-i sāmānumı yağdı	Anuñ vaşluñ ğanī eylemekden rüzigār --- Bu zehr-ālūd eşküm dīde-i giryānumı yağdı	Gazel/5 Beyit		.---/.---/.---/.---	Başlık: Li-muharririhī
193b	Mustafā Ağa	Dil-i bī-tābumı derd-i hicr-i yāre mübtelā gördüm Türāb-ı dilküşā-yı vaşlın ol derde devā gördüm	Müreşşah taze mażmūn ile pürdür silk-i güftarı Muḥaşşal Rāmizüñ şi'r-i laṭifin dilküşā gördüm	Gazel/5 Beyit		.---/.---/.---/.---	Başlık: Edirnevī Mustafā Ağa Rāmize nazīresidür
193b	Muhlis	Bugün meclis-i aġyārda oturmuş ibtidā gördüm Anuñ aşkıyla mestāne hezārān mübtelā gördüm	Hemān ihlāsdur lāzım olan ʿālemde ey Muḥliş Yüze gülici dünyāda nice ben āşinā gördüm	Gazel/5 Beyit		.---/.---/.---/.---	Başlık: Yok
194a	Saʿdī Efendi	Meger mest-pīşe Çavuş-zāde ʿAlī Ağa kim Hep maḥāsinle müselleme reviş ü etvārı	Oldı tārīhi dil-zāde bu güne mühḥim Eyleye Aḥmedi devlet ile muʿammer bārī – 1157	Gazel/9 Beyit		..-/.-/.-/.-/.-	Başlık: Tārīh-i Saʿdī Efendi
194a	Muhlis	Bugün meclis-i ğayr ile oturmuş ibtidā gördüm Anuñ aşkıyla mestān ü hezārān mübtelā gördüm	Hemān ihlāsdur lāzım olan ʿālemde ey Muḥliş Yüze gülici dünyāda nice ben āşinā gördüm	Gazel/5 Beyit		.---/.---/.---/.---	Başlık: Yok
194b	Kātibī	Raġbet ider mi adam olanlar bu ḥāneye Şayd olma dāma ey gönül aldanma dāneye Sehm-i kazā bilürsün irişür nişāneye Çekmek belā vü miḥneti ʿālemde	Yazmış ne kim muḳadder ise Levḥe çün qalem Elbette başa gelse gerek yazılan raqam Şād olma ʿizzet ile fenā		Tahmis /5	---/.-/.-/.-/.-	Başlık: Taḥmīs-i Kātibī

		yāneye Gördük zamāna uymadı adı sen zamāneye	gelse çekme ğam Ey Kātibī cihānda nedür çekdigüñ elem Gördük zamāna uymadı adı sen zamāneye				
194b	Bākī	Luṭf idüp ol şeh-i ferişte-ḥıṣāl Kuzılar eyledi qolına ʿaṭā	Bākiyā gel duʿālar eyleyelüm Kuzıların bağışlasun Mevlā	Kıtʿa/2 Beyit		..--/.--/.--	Başlık: Kıtʿa
195b	Fā' izī	Yārdan kābil mi menʿ eylemek dil-i dīvāneyi Şemʿden dūr eylemek mümkün midür pervāneyi	Fā' izā yakut ile ḥüsn ü bahāda bir tutan Bilmez imiş kıymet-i laʿl-i leb-i cānāneyi	Gazel/5 Beyit		-.--/.--/.--/.--	Başlık: Fā' iz
195b		Lebūñ öp benlik itme ibtidāda Girerse destūñe Fincāncı-zāde		Müfred		.---/.---/.--	Başlık: Müfred
195b	Sehmī	Gedā-yı dergeh-i devlet me' ābuñ şāh-ı ʿālemdür Esīr-i bend-i ʿaşkuñ kayd-ı ʿālemden müsellemdür	İden derd-i derūnuñ Sehmiyā gerdūna peyveste Hevā-yı zülfüñ müşk-āmīz ʿanber-büy-ı perçemdür	Gazel/5 Beyit		.---/.---/ .---/.---	Başlık: Sehmi
195b	Zeyneb Kadın	Şanma kim olupdur çemende şükûfeler tezyīn Ġamuñla ḥaste yatur iken çiçek çıkardı zemīn		Müfred			Başlık: Zeyneb Kadın
195b		Gelmedi dil ğālībā kūyuñda yārūñ kıışlamış Gelse görsek kim ne qoz kırmış n'itmiş n'işlemiş		Müfred		-.--/.--/.--/.--	Başlık: Müfred

196a	Nābī	Ġamuñla ağlamakdan çeşm-i pür-nem kanda ben kanda Hırāş-ı sīnede ser-pençe-i ġam kanda ben kanda	Pür olsa hokkası eczā ile gerdünüñ ey Nābī Hezārān zaħm-ı nāsūr ile merhem kanda ben kanda	Gazel/5 Beyit		.---/.---/.---/.---	Başlık: Nābī ġüft
196a	Sabrī	Ol seng-dile sūz-ı dilümden haber eyle Ey āh-ı ġazīnüm eser eyle eser eyle	Endīşe-i kufl-i dürr-i ümīdi қо Şabrī Miftāhını vā-beste-i āh-ı seher eyle	Gazel/7 Beyit		--./--./--./--	Başlık: Sabrī
196b	Nābī	Bīdārī-i tāli° ruħ-ı nīġū ile olmaz İkbāl-i cihān ġüsn ile ebrū ite olmaz		2 Beyit		--./--./--./--	Başlık: Nābī
196b	Nābī	Ķalmadı rāh-ı talebde ġatır inşā°allāh İderüz kūy-ı murāda ġüzer inşā°allāh	İtse bir kerre vezān bād-ı kerem ey Nābī Ķomaz āyīne-i dilde kederān inşā°allāh	Gazel/6 Beyit		..--/..--/..--/..-	Başlık: Nābī
196b		Gerdün virür mi kimseye şīrāze-i nizām Tā şıķmayınca mengene-i ıztırābda		Müfred		--./--./--./--	Başlık: Müfred
196b		Dil müşevveş olmasun mı meyli çün zūlfünedür Cān pür-āteş olmasun mı şevķi hep la°linedür	Her ne yüzden şūret-i ma°nā dilerse gösterir Tab°-ı pākūñ zāriyā el-ħaķ °aceb āyīnedür	Gazel/5 Beyit		-.--/-.--/-.--/-.-	Başlık: Yok
197a	Nābī	Dili ne nā' il-i zevķ-i vişāl-i yār idebildik Ne ķā' il-i eleme kūnc-i intizār idebildik	Gehī vaşlın añup ġāh bīm- i hicrān ey Nābī Ne yārdan geçebildik ne ihtiyār idebildik	Gazel/5 Beyit		.---/.---/.---/.---	Başlık: Nābī

197b	Riyāzī	Hāneñe geldikçe yārūñ pāy-ı hoş- reftārın öp Va°de-i luṭf itse pāy-ı güherbārın öp	Nazm-ı zībā-yı Riyāzī-i sūḥan-perdāzı gör Nüşa-i ta°vīz-i cāndur rik°a-i iş°arın öp	Gazel/5 Beyit		-.--/-.--/-.--/-.--	Başlık: Riyāzī
197b		Bir kerre yüzün görmegi dünyāya değişmem Bu kāmēt-i mevzūnı tūbāya değişmem		Müfred		--./--./--./--	Başlık: Yok
197b	Fasīh	Cāy idinsem itmeñ istib°ād deyr-i miḥneti °Aşıkum bir kāfir-i ḥüsne Muḥammed ümmeṭi	Cāna minnetdür cefāsına taḥammül ey Faşīḥ Yāri bāğ eyler baña ol tıfl- i yārūñ lükneti	Gazel/6 Beyit		-.--/-.--/-.--/-.--	Başlık: Faşīḥ
198a		Şafā-yı bezm-i cihān hep vişāl-i yār iledür Bu bāğ-ı zevḳde leṭāfet hele bahār iledür	Zamāne tāzesi hīç Rāmizā ğazel mi alur Anuñ da şaydı begüm sīm- i ḥaş°ayār iledür	Gazel/5 Beyit		.--./--./--./--	Başlık: Yok
198b		Hidāyet hüdhüdi hādī olursa İrem sīmurğa biñ vādī olursa		Müfred		.---/.---/..	Başlık: Müfred
198b		Ṭararken ṭurre-i yāri şabā yārāna naḳl eyler Dehānı çāk olupdur lezzetinden şāne naḳl eyler		Müfred		.---/.---/.---/.---	Başlık: Müfred
198b		Eylerse de sā°id vīrān ider dilūñ Nev-devletān-ı °aşr ḳatında ricā ḡalaṭ		Müfred			Başlık: Müfred
198b		Şanmañ ki muḡān zāhide peymāne şunarlar Bir güldür o kim zümre-i rindāna şunarlar		Müfred		--./--./--./--	Başlık: Müfred

198b		Kemāl ehline bir cāhil yā lutf ü yā ʿitāb eylese Ne artar ʿizzeti anuñ ne naqş olur kemālinden		Müfred		.---/.---/.---/.---	Başlık: Müfred
198b		Ey dil gerekse vāsıta-i devlet-i ebed Olmaz nigāruñ işigi taşu gibi sened		Müfred		--./-./-./-./-.-	Başlık: Müfred
198b		Ağyār dīñler oldu pes perdeden bizi ʿĀlemde ehl-i ʿaşka görünmez belā budur		Müfred		--./-./-./-./-.-	Başlık: Müfred
199a	Nābī	Dime sūz-ı diluñ ol şemʿayı pervā ne söylersin Ṭabīb-i cāna derdūñ söylemez de yā ne söylersin	Hezār ārayış kabūl itmekde ey Nābī Bu vādīde bu tāze şiʿirden aʿlā ne söylersin	Gazel/7 Beyit		.---/.---/.---/.---	Başlık: Nābī
199a	Nābī	Yārūñ reviş-i hūş-rübāsın ne bilürsün Ser-tābe-ser-i ʿişve-nümāsın ne bilürsün	Olduñ tūtalum müşterī-i gevher-i maqşūd Ey müflis-i bī-pāye bahāsın ne bilürsün	Gazel/8 Beyit		--./-./-./-./-.-	Başlık: Nābī
199b	Fehīm	Raḥm kıl ey ğazab-ālūd şeh-i kişver-i nāz Çākçāk itdi tūr-i cān ü dili ḥaṇçer-i nāz	Kişver-i cān Fehīm olmaz idi böyle ḥarāb Ġamzeñe itmese imdād eger leşker-i nāz	Gazel/7 Beyit		..--/..--/..--/..-	Başlık: Fehīm
211b	Rāşid	Olamaz bend-i girān zūlf-i girih-gır baña Ṭavḳ-ı kamerī gibidür ḥalka-i zincīr baña	Oldum āsūde-i meydān-ı tevekkül Rāşid Rāzıyum her ne ise kısmet-i taqdīr baña	Gazel/5 Beyit		..--/..--/..--/..-	Başlık: Ez-gazeliyyāt-ı Rāşid Efendi

211b	Rāşid	Yeter ey dil nice bir girye-i şeb n'oldı saña °Ādetūñ şabr idi hicrāna °aceb n'oldı saña	Çerhden hāhiş-i āb itme virir sūziş-i derd Meded ey Rāşid vā sūhte- leb n'oldı saña	Gazel/5 Beyit		..--/..--/..--/..--	Başlık: Velehū
212a	Rāşid	N'ola vā-beste-i ihlāş ise te' sīr-i du°ā Ki olur şıdk-ı derūn [ü] bāl ü per tīr-i du°ā	Hağdan ümmīdimüz olur katı keskinlik ider Arasına az ağlanup eşk ile şimşīr-i du°ā	Gazel/7 Beyit		..--/..--/..--/..--	Başlık: Velehū
212a	Rāşid	Bak hūsn-i rūy-ı yāre ki ān söylerüm saña Gör cesīm-i nāzenini cān söylerüm saña	°Arz-ı veliyy-i ni°mete Rāşid bu nazmı kim Tab°ın sūhanda nādiredān söylerüm saña	Gazel/ 11 Beyit		--./-.-./--./-.-	Başlık: Velehū
212b	Rāşid	Teraħhūm-kārī-i dil ġamze-i cānāneden gelmez Bu važ°-ı āşināyī ādeme bīġāneden gelmez	Me' āl-i kārden nāġehān olmaz hacl Rāşid Peşīmānī-i encām kūnh-i mestāneden gelmez	Gazel/5 Beyit		.---/.---/.---/.---	Başlık: Velehū
212b	Rāşid	Bīġāne-i merām kıılır āşināyī-i hırş Maħrūm ider kişiyi emelden belā-yı hırş	İtmezdi dil vişālūñ içün ibrām o āfete Rāşid olaydı şabr-ı şekībe rızā-yı hırş	Gazel/7 Beyit		--./-.-./--./-.-	Başlık: Yok
212b	Rāşid	Ne deñlü ħalk-ı cihān olsa sīne-şāf ħulūş Maħal düşer ki nice važ° ider ħilāf	Güzāf-ı beyhudedür Rāşid i°timād idemem Urursa tünd-siriştān kīne- nāf ħulūş	Gazel/7 Beyit		.---/..--/..---/..--	Başlık: Velehū

213a	Rāşid	°Ālem-i dünyādan idrāk it ki ferdādur ğaraż Lafz bir kālbdür andan rūh-ı ma'nādur ğaraż	Mağzdur bādāmdan mağşūd kışra kim baķar Rāşida elfāzdan ya°nī mezāyādur ğaraż	Gazel/7 Beyit		-.--/-.--/-.--/-.--	Başlık: Velehū
213a	Rāşid	Olup cārī dü-çeşm-i hūn-feşānumdan benüm cūlar İki gözli pül oldu eşk-i hūnīn üzre ebrūlar	Sūhandur Rāşidā mīzān yazmağdur çünkim °Abes tartılmasun erbāb-ı ṭab°a nā-sūhangūlar	Gazel/5 Beyit		.---/.---/.---/.---	Başlık: Velehū
213a	Rāşid	Uymaz tekellümüme nefesüm sāz başkadur Ḥarf-i zebān deġer sūḥan-ı rāz başkadur	Rāşid sözünle var sūḥan-ı ṭālibāda fark Siḥr ü ḥelāl başka vü i°cāz başkadur	Gazel/5 Beyit		--./-.-./--./-.-	Başlık: Yok
213b	Rāşid	Fıkr-i vuşlat ne zamān kim dil-i nā- kāma düşer Nefs-i şüm olmayıcaķ bir ṭama°-ı ḥāma düşer	Dil-i üftādeye pāmālī-i cānān Rāşid Zīr-i pāya nażar ol serv-i gül-endāma düşer	Gazel/7 Beyit		..--/..--/..--/..--	Başlık: Velehū
213b	Rāşid	Elbette her lisān birer tercümān olur Engüşt-i lāle ḥarf-şinās-ı zebān[olur]	Rāşid delīl-i girye tīr-i inkisāruma Bir şīşe kim şikest ola nim-ḥakan olur	Gazel/6 Beyit		--./-.-./--./-.-	Başlık: Velehū
215b	Rāmiz	Gönlüm hevā-yı °aşķ ile neyzenle eglenür Her dem şadā-yı muṭrib ü zenle eglenür	Tārīk-i ṭab°ı eyleyen °āleme rūşenā Rāmiz müdām sāġar-ı rūşenle eglenür	Gazel/6 Beyit		--./-.-./--./-.-	Başlık: Li-zābirihi'l- faķīr

216b	Nedīm	Haṭṭ-ı sebz olmuş bedīd ol gerden-i kāfūrdan Ey ʿaceb çıkmak zümürüd maʿden-i büllürdan	Nā-tüvānum şöyle kim mecrūh olur cismüm Nedīm Geçse zīr-i sāye-i müjgān- ı çeşm-i mürdan	Gazel/7 Beyit		-.--/-.--/-.--/-.-	Başlık: Nedīm
220b	Vaḥīd	Ey sebak-āmūz-ı kitāb-ı edeb Ṭālib-i ʿilm [ü] edeb-i münteḥab	Nesne yok ol gārda ašlā ʿayān Kīse-i müflis gibi ḥālī hemān	Gazel/ 70 Beyit		-.--/-.--/-.-	Başlık: Ḥikāye-i manzūme-i Maḥbūbiyyü'l- Vaḥīd
222a	Dürri	Ḥasret-i rüyūnla sīnem dāğ dāğdur sevdigüm Şubḥa dek her gice kārūm āh ü zārdur sevdigüm	Dir idi ʿāşıkuñ atmaz yabana Dürriyā Ḥamdün-lillāh kim didiklerince vardur sevdigüm	Gazel/8 Beyit		-.--/-.--/-.--/-.-	Başlık: Yok
222b	Hıfzī	Şadr-ı sābık ḥazret-i āşaf ʿAlī Paşa kānuñ Dest-ber-sīne ider cevrine Caʿfer ser- fūrū	Çakdığı dem oldu şīti mışraʿ-i tāriḥ-ḥān Sīne-i aʿdā gibi çāk oldu işkest sebū – Sene 1157	Gazel/ 19 Beyit		-.--/-.--/-.--/-.-	Başlık: Hekīmbaşı- zādenüñ dīvān efendisi Hıfzī Efendinüñ defʿa-i sāniyede kandiye
223b	ʿUlvi	Şevḳ-i ḥaddūnle şu dem kim işüm āh ü zār olur Āh nār ü nār nūr ü nūr-ı mihrāsār olur	Şerḥ idersem fazluñı idüp duʿā-yı devletüñ Şerḥ medḥ ü medḥ ʿilm ü ʿilm-i pür-envār olur	Kaşīde/2 3 Beyit		-.--/-.--/-.--/-.-	Başlık: Kaşīde-i ʿUlvi der-vaşf-ı Nişāncı

							Muhammed Beg
224a		Çeşm-i merdüm kişi mey-hāre degüldür nedür Mest-i hūn-ı dil-i bī-çāre degüldür nedür	Tiğ-der-dest dine dinle işkeste ---kaşd-ı dil-i zāra degüldür nedür			-.--/-.-/-.-/-.-	Başlık: Yok
225a		Gördüm o şūhı gül gibi rengin izarı var Gülzār-ı ğamda nāle ider şad hezārı var		Müfred		--./-.-./-.-./-.-	Başlık: Li-nāmıkihī
225a	Bezmī	Ne serve meyl ider tabım ne arar seyr ider cānum Hayāl-i qaddi yārümdür benüm serv-i hırāmānum	Teraḥḥüm kıl bu Bezmī-i kemtere ey mäh-ı ruḥsārum Kapuñda bir gedāyum lutf [ü] iḥşān eyle sultānum	Gazel/6 Beyit		.---/.---/.---/.---	Başlık: Güfte-i Bezmī
225b	Rāgıb Paşa	Bezm-i meydür olma pür-çin-i ğazab dem-beste gel Ḥānde-rūluḡdur olan bu şişeye şāyeste gel	Arşık-ı rengin-edāya berk- i sebz midür yeter Gülistān-ı tabı Rāgıb'dan bu bir berceste gel	Gazel/7B eyit		-.--/-.-/-.-/-.-	Başlık: Rāgıb Paşa
226a	Rüşdī	Küşād eyle niķābuñ şu'le virsün pertev-efşānuñ Seḥāb-ı tūreden çıksun mehāsā rüy-ı tābānuñ	Olunca Rüşdiyā şebdiz-i hānuñ rehrev-i ma'nā Pesend eyler görenler vādī-i şi'r içre cevlanuñ	Gazel/5B eyit		.---/.---/.---/.---	Başlık: Rüşdī
226b	Nābī	Bülbülāsā bāğ-ı kūy-ı yāri seyrān eyledüm Görmedüm ol gonceyi çāk-ı girībān eyledüm	Gülşen-i tabuñ yine bir gonce-i nevrestesin Nābiyā pīrāye-i destār-ı irfān eyledüm	Gazel/5B eyit		-.--/-.-/-.-/-.-	Başlık: Nābī

226b	Nā' ilī	°İzāruñ gül gül olmuş büseden dil-i dāğdāruñdan Hased ol bāğbān-ı °aşka kim gül-çin-i bāguñdur	Bu hengām-ı şa°beze Nā' ilī maḥbūbla mıdur Çemenler cūyda āyine-i naḫş-ı ferāguñdur	Gazel/5B eyit		.---/.---/.---/.---	Başlık: Nā' ilī
226b	Nā' ilī	Hirās-ı āh-ı ser-dem-i zūlfün irmez °azābından O sermā-dīde gitmez muttaşıl āteş-i kenārından	Ruḫ-ber-tāb-ı yāri gördi mihr ü māh-ı Nā' ilīnūñ Bir-iki ḫatreāsā düşdi çeşm-i i°tibārından	Gazel/5B eyit		.---/.---/.---/.---	Başlık: Yok
227a	Nābī	Ğamuñ senūñ dil-i ḫūn-geştemi mekān idinūr Hümā-yı devleti gör ḫande āşiyān idinūr	Zamāne dāmgehin ṭā' ir-i dil-i Nābī Ğarībdür ki varup kūşe-i amān idinūr	Gazel/5B eyit		.-./..-./.-./..-	Başlık: Nābī Güft
227a	Nābī	Dil itmedi maḥrem ḫayālūñi enīne İzhār-ı cūr°et itmedi gör nāzenīne	Nābī senūñle itdi ḫasem şulḫa çerḫ Ber esbi °adūdur inanma yemīnine	Gazel/5B eyit		--./-./.-./-.-	Başlık: Velehū
229b	Rāzī	Rāzıyum devrān beni bir lahza handān itmesün Tek gubār-ı gussa-i dehr ile ḫayrān itmesün	Her ne mihnet çekdürirse rāzıyum Rāzī felek Tek hemān mihnetkeş-i ihsān-ı nādān itmesün	Gazel/5B eyit		-.--/-.--/-.--/-.-	Başlık: Yok
229b	Nef°ī	°Āşıka ṭa°n itmek olmaz mübtelādur n'eylesün Ādeme mihr ü maḥabbet bir belādur n'eylesün	Olmasa Nef°ī n'ola dil- beste zūlf-i dil-bere Ṭab°-ı şūḫı dāma düşmez bir hümādur n'eylesün	Gazel/5B eyit		-.--/-.--/-.--/-.-	Başlık: Gazel-i Nef°ī

229b		Vālid-i mācid-i qadīmi Şeyh İbrāhīmden Kime şordum ol idi aşırında efdal didiler		2 beyit		-.--/-.--/-.--/-.--	Başlık: Yok
231a	Dürrī	Pārelendi nice cevruñle dāmānum yeter İtdi yād amānuma çāk-ı girībānum yeter	Dürriyā bir hābbeye alam cihānı yārsız N'eyleyem dünyā metā'ın baña sulṭānum yeter	Gazel/6B eyit		-.--/-.--/-.--/-.--	Başlık: Dürrī
231a	Nā' ilī	İzāruñ gül gül olmuş büseden ey dāğ-ı dāğuñdur Hased ol bāğbān-ı aşka kim gül-çīn-i bāğuñdur		2 Beyit		.---/.---/.---/.---	Başlık: Yok
232b		Ser-nümā oldı küleh-küşeden ol ter perçem İtdi mir' āt-ı dili nāz ile muğber perçem	İrdi dem-i seyr-i gül-i nu'mān-ı şakāyık Bülbül güle üftāde iken nice geçer hiç	Gazel/5B eyit		--./--./--./--	Başlık: Yok
232b		Ey kāmīl-i dānā ki erir bende güher hiç Kim bencileyin çākere mezelletde geçer hiç		2 Beyit		--./--./--./--	Başlık: Yok
232b		Fünün-ı sihr ile ol çeşm-i cāzū māhir olmuşdur Ciger-i uşşākını bir tār-ı mūya sāhir olmuşdur	Yüzüm mālīd-i hākpāy itdüm ehl-i arafnāk Kuşurum setr idüp disünler reşki şā'ir [olmuşdur]	Gazel/5B eyit		.---/.---/.---/.---	Başlık: Yok
233a		Füsün ü fitnede ol çeşm-i cāzū māhir olmuşdur Velī zülf-i dilāvīzün misāli nādir olmuşdur	Küşād oldı dil-i zārum görünce reşküñi şi'rūñ Bu nev-güfte bi-hubādan hemāndem şādır olmuşdur	Gazel/5B eyit		.---/.---/.---/.---	Başlık: Li- münemmikihī

233a		Dil-i ğaddârında görüp zülfüñi nālân olmasa Kākül-i ħamd-i zaĥmuñ gibi perîşân olmasa	Fikr-i derķ-i vuşlat-ı yâr ile dehr içre Necîb Göñlümi işğâl iderdüm derd-i hicrân olmasa	Gazel/4B eyit		-.--/-.--/-.--/-.--	Başlık: Li- münemmikiñi
233a		Hemân gülberk-i ruĥsâruñ açılson Saña şürb-i müdâm ey ğonce-leb kât kât ħelâl olsun	Şalın üftâdeler şaf şaf yoluñda pāmâl olsun Menâs ü nâr şîve kad ki kât kât ħelâl olsun	Gazel/4B eyit		.---/.---/.---/.---	Başlık: Yok
233b	Veysî	Yeter ey dil heves-i zülf-i siyehkâr yeter Yeter ey cân-ı belâ-dîde bu efkâr yeter		Kaside/5 4 Beyit		..--/..--/..--/..--	Başlık: Tevbenâme-i Veysî
235a	Râşid	Ey cemâlüñ pertevinden zerre cürm-i âfitâb İktibâs-ı nûr ider her ân yüzünden māhitâb	Bâb-ı lütfuñdan Ĥudāvendâ meded dūr eyleme Eyle sulţānum şefâ'atle Râşidi behre-yâb	Gazel/4B eyit		-.--/-.--/-.--/-.--	Başlık: İlāhî
235b	°Ulvî	Yâ Resûlüllāh cemāl-i pāküñ ol nûr-ı Ĥudâ Seyyidü'l-kevneyn sensin ma'den-i kân-ı şehâ	Cürm ü °işyân-ile dilĥaste bu °Ulvî çākerüñ Yâ Resûlüllāh kerem eyle şefâ'atle devâ	Gazel/5B eyit		-.--/-.--/-.--/-.--	Başlık: °Ulvî
235b		Ĥudāvendâ şefî'ü'l-müznibînâ eyle raĥmet kim Siyehrû bir ħuluñdur Sâbit âşüfte vü şeydâ		Müfred		.---/.---/.---/.---	Başlık: Müfred

235b	Fuzûlî	Yâ Rab hemîşe lutfuñu et reh-nümâ baña Gösterme ol ıarıkı ki gitmez saña baña	Habs-i hevâda kıoyma Fuzûlî-şıfat esır Yâ Rab hidâyet eyle ıarık- i fenâ bana	Gazel/6B eyit		--./-./-./-./-.	Başlık: Fuzûlî
236a		Bahr-i ğama düşdüñ ise be-takdîrest Keştî-i ümîdüñ itme zinhâr şikest	Eyletür seni elbette kenâr- ı kâna Emvâc-ı °inâyât-ı Hüdâ dest-be-dest	Kıt°a/2 Beyit		--./-./-./-./-.	Başlık: Kıt°a
236a	Nâbî	Bahr-i sefîde geldi güm oldu yemm-i siyâh °Afv-ı Hüdâya nisbet eyle böyledür günâh	Böyle maķâle virdi cesâret ümmîd-i °afv Bu sözde itme Nâbîyi şermende yâ İlâh	Gazel/7B eyit		--./-./-./-./-.	Başlık: Nâbî
236b		Bezm-i °işretġâha getürdüm yâri / Nûş-ı câm oldu ayaġ ayaġa Mest olup süzüldi çeşm-i cârî / Ebrûlar kıarışdı kucaġ kucaġa	Hâsretüñle yakduñ vücûdum nâra / Müştâķ-ı vuşlat ... Du°âlar sezâ mı böyle mekkâra / Ağyâr virmiş yataķ yataġa			..--/..--/..--	Başlık: Şarkî-i Sehvî Çelebi

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TRANSKRİPSİYONLU METİN

[1b]

[mefāʿilün / mefāʿilün / feʿülün]

°Aceb mecmûa-ı memlû defîne
Cevâhirden lebâleb pür-ḥazîne

[müstefʿilātün / müstefʿilātün]

Mecmûa-ı cān dinürse el-ḥaḳ
Her vaşf-ı raʿnâ şânına elyaḳ

[mefāʿilün / mefāʿilün / feʿülün]

Açıldıkça ḳapansun çeşm-i aʿdâ
Bi-ḥaḳḳ-ı sūre-i Innâ feteḥnâ

[mefāʿilün / mefāʿilün / feʿülün]

Ricāmuz nâzirânından budur kim
°Uyûb-ı rāḳımı itsünler istâr

Daḫi ḥayr ile yâd eyleyeler
Zünûbun ḡafr u maḥv eyleye Settâr

Müfred

[fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün]

Besmele ile her işe ḳıl ibtidâ
Zikrûñ olsun dâ' imâ ḥamd-i Hudâ

Müfred

[fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün]

Neydügin fehmi eyle nâyüñ nâlesin ey bülheves
Terk-i ḥubb-ı mäsivâ eyle dilâ Allah bes

Müfred

[mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün]

Derûni âşinâ ol taşradan bigâne şansunlar
Bu bir özge revîşdür ʿâḳil ol divâne şansunlar

Müfred

[fā'ilātün / fe'ilātün / fe'ilātün / fa'ılün]

Ey göñül t̄alib isen semt-i reh-i cānāna
Māsivā kaydını selb it yūri dervīṣāna

Müfred

[mef'ülü / fā'ilātü / mefā'ilü / fā'ilün]

Dervīṣlerüz belā-zedeler mübtelālaruz
°Älemde bir maḥabbete ḳalmıṣ gedālāruz

Sābit Efendi

[mef'ülü / fā'ilātü / mefā'ilü / fā'ilün]

Ḥamd ü sipās ü minnet o sultāna ibtidā
Tevfīḳ virdi bende-i dīvāna ibtidā

Dibāce-i sūḥānda münāsibdür eylesem
İsm-i Celāl-i zātile °unvāna ibtidā

Allahu rabbenā eḥed lā ṣerike leh
°Unvān budur ṣaḥīfe-i °irfāna ibtidā

Ol pādiṣāḥ bir ḳuluna istese virür
Bu ṣeṣ cihātı altılı bir dāne ibtidā

Sābit bu penç beyti idüp zād-ı aḥret
Ḥams-i mübārekile ider ḥāne ibtidā

[mef'ülü / fā'ilātü / mefā'ilü / fā'ilün]

Āb-ı ṣafāyı maḥv eyleyeli bu sipehr-i dūn
Kānūn-ı dilde āteṣ-i ḡam dem-be-dem füzūn

Bāzār-ı dehr-i kīneverde henüz görmedik
Kālā-yı vuṣlatı k'ola hicrāndan maṣūn

[2a]

Ḳıṭ'a

[mef'ülü/ mefā'ilü/ mefā'ilün/ fā']

Allāḥ dirüz yüz urmazuz her bāba
Dil nāliṣi [derbeder] degül erbaba
Biz dest-i ricāyı itmiṣizdür muḥkem
Zeyl-i kerem-i müsebbibü'l-esbāba

Kıṭʿa

[fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün]

Tev' em-i dün ü ḥar[ān]-ı bī-şeref olmaḡdan ise
Hest-i nā-sāz-ı denīde telef olmaḡdan ise
Yegdür ölmek baña bu ʿālem ta pür-çāre
Āsitān-būs-ı der-i nā-ḥalef olmaḡdan ise

Li-İbn-i Kemāl

[fāʿilātün / feʿilātün / feʿilün]

Maṭbah-ı zehr içinde aç ölseñ
Kimsenüñ niʿmetine itme ḥased

Rızķ için fī'l-ḥaḳıķa gam yeme kim
Zammana'llāhu rızķa külli eḥad

Müfred

[mefʿülü / mefāʿilün / mefāʿilün / feʿilün]

Sen it ne ḳadar eyler iseñ ḥīle vü tezvīr
Hengām-ı ʿamel bildigün işlerine taḳdīr

Der-Naat-ı Rasūl-ı Ḥudā

Mollā Celaleddin Güft

[fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün]

Ey Rasūl-ı Ḥazret-i Ḥaḳḳ ey Ḥabīb-i kibriyā
Ey ziyā-yı ʿayn-ı ʿālem ey imām-ı enbiyā

Yek piyāle mey be-deh ey sāḳi-i bezm-i elest
Ber men-i miskin nazar kon ey sırāc-ı pür-ziyā

Derd ü ʿālem hem-nişīn-i çār-ı yār ra Bū Bekr
İsmi ʿÖmer ʿOsmān u Ḥaydar menbaʿ-ı cūd ü seḥā

ʿAndelibem naat gūyem künci-i baḡ-ı ḥüsn-i to
Muntazır būdem be-ḡāyet ḥükm ü fermānı şümā

Raḥmet kün ḥāk-pāyet rūy-ı bilā rüz u şeb
Metāḥ-ı ʿālem Aḥmed ü Maḥmūd u Muḥammed Mustafā

Faṣīḥü'l Mevlevī

[fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün]

Sensin ol yektā vücūd-ı bī-naẓīr u nūr-ı Rabb
Zātuñ oldu on sekiz biñ ʿālemi ḥaḳḳa sebeb

Sensin ol ser-meclis-i peygamberān kim cümlesi
Muʿcizātuñ cāmınuñ bir cürʿasına teşne-leb

[2b]

Faṣīḥü'l Mevlevī

[mef'ülü / mefā'ilün / fe'ülün]

Âdem nice dir saña perîsin
°Âlemde misâlden berîsin

Mümkin mi dil olmamak esîrüh
Sen kişver-i Rûm dil-berisin

°Arz itmede mâcerâyı yâre
Ey dîde-i ter °aceb cerîsin

Toğmaz saña sâni felekde
Sen burc-ı letâfet aḥterîsin

Destüñde Faṣīḥ ḥame-tîğüh
Rezm-i süḥanüh dil-âverisin

Kıṭ'a

[mef'ülü / fā'ilātü / mefā'ilü / fā'ilün]

Açıldı gül hezâr yine zâre başladı
Erbâb-ı °ayş geşt-i çemenzâra başladı
Her °andelîb bir güle itdi nice niyâz
Her mübtelâ bir âfete yalvara başladı

Müfred

[fe'ilātün/ mefā'ilün/ fe'ilün]

Ser-güzeşt-i dil-i perîşānum
Diyeyüm ḥāk-ı pāya sulṭānum

Fā' iz-i Edirnevī

[fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün]

Şöyle meftündür güzeller dil-rübānuñ ağızuna
Kim bakarlar cümle ol şîrîn-dehānuñ ağızuna

Şāḥ-ı gül den ihtirâz it gonçaya olma yakın
Göz göre atılma bülbül ejdehānuñ ağızuna

Küştelerle tolu bir çāḥ-ı mu°aṭṭaldur cihān
Meh degül bir seng ḳomuşlardur anuñ ağızuna

Kār u bârı °ākîbet bozulmak eyler iḳtizā
Kim ki uğrarsa budur bend-i fenānuñ ağızuna

Rāz-ı pinhān-ı ḡam-ı °aşkı tıyurdu °āleme
Düşdü şi°rüh Fā' izā ḥalk-ı cihānuñ ağızuna

Müfred

[fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün]

Hasret-i gül-büsedden sūrāḥ sūrāḥ oldu dil
Nābiyā kim görse kısr-ı lübb-i şeftālū şanur

Müfred

[mef'ülü / fā'ilātü / mefā'ilü / fā'ilün]

Zāhid 'ibādet eylediginden riyā ile
Yeğdür şarāb-ı nāb içe bir dil-rübā ile

[4a]

°Arif

[mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün]

Ne geşt-i şahın-ı gülşendür ne seyr-i tal'at-ı güldür
Murādum istimāc-ı nāle-i pür-süz-ı bülbüldür

Ba'îd olmaz nigāh-endāz-ı luṭf olmak dil-i zāra
O tıfl-ı nāz-perverdem nev-āmūz-ı tegāfüldür

Fezāyı dest-i ḥün-hār-ı emelde bīstünāne
Mühim-sāz-ı şektibāyī hemān terk-i tecemmüldür

İnanmaz iltifāt-ı pür-fırīb-i fitne-cüyāne
O düzdide nigāh-ı merḥamet maḥz-ı ta'allüldür

İder her demde ḥābuñ tarḥ-ı resm-i sīmiyā-kārī
Meger ey °Arif-i sāhir devātuñ lübb-i Bābildür

Müfred

[mef'ülü / fā'ilātün / mef'ülü / fā'ilātün]

Emvāc-ı kұлzüm-i °aşk bu nüh kıbāba şıgmaz
Ehl-i dile ... deryā ḥabāba şıgmaz

Müfred

[fe'ilātün / mefā'ilün / fe'ilün]

Şakıñ āhumdan ey nigār şakıñ
Yele varur bu kār u bār şakıñ

Naẓīm

[mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün]

Qadeh-nüşān-ı bezm-i °işrete ey ḥāne meyhāne
Ḥuşuşā sāķī-i meclis şuna kestāne mestāne

Sözün zehr-āb-ı nüşān-ı game tiryāk-ı şevk eyle
Zebānuñ nış-i āzār eyleme yārāne mārāne

Ḳalemāsā seyāhat eyleyenler pāy-ı himmetle
Başar evvel ḳademde gerdiş-i gerdāne merdāne

Şafāsundan ider saʿy-ı ṭavāf-ı Kaʿbe-i maḳşūd
Girüp ihrām-ı şevḳe yüz sürür Ḥannāne Mennāne

Gelür bir kāh-ı kemterden seng-i kūh-i girān olsa
Eger bār-ı günāhum ḳonsa nā-ḳizāne mīzāne

Olursa mazhar-ı feyz-i Ḥudā nuṭḳ-ı cihān-gīruñ
Nazīmā ḥükm ider Tūrānla İrāna mīrāne

Müfred

[feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / faʿlün]

Yetişür saña şaḳıñ āh-ı dil-i nālānum
Dil-i sevdā-zededen ḳaçma benüm sultānum

[4b]

Nāzım

[mefāʿilün/ mefāʿilün/ mefāʿilün/ mefāʿilün]

Añılsun kūşe-i mey-hāne kim şād olduğum yerdür
Kef-i miʿmār-ı endühiyle ābād olduğum yerdür

Añılsun külbe-i aḫzān ki çün Yaʿḳūb-ı ḥasretkeş
Fırāḳ-ı Yūsuf ile girye-muʿtād olduğum yerdür

Añılsun bezm-i ḥāş-ı yār-ı Leyliveş ki her demde
Misāl-ı Ḳays ʿaşḳ-ı pāk ile yād olduğum yerdür

Añılsun ʿayşuna kim himmet ile pīr-i ḥammāruñ
Çū dil rāh-ı şafā vü zevḳ irşād olduğum yerdür

Añılsun mekteb-i gülşen ki hicr ile o gül-rūyuñ
Çū bülbül ders-hān-ı āh u feryād olduğum yerdür

Añılsun bāğ-ı hicr-i yār-ı gül-endām kim Nāzım
Çū bülbül şanʿat-ı şīvende üstād olduğum yerdür

Müfred

[feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün]

Yārdan cevır ü cefā lüṭf u kerem gibi gelür
Gayrıdan mihr ü vefā derd ü elem gibi gelür

Ṭalib

[fe'ılātün / fe'ılātün / fe'ılātün / fe'ılün]

Dehenüñ yok mudur ey gonçe-i ra'nā söyle

Bileyüm söyle nedür cürmümü cānā söyle

Rū-nümā oldu yine şāhid-i gül gülşende

Ne tırsun daḥi ey bülbul-i şeydā söyle

Rind-i mey-hāreyüm efsāne-i Cem gūş itmem

Sākiyā baña hemān sāgar-ı şahbā söyle

Var mıdur zümre-i ʿuṣṣākda inşāf eyle

Ṭalib-i zār gibi ʿaşıq-ı rüsvā söyle

Müfred

[mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün]

Maḥabbet çünki bī-mihnet bulunmazmış bu dünyāda

Maḥabbet miḥnet anuñçün yazılmışdur bir aṭā

Müfred

[fe'ılātün / fe'ılātün / fe'ılātün / fe'ılün]

Ḥased-i kalb-ı ʿadüvv lütf ile zā' il olmaz

Sengde muzmir olan āteşe āb itmez eser

Müfred

[mefā'ılün / mefā'ılün / fe'ülün]

Göñül āyinedür sevmez ğubārı

Götürmez cām-ı Cemşīd inkisārı

[5a]

Nā' ilī

[fā'ılātün / fā'ılātün / fā'ılātün / fā'ılün]

Pister-i hecrüñde bilmez ḥāb-ı rāḥat neydügin

Düşde görmez ḥaste-i hecrüñ ifākat neydügin

Ser-girān-ı ʿaşkuña la'ılüñ şunarduñ mey degül

Bilseñ ey sāķī ḥumār-ı cām-ı ḥasret neydügin

Çeşm-i mestüñ virmese tā böyle ruḥşat ʿişveye

Bilse te' sīr-i nigāh-ı germ-i ḥayret neydügin

Neydügin bā'is ne bilsün ruḥşat-ı nezzāreye

Bilmeyen ol ğamze-i ḥün-rīz-i āfet neydügin

Sīne-i ʿuṣṣākı görsün bilmeyen ey Nā' ilī

Külḥan-ı germābe-i mihr ü maḥabbet neydügin

Kıt'a

[fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün]

Berfüñ çok yandugun itme ta'accüb şöyle kim
Tāk-ı a'lādan düşüp a'zāsı olmuştur şikest
Mescidi koyup ocāk mihrābuna yüz tutdu halk
Çok Müselmānlar şogukdan oldular āteş-perest

Müfred

[fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilün]

Yār çāh-ı zeķanum 'ayn-ı vefādur der ise
Ana ey 'āşık-ı şūrīde inanma çeñedur

Sırrı

[mef'ülü / fā'ilātü / mefā'ilü / fā'ilün]

Tutduñ hadeng-i ğamzeye sīneñ hedef gibi
Tır-i teġāfülüñ elemin ber-ṭaraf gibi

Ġavvāş-ı ğam bulur seni ey şāhib-i güher
Ka'r-ı yem olsa cāy-ı penāhuñ şadef gibi

Sīneñ hemīşe sille-ḥor-ı miḥnet olmasun
Her nā-uşūla maḥrem-i dest olma def gibi

Dāmenimi dār-ı sezāyı yed-i iftiḥār olup
Dāmān-ı mürşid-i 'ḥayrun min 'örf gibi

Silk-i cevāhir-i süḥanum yine Sırrıyā
Zīb-i kef itdi ehl-i belāġat necef gibi

Kıt'a

[fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün]

Olmadı ṭab'-ı ḥarīş enbān-güşā-yı ıztırāb
Kār u bārı āsi-yāb-ı 'ālemuñ rāḥatladur
Gāh açar gāhı kıpar birisi sīm ü biri zer
Cünbiş-i ḥikmet-nümā-yı çarḥ hep sa'ātladur

[5b]

Sāmī Efendi

[mefā'ilün / fe'ilātün / mefā'ilün / fe'ilün]

Cebīnine o perī zülf-i müşk-sā aşmuş
Ser-i felāket-i 'uşşāka bir belā aşmuş

Degül sürīn u miyān şun'-ı çire-dest-i ḥüsn
O müy-ı nāzuke bir beyze-i ḥümā aşmuş

Verā-yı perdeden isbāt-ı müddeā müşkil
O da'vī-i emeli ḥākim-i kazā aşmuş

Esîr-i kâfir-i zülf-i siyâh idüp o şanem
Şikenc-i târına şad-cân-ı mübtelâ aşmuş

Şühûd-ı âlem-i vahdet ne mümkün ey Sâmi
Vücûd-ı çeşm-i dile perde-i hafâ aşmuş

Müfred

[fe'îlâtün / fe'îlâtün / fe'îlâtün / fe'îlün]
Zâhidi hasret-i mey şöyle za'îf eyledi kim
Elde tesbîh ü 'asâsı şalavât ile yürür

Müfred

[mef'ûlû / fâ'îlâtü / mefâ'ilü / fâ'îlün]
Ol meh cefâyı şanma ki devrândan öğrenür
Bî-mihr ü bî-vefâlığı devrândan öğrenür

Münîrî

[mefâ'ilün / fe'îlâtün / mefâ'ilün / fe'îlün]
Bulundu dürr-i ma'ârif hamûş olanlarda
His oldu rûy-nümâyum hurûş olanlarda

Cihânı bir pula almaz ne cânlar vardur
Bu hânkahda gönül hırka-püş olanlarda

Ne bîm-i fikr-i harâbî ne guşsa-i ta'mîr
'Adîm-i dağdağa hâne-be-düş olanlarda

Derûna eyle nazar bakma zâhire zîrâ
Ne hâl ehli olur mey-fürüş olanlarda

Münîrî aşk ile dîvâne olmamış yokdur
O vahşî âfete bir kerre düş olanlarda

Müfred

[fâ'îlâtün / fâ'îlâtün / fâ'îlâtün / fâ'îlün]
Tîr-i hicrânından ölmüş niçe biñ şeydâsı var
Karalar giymiş kemân ebrûlarınuñ yâsı var

Müfred

[fe'îlâtün / fe'îlâtün / fe'îlâtün / fe'îlün]
Tîrveş toğruluk itseñ yine itmez ragbet
Çilesizdür o kaşı yâ ile olmaz ülfet

[6a]

Nedīm

[mef'ulü / fā'ilātü / mefā'ilü / fā'ilün]

Düşdü müjeñ hadîsi zebân-ı sinâna dek
Gitdi kaşuñ havâdisi güş-ı kemâna dek

Bir muṭrib olsa baña ki her ḥarfî sînemi
Çāk eyleyüp zebân kıomasa el-amâna dek

Bir nağme olsa kâse-i ṭanbūra şıgmayup
Mevc ursa kaşır öñündeki şād-revâna dek

Mıstarlı kâğıd üzre yazup nazmı gūyiyā
Teşyī' ider edāyı kıalem nerdübâna dek

Cām-ı lebiyle mest idup evvel edālaruñ
Mestâne soñra gönderir āgüş-ı cāna dek

Destüñe yine o nāy-ı 'İrākīyı al Nedīm
Gitsün nevā-yı nazm-ı nevüñ İşfahâna dek

Müfred

[fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün]

Dā' im olmaz devr-i gül devrân ise Bākī degül
Gel begüm dolsun kıadeḥ bundan yeg olmaz devr-i gül

Âdem Efendi

[mefā'ilün / fā'ilātün / mefā'ilün / fā'ilün]

Ayāğ-ı bâde ile bezme reng-i rū yürüsün
Tehī piyālelerüz sākīyā ṭolu yürüsün

Şarāb-ı ḥün-ı 'araķ tāb-ı cism-i zārumdur
O reg-be-reg güzer itsün u mū-be-mū yürüsün

Şemīmi cāna vü cānān-ı bâğa 'azm itdi
Şalınsun anda o gül-naḥl u bunda yürüsün

Zāmīri ḥalka-i zikre güzār itmiş yāruñ
Ferāz-ı çenber-i gerdüne hāy u hū yürüsün

Dem-i benefşe-i ḥaṭdur mey iç şalın ey şūḥ
Bahār geldi nihāl-ı cemāle şu yürüsün

Sen eyle şehir-be-şehir āfitāb-ı ḥüsnüñ fāş
Ümid-i rū' iyet ile māh kū-be-kū yürüsün

Hişār-ı seyr-i sipihr-i murāda ey Ādem
Ayak ayak dem-be-demdür ceyş-i ārzū yürüsün

[6b]

Cāzim

[mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün]

Eger yüz baña düşman būs-ı laʿl-i yārdan soñra
Belī turşu gelür helvāyı şīrīn-kārdan soñra

O māhuñ hātem-i laʿline şad bāzīçeler kılduk
Geline şöhet-i helvāya şām-ı tārdañ soñra

Dile hamyāze-i cām-ı şafā gelmek gerek evvel
Gelür bu bezmde nevbet saña āgyārdan soñra

N'ola dil-beste-i hüzn olsa hengām-ı hazān bülbul
Nice gelsün açılsun girye-i gülzārdan soñra

Dil-i küstāh olur şāyān-ı şādī sūziş-i ğamden
Girer uçmağa şad mücrim ʿazāb-ı nārdan soñra

Namāz-ı ʿid-i fehm it secde-i şükr olunur yer yer
Sürür-ı dest-būs-ı hüsrev-i dādārdan soñra

Güşāyişgāh-ı dil-i mecmūʿa-ı eşʿār u inşādur
Gülistān-ı cemāl-ı yār-ı gül-ruhsārdan soñra

Reviş mümkün mi Cāzim bu zemīn üzre
Hırām-ı hāme-i Nābī-i hoş-güftārdan soñra

Neşāʿī

[mefʿülü / mefāʿilü / mefāʿilü / feʿülün]

Mey rīhte biñ pāre yatur cām şikeste
Olsa n'ola rindān-ı mey-āşām şikeste

Erbāb-ı harābāt yatur künc-i elemde
Maḥmūr-ı keder derd ile endām-şikeste

Esbāb-ı tarab cümle perīşān ü mükedder
Def sille-ḥor-i ğuşşa vü ney kām-şikeste

İtmiş yine kör dest-i kazā ferşini yākūt
Meyhāne yatur gerçi der ü bām şikeste

Zāhid ayağı yer mi başar şimdi Neşāʿī
Mey rīhte biñ pāre yatur cām şikeste

Müfred

[fe'ılātün / fe'ılātün / fe'ılātün / fe'ılün]
Zır-i gerdünda n'ola gelmese nāmum yāde
Beni deşt-i ʿādeme şaldı Çadırcı-zāde

Müfred

[mef'ülü / mefā'ilü / mefā'ilü / fe'ülün]
Mi'yarını nākış göricek dest-i bahāda
Eksiklige tartışıldı biraz Durnācı-zāde

Müfred

[fe'ılātün / fe'ılātün / fe'ılātün / fe'ılün]
Cāmi' hüsüne ʿuşşākı idüp āmāde
Arturur kāmēti maḥfilde Mü' ezzin-zāde

[7a]

Şakir Beg

[mefā'ilün / fe'ılātün / mefā'ilün / fe'ılātün]
Dimāğ-ı cāna būyı kākül-i ʿanber-şemīm aldum
Hevāyı sünbülü dirler meşāma bir nesīm aldum

İlk gibi geçirdüm yaḳadan öksüzce bir tıflı
Giribān-ı vişāle ya'nī bir dürr-i yetīm aldum

Yapışmak muḥtemeldür sād-i berrāk-ı cānāna
Bu şeb rü' yāda zırā destüme bir külçe sīm aldum

Hevāyı Leylī-i zülf ile ser-gerdān olup Şakir
ʿAceb sevdāya düşdüm başuma ḳayd-ı ʿazīm aldum

Rāşid Efendi

[mefā'ilün / fe'ılātün / mefā'ilün / fe'ılün]
Ḥulūş-ı ʿālemi naḳş-ber-ābdur dirler
Vefā zamānede ʿayn-ı ser-ābdur dirler

Cihānda dost odur ideler ʿaybın mestūr
Günāh iderse de farzā sevābdur dirler

Çıkınca nāmı mey-āşāmlıkla bir rindüñ
Elinde āb görölse şarābdur dirler

Ümīd-i vuşlat iderken firāk-ı cānānı
Egerçi çekmedük ammā ʿazābdur dirler

Ol āfetüñ ḥam-ı zülfünde nükte-perdāz ol
Duʿā-yı nīm-şebi müstecābdur dirler

Şināsī

[mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün]

Dil-i işkeste-hâtır kâkülünde ârzû tutmaz
O bir âyinedür kim pârelenmişdür rûfû tutmaz

°Aceb mi inkisâr-ı hâtırumdan eşk-rîz olsam
Şikeste şîşenüñ hâli budur cevfinde şu tutmaz

Temâşâdur garaż bûs-ı cemâl-ı yâr müşkildür
Bu ki hiç dâğ-ber-dil olma °aşık lâle bu tutmaz

°Aceb kırdı geçirdü ârzüyı la°lı °uşşâkı
Nedür bu tünd neş' e bâde kim cām u sebû tutmaz

Şināsī âstîn-i nâza çekdi dest-i ümmîdi
Siyeh-kâse sipihruñ hânuna hergiz kedû tutmaz

Müfred

[fe'ilâtün / fe'ilâtün / fe'ilâtün / fe'ilün]

Ders-i naḥvetde şerîki yog imiş dünyâda
Bir gelenlerden idi °âleme Vaḥdî-zâde

Müfred

[fe'ilâtün / fe'ilâtün / fe'ilâtün / fe'ilün]

Şarḥ-ı vâkıf deyu gösterdi berât-ı ḥüsnuñ
Aldı dil tevliyetini Mütevellî-zâde

[7b]

°İşmetî

[mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün]

Getürmem ḥâtıra ḡamzeñ ḡürîzân olduğum yerdür
Ḥayâl itmeme ser-i zülfüñ perîşân olduğum yerdür

Ḡubâr-ı ḥattuñ istiḡnâ-yı bî-hengâmı artarmış
Ne ḥikmetdür bilinmez sırrı ḥayrân olduğum yerdür

Düşürmem luṭf-i ṭab°-i bâdeye def°-i ḡamı dilden
Zebân-ı ḥâli dirken reşk-i miḥmân olduğum yerdür

Neşât-efzâ şanur bî-derd olan sahn-ı ḥarâbâtı
O vîrâne benüm yıllarca giryân olduğum yerdür

Ser-i zülfün añup dir °İşmetî her geh dil-i mehcûr
O köşe devlet-i pâ-bûsa şâyân olduğum yerdür

Müfred

[fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün]

Gözler âdem görmez olur manşib olsa kâdılar
Bu meseldür ki "İzā cae'l-kaẓā °amyel-başar"

Müfred

[fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilün]

Al ele cām-ı şafâyı kahve fincânun gider
Bu mesel meşhûrdur "Huz mā şafâ da'mā keder"

Vâşif

[mef'ülü / mefā'ilü / mefā'ilü / fe'ülün]

Bendergeh-i maẓşûd nigāh itmege degmez
Peyk-i nigeḥi rûy-be-rāh itmege degmez

Âsûde gerek bâzû-yı ümîd-i talebinden
Deryâ-yı emel meyl-i şināh itmege degmez

Her şāhid-i bâzār ile sevdâ-zede olmak
Ser-nāme-i a'mālî siyāh itmege degmez

Eṭvār-ı ḥekīmāne hemān terk-i cedeldür
Teshîr-i cihān cem°-i sipāh itmege degmez

İnşāf bu şehir-i Halebüñ sâde-ruhānı
Vâşif dil-i âlûde günāh itmege degmez

Müfred

[mef'ülü / mefā'ilü / mefā'ilü / fe'ülün]

Bir kaçre mürekkeb durur ol ḥāl-ı ruḥ-ı dost
Tammiş varak-ı rûyine kudret kaleminden

Müfred

[fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün]

Cilvegeh-i taklîd idince nārven
Goncanuñ yırtıldı ağızı gülümnden

[8a]

Resîmü'l-Mevlevî

[mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün]

Güşāde ebruvānuñ kim iki berceste mışra°dur
Ser-i dīvān-ı ḥüsn-i behcete bir ḥûb maṭla°dur

Ḥaṭṭ-ı püşt-i lebüñ yâ olmuş aña maṭla°-ı digər
Rubā°iden yâ beyt-i sâni yāḥûd ḥüsn-i maṭla°dur

Nigāh-ı āşinādur çeşmüne ma'nî-i bîgâne
Şaf-ı müjgānların maẓmûnı bir dilkeş murabba'dur

Dehen la'li ile güyâ nişân-ı intihâbîdur
O lebler ile dürr dendānları nazm-ı muraşşa'dur

O gîsûlar tavîlû'z-zeyl bir şi'r-i müselseldür
Haṭṭ-ı nev-hîzuñ aña müstezād ammā muḳaṭṭa'dur

Beyāz gerdenünde hāl-ı müşkîn nokṭa-yı müfred
Nihāl-ı kâmetuñ sânisî yok âzāde mîşra'dur

Sezâdur dinse mir' ât-ı cemāl ol sîne-i şāfa
O zerrîn tügmeler menşûr-ı fihrist-i mülemma'dur

Miyân-ı beyt kemer-bārîk-i ma'nî lafzı pîçîde
Mu'akḳad ḥallı müşkil bir mu'ammâ-yı muşanna'dur

Ser-â-pâ şāhid-i nazmum gibi ol şûḥ mevzûndur
Resîmâ ma'nî-i rûşen zi-maṭla' tâbe maḳṭa'dur

°Arzî Dede el-Mevlevî

[fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün]

Her nigāh-ı nāz kim ol çeşm-i şûr-eñgîz ider
Dâmen-i müjgānını °aşıklarun gül-rîz ider

Uğraduḳca dem-be-dem nûk-ı ḥayāl-ı ğamzesi
Lâlezâr-ı sîne-i °uşşâkı neşter-ḥîz ider

°Aşıka rahminden aĝlar şanma ol ser-mest-i nāz
Şan°atıyla şu virüp tîĝ-i nigāhun tîz ider

Göñlüne girse °aceb mi gonçanuñ bād-ı nesîm
Büy-ı zülfün gülşene geldikçe dest-āvîz ider

Ey perî-rû zāhiduñ fikri seni teşhîrdur
Yohsa künc-i gamda bî-hûde niçün perhîz ider

El-ḥazer °Arzî o çeşm-i mest ü şûr-eñgîzden
Her nigāh-ı germini bir sāĝar-ı leb-rîz ider

Müfred

[mef'ülü / mefā'ilü / mefā'ilü / fe'ülün]

Ben her ne ḳadar ḥasret itsem nāzuna yāruñ
Ḥasretdür o da ḥarf-ı niyāza dehenümden

Müfred

[mef'ülü / mefā'ilü / mefā'ilü / fe'ülün]

Tahvîl ide gör gayriden âlâyiş-i aşkı
Şûret vire dirseñ saña Rûznâmeçi-zâde

[8b]

Seyyid Nahîfî

[fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün]

Ben yine bir âfet-i devrāna oldum mübtelā
Bir vefāsuz cevri çok cānāna oldum mübtelā

Kārum efgān eylemekdür hicrle her rûz u şeb
Âh kim bir derd-i bî-dermāna oldum mübtelā

Ben nice bir lahza arām eyleyem âlemde kim
Aşk dirler bir belā-yı cāna oldum mübtelā

İntizār ile beni zār eyledi tā şubha dek
Âh kim bir şüh-ı bed-peymāna oldum mübtelā

Ey Nahîfî sen bilürsin bāri derdümden benüm
Şimdi ben bir dilleri fettāna oldum mübtelā

Velehū

[fe'ilātün / mefā'ilün / fe'ilün]

Derd-i dil-ber gıdā-yı ruhumdur
Hün-ı dil bāde-i şabūhumdur

Pend-i nāşihden eyleyen beni dūr
Sākiyā tevbe-i naşūhumdur

Müfred

[fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün]

Tevbe eylerdi şarāba zāhidā °Ulvî veli
Havf ider pîr-i muğanuñ beddu'āsından kaçır

Necîb

[mef'ülü / mefā'ilü / mefā'ilü / fe'ülün]

Ey şüh-ı nev-āmüz-ı cefā gel kerem eyle
Ne va'de-i vaşl it ne dūrüg-ı sitem eyle

Pâyānı bulunmaz reh-i teye gamuñ ey dil
Gel meclise sāgar-ı bi-kef ol dem kadem eyle

Bakma felegüñ cünbüş-i nā-sāzına rind ol
Neyle mey ile dil-ber ile def'-i gam eyle

Ey sākī-i gül-rīz olup şaşa-ı endāz
Aşufte-i ervāḥ ki dilveş recm eyle

Bir gūne siḥir-sāz-ı nazm ol ki Necibā
Güftāruñı reşk-i şuārā-yı °Acem eyle

Müfred

[mef°ülü / mefā°lū / mefā°lū / fe°ülün]

Etdi dili sergeşte felekden de ziyāde
Döndürdi beni kendüye āḥır Dede-zāde

Müfred

[fe°ilātün / fe°ilātün / fe°ilātün / fe°ilün]

Didi Fā' ık o peri tal°atına tenhāda
Şağ ayakḳabı degülsün hele Ḥaffāf-zāde

[9a]

Bahā' ī

[mefā°lün / mefā°lün / mefā°lün / mefā°lün]

Hirāsān olmasa gülden dil-i nāşāduñ ey bülbül
Neler eylerdi ḥāre āḥ āteşsüz oduñ ey bülbül

Dil-i dil-dārı nerm etmiş işitdüm nāle vü zāruñ
°Aceb kim taşā te' sīr itdi feryāduñ ey bülbül

Ne teşḥīr etdi gülzārı ne urdu āteşe ḥārı
Yine ṭurmaz okursun rüz u şeb evrāduñ ey bülbül

Güle olur n'olursa yoḥsa āḥır-ı gerdiş-i gerdün
Gelür bir dem ki alur ḥār elinden dāduñ ey bülbül

Çekilsen daḥı kūy-ı derde gülzār-ı selāmetden
Bahā' īveş çekildi °aşḳla çün aduñ ey bülbül

Müfred

[mef°ülü / mefā°ilün / mefā°lū / fe°ül]

Āsyāb-ı elem ü hicri idüp āmāde
Biñ daḳıḳ işler °āşıḳa Uncı-zāde

Müfred

[fe°ilātün / fe°ilātün / fe°ilātün / fe°ilün]

°Āşıkın katline her laḥza ider āmāde
Tīg-i ser-tīz-i nigāhını Kılınçcı-zāde

Müfred

[fe'îlâtün / fe'îlâtün / fe'îlâtün / fe'îlün]

Hâşılı aşkına kendüm olalı üftâde
Harman-ı ömrümü şavurup Şamancı-zâde

Vasık

[fe'îlâtün / fe'îlâtün / fe'îlâtün / fe'îlün]

Haft-ı nev kim ruh-ı cânâna niķâb-âver olur
Ebr-i gūyâ meh-i tâbâna hicâb-âver olur

Cilve kıldıkça ruķuñ mehr-i dıraķşan ...
Var mı bir dîde ki nüzzârañe tâb-âver olur

Girye-rîz olsa nezzâreñde aceb mi çeşm
Rûy-ı hırşîde nazar dîdeye âb-âver olur

Cânı hulkûma gelür reşkle üftâdelerüñ
Gayre kim nâzla ol-şüh hiķâb-âver olur

Şu'leden şîr kaçır gibi kaçır guşsa vü ğam
Bezme kim sâķî-i hoş-lehçe şarâb-âver olur

Başlasam derdümü takrîre o mest-i nâza
Naķl-i efsâne-i dil çeşmine hâb olur

İġtinâ eylese yârâna aceb mi Vāsık
Var mıdur bu ğazel-i pâka cevâb-âver olur

Müfred

FARŞA

[9b]

°Asım İsmâ'îl Efendi

[fâ'îlâtün / fâ'îlâtün / fâ'îlâtün / fâ'îlün]

Rûh-ı Cem cünbüşler eyler bâde-hâr oldukça sen
Cûş ider meyler ķadehler neş' edâr oldukça sen

Kâse-i zehr-âb-ı ğamle neş' e tahşîl eyledük
Ey dil-i ye' s-âşinâ vaķt-ı humâr oldukça sen

Bî-tekellûf şîrler her hutvede naķcîr olur
Şehsüvârüm reh-rev-i şayd-ı şikâr oldukça sen

Olsa biñ kûh taķammül hâkle yeksân olur
Şîvelerle nâzlarla âşikâr oldukça sen

Künc-i ğamda ğahî yâd eyle ferâmûş eyleme
°Aşık-ı mahzûnuñı ey şîvekâr oldukça sen

Güyyiā alkış virür ser-heng-i Behrām-ı felek
Şehlevendüm eşheb-i nāze-süvār oldukça sen

Lahza lahza āhlar hicrānlar peydā olur
°Āşimā ... °āzim-i semt-i kenār oldukça sen

Müfred

[mef°ülü / mefā°lū / mefā°lū / fe°ülün]
Muṭrib nefes it kim demüñ āsāyiş-i cāndur
Cāndur bedenüñ aña beden rūḥ-ı revāndur

Şāhib ki Pīrī Nācī Mollādur

[mef°ülü / mefā°lū / mefā°lū / fe°ülün]
Dünyā heves-i devlet ü cāh itmege degmez
Hübān-ı zamān nāle vü āh itmege degmez

Haṭ olmaz ise °āşika dībāce-i vuşlat
Ser-nāme-i ruḥsārı siyāh itmege degmez

Bī-sākī-i meh-rū çekilen sāgar-ı meyle
Ādem hele taḥkīk-i günāh itmege deḡmez

İtmezse o şeh-nāza eser nāle-i °uşşāk
Āmed-şud-ı enfāsı düḡāh itmege degmez

Bir serde ki çün olmaya sevdā-yı maḥabbet
Şāhib ṭaleb-i tāt u külāh itmege degmez

Müfred

[mef°ülü / mefā°lū / mefā°lū / fe°ülün]
Āvāre kebūterveş güzer iken āzāde
Mürḡ-i dili şayd itdi Çakırcıbaşı-zāde

Müfred

[fe°ilātün / fe°ilātün / fe°ilātün / fe°ilün]
Küfrü ezber okudur pütkede-i dünyāda
°Āşika zülfünü kim göstere Hafız-zāde

Müfred

[fe°ilātün / fe°ilātün / fe°ilātün / fe°ilün]
Geçürüp māmelekünden bu fenā dünyāda
Şoydu °uşşāk-ı perīşānunu Abdāl-zāde

[10a]

Zihnî

[mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün]

Gözümde dağı var kim eşk yirine dem gelmez
Geçer mi bir zamân kim hâtır-ı nâ-şâda gam gelmez

N'ola itmezse rüşen hâne-i târikümi ol meh
Gedâ virânesine pâdişâh-ı muhteşem gelmez

Tahayyülü cemâle mahv olan şeydâların herkez
Gözüne cennet firdevs ü gülzâr arâm gelmez

Dehânuñla meyânuñ fikrine bir hadde meşgûlüm
Ki gön'lüme vücûd endişesi fikr-i 'adem gelmez

Sevâd-ı haţ u hâlûñ nakş ider levh-i hayâlinde
Cihâna haķ bu kim Zihnî gibi tâze rakım gelmez

Müfred

[fe'ilâtün / fe'ilâtün / fe'ilâtün / fe'ilün]

Eşkiyâ meclisine olma şakıñ üftâde
Azdırurlar hâzer eyle seni Şûfi-zâde

Müfred

[fe'ilâtün / fe'ilâtün / fe'ilâtün / fe'ilün]

Fahr ider 'aşkı ile şimdi dil-i üftâde
Dilerüm müfahhar hûbân ola Fahrî-zâde

Müfred

[fe'ilâtün / fe'ilâtün / fe'ilâtün / fe'ilün]

Düşdi dâm-ı hevese murğ-ı dil âzâde
Dâne-i hâlini gösterdi Kebûter-zâde

Dürri

[mefâ'ilün / fe'ilâtün / mefâ'ilün / fe'ilün]

O şeb ki sâķi-i ra'nâ yürür turur oturur
Ayâğ u şem' u ehibbâ yürür turur oturur

Ne hâldür bu ki seyyâre vü sevâbit ü hâķ
Hevâ-yı 'aşķ ile hâlâ yürür turur oturur

Bahâra seyr ederek cûy u serv ü sebze-i ter
Bu gülşen içre ne zîbâ yürür turur oturur

Düşüp telâţum-ı girdâb-ı baķr-i 'aşķa gönül
Misâl-i keşti-i deryâ yürür turur oturur

Bilür mi şor harekât u sükûn-ı hayretini
Egerçi Dürri-i şeydâ yürür turur oturur

Müfred

[mef'ulü / fâ'ilâtü / mefâ'ilü / fâ'ilün]

Ol pâdişâh-ı hüsnüñ 'aceb terk ü tâzı var
Böyle giderse memleket dil-harâb olur

Müfred

[fe'ilâtün / fe'ilâtün / fe'ilâtün / fe'ilün]

Bir gulâm-ı mutiyâ bile iderken kıl u kâl
Tuydı pâ-bend olduğun şan'atla kırup köşki

Müfred

[fe'ilâtün / fe'ilâtün / fe'ilâtün / fe'ilün]

Tenedür nâ deyu meclisde sürür itseñ sen
Başlar ey rûh-ı revân ditremege dir dir ten

[10b]

Bākī

[mef'ulü / fâ'ilâtü / mefâ'ilü / fâ'ilün]

El'tâf u hüsn ü hulk u melâhat kemâlde
Endâm u şekl ü kâmet ü kadd i'tidâlde

Muzmer hayâl-i la'l-i lebûñ her la'tifede
Müdğam miyân-ı bî-bedelüñ her hayâlde

Biñ meşk iderse şafha-i çarh üzre rüzgâr
Ebrû-yı yârı beñzedemez bir misâlde

Dil mübtelâ-yı künc-i gam u fûrkat ü melûl
Hâtır hayâl-i 'işret ü bezm-i vişâlde

Eşhâb-ı zühd bezm-i füsûn u fesânede
Erbâb-ı aşk 'arşa-i ceng ü cidâlde

Bākī letâfet-i gâzel-i âbdârûñı
Hakka budur ki görmedük âb-ı zülâlde

Müfred

[mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün]

Qanâ'at gelmez insâna toyulmaz hân-ı ihsâna
Kerem gördükçe ey Bākī gedâlardan ricâ artar

Cevrī

[mef'ülü / mefā'ilü / mefā'ilü / fe'ülün]

Cân almak imiş ğamzesinüñ kārını bildük
Yārüñ dil-i °uṣṣākla bazārını bildük

Sermāye-i kām olmaz imiş °āşıķzāra
Biz ne kadar siriṣküñ hele āsārını bildük

Bir nüşha imiş cismine efsün cefādan
Ḥaṭṭ-ı ruḥunuñ nükte-i esrārını bildük

Dem-beste idi ḥayret ile ğonçe gibi dil
Būs-ı dehen yār imiş efkārını bildük

Vaṣf eyledi ṣahbā-yı leb-i dil-beri Cevrī
Zevķ-i eser-i neṣve-i ğüftārını bildük

Li-ibn-i Kemāl

[mefā'ilün / fe'ilātün / mefā'ilün / fe'ilātün]

Kiṣi cāhil olursa ger ne bilsün ki nedür mezheb
Kemālî kimden öĝrensün cihānda görmedi mekteb

Tevāzu° cāhile itme görürsün anı cāhile
Eṣek altun külāh ile gezerse ger adı merkeb

[11a]

Fehīm

[mef'ülü / fā'ilātü / mefā'ilü / fā'ilün]

Ey nîṣ-i ğamze zaḥm-ı nigāhı yeter baña
Her müyum itme sen daḥı bir niṣter baña

Gülzār-ı rāz-ı ḥüsnüñ olan ṣūḥ bülbulüm
Gülberg-i terden olsa revā bāl u per baña

Ben hecegāh-ı °āşıķ-ı küstāḥuñum senüñ
Ṭa°n-ı raķīb-i ḥileger itmez eser baña

Bīĝāne-ḥū olmalı ki bir āṣinā-nigāh
Besdür helāk-ı ğamzeñ olam bir naẓar baña

Za°af-ı cefā-yı ğamze beni itdi bī-niṣān
Olmaz ḥadeng-i cevri-i ḳazā kārger bana

°Azmī-zāde

[mef'ülü / mefā'ilün / mefā'ilü / fe'ül]

Her dem tenimüzde dāĝ-ber-dāĝ olsun
Feyz-i ğam ile o kūṣe bāĝ olsun

Bir seng-i cünûna tutmuşuzdur serimüz
Dil nağdi giderse başımız sağ olsun

Nef'î

[mef'ülü / fā'ilātü / mefā'ilü / fā'ilün]

Mest oldu yār ğamzeleri nāza başladı
Her bir nıgehde bir revîş-i tāze başladı

Bildürdi her nıgehle dile ğamze kaçdını
Ne keşfe ne mükāşefe-i rāze başladı

Ğamze degül bu şu'bedebāz-ı girişmedür
Sihri bitürdi şīve-i i'cāza başladı

Şanmañ ki itdi zülfini tahrîk-i rûzgār
Bāl açdı tûfî-i haţtı pervāze başladı

Nef'î nedür ney-i kalemünde bu nağmeler
Güyā ki terānede bir sāze başladı

Faşıh

[mef'ülü / mefā'ilü / mefā'ilü / fe'ülün]

Ey meclisi revnak-şiken-i bāğ-ı irem
Dergāhuña yüz sürmege teşne 'ālem

Sen bencileyin biñ bende bulursun ammā
Sulţānuma beñzer ben efendi bulamam

[11b]

Kānî

[fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün]

Her kaçan ol şehsüvār-ı hüsn ele çevgān alur
Eyleyüp cevlan semend-i nāzla meydān alur

Kendözin teslīm ider hem baş eger üftādeler
Destine ol şeh n'idem şimşîr-i hūn-efşān alur

Bāl açup şehbāz-ı tîrûñ 'ömr-i 'uşşāka konar
Qābzu'l-ervāhdur güyā bedenden cān alur

Hūn-ı dil gibi reg-i cāndan olur rûhum revān
Nîşter-i ğamla n'idem feşşād-ı ğamzeñ kan alur

Ol melek-rûya geçüp 'uşşākı itme şeytanet
Ey raķīb-i rû-siyeh şaķıñ seni şeytān alur

Baş koşup şebdîz kahve olmaz ayakdaş aña
Husrevâ gülgün-ı mey  alemde  ok meyd n alur

K n yi a latma gel alma g z n  n ya ını
Seyl-i e kinden h zer k l  alemi t f n alur

M fred

[mef  l n / fe il t n / mef  l n / fe il n]

Niy z-ı n me-i dil y re b -zeb n o unur
O unsa ger o per  meclise nih n o unur

Hay l -i Selanik 

[mef  l  / f  il t  / mef  l  / f  il n]

-Arap a-

-Arap a-

Virdi  eref cih na v c d-ı kemter m  n

-Arap a-

Bilmem ne vechile seni va f ide v   f n

-Arap a-

Yazma da h sn   h lku n ile  ilm   fa lu n 

-Arap a-

Geldi Hay l  y z s re   n  sit nu na

-Arap a-

M fred

[f  il t n / f  il t n / f  il t n / f  il n]

Rav a-i sult n-ı kevneyn  zem n  zre g r p
Re kden didi felek y  leyten  k nt  t r b

M fred

[mef  l  / f  il t  / mef  l  / f  il n]

K y  n bulur muyum ki  aceb c st   c yla
Gitsem    has g z mden a an  anlı   yla

[12a]

Fa    'l-Mevlev 

[mef  l n / mef  l n / mef  l n / mef  l n]

Le  fet var ru ında  arz-ı ref  rında h let var
Ol  fetde ser- -p  fitne-i r z-ı kıy met var

Dili cevri-i felekden n feve  mi netle h n olmu 
Deh nında kime kim s yled m b y-ı  ik yet var

Çekme dâmen nâz idüp üftâdelerden kıl hazer
Göklere açılmasun eller ki dāmānuñdadur

°Aşk derdiyle hoşem el çek °ilācumdan tabīb
Kılma dermān kim helākum zehr-i dermanuñdadur

Mest-i hāb-ı nâz olup cem° it dil-i şad-pāremi
Kim anuñ her pāresi bir nevk-i müjgānuñdadur

Bes ki hicrānuñdadur hāşşiyet-i kaç°-ı hayāt
Ol hayāt ehline hayrānem ki hicranuñdadur

Ey Fuzūlî şem°veş muṭlak açılmaz yanmadan
Tāblar kim sünbülüñden rişte-i cānuñdadur

Velehū

[fā°ilātün / fā°ilātün / fā°ilātün / fā°ilün]

Püt-i nev-resim namāza hemīşe rāğīb olmuş
Allah Allah bu ne hikmet puta secde vācib olmuş

Velehū

[fe°ilātün / fe°ilātün / fe°ilātün / fe°ilün]

Cānı cānān dilemiş virmemek olmaz ey dil
Ne nizā° eyleyelüm ol ne senüñdür ne benüm

Riyāzī

[fe°ilātün / fe°ilātün / fe°ilātün / fe°ilün]

Bize ne kaşr-ı zer-endūd ne kâşāne gerek
°Aşkuñ meskeni göñli gibi virāne gerek

O şeh-i hüsne el irmez dime rind-i °aşkuñ
Kendi nā-çiz ise de himmeti şāhāne gerek

Mūy-ı jülīdesidür zīneti Kays-ı çerhüñ
Bize ne āyine lāzım daḥı ne şāne gerek

Buñā herkes giremez bezm-i maḥabbetdür bu
Naḫd-i cāndan buñā elbette ḥarīfāne gerek

Ey Riyāzī okuna nāzla dirseñ gazelüñ
Lafzı rindāne gerek nazmı ḥarīfāne gerek

Müfred

[mef°ülü / mefā°ilü / mefā°ilü / fe°ülün]

Fark eyle didüm Ka°be ile beytini yārüñ
Çöp düşdi meger kim gözine kıble-nümānuñ

Müfred

[mef'ülü / mefā'ilü / mefā'ilü / fe'ülün]

Ebrūsına göz dikdi deyu ol kaşı bānuñ
Mîl çekdi felek dîdesine kıble-nümānuñ

[13a]

Bākī

[fe'ilātün / mefā'ilün / fe'ilün]

Çerh-i ğaddārda vefā n'eyler
Kāse-i ser-nigūnda mā n'eyler

Cevr-i aġyārdur belāyı iden
Yohsa yār itdügi cefā n'eyler

Gelemez bezm-i 'ayşa vā'iz-i şehri
Bunda nā-sāz ü nā-sezā n'eyler

Bī-riyādur bisāt-ı 'ayş ü şafā
Şahñ-ı Cemşîdde bu riyā n'eyler

Seni hüşyār-ı yār ider Bākī
Kālem-i şun'da haṭā n'eyler

‘İzzet-i Defterī merhūm kapudan İbrāhīm Paşaya bir hediye taḫdim itdikde bu kıṭ'a taḫrîr idüp
üzerine vaz' itmiş:

Kıṭ'a-ı Münîrî

[fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilün]

Āşafā 'abd-i qadīmūñ olan 'İzzet kılunuñ
Çünkü da'vā-yı hulūşı gelmez ta'bîre

Faşl içün da'vî-i ihlâşını kâdî getürür
Saña āyāt-ı 'ubūdiyyetini tefsire

Müstezād-ı Ḥayālî-i Selanikî berāy-ı es-Seyyid Ahmed Aga

[mef'ülü / mefā'ilü / mefā'ilü / fe'ülün]

[mef'ülü / fe'ülün]

Ol kân-ı 'aṭā pāk-neseb zāt-ı mükerrrem
Olmaz aña hem-tā
Aḥmed-i 'ilm ü gonçe-dehen gül gibi ḥurrem
Ruhleri ra'nā

Bir cūd-ı mükerrrem mi olur böyle cihānda
Haḫdur sözüm el-ḫak

Hem gönli ğanī hem özi rüşen sözi zemzem
Billāhi ne a°lā

Cem° olmuş anuñ zāt-ı şerīfinde ezelden
Hoş haşlet u hoş-ḥū
Nādir bulunur böyle melā' ik-şıfat ādem
°Aşr içre ḥuşuşā

Dāl oldı emīr olduğına ḥüsn-i cemāli
Gün gibi münevver
Sözünde vü dīdār-ı laṭīfinde dār-ı °ālem
Gel eyle temāşā

Şeb tābe-seher ḥayr-du°ādur heme kārūm
Mānend-i Ḥayālī
Her ne ise murādı dilerem kim vire her dem
Ol Hazret-i Mevlā

Müfred

[fā°ilātün / fā°ilātün / fā°ilātün / fā°ilün]
Kāse-i ser kim yoluñda ğarka-i ḥünāb olur
Baḥr-i °aşka geh ḥabāb olur gehī girdāb olur

Müfred

[fā°ilātün / fā°ilātün / fā°ilātün / fā°ilün]
Meşveretle işleyen iş peşimān olmadı
İstihāre eyleyen emrinde ḥirmān bulmadı

[13b]

Faşıḥ

[mef°ülü / fā°ilātü / mefā°ilü / fā°ilün]
Şandum açınca sīnesin ol māh-ı tābnāk
Ceyb-i şabāḥı pençe-i ḥürşīd itdi çāk

Şemşīr ü tīr ü ḥançere ne ḥācet °āşık
Ağyāra itdügüñ nigeḥ-i luṭf ider helāk

Düşsün misāl-i sāye zemīn-i tevāzu°a
Kim istemezse neyyir-i rif°atden infikāk

Cüş itdi çeşm u dil göricek duḥter-i rezi
Sīnemde oldı her müje bir ser-bürīde tāk

Aḥsent üstadī-i ṭab°-ı nazīfüñe
Herkes Faşıḥ tarḥ idemez böyle şīr-i pāk

Kıt'a

[fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün]

Bir gerekdür hāne-i dilde yaraşmaz yār iki
Bī-vefā olursa olsun olmasun zinhār iki
Elde tīgūñ var iken ğamzeñ göstermez kim
°Askeri eyler perīşān olıcaķ serdār iki

Müfred

[mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün]

Hemān ol mähla tek ruḥşat-ı fevķ-i vişāl olsun
Baña ey çerh-i zālīm itdigūñ ķat ķat helāl olsun

Fehīm

[mef'ülü / mefā'ilü / mefā'ilü / fe'ülün]

Ser-kāfile-i °ālem-i °ulvī dilimüzdür
Ḥākister-i eflāk eser-i menzylimüzdür

Ol lücce-i gevher-i şeb-tāb-ı fenāyuz
Kim şubḥ-ı kıyāmet şadef-i sāḥilimüzdür

Baḥr u ber °ālem-i yed-i bennā-yı kaderde
Pes-mānde olan faẓla-i āb u kilimüzdür

Ḳays ile refīķüz ḥarem-i °aşķa revānuz
Şīrān-ı beyābān şütür-i maḥmilimüzdür

Biz sāde-dil ol pīr-i debistān-ı kemālüz
Kim tıfl-ı dü-rūze bezmak-ı kāmīlümüzdür

Ḥellāl-rümüz-ı ḥorduz gerçi Fehimā
Fehm idemezüz sırr-ı cünün müşkilimüzdür

[14a]

Muhibbī

[fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün]

Hāy u ḥūdan fāriğ ol °ālemde sultānlık budur
Pendini ğuş eyle gel mūruñ Süleymānlık budur

Her kime itseñ naẓar sen anı senden yeg bilüp
Görme kendi kendözüñ zīrā ki şeytānlık budur

Her ne kim saña şanursañ şan anı ķardaşuña
Fil'ḥaķıķa pendimi ğuş it Müselmānlık budur

°Āķil iseñ istedigūñ yine iste sendedür
Ġayrı yerde ister iseñ belki nādānlık budur

Nefs-i hazzın ey Muhibbî virme gel hayvân-şıfat
Zabt-ı nefis it ʿarîf ol ʿâlemde sultânlık budur

Şinâsî

[mefâʿilün / mefâʿilün / mefâʿilün / mefâʿilün]

Şaluñ üftâdeler şaf şaf yoluñda pâymâl olsun
Libâs-ı nâz u şîve kıddine kat kat helâl olsun

Müfred

[feʿilâtün / feʿilâtün / feʿilâtün / feʿilün]

Yüreği yağlı şâbün puhte dilâver er idi
Ten-i pâkîze-i cânâna süründi eridi

Müfred

[feʿilâtün / feʿilâtün / feʿilâtün / feʿilün]

Milî taşdan kayadan kesme katı bir er idi
Dil-beruñ gördi nemekdân dehânuñ eridi

[14b]

Fâ' izî

[fâʿilâtün / fâʿilâtün / fâʿilâtün / fâʿilün]

Nâmurâd-ı ʿâlemüz ağıyâra yokdur reşkimüz
Vaşl-ı gülden gelmişüzdür hâra yokdur reşkimüz

Lâne-sâz bâm-ı istignâ olaldan mürğ-i dil
Bülbülâsâ küşe-i gülzâra yokdur reşkimüz

Hâne-berdüş-ı fenâ çâpkere-i vahşet-i gamuz
Taht-ı Cemde bâliş-i zerkâra yokdur reşkimüz

Şîve-i sâkî cefâ-yı muhtesibden fâriğüz
Mest-i ʿaşkuz bâde-i hammâra yokdur reşkimüz

Biz ki bir bî-kayd abdâruz cihânda Fâ' izî
ʿÂlemuñ kaydın çeker hünkâra yokdur reşkimüz

Müfred

[fâʿilâtün / fâʿilâtün / fâʿilâtün / fâʿilün]

Beydağ-ı hâl-i ruhuñ zülfüñle mestür eyleme
Alma şâhum gönül ferzânesin açmazdan¹

¹ Vezin bir hece eksik.

Şā'ib
[FARSÇA]

[15a]
Fehīm

[mef'ulü / fā'ilātü / mefā'ilü / fā'ilün]

Gūş itdi nāy nālelerüm nāze başladı
Dil-ber semā'-ı nāza dahı tāze başladı

Tā oldı Mevlevī o mehim rūḥ-ı şems-i dīn
Ta'lime dil şikārın er şehbāze başladı

Ṭıfl iken itdi Şems ile ol meh muḳābele
Uşşāk ile mükāşefe-i rāze başladı

Ol şūḥ sāzkār olalı Mevlevīlere
Ben bī-nevā-yı aşkına şehnāza başladı

Āvāze-i fiğānumı diñletmedi benüm
Kāfir raḳīb nağme-i nā-sāza başladı

Ey şems-i dīn yetiş ki o ḥürşid-i pür-celāl
Cevr-i Fehīm nādire perdāze başladı

[15b]

[ARAPÇA]

[16a]

Rüşd-i Üstāz

[fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilün]

Yāre kār itdi hele derd-i nihānum diyerek
Sīneme geldi gel ey rūḥ-ı revānum diyerek

Bir gice ruḥşat olup yāri der-ağūş itsem
Neler itdün baña ey şūḥ-ı cihānum diyerek

Sīm ü zer olmayıcaḳ fā'ide itmez ey dil
Biñ niyāz itseñ eger dil-bere cānum diyerek

Kemerāsā şarılup yāre dem-i vuşlatda
Bir ğazel tarḥ ideyüm mūy-ı miyānum diyerek

Her nefes irmede bir feyz-i İlāhī ey dil
Nā-ümīd olma saḳıñ geçdi zamānum diyerek

Rüşdiyâ gâfil olup çıkma reh-i ma'âdan
Gayrılar gibi hemân tâze zebânum diyerek

Kıṭ'a

[fe'îlâtün / fe'îlâtün / fe'îlâtün / fe'îlün]

İzṭırâb-ı dil-i maḥzûnumı taḥrîr idemem
Ḥavfım ol sûz-ı dilümden tutuṣa levḥ u kalem

Bir kerem kânı benüm hâlîme raḥm itse didüm
Didi bir pîr-i cihân-dîde vefât itdi kerem

Seyyid Vehbî

[mef'ûlû / fâ'îlâtü / mefâ'ilü / fâ'îlün]

Çeksün ḳo sübhâsını mürâyî beşer beşer
İtsün ḥisâb naḳd-i riyâyı beşer beşer

Hep kâle-i ma'ârifê virdüm şümâr idüp
Naḳdîne-i ḥavâss ü ḳuvâyı beşer beşer

Cânâ toḡursa mâder-i dünyâ senüñ gibi
Ey kâş-ı tıfl-ı tâze-nümâyı beşer beşer

Bâlâ vü pest idügün itdi remz iden
Vaż'-ı enâmil-i kef ü pâyı beşer beşer

Vehbî ḡazel ḳor adın idüp deste gül gibi
Bir nice beyt-i tâze-edâyı beşer beşer

Faṣîḥ

[mef'ûlû / mefâ'ilü / mefâ'ilün / fâ']

Bir âyine-i şâf ü mücellâdur 'aşḳ
Bir şûret-i pür-ma'nî-i zîbâdur 'aşḳ
Çok şâhı gedâ gedâyı şâh eyler
Bir mevhîbe-i Ḥazret-i Mevlâdur 'aşḳ

[16b]

[ARAPÇA]

[NESİR]

Müfred

[mef'ülü / fā'ilātü / mefā'ilü / fā'ilün]

İnsānı eyleyen müte' ellim şu'ürdür

Naş u kabāhat aňlamamak hoş huzürdür

Kıṭ'a

[fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilün]

Ey felek meylün eger cāhil u nādāna ise

Biz daḥı tā o kadar kāmīl u dānā degülüz

Aḥmak u dün u denīyüz bize de bir nazar it

Ehl-i faẓl aňladuñ ise bizi ḥāşā degülüz

Müfred

[mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün]

Kemāl ehline bir cāhil yā luṭf u yā 'itāb itse

Ne artar 'izzeti anuñ ne naş olur kemālinden

Arabī

[ARAPÇA]

Müfred

[mefā'ilün / mefā'ilün / fe'ülün]

Gerekmez baña faẓl u mağfıret hıç

Zamāna düşmen ehl-i hünerdür

Müfred

[mefā'ilün / fe'ilātün / mefā'ilün / fe'ilün]

Hele teğāfül idüp ehl-i ṭab'a bakmazsuñ

Felek senüñ bilemem çeşm-i rağbetüñ kimedür

Müfred

[fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilün]

Menba'-ı ma'rifet olmağla ser-ā-pāy-ı kalem

Olur engüşt-i mülük u vüzerā cāy-ı kalem

Müfred

[mefā'ilün / fe'ilātün / mefā'ilün / fe'ilün]

Felekde kāmver olmağ hüner degül Nābī

Hüner bir ehl-i dile şarf-ı himmet itmekdür

[17a]

Sābit

[mef'ülü / mefā'ilü / mefā'ilü / fe'ülün]

Şebnem tolu mānendi bugün güllere düşmüş
Ol taze-ter gonçelerin hep sere düşmüş

Kül ocagı bu sūz ile āteşlere yanmış
Gül öksüz mi bülbülleri hākistere düşmüş

Gül tamlası bir duḡter-i rez ile tolaşup
Ol pīr-i ḡarābāt gibi bir kāfire düşmüş

Vā'iz vera'-ı bārid ile buzda giderken
Ferāce vü destār ile bir maşhara düşmüş

Sābit de ne maẓmūn düşürürdi daḡı ammā
Bir ma'rifetüñ ḡadri bilinmez yire düşmüş

°Azmī-zāde

[Mef'ülü / Mefā'ilün / Mefā'ilü / Fe'ül]

Dil naḡdini dil-berāne öñdül ḡomışuz
Dāḡ-ı ḡamı cāna bī-te' emmül ḡomışuz
Biz başḡa bir ıṡılāḡ peydā itdük
Ḳan yutmanuñ adını taḡammül ḡomışuz

Yahyā Efendi

[fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün]

Yan ḡuşḡ ile ḡanā'at gibi bir ni'met mi var
Genc-i istiḡnā gibi bir kūşe-i rāḡat mı var

Kime eylersüñ ricā kime idersüñ ilticā
Ḳanı bir ehl-i mürüvvet kimsede himmet mi var

Her ḡaçan varsañ şafā geldik her kūşeden
Varacak pīr-i muḡān dergāḡıdur minnet mi var

°İzzet-i dünyā içün memnūnı olma kimsenin
Çekmege bār-ı belā vü miḡneti ṡāḡat mi var

Ḥayli demdür sa'ı idersüñ faẓl ü dāniş kesbine
Yohsa Yahyā ma'rifet-i aşḡāba raḡbet mi var

Ḳıṭ'a

[fā'ilātün / mefā'ilün / fā'ilün]

°Ayn-ı °ibretle dehre nāzır olan
Yeter aña numüne zıll u ḥayāl

Ähir eyler güzer vücūda gelen
Ḳalmaz illā muḥarrik-i eşkāl

[17b]

Nāzım

[fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün]

Tā ki ey meh °āşıka ref°-i ḥicāb itdüñ bu şeb
Zer-i rūyuñ behce-baḥş-ı māhitāb itdüñ bu şeb

Olmasun destüñ tehī sāķī şabāḥ-ı ḥaşre dek
Bir ayağ ile beni mest ü ḥarāb itdüñ bu şeb

Giryenāk idüp hevā-yı berķ-i rūyuñla çü şem°
Dīde-i ḥūnbārumı reşk-i seḥāb itdüñ bu şeb

İtmeden fetḥ-i tılsım-ı zaḥme-i vaşluñ henüz
Ey perī-rū hayf kim benden ḥicāb itdüñ bu şeb

İntizār-ı ḥān-ı iḥsānuñla Nāzımveş beni
Tā-seḥer nār-ı ğamma yakduñ kebāb itdüñ bu şeb

[18a]

Sā'ib

[FARSÇA]

Nābī

[fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün]

Va°de-i ḥātır-firībūñ derd-i ḥāb itdüñ bu şeb
Tār u pūd-ı cāme-ḥābum sūz u tāb itdüñ bu şeb

Ḥüsñüñe şāyeste i°zāz itmede takşır idüp²
Ben günāḥ eylerdüm ammā sen sevāb itdüñ bu şeb

Ben esīr-i derd-i sır ammā ruḥuñ °aksiyle sen
Dīde-i āğyārı mīnā-yı şerāb itdüñ bu şeb

Nāz u istiğnā degüldür māni°-i teşrīf-i bezm
Nāzenīnüm ğālibā benden ḥicāb itdüñ bu şeb³

² Nābī Dīvânında bu mısra şu şekilde yer almaktadır: Oldı tārīķī-i şeb āhumla ḳat ḳat līk sen

³ Nābī Dīvânında bu mısra şu şekilde yer almaktadır: Ğālibā ey māḥ-rū bizden ḥicāb itdüñ bu şeb

Ben hayālũñle şabāḥ olunca itdũm gũft ü gũ
Sen kimi şāyeste-i luṭf-ı ḥiṭāb itdũñ bu şeb
Tābe-gerden ğarka-i reşk oldu tāb-ı hicr ile
Nābī'yi hem-ḥālet-i rũz-ı ḥisāb itdũñ bu şeb

[18b]

Faṣīḥü'l-Mevlevī

[mef'ulũ / fā'ilātũ / mefā'ilũ / fā'ilũn]

Zũlfin daġıtdı rũyına yār-ı dil-berimũz
Zīr-i seḥāba girdi o bedr-i münīrimũz

Ol ʿandelīb-i bī-eser efgān-ı vahşetũz
Eyler resīde gũlleri bāng-ı şaġīrimũz

Baḡsun sipihrũñ āyine-i tābnākine
Ma'lũm idinmek isteyen ey dil zamīrimũz

...himmet ola çũ bāzũ-yı ḥāhişe
İrmek olur nişāne-i ũmīde tīrimũz

Da'vā-yı sũz-ı ʿāşıkı pervāne eylesũn
Yokdur Faṣīḥ bizũm fitil u ḥamīrimũz

Tahmīs-i Ālī

[mefā'ilũn / mefā'ilũn / mefā'ilũn / mefā'ilũn]

Sũzũlsũn çeşm-i mestũñ devlet-i bīdārı gørsũnler
Bozulsun bend-i zũlfũñ turre-i ṭarrārı gørsũnler
Çözũlsũn tũgmeler mir' āt-ı pũr-envārı gørsũnler
Çıkar pīrāhenũñ yā kudret-i settārı gørsũnler
Meded rũḥ-ı muşavver nice olurmuş yārı gørsũnler

Yetişũnler meded ũftādeler yalvarı gørsũnler
Ne var bir himmet it şeydālar ol āsārı gørsũnler
Müneccimler ḳosunlar ğayrısın mekkārı gørsũnler
ʿArak-çīnũñ çıkar ol kākũl-i pũr-tārı gørsũnler
Lebũñden bũse almak merde cān bulmak ḳadar vardur

Şaçuñ ḳoḳmak ḥayāt-ı cāvidān bulmak ḳadar vardur
Meyānuña naḡar genc-i nihān bulmak ḳadar vardur
Vişālũñ cāna almak rāyegān bulmak ḳadar vardur
Ḳadd-i bālāñı gösterdũñ ḳıyāmetden nişānsın sen
Gũñũñ maġribde toġmuş fitne-i āḫir zamānsın sen

Ser-ā-pā dehri vīrān eyleyen genc-i nihānsın sen
Ne māhiyetsin āyā yandan nā-mihribānsın sen

Meger bir kâse-i pür-misk-i terdür hırz için cânı
Yâhūd mülk-i melâhat şâhınuñ tûğ-ı perişanı
İnanmaz görmeyen çak-ı başdan ey rûh-ı revân anı

Konupdur başına yâhūd hümâ-yı taht-ı sultânı
O meh-rû baht-ı ʿâlî gibi ğaddâr olmak istemiş
Kerem semtinden el çekmiş cefâkâr olmak istemiş
Kurub-ı ʿâşıkların cellâd-ı hûnhâr olmak istemiş
Muhaşşal zulme meyl itmiş cefâkâr olmak istemiş

[19a]

Nedîm

[mefʿulü / fâʿilâtü / mefâʿilü / fâʿilün]

Her tırrasında biñ şiken-i dil-rübâsı var
Her bir şikenc-i tırrada biñ mübtelâsı var

Bir pür-nemek kırışmesi bir tatlu handesi
Bir şekkerin tekellümi bir hoş edâsı var

Seyr it beyâz fesde o zülf-i muʿanberi
Şeb-büyı gör ki berk-i semenden kabâsı var

Kem vazʿını ne diyeyüm hod ne sen işit
Ammâ biraz vefâcığı nâkış şurası var

Bilseñ eger iderdi seni eşk-i bî-karâr
Şimdi Nedîmüñ öylece bir mâcerâsı var

[19b]

Sâbit Efendi

[feʿilâtün / feʿilâtün / feʿilâtün / feʿilün]

Kapamış halvete bir âfet-i devrânı şeyh
Komaz ol reşk-i melek yanına şeytânı şeyh

Seyr-i dîdâr-ı melâʾ ikde cinâyet degül a
Nʼeylesün nûr-ı cemâle çekilür cânı şeyh

Halka-i meclisidür cümle medâr-ı zevki
Hayli dollâb bilür añlıyor ʿirfânı şeyh

Bu kadar dâʾ ireyi bir iki harla çevirür
Hep kerâmetle çeker kendüye ihvânı şeyh

Yine bir körpe kuzı tekyeye kurbân geldi
Söyle Sâbit bilesin ʿaşk ile dendânı şeyh

Velehū

[mef'ulū / mefā'ilū / mefā'ilū / fe'ulūn]

Şeyh-zāde semā'a girüp °ālem dedelendi
Her kelle şabī topuna döndi zedelendi

Her küşede bir na're-i mestāne-i yā Hū
°Ādetce bugün zāviyemiz meykedelendi

Velehū

[fā'ilātūn / fā'ilātūn / fā'ilātūn / fā'ilūn]

N'ola ger olursa bu ser-keşteye maṭlab-ı semā°
Hep semā°dur döndüren °uşşākı Haḳḳa hep semā°

Māhdan gülbāng-ı şermīden ki sūzān eyleyen
Pīr-i devrān ü def ü hāle ider her şeb semā°

Aḥter-i sākiṭ degüldür °aşḳ-ı Mevlānā ile
Vecd-i hālinden düşer ḥāke idüp kevkev semā°

Bu semā° bu şafā gerçek erenler kārıdur
Var yıkıl n'eyler saña ey kūdek-i mel°ab semā°

Sābitā vaşfin yazarken farṭ-ı istiḡrāḳdan
Döndi kāğıdda idüp bu kilḳ-i bī-meşreb semā°

Müfred

[mef'ulū / fā'ilātū / mefā'ilū / fā'ilūn]

Seyr it külāh-ı Mevlevī ile ol dil-beri
Gör zīr-i istivāda dilā şems-i enver

Müfred

[fe'ilātūn / fe'ilātūn / fe'ilātūn / fe'ilūn]

°Arz-ı ḥācet idemem yārūme keyf olmayacak
Gönçe izḥār idemez ḥamreti şayf olmayacak

[20a]

[ARAPÇA]

[NESİR]

Faşıh

[mef'ulū / fā'ilātū / mefā'ilū / fā'ilūn]

Dil-ber miyān-ı bendini kim teng bağladı
Tüccār şabr u cān u ḥired deng bağladı

Şermende itdi gülleri t̄ab-ı cemāl-i yār
Bir gūne dāhı rūy-ı çemen reng baēladı

Şad-gūne reng ile göricek rūy-ı gülşeni
Būlbūl hezār-naqş-ı hoş-āheng baēladı

Mūjgān-ı çeşm-i yār ki mir' āta şaldı 'aks
Gūyā iki sipāh şaf-ı jeng baēladı

Çok demdür azmāyış-i şi'r itmedūñ Faşīh
Āyīne-i ṭabī'atümüz jeng baēladı

[20b]

Nedīm-i pākīze-gū

[mef'ūlü / fā'ilātü / mefā'ilü / fā'ilün]

Zann itme duhter-i rezi rind ile gizlidür
Anuñla şeyh efendi de babalı kızlıdur

Duht-ı 'ineb ki muēbeçenūñ ṭıbkıdur hemān
Bir meşrebi küşādece kızdur Sakızlıdur

Zāhid Sakız şarābını pinhān çeküp dimiş
Bīgāne içmesün bu şudan kim Sakızdur

Geçmez yoluñdan öpmeyicek naqş-ı pāyüñi
Üftādeñ ey nihāl-i çemen yollı izlidür

Etdi sefid-i dīde-i 'uşşākı baħr-i eşk
Ol kıç levendi şūh-ı meger Akdenizlidür

Būlbūl aēırlık itse n'ola naqd-i şebnemi
Ebkār-ı ğonçe hayli çemenli çeñizlidür

Hākister olsa ten yine esrār-ı kākülūñ
Mānend-i cevher āyine-i dilde gizlidür

Bu heşt beytle yine haqqā ki ey Nedīm
İmzāl-ı belāēat kilküñ sekizlidür

Akovañ-zāde Hātem Efendi

[mef'ūlü / fā'ilātü / mefā'ilü / fā'ilün]

Şahbāyı şeyh efendi şümār itme sizlidür
Ol zevke dā' ir ibn-i vaqt sizli bizlidür

Bir kızçağızdur ʿişret-i gülşende bülbüle
Fağfūr kesimli cāriyedür Portekizlidür

Sāğarda duḡter-i rezin altun çerāğıdur
Bīgāne tūtmañuz anı hemşiremüzlidür

Bintü'l-ineb ki muğbeçenüñ beslemesidür
Meşrebde birdür ikisi de İngilizlidür

Cāriyenüñ Hıṭāyīsı yanında şey degül
Bir tāze vuşlatıyla kumāşı Saķızlıdur

Saķız şuyuyla ülfeti men° itmez ehl-i şer°
Müftī bunuñla örtüldür gizli mizlidür

Hātem zebān-ı ʿaşır ile pek şūḡ olur ğazel
Cefceflidür süḡan ki filān festekizlidür

Naẓm-ı Nedīm-i pāk ile olmaz muķābele
Anuñ tüfenk-ṭab°ı sekiz kenterizlidür

[21a]

[ARAPÇA]
[NESİR]

[21b]

Cāmī
[FARSÇA]

Faṣṡḡü'l-Mevlevī

[mefāʿilün / feʿilātün / mefāʿilün / feʿilün]

Göñül göñül saña genc-i ferāğ yetmez mi
Nedür bu ārzū-yı bāğ u rāğ yetmez mi

Nevā-yı dilkeşüñ itme izāʿat ey bülbül
Bu gūne gülşene bāng-i kelāğ yetmez mi

Fürūğ-ı dāğ yeter mihr u māhı olmazsa
Bu köhne ḡanķaha bir çerāğ yetmez mi

Yeter uzatma sözi nāşihā ḡamūş ḡamūş
Kelāmuñ itdi bizi bī-dimāğ yetmez mi

Ne kayd başa gül ü lālesi bu gūlzāruñ
Faşṭḥ saña dil-i dāğ dāğ yetmez mi

[22a]

[ARAPÇA]

[NESİR]

Bir racūl on dört yaşında kız ile bir hücre derūnında beytütet üzere olup bir biriyle al takye vir
külāh oyununda iken merkūmların arasında bir ālet gāyib olmagla sāhibi iddiā eylediklde ālet-
i mezbūr kangısından tazmīn olunması lāzım gelür, cevāb buyurıla.

[22b]

Der-vaşf-ı dervīşān-ı zamān ez-Kātib Çelebi

[mef̣ūlū / mefāīlū / mefāīlū / fẹūlūn]

Şūfī bulamaz kim ki dībā-yı murażza°
Bī-çāre o ḥasretle gīr-i delḳ-i muraḳḳa°

Reşk eyleyūben şeyḥ-i şeh-i taht-nişīne
Kürsīde oturur vaż° u vaḳār ile murabba°

Rūkni şanuben şūfīliğin vaż° ü vaḳārı
Her birini görseñ ne muvaḳḳar ne muvażza°

Açılsa eger bāb-ı tevaḳḳu° şokılurlar
Feth ola deyu bize kemāl-i mütevaḳḳa°

Yanık geçinürler yoğ iken lem°a-i āteş
Olmaya bularuñ gibi aḥvāl-i mülemma°

Miḳdārı refī° olanı alçaḳ gözedürler
Kendülerinüñ olmağ-içün ḥālī müreffa°

İfrāt-ı taşannu°ları ol hadde durur kim
Hırḳaları vü tācları bile muşanna°

Bir mādde kim ḥalka hezārān zarar ola
Eylerler anı kendülere olsa ger enfa°

Cem° oluben itdikleri devr ü semā°uñ
Ḥallinde var eşkāl-i dili ḥürmeti mücemma°

Başların açup şemlelerin yire ururlar
Cem°iyyet idüp bir niçe kel kellesi izla°

Hak Hak didigi şūfī riya ile ise ger
Vaḵ vaḵ didigi yeg durur ihlāşla münḵada°

Uzatma sözi ḵaṭ°-ı kelām eyle birāder
Kim ṭutdı niçe ḵıṭ°a yirini bu muḵaṭṭa°

Tezyīf

[mef°ülü / mefā°ilü / mefā°ilü / fe°ülün]

Tiryākīlerüñ ḥabbe-i afyūnunu gördüm
Berrāşlaruñ kūy-ı girībānına beñzerdüm

Sekbān-ı sefer-dīde-i pejmürde-ḵıyāfet
Kāḍīlaruñ ardındaki oḡlanına benzer

Hānendelerüñ sāḥte nāmūs ü vaḵārı
Çengānelerüñ şübhelı imānına benzer

Şehr oḡlanınuñ yolda sefihāne ḥırāmı
Ser-ḥoşlaruñ ādābına erkānına benzer

Mecmū°ası şā°ır geçinen nev-hevesānuñ
Ḳullāblaruñ ḥīleli enbānına benzer

Ol °aṭıseyi kim devlete taḵlīd ider Etrāk
Tiryākīlerüñ ḍarṭa-i pinhānına beñzer

[23a]

Müfred

[fā°ilātün / fā°ilātün / fā°ilātün / fā°ilün]

Hüsñ ile ḥūrşīdveş bir ser-tırāşı var imiş
Rüşdī-i bī-çārenüñ devletli başı var imiş

Müfred

[mef°ülü / mefā°ilü / fā°ilün]

°Adlī ḡazel yazmada ḥāmeñ hemān
Arḡadı kārīz-i oluḵ navdān

Müfred

[fā°ilātün / fā°ilātün / fā°ilātün / fā°ilün]

Ṭola yaşı zāde enīs gūyiyā
Arpa vü bögrölce cev ü lūbya

Müfred

[fe'ılātün / fe'ılātün / fe'ılātün / fe'ılün]

Niçe bir yitmedesin Dürrîyi fâ' ik sekerek
Bir yürüyüş yürü kim saña kıyâmetde gerek

Müfred

[mef'ülü / fâ'ılātün / mefâ'ilü / fâ'ılātün]

Şâne tarak bıyık beret hem şakal adı rîşdür
Meylîyi şanma genç yigit o bir koca keşîşdür

Müfred

...

Kız Muştafâ'yı her kaçan Eyyüb-zâde görse der
Hüy-kerde ya'nî derilmiş 'avret zen ü şüherdür er

Müfred

[fe'ılātün / fe'ılātün / fe'ılātün / fe'ılün]

Mevlevî-hâneye gel diñle nedür hû vü hây
Eklağ ü berbat kópuz demir düdük def nây

Sâbit Efendi

[fe'ılātün / fe'ılātün / fe'ılātün / fe'ılün]

Zahm urup pâyine çıkmadı ayak seyrine yâr
'Âşıkun ayağına balta uruldu tekrar

Kaç idüp dest-i temennâyı der-i dil-berden
Bu bahâneyle kesildi hele pây-i ağıâr

Başma gülmîh-i der-i yâre dilîrâne qadem
Bir sakatlık getürürsün şakîñ ey 'âşık-ı zâr

'Âşıkun maqşad-ı akşâsı qadem-i rencüñdür
'Özr-i leng eyleme ey serv-i kıyâmet-reftâr

Sâbitâ kaç-ı ümîd it heves-i vuşlatdan
Kesdi ayağını meclisden o şüh ü gaddâr

M

Sâbit Efendi ve sâ' ir aḥbâbı dil-dâde oldukları kimesne ile seyre taşmîm idüp tâzenüñ
ayağına ekser ucı batup 'azm-i seyre itmedüğün tıyduḡda işbu ḡazel-i bî-bedeli dimişdür.
Böyle bir şey' e mebnî çok ḡazeliyyâtı vardur dirler. Ḥaḡ budur kim Nâbî'yi geçicek eyü
şâ'irdür ve ehliyyetli kimesnedür dirler.

[23b]

Hâfız
[FARSÇA]
Müfred
[FARSÇA]

Râmî Paşa

[fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün]

Luṭfî çok ʿuşşâk-ı zâra böyle cānān görmedik
Zerre-perver böyle bir mihr-i dıraḥşān görmedik

Baḳ şu bālā-kāmetüñ reftār-ı şūr-āmīzine
ʿÖmrümüzde böyle bir serv-i ḥırāmān görmedik

ʿĀlemi pür-sebz ü ḥurrem eyledi ebr-i bahār
Feyzden bī-behre ḳalmış çeşm-i giryān görmedik

Zaḥm-ḥār-ı tīşe-i endūh olup şāhib-i güher
Baḡrı pür-ḥūn olmamış dehr içre bir kān görmedik

Ṭabʿımız sūhān-ı ʿirfān ile hemvār ideli
Rāmiyā bir çīn-i pīşānī-i nādān görmedik

FARSÇA
M

[fe'ilâtün / fe'ilâtün / fe'ilâtün / fe'ilün]

Yād-ı dili āmīhte şun ey sākī
Ḥaylī demdür ki ḥekīmāne günāh itmedük

[24a]

İlāhī

[fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün]

Yā İlāhī āsitānuñ ḥasteye dārū'ş-şifā
Şerbet-i vaşluñ içenler buldı her derde deva

Baḥr-i raḥmet ḳaṭresi yanında cümle maḥv olur
Her ne deñlü çoḡ olursa bizde cürm ile ḥaṭā

Ger ziyā-yı şemʿ-i zātuñ irmez ise sālīke
Nice ḳaṭʿ eyler menāzil ḳande irişür ʿaṭā

Zerre görünmez Fenā' ī işbu ʿālem ʿārife
Birer meyyitüñ vaşlına iki cihān olmaz bahā

Müfred

[mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün]

Cihān bāğında ey ʿarīf budur maḳbūl-ı ins u cın
Ne kimse senden incinsin ne sen de kimseden incin

Müfred

[feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün]

Penāhum oldı benüm inne Rabbenā'l-Ġafūr
Ne ḳadar ʿāşī isem ol ḳadar da mağfūrum

Müfred

Şabā varursañ eger meclis-i eḫibbāya
Selāmlar eyle aʿlāya belki ednāya

Kāsım Hayyām

[FARSÇA]

[24b]

[ARAPÇA]

[FARSÇA]

li-Mevlānā Tāceddīnū'l-Geylānī

[ARAPÇA]

Li-gayrihī

[ARAPÇA]

Li-sāhibū'l-keşşāfi

[ARAPÇA]

Li-gayrihī

[ARAPÇA]

Nābī-i pākīze-gū

[feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün]

Cevr-i yār öyle degüldür ki demek mümkin ola
Āh u zār öyle degüldür ki demek mümkin ola

Şevḳ-i teşrīfūñ ile gūşe-i ḡam-ḫānemize
İntizār öyle degüldür ki demek mümkin ola

Saña bāzīçe-i çerḫi nice tefhīm ideyüm
Rūzigār öyle degüldür ki demek mümkin ola

Şekva itsem siteminden dahı eyler efzûn
Cevr-i yâr öyle degüldür ki demek mümkün ola⁴

Vaşl için terk-i niyâz itdügüme gönlümde
Hârḥâr öyle degüldür ki demek mümkün ola

Gülşenüñ itdi temâşâsı beni dem-beste
Nev-bahâr öyle degüldür ki demek mümkün ola

Câm-ı zehr-âb-ı gelû-sûz-ı firâkuñ sâķī
Nâ-güvâr öyle degüldür ki demek mümkün ola

Lâlenüñ dâğına reşk eyledüğinden gönlüm
Dâgdâr öyle degüldür ki demek mümkün ola

Dil ḥarîdâr-ı vişâl olduğına ey Nâbî
Şermsâr öyle degüldür ki demek mümkün ola

[25a]

Bakî

[mef'ulü / fâ'ilâtü / mefâ'ilü / fâ'ilün]

Bir ân içinde gamzeñ oķı niçe kan ider
Dil cân evüñde şaklayup anı nihân ider

Kühsâr-ı gamda göz yaşı hecrüñle dem-be-dem
Hâşâk u ḥârî şâḥ-ı gül u erguvân ider

Hüsnüñ ḥayâli vaşluñ ümîdiyle ʿaşıķa
Nâr-ı caḥîmi gülşen-i bâğ-ı cinân ider

Şanmañ göñülde şaklana râz-ı maḥabbeti
Âsâr-ı mihr gün gibi kendin ʿayân ider

Sen urduğınca tirüñi sînemden özgeye
Ṭaʿn-ı ḥasûd-ı derd ile kıddüm kemân ider

Râh-ı gammında yetüre deyu gamuñ beni
Hûn-âb-ı dîde yollara yir yir nişân ider

Vaşlına cân dilerse dirîğ itme Bâķiyâ
Zinhâr gâfil olma seni imtiḥân ider

⁴ Nâbî Dîvânında bu mısra şu şekildedir: “Yâdigâr öyle degüldür ki demek mümkün ola”

Müfred

[fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün]

Güşuna gül öykünürmüş kimseler işitmesün
Beñzerdüm zülfine sünbül dirse okup bitmesün

Tıflı Çelebi

[fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün]

°Älemüñ °ayş ü şafāsın cām-ı şabā gösterir
Hāşılı āyīne-i sāgar temāşā gösterir

Ṭab°-ı pākīzem benüm gūyā ki ṭob āyīnedür
Her ne cānibden nazar olunsa ma°nā gösterir

Ruḥlaruñ tezyīn içün āyīne alma destüñe
Ey perī kendin o mir' āt-ı mücellā gösterir

Şām-ı ğamda °aşık-ı dilsüz iken pervāneye
Yanmanuñ yolun yine şem°-i şebistān gösterir

Ṭıfliyā esbāb-ı ḥüsni hep yirindeyken yine
Cāme-i zībā o bālā-ḳaddi a°lā gösterir

Müfred

[mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün]

N'ola hem-renk ise bezmümde bülbüllerle pervāne
Benüm her şeb çerāğum °ıṭr-ı şāhīden ferzāndur

Müfred

[fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün]

Ġamzeler cān almağa tīrūñle yoldaş oldılar
Sīne üzre ḳan bulaşdılar ḳarındaş oldılar

Müfred

[mef°ülü / mefā'ilü / mefā'ilü / fe°ülün]

Vā°ız püsere mā' il olur duḥtere °aşık
Mābeyn oṭası gibi iki yüzli münāfık

[25b]

Der-naat-ı ḥabīb-i Ḥudā °aleyhi efḳali't-teḥāyā Cevrī güft

[fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün]

Merḥabā ey devr-i eyyāmuñ şeb-i sa°d-aḥteri
Maḳdemüñ oldı müzekker mevlid-i peygamberī

Ḥabbezā şehri-i Rebī°ulevvel-i ḥurrem-eser
Oldı feyzüñle şühür-ı °ālemüñ ferruḥ-feri

Sensin ol ferhunde-şeb kim senden eşref olmadı
Âsumân-ı kadr ü şānuñ āfītāb-ı enveri

Leyletü'l-kadr-i sa'ādetsüñ ki virdüñ 'āleme
Şebçerāğ-ı devre-i rahmetle zīb ü zīveri

Şeb degül nūr-ı siyāh-ı bāhirü'l-āsārsın
Senden oldı münkeşif sırr-ı kerāmet-küsteri

Şeb degül şubh-ı tecellisin ki itdüñ āşikār
Tāb-ı hūrşīd-i cemāl-i Zū'l-Celāl-i Ekberi

Şeb degül gencīne-i lutf-ı Hudāsın kim cihān
Sende buldı gevher-i pāk-i nübüvvet-perveri

Ol mükerrerem gevher-i pākīze kim şun'-ı Hudā
Eylemiş zātın heyulā-yı taşavvurdan beri

Aşl-ı hikmet lübb-i ma'nā sırr-ı kudret nūr-ı Hak
Rūh-ı lālüm cān-ı 'ālem bādī-i ins ü peri

Ahmed-i mürsel nebiyyü'r-rahmeti fahrü'l-enbiyā
Māye-bağş-ı ser-firāzī āb-ı rüy-ı serveri

Ol hüceste hāne zād-ı Hak ki yümn-i makdemi
İtdi Beytü'l-Ka'beyi 'arş-ı berīnūñ hem-seri

Muhterem mevlūd-ı 'ālī-kadr ü sāmī-rütbe kim
Oldılar hūr u melek hidmet-güdaz u yaveri

Görmemişdür dahı çeşm-i ümmehāt-ı erba'a
Âdemī de böyle mevlūd-ı ferīşteh-manzarı

Hem gülāb-ı lutf ü nüzhetle muhammer tīneti
Hem fūrūğ-ı hüsn ü behcetle münevver peykeri

Tab'-ı şāfī çeşme-i Tesnīm-i şıdkuñ menba'ı
Meşreb-i pākīzesi huld-ı şafānuñ Kevseri

Nūr-ı şadrı zāt-ı ma'ni şuverinūñ āyīnesi
Sırr-ı nuṭṭı 'ilm-i taḥḫīḫ ü yakīnūñ maşdarı

Hüsn-i hulkı rüy-ı rahm u şefkatüñ pīrāyesi
Lutf-ı tab'ı kīmyā-yı rıfḫ u hāmeñ cevheri

Çekmemişdür böyle bir naḫş-ı murabba'-ı bī-misāl
Olalı İsm-i Muşavvir Âdemüñ şüret-geri

Ol şeref gencine gevher kim vücūd-ı pākīdūr
Hāşıl-ı sermāye-i hūrşīd ü māh u müşterī

[26a]

Virmese dünyāya nūrı pertev-i tahkīk ile
°Aql-ı kâşır devr-i gerdūnı şanurdu serserī

Eyledikde ğurle-i şahın-ı vücūdı cilvegāh
İtdi perde çehre-i pūr-tābına hākisteri

Ṭarḥ idince kaşr-ı gerdūn māye-i kadrin kazā
Ṭāḳ-ı Kısranuñ o dem zīr-i zemīn oldu yiri

Şerḥ olunmaz mu°cizāt-ı maḳdemi tā ḥaşre dek
Yazsa vaşfinda eger ḥāmem hezārān defteri

Hem ne ḥaddümdür benüm vaşfına cūr' et eyleyem
Ol şehinşāh-ı li-°umrike taḥte ve levlāke-efseri

Ḥidmet-i medḥ ü senāsında kuşūrum fehmi idüp
Lāyık olur kim idem dergāhına °özü-āveri

Dest-i endişem irişse dāmen-i ta°rīfine
Gevher-i nazmum bulurdu rütbe-i vālā-teri

Ḳādir olmazdı bu deñlü medḥine Cevrī eger
Ṭab°ınuñ feyz-i İlāhī olmayaydı yaveri

Tā-şeb mevlid ide māh-ı Rebī°ulevveli
Pūr-zıyā kandīl-i sīm-endūd-ı çerḥ-i çenberi

Ola mişkāt-ı taḥıyyātında mişbāḥ-ı şalāt
Tā-şabāḥ-ı ḥaşre dek reşk-i çerāğ-ı ḥāveri

[26b]

[NESİR]

Müfred

[fā°ilātün / fā°ilātün / fā°ilātün / fā°ilün]

Ḥaylī demdür sa°y idersin faẓl ü dāniş⁵---

Yohsa Yahyā ma°rifet aşḥābına rağbet mi var

⁵ Burada bir kelime eksik çıkmıştır.

Müfred

[fe'ılātün / fe'ılātün / fe'ılātün / fe'ılün]

Şadr-ı ʿālīye geçürse n'ola nādānı felek
Dā' imā nākışı a'lāya çıkarur mi'yar

Müfred

[fe'ılātün / fe'ılātün / fe'ılātün / fe'ılün]

Ey felek meylün eger cāhil ü nādāna ise
Biz dağı tā o kadar kāmīl u dānā degüliz

[28a]

Nabī

[mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün]

Çemende cūyveş bu cüst u cūlar hep senünçündür
Miyān-ı bülbulānda güft ü gūlar hep senünçündür

Sābit

[mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün]

Lebünden nuql-ı şīrīn-i şetm ta'yīnimüz vardır
Yine zenbīl-i dille ʿazmimüz ta'yīnedür cānā

Manṭıķī

[mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün]

ʿİnānın çeşm-i giryān aldı dest-i ihtiyārumdan
Şavulsun baña seng-i rāh olanlar reh-güzārumdan

Bakī

[fe'ılātün / fe'ılātün / fe'ılātün / fe'ılün]

N'ola dehr içinde nişānum yoğ ise ʿankāyum
Ne ʿaceb seyl gibi çağlamasam deryāyum

Rāmī

[mef'ülü / mefā'ilü / mefā'ilü / fe'ülün]

Şanmañ ki bu iksīr-i maḥabbet ʿamelīdür
Bu neş' e bize neş' e-i feyz-i ezelīdür

Makālī

[mef'ülü / fā'ilātü / mefā'ilü / fā'ilün]

Nazmuñ Maḳālī komadı rağbet cevāhire
Şarrāf-ı dehr bir qurı dükkān açar kapar

‘Arif

[mef‘ilün / mef‘ilün / mef‘ilün / mef‘ilün]

Bulunmaz bir nefes âmed-şod endühdan hālī
Zemīn sīneye gūyā reh-güzār-ı ḥasret olmuşdur

Nedīm

[mef‘ülü / fā‘ilātü / mef‘ilü / fā‘ilün]

Zülf ü külāhı virdi ḥalel Mağrib ü Fasa
Çeşm-i kebūdı şaldı akan mülk-i Çerkese

Gelmiş ḥaṭṭ-ı siyeh ruḥuna āh ey göñül
Semmūr ḥoş yakışmış o gül-penbe atlasa

Çāk itmesün mi cāme-i şabrın görünce gül
Bağ şol yeşil muḳaddeme şol kırmızı fese

Neyzen bezmde muṭribe hemvāre keç baḳar
Bilmem miyānlarında neden bu münāfese

Ebrūlar üstüne dökilür cā-be-cā Nedīm
Taşvīr-i çīn yazılmış o ṭāğ-ı muḳarnasa

Müfred

[müfte‘ilün / fā‘ilün / müfte‘ilün / fā‘ilün]

Şöhreti māl iledür ma‘bed-i İslāmuñ da
Cāmi‘-i köhne-i bī-vaḳfa cemā‘at gelmez

Müfred

[mef‘ülü / fā‘ilātü / mef‘ilü / fā‘ilün]

Şafā-yı ḥāṭıruma la‘l-i yār olur bā‘is
Neşāt-ı bezme mey-i ḥoş-güvār olur bā‘is

[28b]

Nābī

[mef‘ülü / mef‘ilü / mef‘ilü / fe‘ülün]

Esrār-ı ḥaṭuñla dili medhūş idebilsem
Bir kez ḡam-ı dünyāyı ferāmūş idebilsem

Eylerdüm iki destümi bir ḳufl-ı muṭalsam
Ol ḳāmeti mevzūnı der-āḡūş idebilsem

Göstermez idüm kimseye hīç lezzet-i la‘lin
Mühr-i lebüm ol ni‘mete ser-pūş idebilsem

İtmek nice olur encümen-i dehri perîşân
Bir kez mey-i sāmān-şikenî nûş idebilsem

Virmez sühanum kimseye ārālîğa nevbet
Nābî dehen-i hāmeyî hāmûş idebilsem

Kıt'a

[mef'ülü / mef'îlü / mef'îlün / fâ']

Ebrûda şiken tîgde cevher birdür
Gîsûda girih mevcde 'anber birdür
Dil-teşne-i rûze-i gammuñ çeşminde
Hûn-âb-ı cigerle âb-ı Kevser birdür

İlâhî

[fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün]

Cümle 'âlem âşinâ ben arada bîgâne-yüm
Her işüm agyâr ile gör kim 'aceb dîvâne-yüm

Teşneyüm zulmetde kaldum âb-ı hayvân isterüm
Girmeden deryâ-yı 'aşka tâlîb ol dürdâne-yüm

Bilmeyüp ta'mîr-i cism itdüm velî kalbüm harâb
Ey meded mi'mâr-ı 'âlem kıl nazar vîrâne-yüm

Mey-fürûş oldum şalâdur ehl-i 'aşka Şemsiyâ
Bendedür hamr-ı ezel gelsün gelen meyhâne-yüm

Müfred

[fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün]

Ben toprağum ki kendüm gösterem
Şatdığum kâh ola kendüm gösterem

Müfred

[mef'îlün / mef'îlün / mef'îlün / mef'îlün]

O fettân ser-tırâşum vaşla bir başıyla kâni'dür
Velî 'arz-ı niyâza çok çok mikrâz mâni'dür

Müfred

[mef'îlün / mef'îlün / mef'îlün / mef'îlün]

Ğamm-ı 'aşkuñ cihân mülkünde buldum şadmân oldum
Kişi gurbet diyârında idermiş âşinâdan hâz

[29a]

Faşıh

[mefā'ilün / fe'ilātün / mefā'ilün / fe'ilün]

Sefîne-i dile tecrîd gösterür mi Hudâ

Kenâr-ı sâhil-i ümmîd gösterür mi Hudâ

Bu şâm-ı tîre-i hasret irer mi encâma

Cemâlûñ ey ruḥı hûrşîd gösterür mi Hudâ

Libâs-ı tâze meserretle eyleyüp handân

Murâdum üzre bir ıyd gösterür mi Hudâ

Muḳâbilümde bir âyîne-i şâf-ı İskender

Elümde sâgar-ı Cemşîd gösterür mi Hudâ

Bu şûrezâr-ı köhne bâğ-ı hâr-perverde

Faşıh bir gül-i ümmîd gösterür mi Hudâ

Kıṭ'a

[mef'ülü / mefā'ilü / mefā'ilün / fā']

İtse ne kadar cev̄ ü cefâsın efzûn

Başa çıkamaz ehl-i dil ile gerdûn

Zîrâ ki idüp Haḳḳa umûrın tefvîz

Döndükçe döner çerḥ ile aşḥâb derun

Müfred

[mef'ülü / mefā'ilü / mefā'ilün / fā']

Tenhâ bu gönül oldu şafâdan ʿārî

Yārân-ı şafânûñ biri gelse bârî

Bakî

[fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün]

Nevbahâr irişdi vü gitdi şitâ

Keyfe yuḥyî'l-arzı ba'de mevtühâ

Leblerüñde ḥatṭuñ ey şîrîn-dehen

Mûrlar cellâya düşdi güya

Dest-i miḥnetden en-nihâye yaḳsam

Ger olursa iki ʿâlem bir bana

Yâr aḡyârı şavar düşnâm ile

Ref' olur şankim du'â ile bela

Eşk-i çeşmüm yāra ʿarz itdüm didi
Bākiyā maʿlūm oldu macera

Kıṭʿa

[feʿilātūn / feʿilātūn / feʿilātūn / feʿilūn]

İki ʿālemde taşarruf üzredür rûḥ-ı velī
Ey diyen bu mürdedür bundan nice dermān olur
Rûḥ şimşir-i Ḥudādur ten ḡlāf olmuş aña
Daḥı aʿlā kār ider bir tîḡ kim ʿüryān olur

[29b]

Hammāmnāme-i Fuzūlī

[feʿilātūn / feʿilātūn / feʿilātūn / feʿilūn]

Şubḥ irüp oldu yine çünki şeb-i tār tamām
Cāme ḥābından o meh şive ile kıldı kıyām

Reviş-i rāha kadem başmağa kıldı iḡdām
Kıldı ol serv-i seher nāz ile hammāma ḥırām

Şemʿ-i ruḥsārı ile oldu münevver hammām
Buldı ruḥsār-ı laṭif ile ziyā dīde-i cām

Yüzi rüşen idi dehrüñ meh-i tābānından
Nūr-baḥş idi ruḥı mihr-i dirāḥşānından

Ter idi ʿārızı bāḡuñ gül-i ḥandānından
Görinürdi bedeni çāk-ı girībānından

Cāmeden çıkdı yeñi aynı gösterdi tamām
Çoklar el kīseye urdı idüp endīşe-i ḥām

Cāmeden ayru gören dir o perīnūñ şānın
Meger indürdi felek yire meh-i tābānın

Çıkarup pīrehen-i müşk-i gülāb-efşānın
Nīlgün fūṭaya şardı beden-i ʿüryānın

Şan benefşe içine düşdi muḳaşşer bādām
Yetdi şu cismine reşk aldı tenümden ārām

Hicr ile geçmiş iken ḥāşılı rûz ü şeb ḥavż
Ḥazṣ idüp pertev-i rüyundan anuñ kevkeb-i ḥavż

Cām-ı laʿl ile şafālandı anuñ meşreb-i ḥavż
Oldı pābūs-ı şerīfiyle müşerref leb-i ḥavż

Şubh-ı kâzibde görüp şubh-ı zânenler şakaķı
Fark ider mi kara câhildür o karayla aķı

Sühanuñ budur eşaķhı vü sözüñ mâ-şadaķı
Şandılar kim şatılur dâne-i dürr-i °araķı

Şâne el urmağla oldu perîşân gîsü
Yine cem° oldu ne sihr itdi o çeşm-i câzû

Yâre şâbûn ezilüp sürdi revân pâyine rû
Tâs elin öpdi Һased kıldı kara bağrını şu

[30a]

Қıldı sevdâ-zede âfâķı o zülf-i pür-çîn
Dâmen-âlûd-ı cihân olalı pâyine ķarîn

Pertev-i mihr-i ruķı ile ziyâlandı zemîn
Kâkülün şâne açup itdi hevâyı müşķîn

Tîğ-i müyun tağıdup kıldı yiri °anberfâm
İtmesün şarf-ı zer ol serv-ķadd ü sîm-endâm

Bezmî

[mef°ulü / fa°ilâtü / mefâ°ilü / fâ°ilün]
Şimşîrûñ eyleyor kim ey şehriyâr yâr
Toprağā ķanum ey kılcı Zülfîķâr ķâr

Ben pâymâle şol ķadar itdûñ cefâları
Başuma dehri eyledûñ ey ķînedâr dâr

Ağyâruñ olasın saña lâyıķ mı mefķarı
Derdiyle eylemekde nevar iftiķâr ķâr

°Ayn-ı °inâyet ile nazar kıl demi durur
Müjgânuñ itdi cânuma ey ğamzekâr ķâr

Bezmî ķuluña hem-dem ola şanma nâlede
Bâğ-ı cihânda bûlbûl olursa hezâr zâr

[30b]

Baķı

[mef°ulü / fa°ilâtü / mefâ°ilü / fâ°ilün]
Hürşîd kim fezâ-yı felekdür mesîr aña
Degmez gedâlar içre eşiginde yir aña

Ṭaḳdī ilāl ḥalkasını gūş-ı ḥidmete
Oldı sipihr bende-i fermān-peziṛ aña

Yüz sürmez idi südde-i devlet-me' ābına
Ḳul olmayaydı Ḥusrev-i gerdün-serīṛ aña

Görmez misāl-i kāmetini çeşm-i rāst-bīn
Aḥvel baḳa meger ki göreydi nazīṛ aña

Bāḳī sūḥanda fark-ı sipihre ḳadem başar
Luṭf-ı Ḥudā olursa eger destigīṛ aña

Faşıḥ

[mefā'ilün / fe'ilātün / mefā'ilün / fe'ilün]

Ġamuñla dil ser ü cāndan seyāḥat ister imiş
Maḥabbet iki cihāndan ferāḡat ister imiş

Şeb-i siyāḥī-i ḥasretgehinde şem'a-i dil
Şabāḥa çıkmaḡa şevḳ ü maḥabbet ister imiş

Bu tīre-kārī-i 'işyāna girye lāzımmış
Beyāza defteri āb-ı nedāmet ister imiş

Vücūd māni' imiş 'aşḳ ile mu'āmeleye
o çār-sūda hemān hīçe raḡbet ister imiş

Faşıḥ kūhken olmazdı tīşesüz āzād
Ki kāre başa iletmekde ālet ister imiş

[31a]

Bāḳī

[mefā'ilün / mefā'ilün / fe'ülün]

Sözüñden kıymet-i gevher şikeste
Gözüñden revnaḳ-ı 'abher şikeste

O çeşm-i nā-tüvān ü zülf elinden
Göñüller ḥaste ḥātırlar şikeste

Ruḥ-ı rengīni bir genc-i güşāde
Kemend-i zülfe ḥātır-ı rez şikeste

Olur 'aşḳ içre ḥun-ı dīde rezan
Dil-i 'uşşak-ı gam-perver şikeste

Belī bezm ehli bī-hüş olsa Bāḳī
Olurdi rīḥte ḥātır şikeste

Faṣīḥ

[mefʿülü / fāʿilātü / mefāʿilü / fāʿilün]

Ḥaṭ geldi tāb-dār-ı ruḥ-ı rüşenüñ daḥı
İrdi ḥazān tāze gül-i gülşenüñ daḥı

Setr eylemez leṭāfet-i cism-i semen-berüñ
Gül gibi kat kat olsa da pīrāhenüñ daḥı

Beñzer henüz ki maʿreke-i nāzdan gelür
Şimşīr elinde gamze-i şūr-efkenüñ daḥı

Bir āşinā nigāhıñā şāyeste olmadı
Bī-çāre dil o şūḥ-ı vefā düşmenüñ gibi⁶

Bir gün Faṣīḥ şeb-nem-i luṭf-ı Ḥudā ile
Olur küşāde gonçe-i baḥtuñ senüñ daḥı

[31b]

[ARAPÇA-FARSÇA]

[NESİR]

Müfred

[mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün]

Ḥekīm eydür şerāb iç vāʿiz eydür cām-ı meyden geç
Çün ʿillet hūn-ı gamdandır münāsib şimşīr-i ḥekīmdür

Müfred

[feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün]

Hüner ü maʿrifetüñ qadrini andan bil kim
Sīm olur sākin-i cennet gibi me' vā-yı qalem

[32a]

Nabī

[fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün]

Gülistān-ı dehre geldik reng yok bñ qalmamış
Sāye-endāz-ı kerem bir naḥl-i dil-cū qalmamış

Eylemez der-beste dükkānın ṭabīb-i rūzigār
Ḥoḳḳa-i pīrūze-i gerdūnda dārū qalmamış

Ehl-i ʿaşḳ itsün kime derd-i derūnuñ āşikār
Gülşen-i ʿālemde bir merd-i kerem-ḥū qalmamış⁷

⁶ Metinde “gibi” kelimesi kullanıldığı için kafiye göre metin düzeltilmemiştir.

⁷ Bu beyit Nābî Dîvânında yer almamaktadır.

Ḳadrin añlar yok bilür yok merdüm-i sencidenüñ
Çār-süy-ı kâbiliyyetde terāzū kalmamış

Teşnegānuñ çāk çāk olup leb-i hāhişgeri
Çeşmesār-ı merḥametde bir içim şu kalmamış

Ceyş-i ğamdan kande itsün ilticā ehl-i niyāz
Ḳal'a-i himmetde Nābī burc u bārū kalmamış

Müfred

[fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilün]

Eyülük toḥmunı bu mezra'e-i fānīde eken
Ḥāşıl eyler o bekā mülküne 'ālī-ḥarmen

Sāni' i

[fa'ilātün / fa'ilātün / fa'ilātün / fa'ilün]

Olmadık dil-beste-i zincīr-i gīsū kalmamış
Eylemiş dīvāne dünyāyı bir uşlu kalmamış

Zülf-i 'anberbār ta'ṭīr eyleyelden 'ālemi
Nāfe-i Çīn ḥotende nūkhet ü bū kalmamış

Seyr idince reşkden vaḥşī ğazāl çeşmini
Dāğ-ber-dil olmadık aşlā bir āhū kalmamış

Eylerüz dā' im şalāt-ı 'aşk için gerçi vuzū
Bir perestiş idecek mihrāb-ı ebrū kalmamış

Pençeleşdikçe zīr-destān-ı ğam itmiş zebūn
Keştigīr-i dilde ḥayfā zūr-bāzū kalmamış

'Ālem-i rū' yāda rūyuñ görmek olurdu velī
Dilde rāḥat dīdede āsār-ı uyḥu kalmamış

Ḥūn-ı ḥasret-rīz olursa n'ola çeşm-i Şāni' i
Cūşış-i cūy-ı bükādan n' eylesün şu kalmamış

[32b]

Sābit

[mef'ülü / fa'ilātü / mefā'ilü / fa'ilün]

Ehl-i tecerrüd eyler idi cümle meyl-i 'aşk
şabāḥ-ı vişāl olsa leyl-i 'aşk⁸

⁸ Bu beyitte kelime eksik.

Kendi elümle kordum anı ceyb-i cānuma
Suḫbān-ı firḫat olmasa ammā ṭufeyl-i ʿaşḫ

Ey ḥāce ṭās baṣuñı bir derde uğradur
Pürdür müdām-ı seng-i melāmetle zeyl-i ʿaşḫ

Peymāne-i maḥabbeti hem ḥurde hem tehī
Güyā ki ḫaḫlıḫ ṣıniki oldı keyl-i ʿaşḫ

Sābit kühen ḥaṣīr-i firāk üzre ḫaldı dil
Sildi süpürdi ḥāne-i ümmīdi seyl-i ʿaşḫ

[33a]

Gazel-i Nedīm

[faʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün]

Ol perī-rū ʿāşıḫa rām olsa da māni° degül
Gündüzin olmazsa aḫṣam olsa da māni° degül

Sīne ṣāf olsun hemān reyb ü riyādan ibtidā
Elde tesbīḫe bedel cām olsa da māni° degül

Baṇa bostānlar turunc olsun hemāndem nʿeyleyem
Ruḫları kākül çeṣmi bādām olsa da māni° degül

Ey büt-i ʿaṭṭār baṇa ḫāl-i müṣḫīnūñ gibi
ʿAnber olsun da biraz ḫām olsa da māni° degül

Dil-rübānuñ ḫūnı germ olsun hemān eṭvārı nerm
Mübtelā-yı cām-ı gülfām olsa da māni° degül

Sen ṭolu üç defʿacik soñra cāmı da senüñ
Vuslatın muhtāc-ı ibrām olsa da māni° degül

Bek umar teṣrīfūñi ʿabdūñ ikinci gün Nedīm
Gündüzin olmazsa aḫṣam olsa da māni° degül

[33b]

Bākī

[feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün]

Ehl-i dil cānlara meyl it şeref ü ʿizzet bul
Naḫaruñ ḫānlara ḫıl gevher-i zī-ḫıymet bul

Gelme bī-nām ü niṣān ehl-i ḫarābāt içre
Yürı var şehr-i melāmetde biraz şöhret bul

Ḳoyalum sāğarı zāhid saña hem-renk olalum
Bize keyfiyyet-i şahbā gibi bir hālet bul

Meclis-i vaʿza oturmak katı alçaklıkdur
Şadr-ı meyḥāne-i ʿirfāna yetiş rifʿat bul

Zāhid ol sıklet ile uçmağa ḥāzırlanma
Çıkar ol cübbe vü destārı biraz ḥıffet bul

Bī-riyā merd-i Hudāsın bilürüz ey şūfī
Ġaraẓuñ rahmet-i Ḥaḳdur o kadar rahmet bul

Mey içüp mest-i müdām olsa ʿaceb mi Bāḳī
Dürer-i ğamzeñ kederin çekmeye bir sâʿat bul

Sābit

[mefʿülü / fāʿilātü / mefāʿilü / fāʿilün]

Dökse gelü-yı rinde mey-i erguvān-ı sebū
Şeyṭān aķındısıyla boğazdur hemān sebū

Fānūs-ı keştiyān-ı ṭonanma-yı şevḳ olur
Yaḳdukça meşʿal-i mey-i āteş-feşān sebū

Oldukça pür-ʿarāḳ-ı jīve-i ter tağıdur hemān
Cilveyle ehl-i bezmi ider şādumān sebū

Bintü'l-ʿineb olunca derūnunda cilveger
Ḳız Ḳulesi gibi görünür ol zamān sebū

Ağzı ḳoḳar muşāḥibi mi bezm-i bādede
Her ğonçe ḥam cüvāna olur mīzbān sebū

Dīv-i hezār deşt-i ğamuñ boynuzın kırar
Rindüñ şunarsa destine gürz-i girān sebū

Bir ḳanı içine aḳacak lāye-hārdur
Sāḳī dizinden inmiyor ol ḳaltabān sebū

Destümde güyiyā muʿanber şemāmedür
Virdi meşāma nefḥa-i rāḥat-resān sebū

Ḳalmazdı bu böğriñüz nedāmetle destiñüz
Bir ḳulp ṭaḳmasa ey mey-keşān sebū

Sābit hilāl şanma ki her şeb şikest olur
Ḥürşid çeşmesinde ne āsumān sebū

[34a]

Beyit

[mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün]

Şikest eyler bizi elbet o şāhbāzı cihānumdur
Beni dil-gır ider ammā ki kōrkamaz inkisārumdur

Cinānī Beg

[mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün]

Açıldı erguvānlar şahn-ı gülşen lālezār oldu
Şafā kesb idecek demler gelüp ʿālem bahār oldu

Sehī-қadler kenār-ı cūda hep dāmen-keşān olmış⁹
Dilā ʿazm-i çemen kıl sen de eyyām-ı kenār olmış

Direm-rīz oldu bāguñ her nihāli dāmen-i hālķa
Pūr itdi dehri āsār-ı suhār rūzigār oldu

Felekde nağme-i nāhīdi gūş itmek ne mümkindür
Çıkup efgān çarķa her taraf bülbul hezār oldu

Cinānī şāhid-i zībāya döndi bāğ kim anda
Nihāl-i serv kāmēt çeşm-i nergis gül-izār oldu

[34b]

Sākıb Efendi

[mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün]

İsveç kralına kātib iken ʿOsmān-zāde mezkūra irsāl itdigi ebyātdur.
Senüñ ahvālünü Sākıb gelenlerden su' āl itdik

Didiler suhre-i bezm-i kral-ı mülk-i İsveçdür
Başında āftābe eñsesinde cāme-i Rumī

Hemān gūyā mücessem şüret-i püthāne-i Beçdür
Mübāhāt eyleyüp mektüb-ı meşhūnū'l-uyūbuñda

Dimişsüñ kim gıdāmız nūş-ı dārū ile emlecdür
Behey dīvāne bu bengī hayālīdür bilür herkes

Ki efrencüñ gıdāsı mār-ı māhī ile yengeçdür
Yaraşur mı saña fıştān-ı zerrīn-bāf-ı efrencī

Boyuñca hilʿat-i şāyeste ancak köhne pervecdür
Saña niʿme'l-bedel bir herze-gū şāʿir zuhūr itdi

⁹ Kafiye den bağımsız olarak “olmuş” kelimesi kullanılmış.

Ki ol dahı kaşıru'l-kāme bir muzhıkçe kösecdür
Kavara hoşkası yir küklasıdur ismi meymūnī

Habāsetde saña gālib fakırda senden ahvecdür
Yaraşur mı saña ümīd-i devletle Frenk olmağ

Behey kāfir vücūduñ gibi kārın cümle mu'avvecdür
Ser-i tecdīd-i imān eyleyüp İslāma gelmezsen

Seni katl eylemek mānend-i ecr-i rūze vü Hacdür

Şehrīnūñ eşyası sırğa olunup maḥdūmı vefāt itdikde Fehīm'ūñ mezkūra gönderdiği ebyātdur.

Ḥiyel-i çerḥ-i dūn ü şa'bede-bāz
Ki odur Yūsufi iden çāhī

Şehrī-i nāmurāda gör n'itdi
Yiridür yaksa 'ālemi āhı

Nāgehān fevt oldı maḥdūmı
Bu yeterken każā-yı nā-gāhī

Cümle eşyasın itdiler sırğa
Bir-iki ḥāne düzdı gūmrāhī

Qaldı bir hırka içre 'üryān ten
Ṭāsbāzāna döndi cān āgāhī

Eyleyüp cübbe cāme-i feleki
Hem idüp ṭās mihr ile māhı

Bārekallāh zihī riyāzet-i zeyd
K'oldı tecrīd mülkünüñ şāhı

Dimede şimdi Bāyezīdāsā
Leyse fī cūbbetī sivallāhi

[35b]

Şehrī

[mef'ülü / mefā'ülü / mefā'ülü / fe'ülün]

Bir sencileyin āyīne-i rāz ele girmez
Bir sencileyin ṭūṭī-i i'cāz ele girmez

Bir sencileyin gonçe-i mestüre açılmaz
Bir sencileyin bülbul-i gammāz ele girmez

Bir sencileyin fenn-i tegāfülde müselleme
Bir bencileyin şabr ile mümtāz ele girmez

Bir sencileyin derd-i dil añlar güzel olmaz
Bir bencileyin ʿāşık-ı hem-rāz ele girmez

Bir sencileyin āyine-i hüsne münāsib
Bir Şehrī gibi rind-i nazar-bāz ele girmez

Velehū

[mefāʿilün / feʿilātün / mefāʿilün / feʿilün]
Menem ki rüy-ı teraḥḥüm-nedīd-i gerdünem
Müdām kāviş-i āzār ile ciger-ḥünem

Ṭurur ṭurur iderüm baḥt-ı bī-günehle cedel
ʿĀb-ı silsile ile ğarīb mecnūnem

Ḥayf kim bu belʿāhda nīm-nigāh itmediler
Yeñi cihāna deger men ki dürr-i meknūnem

Dirīĝ ki haḳāret vücūdum eyledi pest
ʿAceb ʿaceb ki ecel-i nā-resīde medfūnem

Müfred

[mefʿülü / mefāʿilü / mefāʿilün / fāʿ]

Tabʿ-ı laṭīfimiz bizim ey dil selīmdür
Yok kimseye ʿadāvetimiz Ḥaḳ ʿAlīmdür

[NESİR]

[ARAPÇA İKİ BEYİT]

[36a]

Nābī Efendi

[mefʿülü / mefāʿilü / mefāʿilü / feʿülün]
Gül-çin olamaz dest-i temāşā çemenümden
Leb-beste-i nāzum söz alınmaz dehenümden

Ol Yūsuf-ı ḥüsnüm ne kadar olsa da ter-dest
Bū-düzd olamaz bād-ı şabā pīrehenümden

Ol āyīneyüm kim göremez ṭālib-i vaşlum
Bir şūret-i ümmīd ser-ā-pā bedenümden

Bir t ze nih l m ki deh num gibi yokdur
 l de-leb-i d  ye s b-i z k numdan

M mkin mi  am-ı z lf me bend olmaya  u     
 h -y   ab  reste deg lken resen mden

 U      hel k eylemege  an er-i   b n
Fur at m  bulur  amze-i     r- iken mden

Dil-ber deheninden bu nev- y n  azel olsun
N b  yine y r na hediye s  anumdan

M fred

[mef    / mef     / mef     / fe    ]

T  ki bu  au na   sterel m r y-ı dil-beri
 sk t idel m seni z hid kit b ile

N b  Efendi

[fe il t n / fe il t n / fe il t n / fe il n]

     m ehl-i  ama zev     af dur s  anum
B d-ı  m  te-i k n n-ı vef dur s  anum

Ser-te-ser  yine-i r z-ı k derd r     m
Nev-be-nev terceme-i sırr-ı  az dur s  anum

Rind-i dil-s  teye  b-ı rev ndur am  
 te -i   rmen-i erb b-ı riy dur s  anum

G   iden kimse olur v   l-ı bezm-i mak   d
      bedre a v  r  -ı n m dur s  anum

 deme ne ve vir r  amdan ider  z de
B de-i meykede-i   sn-  ed dur s  anum

  idince [yinemez]¹⁰ d  -ı nih n  a  lur
G list n-ı dil-i  u       ab dur s  anum

    [ ] n -    olur  v ze-i g  -ı a   b
Hem-reh-i n vek-i   -ı fu ar dur s  anum

G   idenler olur elbette k lakdan      
Dil-ber-i t ze-res-    ve-n m dur s  anum

¹⁰ M srada bu kelime eksittir.

Ḥasedinden mi şafāsından mı hele ey Nābī
Bā'is-i rīziş-i reşk-i şu'arādur suḥanum

[36b]

Mi'rāciyye-i Nādirī

[mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün]

Te'ālallāh zihī şām-ı sürür-encām-ı ğam-fersā
Ki oldı mazḥar-ı esrār-ı “Sübḥānellezī isrā”

Felek maḥv eyleyince al tamğasını ḥürşīdün
Zemīnün zıll-i maḥrūtisi çekdi 'anberīn tuğrā

Zer-i pür-tāb mihri bozdı çünkim dirhem-i necme
Maḥakk-i şāma urdı anı bir bir nākd-ı dünyā

Gül mihrin gülābın aldı 'ālem rīg [u] ḥāk içre
'Aceb mi olsa ser-püş-ı felekde kaçreler peydā

Tağıtdı bād-ı şarşar ḥırmīn-i ḥürşīd-i raḥşānı
Kevākīb şanma itdi her yire bir dānesin ilkā

Yanup mihr-i āteşinden kâğıd rüz oldı ḥākister
Eser qaldı henüz āteşden anda ca-be-cā ammā

Siyeh semmūr idi zulmet beyāzı cā-be-cā encüm
Ne ḥāletdür bu kim gizlendi anda beyza-i beyzā

Temevvücden tokundı bir şadef ḥārāya ḥurd oldı
Tağıldı lücce-i gerdün içre lü' lü' -i lālā

Niḳāb itdi 'arūs-ı ḥāveri ruḥsārına zülfün
Velī her ḥalkāsından zāhir oldı ol ruḥ-ı zībā

Ser-ā-pā kırs-ı mihri maḥv idüp dendān-ı encümle
Şehābı rāḥat-ı dendān idindi t̄arem-i vālā

Semā' içre saçup eşk-i nücümü şāl-püş oldı
Fırāk-ı şemsle gerdün olup hem-ḥāl-i Mevlānā

Akıp efyün-ı şeb toḥm-ı nücüm oldı perākende
Güneş bir kelle-i ḥaşḥaş idi dehr eyledi iḳnā

Degül mihr ü şafak ğaltān olunca fark-ı pür-nūrı
Taşup iḳlīm-i Şāmı tutdı ḥün-ı ḥazret-i Yahyā

Sevād-ı sūre-i “Ve’l-leyl” aña zerrīn-i nuqt-ı encüm
Şafāk-ı ser-i sūredür kim eylemişler sürhle imlā

Çıķup la’leyn tutuķdan Leylī-i mehrū-yı müşkīn-mū
Dimāğ-ı Kays arhı eyledi āşüfte-i sevdā

Bozuldı hayme-i zer-beft-i hāk-i hāversitānı
İrince hayl aķşam itdi müşkīn hānesin ber-pā

Çalınca mihr-i mihri uğradı kahr-ı Süleymān’a
Siper oldı meger kim dīv-i Sāma maķbes-i Mīnā

Felek tāk-ı zerrīn terk eyledi İbrāhīm Edhemveş
Derūnunda ‘aceb mi eylese nūr-ı siyeh me’ vā

[37a]

O şebdūr maṭla‘u’l-envār Mi‘rāc-ı Hūdāvendī
O şebdūr maķzenü’l-esrār ḥalvet-hāne-i isrā

O aķşam oldı ser-tāk-ı nübüvvet şāhibü’l-Mi‘rāc
O hengām oldı sultān-ı rūsul hem-şoķbet-i Mevlā

Şeh-i dīvān-ı ‘izzet tācdār-ı taķt-ı ḥatemiyet
Ser-efrāz-ı müsahķhar sāz-dār-ı “El-melekü ev ednā”

Diraķşān-ı kevkeb-i ‘ibret-nümā-yı derc-i maķbübī
Fūrūzān-ı aķter-i ṭal‘at-revā-yı burc-ı isti‘lā

Medār-ı ḥilķat-i ‘ālem bahār-ı ṭīnet-i Ādem
Süvār-ı ‘arşa-i ṭārem emīr-i meclis-i ğabrā

Ḥabīb-i Ḥazret-i ‘İzzet ṭabīb-i ‘illet-i zillet
Kefīl-i raķmet-i ümmet delīl-i cennetü’l-me’ vā

Ḥaṭā-püşende-i müznib ‘aṭā-baķşende-i tā’ ib
İmām-ı Maşrıķ ü Mağrib emīn-i Yesrib ü Baṭḥā

Cenāb-ı Aķmed-i Mürsel imām-ı zümre-i ekmel
Mufaşşal-sāz-ı her mücmel rumūz-āmūz-ı her dānā

O sultān-ı bülend-iķbāl-i iķlīm-i risālet kim
Livā‘ü’l-ḥamdle ‘ālemleri fetḥ itdi ser-tā-pā

‘İzār-ı mehveşi pertev-nümā-yı nūr-ı Rabbānī
Zebān-ı dilkeşi gevher-feşān-ı künz-i “Lā yefnā”

Ğubār-ı dergehi kühlü'l-cevāhir-i dīde-i encüm
Tınāb-ı ħargehi silkü'l-le' ālī gerden-i ħavrā

Benānı ħālet-i miftāḥ-ı cennetden peyām-āver
Dehānı nokṭa-i ħayb-ı hüviyyetden ħaber-fermā

O şāhuñ sikkesi mihr-i nübüvvet ħuṭbesi gerdün
Müşerref anlar ile naḳd-i dīn u cāmi'e-i dünyā

Şufūf-ı āl ü aşḫābı suṭūr-ı ħüccet-i millet
İmāmetde vüçüd-ı pāki gūyā mihr ile imzā

Şalup ferr-i şehinşāhı idince iki şaḳ māhī
Olup zerrīn naḳāre itdi bāng-i şevketin i'lā

Kebūter-i beyzasıyla ħaşmı def' itdi ħār üzre
Melek dīv-i recīmi necm ile ṭard eyledi gūyā

Misāl-i āb-ı rahmet dehri teşrīf itdi ki sā'at
Mecūs āteşlerin bārān-ı feyzi eyledi itfā

[37b]

Yıkıldı ṭāḳ-i Kayşer zūr olup sehm-i sa'ādetden
Oḳun atdı kemānın başı ol dem devlet-i Kisrā

Ḥaḳīkatde sevād-ı āferīniş zıllıdur anuñ
°Aceb mi zāhira bī-sāye olsa āftābāsā

Görürdi bī-tereddüd cānib-i zāhr-ı şerīfinden
Olup mihr-i nübüvvet arḳasında dīde-i bīnā

°Aceb mi eskiyüp şimdi dökülse dürr-i sīrābı
O sulṭāna muraşşa° çetr idi ebr-i felek-fersā

Gel ey kilk-i hünerver kışsa-i Mi'rācı taḳrīr it
Degüldür çünki mümkün mu'cizātın eylemek iḥşā

Gelüp peyk-i İlāhī Ḥazret-i Peygambere ol şeb
Getürdi bir Burāḳ bir ḳuseyr u āsmān-peymā

°Aceb rehvar idi ki °arşla ferş üzre cevelānger
Fezāda tünd-rū āhū felekde tīz pür-°anḳā

Tenī gül şaḳı sūnbül tūğ-ı şāhī ol dem dilkeş
Ḳulağı berk-i süsen çeşm-i ḥūbı nergis-i şehlā

Şu deñlü tîz cünbüş kim çerāgāh-ı vüçüd içre
Ezel rahşın geçürdi rākibi men° itmese farazā

Şafakla āftāb-ı hāveri bir satl-ı zerdür kim
İçinde hāzır itmiş hādimi ol esb için cennā

Cihānı geşt idüp mānend-i nūr-dīde bir demde
Misāl-i heft-perde hā' il olmazdı yedi deryā

Binüp ol rahşa çünkim Mescid-i Aķşāya °azm itdi
Anuñ evvel konaķı oldı şaħn-ı Mescid-i Aķşā

İmām oldı şufuf-ı enbiyāya görseñ ol demde
Suťūr-ı Muşhafuñ üstünde Bismillāh idi güyā

Namāzı çünkim itmām itdi ol cāy-ı mübārekde
°Urüc itdi semāvāta du°ā-yı müstecābāsā

Degül şām ü kevākib bād-ı rahşı eyleyüp cünbüş
Temevvücden qarardı pür-hubāb oldı yemm-i hađrā

Getürdi hāle bir sīmīn tabaķla gerde-i māhī
Ve līkin cā-be-cā yanmış deyu meyl itmedi aşlā

°Uťārid şafha-i çerħ üzre hūkmün yazdı ol şāhuñ
Aña şeb-i haťt u encüm rīg u māhuñ ğurresi tuġrā

Süleymānuñ öñünde döndi Mīnā üzre Belķīsa
Felekde aña istikbāl idince zühre-i zehrā

Bırakdı mihr-i rüyı hānķāh-ı çārüme pertev
Söyündürse n'ola ķandīl-i māhı hażret-i °İsā

Şebi hūn itdi behrām-ı aķterān naķīz-i emr ile
Şafak şanma felekde tıldı hūn-ı küşteden şaħrā

[38a]

Felekde sa°d-ı ekber necm-i kübrā oldı feyżinden
Seg manzūridur beñzer ki şīr-i °ālem-i bālā

Uruldı sikkesi kürsī-i fülād üzre ol şāhuñ
Derāhimdür degül kürsīde yir yir encüm-i zehrā

N'ola envār-ı rüyı aña zerrīn-i tārpūd olsa
Ziyā-yı tal°atından itdi °arş-ı atlasın dībā

Cüdā oldı kenār-ı Sidrede Cibrīl o Һazretten
Gülünden ayru bülbul gibi Һaldı Һüzn ile tenhā

Қалup раһşı o menzilgeһde refref eyleyüp Һidmet
Şadefvār itdi ol dürr-i yetīme sīnesin meʿvā

Ayırup yir yire refref daһı Һaldı dūr olup andan
Һużūr-ı ʿizzete naқd-i vücūdın eyledi ihdā

Maқām-ı “қāb-ı қavseyн”i geçüp mānend-i tīr ol dem
Müyesser oldı aña maғlab-ı iʿlā-yı “ev ednā”

Olundı çoқ tekellüm қıışsa-i rāz-ı maҺabbetden
Velī meyҺāne-i laғz itdi cilve şāhid-i maʿnā

O şöҺbetden Һayr yoқ ʿaқl anuñ keyfiyyetin bilmez
Ne bilsün tābiş-i mihr ü mehūñ māhiyyetin aʿmā

Bulup maқşūdını āһir nüzul itdi saʿadetle
Ki Һaқ-ı ʿāleme peygām-ı Һaққı eyledi inhā

Getürdi anlara vāfir hedāyā künc-i raҺmetden
Ve līkin herkese maқdūrı deñlü eyledi iʿtā

Һudāvendā dālālet Nādirīnūñ cānuñ almışdur
Kerem қıl eyle anı bir dem-i cān-baғş ile iҺyā

Kerīme ʿarzuҺāl itmek yeter bir kerre sultānum
Ne Һacet қıışsayı taғvīle mānend-i şeb-i yeldā

Hemīşe tā ki şām-ı ferruҺ-encāmuñ sevādından
Ola deryā-yı gerdün üzre zāhir ʿanber-i sārā

O şāhuñ ʿanberāsā Һāk-i pākin eylesün Һuş-bū
Şalāt-ı Һazret-i ʿizzet selām-ı Һayy-i bī-hem-tā

TaҺiyyāt-ı ebed-peyvend ile dünyāda ʿuқbāda
Ser-eғrāz eylesün zāt-ı şerīfin Һazret-i Mevlā

Müfred

[feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün]

Ҳағғ-āver olmadan evvel bu şīveyi şata gör
Saña da ʿāşıқа da şöһra bār olur giderek

Müfred

[fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilün]

Haṭṭı geldüğünü dildāra şakıñ yüzlemeñiz
Çünkü yüz қarasıdur yüzüne urmañ anı

Müfred

[müfte'ilün / müfte'ilün / fā'ilün]

Haṭṭ-ı ruḥuñ tāze tırāş itdi yār
Geçdi kılıçdan fiten-i rüzigār

[38b]

Cinānī

[mef'ülü / fā'ilātü / mefā'ilü / fā'ilün]

Varmaz göñül ki yāri göre cāme-ḥābda
Ḥavf u recāda қaldı göñül ıztırābda

Lāyık mıdır ki āb-ı ḥayāt-ı lebüñ tura
Ben teşne-dil ḡamuñla қalam teff ü tābda

Mümkin midür ki aşkuñı sīnemde şaklayam
Mihr-i münir hiç olur mı ihticābda

İtdüklerüñ egerçi baña bī-ḥisābdur
Ey bī-vefā bulam seni rüz-ı ḥisābda

Cām-ı ḡamuñ Cinānī çekerken revā mıdır
Bir merḥabāña degmeye bezm-i şerābda

Rubāī

[mefā'ilün / mefā'ilün / fe'ülün]

Güzergāh-ı fenādur dār-ı dünyā
Beḳā sevdāsın itmez bunda dānā

Oқur bu mışra'ı lābüd gelenler
Nezzelnāhānā sümme irteḥalnā

İshak Efendi

[mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün]

Bu çeşm-i çeşmesārınuñ aceb ḥūnın aқar yaşı
Meger var ise ol aynuñ ciger dāḡındadır yaşı

Mezārum ravza-i cennet civārı ola öldükde
Dikilse қabrüm üstünde nigāruñ işigi taşı

Müjg-i tiri firāқından cigerden қan yudar zaḥmum
Nelerden ayru düşmüşdür görüñ bu öñümden nāşī

Şerāb-ı nāy ile sākī getürgil sıklet-i ʿaklı
Gerekmez hey maʿāzallāh aramızda bezm-i māşī

Anadan bile toğmuşdur ğamm-ı Şīrīn ile Ferhād
Ya anuñ yār-i cānıdur yāḥūd bir sūd qarındaşı

Qo zāhid zühed ü taqvāyı lebiyle ruhleruñ söyle
Mey ü maḥbūba mā' ildür cihānuñ rind u qallāşı

Kemāl-i luṭf-ı ṭabʿıyla senüñ nazmuñ gören İshaq
Hemān bī-iḥtiyār eyler saña taḥsīn u sābāşı

[39a]

Yeniköyde şerāb-ı köhne içmek eski ādetdür.

Faṣīḥü'l-Mevlevī

[mefā'ilün / fe'ilātün / mefā'ilün / fe'ilün]

Bahār geldi dem-i seyr-i şunʿ-ı Mevlādur
Şükūfelerle çemen saṭḥı naqş-ı mīnādur

Şikest iderdi göreydi¹¹ āyīnesin
Ki ʿaks-i ḥüsn ile mir' āt-ı dil muşaffādur

Kemāl-i ḥüsnüñi şi'ründen añla kim ṭūṭī
Şafā-yı āyinesi rütbe-sence gūyādur

Gel ey nihāl-i leṭāfet-ḥırām-ı gülşen-i nāz
Çemende meclis-i ʿayş u ṭarab müheyyādur

Görince yāri n'ola ʿarz¹² iderse Faṣīḥ
Ki şem'a yanmada pervāne nā-şekībādur

[39b]

İlāhī

[fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün]

Cān ü dil şehrin ezelden yağma-yı ʿaşk
Ol vechden düşdi bu ʿālemlere ğavġā-yı ʿaşk

Derde düşenler bilürler ehl-i derdün ḥālını
Görünce Mecnūn ider ʿaşıkların Leylā-yı ʿaşk

¹¹ Kelime eksik olduğu için vezin eksik çıkmaktadır.

¹² Bu mısradaki kelime eksik olduğu için vezin eksik çıkmaktadır.

Gül-i gülistān seyrin eyleme çok kafesden ey hezār
Cennet-i kudse ʿurūc it bulasın me' vā-yı ʿaşk

Çünkü bildüñ nuṭk imiş ʿālemde ʿaşk-ı kâ' im-i maḳām
Bize bildürdi Fenā' ī rehber-i Mevlā-yı ʿaşk

M

[mefʿülü / fāʿilātü / mefāʿilü / fāʿilün]

Bulma bahāne gerdiş-i çerh-i bed-aḥtere
Eyle havāle cümle umūruñ muḳaddere

Dönmem bu sevdādan baña olduḳça ʿömr-i ṭavīl
Üstühān-ı kellem üzre ṭutsa ʿaḳrebler vaṭan

[40a]

Bākī

[feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün]

Fitne-i ʿālemi ol ḳāmet-i bālādan bil
Her belā kim irişür ʿālem-i bālādan bil

Ḥālet-i ʿaşkla bu ʿālem nūrānīdür
Reng-i rüy-ı ḳadeḥi bāde-i ḥamrādan bil

ʿİşve-i dehre göñül virmez o kim ʿāḳıldür
Almadı behre begüm kimse bu dünyādan bil

Dil-i dānāya şeref pertev-i ʿirfānladur
Nūr-ı āyīneyi ʿaks-i ruḥ-ı zībādan bil

Devlet-i dār-ı cihān-ı devr u zamān ey Bākī
Pāyidār olmaduḡun devlet-i dārādan bil

[40b]

Türkī

[fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün]

Şabāḥ ḥüsnüñ bāḡında yāsemende gül ṭolaşur
Yañaḡında gül açılmış yavırı bülbül ṭolaşur

A cānum sensiz olamam olursam da hīç gelemem
Arayup semtün bulamam ḡayrı yirden yol ṭolaşur

Semmūr ḳalpaḡını urmuş vezīr otaḡını ḳurmuş
Bülbüller dīvāne ṭurmuş raḳīb engel ḳul ṭolaşur

Meylüm ol servi dalına hevesüm tatlu diline
Şarılsam ince beline kôrkarum yad kûl tolaşur

[43a]

[NESİR]

[ARAPÇA]

Sābit

[mefā'ilün / fe'ilātün / mefā'ilün / fe'ilün]

Münāsebetle idüp ol perī muḥāl-ḥānlık
Alınca göñlümi itdi hezār şeytānlık

İkāle eyledik ol ḥāce ile bāzārı
Bir-iki dāğ-ı derün yandurup peşimānlık

Ne bezme uğrasa bir bī-mezākılık eyler
Efendi vā'iz Vehbī gibi o nādānlık

Münāsib idi bu mevsimde zevrāk-ı şahbā
Çekilse zevk-i ḥişāra hevāda limanlık

Ṭağıtma kendüñi Sābitle lālezāra açıl
Be-hey göñül saña mı kaldı bu perīşānlık

[ARAPÇA]

[43b]

Nābī

[mef'ülü / mefā'ilün/ mef'ülü / mefā'ilün]

Ḥün olmaz idi diller endīşe-i şahbāda
Bir kaçre şarāb olsa nüh-kāse-i mīnāda

Ey eşk kō men' itme dīvāne göñül gitsün
Geh vādi-i firḳatde geh kūy-ı dilārada

Āyīne-i sāğarda seyr eyledüğüm rüyı
Seyr itmedüm ey sākī mir' āt-ı muşaffāda

Şaçdum güher-i eşki şebnem gibi sīnemden
Açılmadı bir gonçe gülzār-ı temennada

Şevk-i gül-i ruḥsāruñ göñlümde nümāyāndur
Kim eyleyemez 'aksin mir' āt-ı cilā-dāde

Nābī feres-i ʔab'ın sürsün bu yola yārān
Bir tāze zemīn buldum ma'cūre-i ma'nāda

[44a]

Nābī

[mef'ülü / fā'ilātü / mefā'ilü / fā'ilün]

Teşrīfe cāme-ḥābda va'di kem degül
Ḥavfum budur ki va'dede sābit-ḳadem degül

İflās-ı ye' se düşmeden Allāh şaklasın
Yoḥsa ḳalursa naḳd-i emel elde kem degül

Çerḫüñ ḫilāf-ı devri var ammā senüñ gibi
'Uşşāḳa kesr-i ḫātır ile müttehem degül

Tek pāy-māl-i 'ucb u ri'yā olmasın da dil
Rindāna gāḫī def'-i ḡam eylerse ḡam degül

Müşkil tegāfül itmeseydi o şūḫ sitemgerüñ
Yoḥsa sitem ḫarīş-i vişāle sitem degül

Eyle zamīme üstine yek-ḫarf-i iltifāt
Sāde nigāḫ Nābī-i zāre kerem degül

[44b]

Nābī

[mef'ülü / mefā'ilü / mefā'ilü / fe'ülün]

Vir ḫandeye ruḫşat leb-i gülfām görünsün
Kām-ı dil-i rindān-ı mey-āşām görünsün

Besdür bize jeng-i eser-i āḫ-ı sebük-rev
Bir kez ne var ol şūḫ bize rām görünsün

Çerḫüñ biri birini muḫīṭ olduḡın aḅla
Meyḫānede bezm içre döner cām görünsün

İç bādeyi gül gibi rūyuñı sürḫ it
Ol mīve-i nāzük nice bir ḫām görünsün

Nābī benüm ancak görinen çeşmüne çerḫüñ
Bir kerre dise zümre-i nā-kām görünsün

[45a]

Nābī

[fe'īlātün / fe'īlātün / fe'īlātün / fe'īlün]

Faşl-ı güldür idelüm geşt çemenden çemene
Açalum çeşm-i temāşâyı semenden semene

Olma ağıyar ile hem-rāz sözüm diñle benüm
Çokdur ey şūh-ı cihān fark suhenden suhene

Büse bāzīçesidür lebleri mihr ü māhuñ
Tolaşur mevce-i yem gibi şikenden şikene

Keştī-i şāne olup ğarķ-ı yem-i zūlf-i siyāh
Tolaşur mevce-i yem gibi şikenden şikene

Rīsmān-bāzlık eyler gibi Nābī muṭrib
Şıçrar āvāze-i sāz ile resenden resene

Mu'ammā [FARŞA]

[45b]

[ARAPÇA BİR BEYİT]

Bu beytüñ kâ' ili Ebū'l-Feth Büstīdür. Metn-i muṭavvel olan telhīşde bedī°, fenninde cinās-ı terkībde irād olunmuşdur. Ma'nāsı sizüñ cümleñüz cām aldıñuz ve bizim için cām yokdur, ne şeydür, sākīye zarar viren bize eger cemīlle mu'āmele eylese. İstişhād bunda mışrā°-i evvelde cām lenā ve mışrā°-i sānīde cāmelenā lafzlarındadır ve müdür idāreden ism-i fā'ildür, sākī ma'nāsınadır. [ARAPÇA] bu dağı bu kabīldendür.

Ba'zı hūkemādan naql olunur ki ṭālib-i faẓīlet olan kimesneye lāzımdur ki āşīnālarınuñ şūret ü sīretinden bir āyīne düze ve kendinüñ şūret ü şıfat ve meḥāsib ü meḳābihin ve aḥvāl ü a'mālin anda müşāhede idüp anlarda ḥüsn ü memdūh gördigüñi ictilāb ü ictizāb ve kabīh ü mezmūm añladuğundan ihtirāz ü ictināb ide ki nefis kendüye kabāyihin kendüde idrāk itmekde süst ammā ğayrınuñ kabāyihin idrāk itmekde çālāk ü çüstdür. Min aḥlāķi'l-insān.

Seyyid Fuzūlī

[fā'īlātün / fā'īlātün / fā'īlün]

Şubḥ şalup māh-ı ruḥuñdan niķāb
Çık ki temāşāya çıķa āfītāb

Rište-i cānum yeter it pür-girih
Şalma ser-i zülf-i semen-sāña tāb

Mest çıkup itme nazār her yaña
Görme revā kim ola ʿālem harāb

Dūzağa girmez sitemüñden yanan
Qābil-i cennet degül ehl-i ʿazāb

Şāmlar encüm şayarum şubha dek
Ey şeb-i hicrūñ baña yevmü'l-hisāb

Yār su'āl eylese hālūñ nedür
Haste Fuzūlī ne virirsın cevāb

Ulvī

[müfte'ilün/ müfte'ilün/ fā'ilün]

Alma benden ey ğamzesi şivekār
İnkeser yenkesir inkisar

Eyleye gel başuñ içün sen baña
İteber ya'tebir itibār

Qalmadı bir zerrece bende bugün
İkteder yaqtedür iktidār

Ben çekerüm derdüñi elde degül
İhteyer yehteyir ihtiyār

ʿUlvīyi қо aşkuñ ile eylesün
İftehar yeftehir iftiḥār

Müfred

[fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün]

Düşme mir'āt-ı dil-i aḥbāba dīde-rüşen ol
Kimseye hıç kendözüñden ğayrı bakma sen sen ol

Müfred

[mefā'ilün / mefā'ilün / fe'ülün]

Felek el virse kendüñ virme zīnhār
Bu bir āyīnedür biñ şüreti var

Müfred

[mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün]

Temāşā-yı cemāl-i nev-ʿarūs-ı rāḥat isterseñ
Var evvel dīde-i ʿirfānuña kuḥl-ı müdārā çek

Müfred
[ARAPÇA]

[47a]

Muḥazere olan Hind ḥużūr-ı şerʿa varmaḡdan imtinā° idüp tevkīle ḡādir olur mı? El-cevāb:
Olur, olmaz ve illā olmaz, olur.

[ARAPÇA]

Faṣīḥü'l-Mevlevī

[feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün]

Bilmem ey şūfī ḡaḡīḡatde ṡarīḡatde misüñ¹³

Yohsa ḡarlar gibi beyḡde meṡaḡḡatde misüñ

Ḥāṡır-ı şehde mi yohsa dil-i dervīşde mi

Bilmezüz kim seni kesretde mi vaḡdetde misüñ

Ḥāne-i yārda kāşāne-i aḡyārda mı

Ẓevḡ-i vuşlatda misüñ renciş-i fūrḡatde misüñ

Dīdeler ābda mı yohsa şeker ḡābda mı

Pister-i nāzda mı ḡāk-i mezelletde misüñ

Tābe-key bu sūḡan-ı ṡaʿn-ı cigergāḡ Faṡīḡ

Daḡı aʿdāya nezāketle şemātetde misüñ

[ARAPÇA]

[47b]

[ARAPÇA]

Bākī Efendi

[mefʿülü / fāʿilātü / mefāʿilü / fāʿilün]

Berfüñ eritdi bād-ı şabā baḡrı yaḡını

Yakdı ḡemende nergisüñ altun ḡerāḡını

Gülşende lāle şanma ʿaraḡnāk olup ḡemen

Bir āl dest-māl ile sildi yaḡaḡını

Odlar yakardı başına mürḡün ḡemende gül

Şebnem şuvarmayaydı seḡerden ḡulaḡını

¹³ “-misin” eki nazal n ile yazılmıştır.

Bāġ-ı ruĥuñda ĥatṭuñ irişse benefşenüñ
°Älemde kimse mangıra almazdı yaġını

Yıllar durur ki şem°-i ruĥuñ şevķine mahuñ
Ĥakkāk-ı dehr çerĥe tutar şeb çerāġını

Rez-i duĥterinüñ adı añılsa °aceb degül
Ĥinnālar oldı ellere ķarşu ayaġını

Mestāne şoydı Bākī o māhı geĥen gice
Nāzüklik ile ĥözdi muķaddem ķuşāġını

[ARAPÇA]

[48a]

Nābī

[mefā°ilün / fe°ilātün / mefā°ilün / fe°ilün]

Hicāb-ı nāle-i bī-cā hezāra gelmedi mi
Henüz pīş-i güle i°tizāra gelmedi mi

°Aṭā-yı buse-i dil-ber daĥı añlamadı mı
Nihāl-i nevres-i ümmīd bāre gelmedi mi

°Aceb mi perde-i nāmūsı bülbül eylese ĥāk
Bu bāġa dāmen-i gül pāre pāre gelmedi mi

Nühüftedür didüġüñ düzd-i ġamze-i ĥālāk
Şikār-ı cāna meger āşikāre gelmedi mi

Henüz virmedesin bādbān-ı āha ġuşād
Daĥı sefīne-i ĥāhiş kenāra gelmedi mi

Aĥıldı gül sen açılmazsuñ ey dükkānçe-i dil
Nüvīd-i fesh daĥı bu diyāra gelmedi mi

Nemā-pezir degül toĥm-ı ārzū Nābī
Sirişķ-i neyl-i reviş bir ķarāre gelmedi mi

[49b]

Müseddes-i Cinānī Bey

[mef'ülü / mefā'ülü / mefā'ülü / fe'ülün]

Ḥalkuñ ne 'aceb ḥikmet olur 'aḳd ile ḥalli
Her ḥāle münāsib görünür cümle maḥalli

Eyler kimisi fikr-i teraḳḳī vü te'allī
Gelmiş kimine 'ālem-i süflīde teselli

Ḥallāḳ-ı Cihān 'ālemi kıldıḳda tecellī
Her şahşı birer ḥalle kılmış müteselli

Olmuş kimisi cümle cihān mülküne sultān
Başında ḡam-ı tañtana-i şevket-i līvān

Ammā kiminüñ kudreti yok müflis ü 'üryān
Her birisi ḥāline yine ḥurrem ü ḥandān

Ḥallāḳ-ı Cihān 'ālemi kıldıḳda tecellī
Her şahşı birer ḥalle kılmış müteselli

Giymiş kimisi cāme-i zer-beft ü zer-endūd
Peşmīne giyüp kimi gezer faḳr ile merdūd

Ḥırmānladur kimi kimi vāşıl-ı maḳşūd
Ḥikmet bu ki her biri yine ḥāline ḥoşnūd

Ḥallāḳ-ı Cihān 'ālemi kıldıḳda tecellī
Her şahşı birer ḥalle kılmış müteselli

Olmuş kimi mīr ü kimi şuḥne kimi ḳādī
Ḡavḡası olur derd ü belāyı mütekāzī

Līkin şuvarur olsañ yine müstaḳbel ü māzī
Her birisi ḥālinden olur şākir ü rāzī

Ḥallāḳ-ı Cihān 'ālemi kıldıḳda tecellī
Her şahşı birer ḥalle kılmış müteselli

Erbāb-ı ḡınā devlet ü iḳbālle maḡrūr
Aşḡāb-ı hüner fazl ü kemālātla mesrur

Zühhāda Cinānī ḥarem-i cennet ile ḥūr
'Uşşāḳa şadā-yı ney ü āvāze-i ṭanbūr

Ḥallāk-ı Cihān ʿālemi kıldıkda tecellī
Her şahşı birer hālle kılmış mütesellī

[50b]

Bākī

[mefʿülü / fāʿilātü / mefāʿilü / fāʿilün]
Ey dürr-i pāk ağzuña nisbet senüñ şadef
Deryā sevāhiline yatur pāre-i ḥazef

Baḥr-ı muḥīṭ-i eşküme ger dil uzatmasa
Deryā yüzine urmaz idi bād-ı şubḥ kef

Ḥāk-i rehūñde sürdi yüzün şubḥ-ı dem-i nesīm
Büy-ı ʿabīr-i ʿanber ile ṭoldı her taraf

Zahm-ı ḥadeng-i yār saʿādet nişānıdur
Bezm-i şerāba gice şevk virdi def

Esrār keşfin itmek-içün şūfī Bākīyā
Başın çeker muraḳқаma nitekim keşef

Ve lehū

[feʿilātün / mefāʿilün / feʿilün]
Olsa zülfi o gülʿizāra niḳāb
Olur āşūfte sūnbül sīr-āb

Dūd-ı āhum ruḥuñ hevāsı ile
Ebr olur yaḡdurur cihāna gül-āb

Kān-ı mihr-i maḥabbetüñdendür
Güher-i āfitāb-ı ʿālem-tāb

Oldı deryā-yı eşküme nisbet
Künbed-i çarḥ-ı nıl-reng-i ḥabāb

Ġamm-ı devrān-ı dünı añma yüri
Bākīyā ol hemīşe mest ü ḥarāb

[51b]

Nabī

[mefʿülü / fāʿilātü / mefāʿilü / fāʿilün]
Çokdur egerçi dilde murādāt-ı sâ' ire
Vaşluñdur ibtidā gelen ammā ki ḥātıra

Pergār-ı istiḳāmet olur ṭab°-ı şāfda
Bir ḳaṭre düşse āba olur şekl-i dā' ire

Āḥir miyānumuzda ḳomaz āb u āteşi
Āmīziş itdüren ḥuşemā-yı °anāşıra

Hīç °arż-ı ḥāl ḳaydına düşme merāmuñı
Tezkīr-i luṭf terk-i edebdür ekābire

Maḳşadları miyān u dehānuñ beyānıdur
Ma°dūm i°tibārın idenler nevādire

Bilmem gönül ne zevḳ alacaḳsuñ vişālden
Ḥasretle itdi za°af-ı terettüp meşā°ire

Nābī tezā°üf üzre bulunmuş ba°iddür
Bu şi°r-i tāze virse de ruḥşat nezā' ire

[52b]

Bakī

[mef°ülü / fā°ilātü / mefā°ilü / fā°ilün]

Ḳaşuñ añılsa ḡurre-i ḡarrā ḳulaḳ çeker
Ḥaḳḳā budur ki ḥüsnüñe dünyā ḳulaḳ çeker

Māh-ı °alem ki menzili evc-i hevādadur
Reftāra gelse ol ḳadd-i bālā ḳulaḳ çeker

Şaḥn-ı çemende şubḥ-dem açıldıḡı bu kim
Ḥüsnüñ ḡüline ḡonçe-i ra°nā ḳulaḳ çeker

Ṭāḳ-ı felekde hāle degüldür o mehveşüñ
Mihr-i ruḥına çerḥ-i mu°allā ḳulaḳ çeker

Şimşīr-i dest-i ḳahruña Cemşīd baş eger
Na°l-i semend-i °azmüñe Dārā ḳulaḳ çeker

Keştide bādbān şu içre şadef degül
Emvāc-ı baḥr-i eşküme deryā ḳulaḳ çeker

Bākī ḳayurmaz eylese a°dā zebān-ı dirāz
Aduñ añılsa cümle eḥibbā ḳulaḳ çeker

[55a]

[ARAPÇA]

Nabî

[mefâ'îlün / mefâ'îlün / mefâ'îlün / mefâ'îlün]

Hayâl-i zülf idermiş 'âşık-ı mehcûr gördüñ mi
Maḥabbetle bu deñlü fikr-i dūr-â-dûrı gördüñ mi

Hezārān dil gezersin ey hayâl-i yār inşâf it
Bu seyrān itdigüñ yirlerde bir ma'mûrı gördüñ mi

Fedâ eyle gönül fikr-i ḥumârı zevk-i şahbāya
Bu 'işretgāhda bir zevk-i bî-maḥrûrı gördüñ mi

Misâl-i âb ḥûn-ı 'âşıkı bî-bāk nûş eyler
Ne bî-raḥm oldığın ol dîde-i maḥmûrı gördüñ mi

Hezārāsā hemān elden koma feryāduñ ey Nabî
Bu gülşende açılmaz bir gül-i mestûrı gördüñ mi

Bakî

[mef'ülü / fâ'ilâtü / mefâ'îlü / fâ'ilün]

Âyîne-i cemâl-i ḥaḳîkat-nümâ yüzüñ
Âb-ı zülâl-i çeşme-i şıdḳ u şafâ sözün

Sen yüz virelden âyine buldı bu şüreti
Ḥasret degüldi şüretine ḥalk o yüzsüzün

Bâ'is cemālûñ oldı cihānuñ vücûduna
Ḥürşiddür bahāne vücûdına gündüzüñ

Şāhîn eline düşmüşe döndi tünd-rû dil
İndi süzüldi üstüne iki kara gözün

Kimi ayaḡuñ öpmege şarkar kimi elüñ
Bākîye besdür ey gül-i ḥandān güler yüzüñ

[56b]

Ba'zı münşî geçinen hünerverān-ı feşāḥat-unvānuñ mekâtibde ve ğayrıda olan aġlātından nebze beyān olunur. Evvelā fermānlarda aḳşā kuzātü'l-müslimîn, aḳşā şād'la okumaḳ gibi. Evlā vülātü'l-muvahḥidîn, vülâtı vāvñ kesriyle ve dāl'a okumaḳ gibi. Zîrā ki ehliyyetsiz olan bi-ḥikmetillāhi Tecālā imlāya da bakmaz, hemān diġkat etmez, okur. Müşîrû'l-küberā' i'-fehḥām okurlar, fâ'nuñ fethi ve ḥā'nuñ teşdidi ile. Destûr-ı mükerrerem, dāl'uñ fethiyle okurlar.

Zîde kıadrehi, rā'nuñ naşbıyla okurlar; zîde mecdehi, dāl'uñ naşbıyla okurlar. ‘Aţûfetlû taħrîr iderler, mer‘î ve müveddî ‘ayn'uñ fethiyle ve dāl'uñ kesriyle okurlar. Lâkin ba‘zı yalnız mü‘eddâda dāl’ı meksûr okur. Elbette lafzını dāl’la elbetde yazarlar, sıklet’i şād’la şıklet yazarlar. Hazm’ı zâ ile hezm yazarlar. Dürer-i ed‘iyye yâ’nuñ teşdîdiyle yazarlar. Hediyye ve behiyye vâv’la taħrîr iderler. Esniye-i miskînetü’l-ħitâm yazarlar; ba‘zı yine şîn’le yazar ve yâ ile ve feth-i mîm’le okur, meşkiyyetü’l-ħitâm. Dahı buña göre çok elfâz vardır, kaçğı biri taħrîr olunsun? Ki şahâyif-i şahâh almaz.

Bākî

[mef‘ûlû / mefā‘îlû / mefā‘îlû / fe‘ûlûn]

Ĥürşîd-i ruħuñ kendüni kim göstere cânâ
Minnet mi kalur mihr-i ziyâ-küstere cânâ

Bir yirde ki pertev şala envâr-ı tecellî
Ĥâcet mi kalur mihr ü meh-i envere cânâ

Ĥaşr ide mi bir yirde senûñle beni devrân
Ĥasret kala mı yoħsa dem-i maħşere cânâ

Zer şaklamaya ġonce-şîfat ‘âķil odur kim
Ėl gibi olan naķdi kıoya sâġara cânâ

Sen seng-dilûñ şol ki derûnunda yir eyler
‘Âlemde hemân sikke kıazar mermere cânâ

Ben şâh-ı cihân-ı rind-nażar aña virem kim
Nergis gibi ġöz dikme sîm ü zere cânâ

Şûret mi bulur bir dahı ol devr-i ruħuñdan
Yüz virmedüñ âyîne-i İskender‘e cânâ

Ĥûķi gibi ġoş nükteler öġretti zebānuñ
Bākî gibi üstâd ü süħan-pervere cânâ

Müfred

[mefā‘îlûn / mefā‘îlûn / mefā‘îlûn / mefā‘îlûn]

Sözüm diñle muġannî naġmesin ġuş eyle ey Bākî
Ėراز saña naşîħatdür kıulaķ tüt kıavl-i üstâda

[57a]

Nef'î

[fâ'îlâtün / fâ'îlâtün / fâ'îlâtün / fâ'îlün]

°Ârif ol ehl-i dil ol rind-i kalender-meşreb ol
Ne Müselmân-ı kavî ne mülhid-i bî-mezheb ol

°Akla mağrûr olma Eflâtûn-ı °aşr olsañ eger
Bir edîb ü kâmilî gördükde tıfl-ı mekteb ol

°Âftâb-ı °âlem-ârâ gibi sür hâke yüzün
Kâh mihr-i °âlem-ârâ kâh mâh-ı Nahşeb ol

°Âşık ol ammâ °alâyıkdan berî it gönîlünü
Ne ham-ı gîsûya meftûn ne esîr-i gâbgab ol

Hızıra minnet çekme var soñra dil-i Nef'î gibi
Lûle-i âb-ı hayât-ı feyzle leb-ber-leb ol

Müfred

[mef'ûlü / mef'â'îlü / mef'â'îlü / fe'ûlün]

Fıkr itmededür heybetini beyt-i Hudânuñ
Beyhûde degül ditredügi kıble-nümânuñ

Müfred

[mef'â'îlün / mef'â'îlün / mef'â'îlün / mef'â'îlün]

Dem-i âhirde şanmañ menzilüm zîr-i turâb itdüm
Günâhum çokluğundan yirlere geçdüm hicâb itdüm

Seyyid Vehbî

[fe'îlâtün / fe'îlâtün / fe'îlâtün / fe'îlün]

Beni bir hâle kodı hicr ki ağmâr ağlar
Hâlûme dost degül düşmen-i gaddâr ağlar

Çağlayan taşla ırmağda gözüm yaşıdur
Yüregi taşdan iken hâlûme kühsâr ağlar

Kaatre-i eşke döner nağme-i ter nâlemden
Sâz-ı meclisdeki zîr [ü] bemm ü evtâr ağlar

Ra'd feryâda gelür berķ gamla tutışur
Dûd-ı âhum göricek ebr-i güherbâr ağlar

Çeşmi yârûñ oda Vehbî gibi bir hastesidür
Eşkdür jâle degül nergis-i bîmâr ağlar

Müfred

[mef'ülü / mefā'ilü / mefā'ilü / fe'ülün]

Dīvār ü yire yapıſu kaldum Hüseyniyā
Şüret-i misāl-i naķſ-ı hayāl-i nigārla

Müfred

[mef'ülü / fā'ilātü / mefā'ilü / fā'ilün]

Pürdür misāl-i ſiſe derūnumdan harāmdan
Bilmem ne nef' ola bu sücüd ü kıyāmdan

[57b]

li-nāmıķıhi'l-hakır

[fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün]

Çeſm-i nāz üstünde kim ol tāk-ı ebrūlar tırur
Buķ'a-i sihr ü fitendür anda cādūlar tırur

Gelse reftāra o kadd-i destānum nāz ile
Serv-i gülſen ğarķ-ı hūy-ı ſerm olur cūlar tırur

Za'afıa döndi hilāle rūze-i haſretle dil
Ġurre-i 'ıd-i viſāl-i yāri arzūlar tırur

Mācerā-yı fırķati takrīre āġāz eylesem
Seyl-i çeſm-i hūn-feſānumdan akan ſular tırur

Yok bu ſehr içre metā'-ı dāniſe raġbet 'Arīf
Lāl olup sevķ-i ma'ānīde sühan-ġūlar tırur

Velehū

[mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün]

Şafā-yı hātırım mir' āt-ı hūbān olduġumdandur
Bu feyz-i dil üns-i bezm-i 'irfān olduġumdandur

Olan çirk-i sevādın zeyli pāk ifnā-yı zāt eyler
Baña kayd-ı vücūd-ālūde rāmān olduġumdandur

Ķalemāsā vücūdum kıt'a bezlüm dest-i dil-berde
Hayāl-i ſirākeſtende hayrān olduġumdandur

Bu hāy ü hūy ü nāle nıſfet-i sūz-ı firāķumdan
Cüdā-yı nerm-i hāſſ-ı vaſl-ı cānān olduġumdandur

Nühüfte pīc ü tāb ü dūd-ı dil eflāke ser çekmek
Tennūr-ı āteſin-i ġamda büryān olduġumdandur

Ser-ā-pā lāveş-i Cem-nizārum dağdāğ olmak
Harāret-dīde-i eyyām-ı hicrān oldıgumdandır

Füyūz-ı hāme-i hıfz-ı āgāh ü hünerverden
Ârifā teşne-i yāb olmam sūhandān oldıgumdandır

[60b]

Hayālī

[mefʿülü / fāʿilātü / mefāʿilü / fāʿilün]

Gönlüm hayālī tā ki benüm sen peridedür
Cān mürği āremīde degüldür remidedür

Gönlüm hayālī ile kaçan şohhet eylesem
Çanlı yaşum o bezme şerāb-ı çekidedür

Meyhāne-i lebūnde şaçun çenber aşalı
Cām-ı server ehl-i şafāya residedür

Dā' im baña cefā vü rakībe vefā işün
Nāmuñ ʿalā-maḥabbetün illā ---¹⁴ dūr

Haṭṭ-ı nigār gibi Hayālī senün sözüñ
Maḳbül-ı ṭabʿ-ı ehl-i nazar nūr-dīdedür

Müfred

[fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün]

Zahm-ı şimşirün vefā resmin gidermez sīneden
Âb-ı naḳş şüreti maḥv eylemez dīvārdan

Müfred

[mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün]

Gelür bir gün beni pāmāl-i nāz eyler ümīdiyle
Dü-çeşm-i eşkbārum pul gibi yollarda ḳalmışdur

Nābī

[feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün]

ʿAşḳ-ı cān-süz benüm ḥüsn-i cihān-tāb senün
Külḥan-ı şuʿle benüm gülşen-i şād-āb senün

Görelüm her birini ḳangısı bīzār eyler
Âh-ı feryād benüm çeşm-i girān-ḥāb senün

¹⁴ Üç nokta (...) bırakılmış.

Gel senüñle idelüm ʿālemi taḵsīm şūfī
Künc-i meyḥāne benüm kûşe-i miḥrāb senüñ

İtme bu ḥākden iḥsānuñı ey sākī dirīḡ
Derd-i nāçīz benüm cām-ı mey-i nāb senüñ

Ḥāk-i cismüm didi ḥāk-i reh-i yāre Nābī
Dīde-i ḥaşm benüm ḥātır-ı aḥbāb senüñ

Müfred

[mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün]

Göñül girdāb-ı ḡamda ḵaldı ey mevc-i şabā bizden
Varursañ sāḥile sen bārī yārāna selām eyle

Müfred

[feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün]

Cebhesi üzre muḵayyed görinen rişte-i mū
Nāme-i ḥüsn-i cemāl evveline yazmıḡ Hū

[61b]

[ARAPÇA]

Müfred

[fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün]

Merd iseñ baḡma bu dehr-i pīrezenden cānibe
Gel teveccüh ḵıl Ḥudā-yı Zīʿl-Minenden cānibe

[ARAPÇA]

Ḥikāyet olunur ki, bir gün Ḥaccāc ḵatına bir ʿAʿrābī gelüp “Nereden gelürsün” deyu Ḥaccāc Aʿrābī’ye su’ āl eyledi. Aʿrābī daḡı “Min ʿindi ehlünā” didi. Ḥaccāc daḡı Aʿrābī’yi taḡṭa-i siyākında etbāʿınuñ yirine bunı naḡl eyledi. Ol daḡı Ḥaccāca cevāb eyledi kim bu misilli Ḳurʿān-ı ʿAzīmüḡşşānda vārid olmuḡdur ki “Şeḡaletnā emvālünā ve ehlünā” didi. Ḥaccāc daḡı “Senüñ istidlālün Aʿrābī’nün ḡaṭāsından āḡrebdür” dimiḡdür. Ḥālā “İstidlālī ḡaṭāsından āḡreb” dindüḡi andan ḵalmıḡdur. Vāḡıʿan ḡarābet-i istidlāl şundandur ki, Ḳurʿān’da merfūʿ üzerine maʿṭūfdur, ehlünā ister lākin Aʿrābī’nün sözünde ʿindinüñ muḡāfün-ileyhidür, ehlünā ister. Ol ecilden Ḥaccāc istiḡrāb itmiḡdür.

Bākī Efendi

[fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün]

Şahn-ı ḡülşen-i mülk-i Baḡdād oldı ḡüyā Āb-ı Şaṭ
Yāsemenler şu yüzünde seyr ider mānend-i baṭ

Şahn-ı bāğı tutdı encüm gibi nergis şöyle kim
Mestler fark eylemez yirden gögi eyler galať

Bir gülistān yazdı bir ay içre faşl-ı nevbahār
Lāle yir yir sürh olupdur sebze hať şebnem-nuķať

Aldılar ol şem°-i bezm-ārāyı aġyār ortaya
Zāhir oldu nükte-i “Lā hayre illā fi’l-vasať”

Haťt-ı la°lin Bāķiyā ol ġonce-i nevrestenüñ
Seyr idenler didiler yāķūtuñ olmaķdur bu hať

[62a]

Bākī

[müfte°ilün / mefā°ilün / müfte°ilün / mefā°ilün]

°Adl ile faşl-ı bahār Kisrī-i nāmdārdur
Taťt-ı zümürüd üzre gül Husrev-i nāmdārdur

Cām-ı ġurūr °ālemi °ākıbet görmez eyledi
Nergis-i bāġ ġüyā Hürmüz-i tācdārdur

Pertev-āfitābı ġör yollar üzre düşüp gider
Ya°nī ruħuñ fütādesi bende-i hāksārdur

Hāk-i rehüñ şabā yeli °aşıķa armaġan ider
Haķ budur ayaġuñ tozu tuħfe-i rüzigārdur

Mevsim-i ġülde Bāķiyā ġülşene vardıġum bu kim
Naġme-i āhı bülbulüñ nāleme sāzkārdur

Bākī Efendi

[fā°ilātün / fā°ilātün / fā°ilātün / fā°ilün]

Şöyle olmış cām-ı la°l-i yārdan mest ü ġarāb
Kendözin dīvārdan dīvāra urur āfitāb

Nāfe kılmış zülf müşķilüñ ġörüp rü-ber-zemīn
Ayaġuñ topraġına miskīnlik itdi müşġ-i nāb

Toķunupdur bāde-i ġülgūna çeşm-i rüzigār
Sāġar üzre şanmañuz peydā olur yir yir ġabāb

Şaħne-i devrān n’ola çekse çevürse dem-be-dem
İki ķanludur aşılımış bāde-i nāb ü ġulāb

Derd-i ‘aşkuñ ‘āşık-ı miskīni āhır öldürür
Mestlik pâyāna irse irişür elbette hāb

Bākīye senden ferāğat virdi ey gerdün-ı dün
Südde-i devlet-me’ āb-ı pādişāh-ı kām-yāb

[FARŞA]

[62b]

Faşıh

[mefā‘ılün / mefā‘ılün / mefā‘ılün / mefā‘ılün]

Kimüñ meftūni olduñ ey perī-rūyum nihān söyle
Nedür bā‘is sūkūta söyle ey mihr-i cihān söyle

Kimüñ āyīnesinde ‘aks-i rūyuñ gördüñ ey meh-rū
Kime yüz virdüñ ey tūṭī-zebān sūkuk-dehān söyle

[ARAPÇA]

Ġarībdür ki beyne’l-‘avām mizāc-ı şerīfūñiz ve ‘anber-i laṭīfūñiz dirler ve böyle yazarlar, şevāb olan ‘unşur-ı laṭīfūñiz dimekdür. Bu huşūşda diġkat olunmalıdır. Bir lafzı ġalaṭ olmak üzere ehl-i isti‘māl itdiler ise meselā tekfīr gibi ki saḥīḥi ikfārdur, lākin ikfār ma‘nāsına tekfīri ehl-i isti‘māl itmişdür. Bu maḳūle ġalaṭdur ki evlā olur, ġalaṭ olduġda meşhūr dindügi, yohsa her ġalaṭ ġalaṭ-ı meşhūr degüldür.

[63a]

Seyyid Fuzūlī

[mefā‘ılün / mefā‘ılün / mefā‘ılün / mefā‘ılün]

Şabā āġyārdan tenhā ġamm-ı dildāra izhār it
Ĥabersiz yārūmi ḥāl-i ḥarābumdan ḥaberdār it

Giriftār-ı ġamm-ı ‘aşk olalı āzāde-i dehrüm
Ġamm-ı ‘aşka beni bundan beter yā Rab giriftār it

Beyit

[fe‘ilātün / fe‘ilātün / fe‘ilātün / fe‘ilün]

Ġamm-ı hicr ile ġiçen ġünleri ta‘dād ideyüm
Dem-i vuşlatda şeh-i ḥüsne dilā yād ideyüm

Dıġer

[fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün]

Āh doġam sīne ṭablumdur ḥayālāt ‘askerüm
Mülk-i ġamda şimdilik şāhum vilāyet beklerüm

[63b]

[ARAPÇA]

Sābit

[mef'ülü / mefā'ülü / mefā'ülü / fe'ülün]

Ey āh hāzīn hırşla peykāna şitāb it
Rüstem gibi ol haşma şehāmetle cevāb it

Ey āfet-i cān dā' ire-i bezme ayak baş
Bildik ki perīsin berü gel 'ālemi āb it

Ey pīr-i muğān muğbeçe-i 'işve gerek yok
Biz 'arz-ı niyāz eyleyicek sen de 'itāb it

Ey gülbün-i 'işve o da 'uşşāka şafādur
Ber-bād olıcağ meykedeñi sen de hārāb it

Sābit bilürüz nāzım-ı lü' lü' -i sühānsın
Silk-i güher-i nazmuñi reşk-i der-nāb it

Sābit

[mefā'ülün / fe'ilātün / mefā'ülün / fe'ilün]

Qızarsa nergis-i bīmārı gösterip hāb
O hastedür ki konur başınuñ ucunda şerāb

O hoş vefk-i vefā konmağa şeref gözedür
Alup münecim-i hūrşīd levh-i usturlāb

Devāt aldı ağızına hāme-i engüştin
Olup o cehl-i mürekkebe hātıñla hayret-yāb

Bu nāliş ile ne hūn-ı ciger qalır ne yürek
Harāba maştabada ne şerāb olur ne kebāb

Hasūdı kādī-i dīvān-ı nazma çekdüm
Anuñ da bir sözi var ise Sābit işte kitāb

Müfred

[fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilün]

Nāme-i dehri temāşā itdüm imlāsı gālaṭ
Nükte-i ye' si şahīhü'l-haṭṭ temennāsı gālaṭ

Müfred

[mefā'ülün / mefā'ülün / fe'ülün]

Dimişlerdür gelenler bizden evvel
Kulağ 'aşığ olurmuş gözden evvel

Müfred

[fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün]

Topıolu harf-i cününla nāme-i a'mālimüz
Ey kirāmen kātibin ma'zūr tut ahvālimüz

Müfred

[mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün]

Bu maḥsūr ṭabāyī' sözleri kanda bulursun sen
Kedüret virmesün vücudı dil yārāna olmaz mı

[64a]

[ARAPÇA-FARSÇA]

Gerçi Tebyīnū Maḥārimde böyle dimişdür lākin Behā' ī merḥūm ḥalline iftā idüp ba'zı 'ulemā
kerāhetine zāhibdür ancak kerāhetine söz yokdur ve lākin kerāheti ne gūnedür deyu kı̄l ü kı̄l
getürür mevāddandır.

[ARAPÇA]

Mā enṣarahū ve enṣır bihī beyninde fark nedür? El-cevāb: Mā enṣarahū ve enṣır bihī beyninde
fark nedür?

Bir kādī imzāsında [ARAPÇA] taḥrīr eylese ṣaḥīḥ midür? El-cevāb: [ARAPÇA]

[FARSÇA]

[ARAPÇA]

[ARAPÇA]

[65b]

Der-naat-ı seyyidü's-saḳaleyn Şallāllahu 'aleyhi ve sellem Faṣṭḥ güft

[mef'ülü / mefā'ilün / fe'ülün]

-I-

Ey pādīşeh-i serīr-i levlāk
Vey naḳş-ı Te'ālā tāt-ı eflak

Mi'rācuñ ile sipihr ider nāz
Naḳş-ı kademünle faḥr ider ḥāk

Ser-menzil-i vaṣf-ı zāt-ı pākūñ
Olsa ne kadar serī' ü çālāk

Pā-der-gil-i ḥayret olup āḥir
Ṭayy eyleyemez kümeit-i idrak

‘Älemleri āb-ı tīg-i şer‘üñ
Çirkāb-ı küfrden eyledi pāk

Şanma felek üzre kehkeşāndur
Mihrüñ ile itdi sīnesin çāk

Burhān-ı ‘ulüvv-i şānuñ idi
Levlāke levlāk le-mā ḥalāktü’l-eflāk

Ey esbak-ı şāhib-i risālet
Ey eşfağ-ı ḥaste-ḥāl-i ümmet

-II-

Sen olmasañ olmaz idi ‘ālem
Bulmazdı vücūd keyf ile kem

Sen olmasañ ey şeh-i hidāyet
Rūşen mi olurdu heft-tārem

Sen olmasañ ey ḥākimü’l-‘adl
Olmaz esās-ı dehr muḥkem

Sen olmasañ ey şeh-i hidāyet
Bulmazdı niẓām ḥāl-i ādem

Ey aqdem-i aşfiyā-yı evvel
Ey a‘zam-ı enbiyā-yı aqdem

Zıll-i keff-i ḥimāyetünde
Oldı zu‘afā-yı ümmet eşlem

Sensin o peyember-i felek-cāh
Kim ümmetüñ ‘İsā bin Meryem

Sensin şeh-i mürselān-ı ekrem
Fermān-dih-i şarğ u ğarb-ı ‘ālem

-III-

Sensin bu sipihri ḥalka ‘illet
Ey mihr-i münīr-i evc-i rif‘at

Sensin ki ider semā ile arz
Peyğamber idüġine şehadet

Sensin ki Cenāb-ı Kibriyādan
Olduñ ḥarem-i vişāle da‘vet

[66a]

Her maṭlab u ḥāhiş oldu bī-reyb
Maḳbūl-ı Cenāb-ı Rabb-i izzet

Bu bendelerüñ itmeyüp yād
Ol demde didüñ ümmet ümmet

Mevlā ser-i¹⁵ muşhaf üzre
Evşāfını yazmış āyet āyet

Hemvāre bu mekteb-i cihānda
Eṭfāl ü büzürg ider kıra' at

Ey merhem-i sīne-i cigerrīş
Vey bendesi pādişāh ü dervīş

-IV-

Dil ğayra idüp sūhan-tırāzı
Nā-maḥreme itdi keşf-i razı

Her ğonçe-dehān ü mū-miyānuñ
Aşķ ile olup medīḥa-sāzı

Bī-hūde izāat eyledi ṭabum
Yok yirlere gevher-i niyazı

Bilmezlik ile ḥaḳīkat-i ḥāl
İtdüm dili ṭālib-i mecāzı

Çün sāye olup görince pā-māl
Her ḳāmet-serv-i ser-firāzı

Bülbül gibi her güle nevā-senc
Her şem'a idüp ciger-güdāzı

Gelmez dile zevḳden ḳanāat
Sīr olmadı çeşm-i hırş u āzı

Afv it görüp itdügi fesādı
Şermende itme o nā-murādı

-V-

Ey bā'is-i izzeti Faşīḥüñ
Kendüye bu himmeti Faşīḥüñ

¹⁵ Vezne göre bu mısra da kelime eksiktir.

Gūyā ola şehd-i naatuñ ile
Ṭūṭī-i ṭab^{cı}16 Faṣīḥūñ

Yeksān ola feyz-i midḥatūñle
Eflāk ile ziyneti Faṣīḥūñ

Olmaḵ saña bende-i senāger
Pes māye-i devleti Faṣīḥūñ

Luṭfuñla degül şumārı ḳābil
Bī-ḥad ise zilleti Faṣīḥūñ

Cibrīl muṭāf-ı ḥāk-i pāyuñ
Tāc-ı ser-i rifʿati Faṣīḥūñ

Budur kʿide kuḥl-i dīde-i ʿirfān
İḥlāş ile niyyeti Faṣīḥūñ

Ümmīd ola bu ricāsı maḳbūl
Ey luṭfı olan cihāna mebzūl

[66b]

[ARAPÇA] vāv-ı ibtidāʾ iyye lā-nefyi cins için olandur. ʿAyb feth üzere mebnī ism, lā recul gibi, fehīm haberdür, lāʾya ḡayr-ı manşūbdur, ʿaybʾuñ şıfatıdır, enne cümlesine muzāfdur, enne feth-i hemze iledür, zuyūf enne ismidür, zayfʾuñ cemʿidür, zayf konaḡdur, hem zamīrūñ merciʿi beytūñ māḳablinde mezkūr olanlara rāciʿdür. Nitekim fehīm lafzındaki zamīr anlara rücūʿ ider ve zuyūf cemʿ mükesser olmaḡın müʾennes iʿtibār olup telāme tā ile īrād olup zuyūfa mesneddür, bi-nisyānda bā telām fiʿiline müteʿallıḡ ve daḡı telām levmden muzāriʿ-i mechūldür. Nisyān eḡibbeye muzāf ve eḡibbe ḡabībūñ cemʿidür, nitekim ʿazīzūñ cemʿi eʿizze olduḡı gibi. Veʾl-vaṭanda vāv-ı ʿāṭife vaṭan eḡibbeye maʿtūfdur, maʿnā-yı beyt; “Anlarda ḡayrı ʿayb yokdur, şundan ḡayrı ki konaḡları levmden olunur, ḡabībleri ve vaṭanı unutmaḡla, yaʿnī konaḡa ol rütbe tevḡkīr ü muḡabbet iẓḡār idüp öyle ḡüsn-i muʿāmele ve ḡüsn-i iḡtilāṭ iderler ki konaḡları aḡbābuñ ve vaṭanlarıñ unudurlar.” [ARAPÇA] ḡabīlindendür. Nitekim [ARAPÇA] beytinde olduḡı gibi. Fenn-i bedīʿde kütüb-i maʿānīde şanʿat-ı mezkūre muşarraḡdur.

¹⁶ Mısra da vezne göre kelime de eksik yazılmıştır.

[67a]

Bu mes' ele hüşüşunda cevāb ne vechiledür ki, Zeyd bir şey ve afyonu istimrārī ekl eylese, 'Amr ahyānen ekl eylese ƙangısınuñ imāmeti cā'izedür, beyān buyurıla.

El-cevāb: Dünyā yıkılup Müslim ehline münhaşır olmayıcağ bir şālīh kimesneye virilür.

Mürteşī istiḫāl bābından ism-i fā'il vezninde rüşvet taleb idici dimekdür. Mürteşī ifti'ālden ism-i fā'il vezninde rüşvet alıcı dimekdr. Rāşī sülāsīden fā'il vezninde rüşvet virici dimekdür. Rā'ış rāşī ile mürteşī arasında vāsıta olan dimekdür.

Müfred

[mef'ülü / fā'ilātü / mefā'ilü / fā'ilün]

Virmezdi kimse kimseye nān minnet olmasa

Bir maşlahat görölmez idi rüşvet olmasa

[ARAPÇA]

[67b]

Elsine-i 'avām-ı nāsda cārī olan ebā diyecek yirde ībā dirler, if'āl bābından olmak zu'muyla. İbn-i Kemāl merhūm bu lafzı taşhīh şadedinde Tenbīhü'l-ğāfil 'alā ğalaṭi'l-cāhil nām risālesinde [ARAPÇA] işbu pākīze kıṭ'a-i ma'nīdārı īrād itmişdür.

Müfred

[fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilün]

N'idem ol māhveşüñ destine sāğar düşdi

Pençe-i yāsemene şan gül-i aḥmer düşdi

Dervīş Faşīh merhūmuñ çekdürme levendine didigidür:

[mef'ülü / mefā'ilün / fe'ülün]

Çekdürme ile o ḥūri-peyker

Bālāya çeker melekdür ejder

Olsa n'ola rakş-ı şevke sālīk

Baḥr olmuş o dürr-i pāke malik

Zencīr-i telāṭum eyler izhār

Mecnūn idügin eyler iş'ār

Ol māhī büründügince burnus

'Āşık ola görse Hızır u Yūnus

Ḥaḍrāda numūne naḥl-i sidre
Deryāya şalınsa ʿaks-i bedre

Her ḥalka-i kākül-i siyāhı
Deryā-yı siyāh ğavṭaġāhı

Şandum şalıcağ kenāra sāye
Ol tıflı kenāra çekdi dāye

Keştī kıçın eyledükde me' vā
Bir şūret-i bī-misāl-i ma' nā

Çekdürme misāl-i naḥl-i mercān
Olmış ber-i gevher anda cānān

Meh-rūyı sefīne içre gūyā
Bir maṭla'ı enverī-i ġarrā

Baḥr-i siyehi ḥurūşa ekser
Bād-ı dil-i zāruñ āhı dirler

Bākī

[mefā'ilün / fe'ilātün / mefā'ilün / fe'ilün]

Metā'ı bāde-i gül-reng şimdi ayakda
Ḳumāş-ı zühd u riyā ṭurmadı şatılmağda

Şerāb-ı revzağ ile içmenüñ zamānı degül
Efendi keştıyī kāğıdda şuyı bardağda

Kenār-ı ʿayş u şefaya geçilse ṭolmış ile
Pür olsa yine mey-i hoş-güvār zevrağda

Bihişt şevķına şādlık eyleyüp va'iz
Miyān-ı meclise atıldı yek mu'allakda

Semend-i ṭab'a süvār oldu ʿazm ider Bākī
Belāġat ehline yā Hū gönüller alçağda

Müfred

[mef'ülü / fā'ilātü / mefā'ilü / fā'ilün]

Vā'iz girerdi meykedeye ḳurdi mescidi
Görse şafā-yı meclis-i rindānemiz nerm

Müfred

[mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün]

Gel ey vā'iz şırātın ḥavfin añma luṭf-ı Ḥağ çokdur
Geçenlerden ḥaber aldık biz anda ḳorķuluk yokdur

Müfred

[mef'ülü / fā'ilātü / mefā'ilü / fā'ilün]

Vā'iz çıkarsa kürsīye her Cum'a gam degül
Ammā bolay kim luṭf ide bayrama çıkmaya

[68a]

Tebrik-i velādet için taḥrīre münāsibdür

Ol mihr-i sipihr-i vefā vü kerem ve bedr-i 'ālī-miḳdār-ı semā'-i sümüv-himemüñ gülşen-i
baḥt-ı sa'ādet ve ravza-i cāh ü celāletlerine bir gonce-i nevresīde ve bir nihāl-i nevḍīde şudür
ü zuhūr idüp zībā ziynetde ḥadīka-i devletleri olmuş. Ḥaḳ Sübhānehü ve Te'ālā mu'ammer ve
berḥürdār idüp zāt-ı sūtüde-şifātlarıyla kemāl-i pīr u sa'ādet ile berdevām ide. Bu tarafda olan
eviddā ve eḥibbāya bā'is-i server-i nā-maḥşūr olmuştur. Dīde-i ümīd-nüvīde nāzır ve cān-ı
remīde-ḳudüm-ı berīde muntazır iken muḥammerān-ı sa'ādet-āsār lisānından şem'-i cāna bu
ḥaber-i --- olundı, elḥamdülillāhi Te'ālā.

Müfred

[müfte'ilün / müfte'ilün / müfte'ilün / müfte'ilün]

"El-veledü sırrü ebīhi"ñ ma'nīsın fehm eyleyen
Nā-ḥalef ferzend olup beyhüde babalanmasun

Müfred

[fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün]

Bir püser ḥayrū'l-ḥalef olunca bī-reyb ü ḥalel
Ḥil'at-i zībāya baba eskisin eyler bedel

Müfred

[fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilün]

Serv-i nāzım küseli Tañrı selāmın keseli
Gitmedi ḥatır-ı maḥzūnumuñ aşlā keseli

Bakī

Saḥa benden naşīḥat olsun kim
Kendi re' yūñle āteşe girme

Ḳardeşüñ de olursa bir kimse
Öpmek için kitābını virme

[ARAPÇA]

Şabrī

[fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün]

Ġonçeye ḥandān olup göster tebessüm n'idügün
Bülbüle şehnāz idüp bildür terennüm n'idügün

Āsi-yāb-ı ʿaşka düşdüm dāne-i ḥālūñ görüp
Şöyle maḥv oldum ki bilmem şimdi kendüm bilmem

Bir dem içre kanına girmezdi yüz biñ hastenüñ
Ġamze-i ʿāşık kişi bilse teraḥḥüm n'idügün

ʿĀşık iseñ yārdan āh itme gör bir dāneyi
Yāne yāne cān virür bilmez tezellüm n'idügün

Tūtī-i hoş-pençe-i ṭabʿumdur ey Şabrī benüm
Ögreden şāʿirlere tarz-ı tekellüm n'idügün

Müfred

[fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün]

Ḥazret-i Perverdigāruñ luṭfuna ḥamd-i hezār
Tāb-ı temmuz ḡammıyla zār iken dil-teşneler

Müfred

[fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün]

K'oldı saḥrā-yı ʿademden bir ḡamer-i ṭalʿat ʿayān
Şu virüp naḥl-i dile baḥş itdi ḡüyā tāze cān

[69b]

[mefʿülü / fāʿilātü / mefāʿilü / fāʿilün]

Āhū-rū oldı reng-i nigāh-ı remīdesi
Çifte ḡazāl deşt-i ḡotendür dü-dīdesi

Billür içinde rīşe sünbül degül midür
Levh-i ruḡunda mūyçe-i nā-remīdesi

Virmezse yār gerdiş-i ser-keremüme sükün
Çevḡān-ı kūy-ı çerḡ olduḡda ḡamīdesi

Zincīr-i āteşin ile süʿbān zülfünü
Bālāya çekse mevce-i reng-i perīdesi

Güftār-ı şeyḡ bezme şeker-rīz olursa da
Olma ki firīb-i ḡürde bozuḡdur ʿaḡīdesi

Ruḡsāruñ üzre dāne-i ḡüydan numūnedür
Taḡṭır olunsa şuʿle-i mihrüñ çekīdesi

Rengīn-ḡayāl-i gülşen-i maʿnāda ḡaṭṭınuñ
Şīrāze-bend-i deste-i güldür keşīdesi

Âşüftegāna bu kürrevī bāğ-ı ‘ālemüñ
Şafrā-şiken olur mı turunc-ı kefidesi

Zālim hadeng-i zaḥm-zeninden belā çeker
Zebūra besdür āfet-i nîş ḥalidesi

Ey gurre-mest-i mesned-i evc-i kemāl olan
Düşmez mi ḥāke meyve-i naḥlūñ residesi

Şandūk-ı sīnem içre yatur ṭab‘ımuñ Belīg
Mazmūn-ı nev-ḥayāl ile pürdür ceridesi

[mefā‘ilün / mefā‘ilün / mefā‘ilün / mefā‘ilün]

İdüp gurbetde āḥir ḥāne-i bī-minneti mesken
Derūnum ḥār-ı ḥārdur dü-miḥnet-i pür-ḥırāş itdi

Degülken ḥaḳ bu kim bir büryā-yı köhneye mālīk
Belīg-i ḥaste-ḥālī çerḥ-i dūn şāḥib-firāş itdi

[71b]

[mef‘ülü / mefā‘ilü / mefā‘ilü / fe‘ülün]

Maḳşūduñı sa‘y eyle ṭarīķūñde bulunca
Deryāya irer āb-ı revān gitse yolunca

Elbette olur zālīme vāşıl eser-i āḥ
Ṭuymaz veca‘-ı zaḥmını ādem urulunca

Maḡbūn-ı kālā-yı fenā zāḥir olur hep
Şabr eyle bu bāzār-ı nedāmet bozulunca

Erbāb-ı kemālūñ yiri vīrāne-i ḡamdur
Ḥāk üzre düşer meyve-i nāpuḥte olunca

Rāḥat yine ‘uḳbādadur insāna ki sālīk
Her yırde bulur nermī-i pister yorulunca

Ṭıfl-ı dile virmez mi od ü şīze-i ra‘nā
Pustānçe nārencini şaḡınca şolunca

Söz yok sūḥan-ı Rāḡıb Efendiye Belīgā
‘Ālemde kişi böyle ola şā‘ir olunca

Kıt‘a

[fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün]

Rāfızīler sa‘y ider miḥrāb-ı ḥāmis vaż‘ına
Bī-tekellūf anları iskāt için ey ḥūşyār

Bir işâretdür uçar ebr ü nezâket-pîşenüñ
Ka'be rüyunda vaz° itmiş Hudâ mihrâb-ı çâr

Der-İstanbul güft şod

[mefā'ılün / fe'ülün / mefā'ılün / fe'ülün]

Bu eski şehirde buluyor köhne-fürüşân
Delâli-i dâd ü sited-i nazm ile behre

Bu müşterî-i nâdiredân olmadığından
Kâlâ-yı dilüñ qaldı revâcî yeñişehre

Tetimme

[mef'ülü / mefā'ılü / mefā'ılü / fe'ülün]

Eyler vücūduma düm-i 'akreb gibi eser
Şefkat-i nigâh-cünbüş-i müjgân-ı akrabâ

[74b]

Nâzım

[mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün]

Ne şehriñ hûbîsüñ 'aşk-âşinâ-yı behcetüñ kimdür
Ne mülküñ şâhîsüñ beste-miyân-ı hîdmetüñ kimdür

Kimüñle tûfî-i la'lüñ tekellüm-senc olur bilsem
°Aceb şîrîn-mezâk-ı kand-ı zevk-i şöhetüñ kimdür

°Aceb kimler şunarsın mest-i nâza cām-ı şahbâyı
Qadeh-peymā-yı bezm-i hāşş-ı tarh-ı 'işretüñ kimdür

Hele biz teşnegân-ı yek-nigāhuz ey perî-peyker
°Aceb sîrâb-ı çeşm-i arzû-yı rü' yetüñ kimdür

Dile sermāye-i şad-bahş iken her nazre-i lûtfuñ
Senüñ ey tâli°-i dūn feyz-yâb-ı himmetüñ kimdür

Görünce rüyunı oldı dil ü cān bende-i hüsnuñ
Nedür ism-i şerîfuñ söyle şāhum hâzretüñ kimdür

Şeb-i târik-i firkat-mānde nâzımdur velî ammā
Meh-i pertev-fürüz-ı āsmān-ı vuşlatuñ kimdür

[75a]

[FARŞA]

[76b]

Terkīb-i bend-i Cevrī

[mef'ülü / mefā'ülü / mefā'ülü / fe'ülün]

Şanmañ bizi şüfî gibi seccāde-perestiz

Biz secde-ber-kūşe-i mihrāb-ı elestiz

Evķāt-ı 'ubūdiyyeti fevt itmeziz ašlā

Farķ eylemeziz rūz u şebi gerçi ki mestüz

Maḥsüb idecek yok n'idelüm sübhayı elde

Bir rind-i tehī-kīse-i peymāne-be-destüz

Hep üstümüze sāye şalar nūr-ı İlāhī

Tā cūr'a gibi ḥāk-i ḥarābātda pestüz

Biñ şüret ile cilve ider ğam dilimüzde

'Aşķ ehline āyīneyüz ammā ki şikestüz

Āsāyişe yir yok bize bārān-ı belādan

Bu ḥāne-i vīrānede bī-cāy-ı neşüştüz

Şüyünkede kılsaķ n'ola 'işretgeh-i dehri

Mehcūr-ı şafā-yı tarab-ı bezm-i elestüz

Ol ḥasret ile ḥūn-ı ciger nūş iderüz biz

Muṭrib yirine nāle-i dil gūş iderüz

Dūr itdi każā çünkü bizi bezm-i beķādan

Bir 'āleme düşdüñ ki eser yok o şafādan

Bulduķ göz açup rūḥumuzu maḥbes-i tende

Biñ silsile bend olmuş aña renc ü 'anādan

Ol bülbül-i kudsī kafes-i miḥnete düşmüş

Lerzende vü pür-Ḥavf yine dām-ı hevādan

Hem olmuş anuñ hem-demi bir mār-ı gezende

Kim her nefesi bŷy virür zehr-i beladan

Bülbül per açup eylemede uçmaĝa āĝāz

Mār istemez ayrılmaĝa bu şāḥ-ı fenadan

Ol asret-i g lzar-ı ak katle fig nda
Ge mez bu mec z  heves berk-i nevadan

 aldık bu iki zıdd-ı kav n n arasında
İ  m  kil olur ger meded irmezse  ud dan

Ol b lb li  z d idecek  udretim z yok
Ol m r  hel k eyleyecek  uvvetim z yok

[77a]

Bir  eb ki bu s zi le id p n le v  z r 
 te lere ya dum dil-i b m r   fik r 

S rd m y z mi  b gibi   k-i niy za
 td m o dem    ide-i giryeyi c r 

Derdiyle id p dergeh-i Mevl ya m n c t
Did m ki ey  hasteler n m nis   y r 

Mecr hlara senden irer merhem-i   f 
 o -dillere senden yiti  r ‘illet-i s r 

Ben nefis-i gav  bendine d  m   bir es r m
Kim bulmadum a l   araf-ı r h-ı firar 

Yandurma beni  te -i  ahrında o d v n 
Ey dostuna g l en iden t de-i n r 

Ben s z u g d z ile iderken bu niy z 
Oldı bu nid  c n u dil n g  -g z r 

Ger r h-ı nec t ister ise  ba r-i bel dan
Himmet  aleb it z mre-i merd n-ı  ud dan

Tetimme

[mef  l  / mef  l  / mef  l  / fe  l n]

Oldum ni e dem   lib-i merd n-ı  l h 
Gezd m d    r p mescid   mey  neye r h 

 td m ni e dem  avma a-i  alvetiy ndan
Per iz   riy zetle ten-i zerd mi g  h 

D  d m ben o sevd ya ki   f  gibi ben de
Tekm l id p Esm y  g rem n r-ı siyah 

Evhām u hayālātla çok vākı'a gördüm
Seyr itdi gözüm enfüs ü âfâkı kemāhī

Zannum bu ki keşf oldı baña şüret-i esrār
Oldum bu gümān ile mecālisde mübāhī

Lāzım gelicek da°vī-i ma°nī nazar itdüm
Gördüm ki benüm gāfil ü gümrāh ü tebāhī

Bir dāma düşürmüş beni şayyād-ı hevā kim
Her dānesi bir toħm-ı ma°aşī vü menāhī

Oldum niçe tedbīr ile ol dāmdan āzād
İtdi bu hevā hırmen-i ümmīdi ber-bād

[77b]

Oldum nice dem postnişinānla hem-ħāl
Şandum ki ola anları üftāde yā abdal

Ḳuṭb aṅladığım merkez-i gāfletde bulundı
Kim dā' ireden ḥāric idi itdigi ef°āl

Pīrüm deyu himmet-i taleb itdiklerinüñ ḥod
Ṭa°n eyledi eṭvārına nā-bāliḡ ü eṭfāl

Taḳlīd ile evzā°ını taḡyīr iden eşrār
İtmiş niçe biñ bencileyin aḥmaḳı ıdlāl

Girmek diledüm ḥırḳa giyüp kisve-i faḳīre
Gördüm ki bu bārı çekenüñ ekseri ḥammāl

Bildüm ki medār olmaz imiş kesb-i beḳāya
Destār-ı fenā köhne ḳabā şemle vü hem-şāl

İtdi giderek sübhā-i şūfī gibi şübhe
Ser-rişte-i ümmīdümü pür-°uḳde-i eşkāl

Yüz döndürüp ol Ṭā' ifeden °āḳıbet-i kār
Oldum müteveccih-i ṭaraf-ı āḥara nāçār

Erbāb-ı ḥarābāta idüp cān ile raḡbet
Ḳıldum nice dem zümre-i rindān ile şoḥbet

Aldum elüme āyine-i sāḡarı itdüm
Ol Ṭā' ifenüñ şüret-i aḥvāline diḳḳat

Olmuş kimisi mest-i mey-i aşk-ı mecāzī
Almış kimini neşve-i şahbā-yı hāḳīkat

Şalmış kimini cezbe-i keyfiyyet ayaḳdan
İtmiş yirini cūr'a gibi hāḳ-i mezellet

Meydāna koyup varını itmekde gedālar
Şāhāne külāhın kec idüp nāz ile 'işret

Meşrepleri birbirine hemvāre muvāfıḳ
Şundukları hep birbirine cām-ı maḥabbet

Biñ cām içilür gerçi bakılsa yine ammā
Mestāne iden cümleyi bir neşve-i ḥikmet

Her birini bir hāle ḳomuş hālet-i mestī
Yād eyledüm ol hāli görüp bezm-i Elesti

[78a]

Bir şubḥ-dem ol şevḳ ile alup ele sāḡar
İtdüm yine āyīnemi ḥūrşīde beraber

Ol şubḥ-ı mübārek-dem ü ol cām-ı şafānuñ
İtdi eseri cān ü dile feyzi mükerrer

Ol şevḳ ile āyīne-i dil oldu mücellā
Dīdārını 'arz eyledi bir rūḥ-ı muşavver

Ruḥsāre-i pür-şevḳ ü cihāntābına baḳdum
Yanında anuñ zerre degül mihr-i münevver

Çeşminde mey-i naḥvet ü destinde piyāle
Olmuş dü-cihān luṭfuna vü ḳahrına mazḥar

Ervāḥ-ı mücerred ser-i zülfünde muḳayyed
Ecnād-ı mülk-i ḡamzesinüñ küştesi yek-ser

Ta'rif idemem naḳş-ı cemālin o perīnüñ
Bu ḥüsn ile yok nev'-i beşerde aña benzer

Bir şīve ile itdi beni ḥüsnüne meftün
Oldı dil-i şūrīdenüñ aḥvāli digergün

Kerem itdi dili neşve-i şahbā-yı maḥabbet
Düşdi dil-i şūrīdeme sevdā-yı maḥabbet

Çaldum başına ʿaqlın o dem şîşe-i tengin
İtdüm dil-i dīvāne mey-i rüsvā-yı maḥabbet

Geh cilvegehüm kûşe-i bâzâr-ı melâmet
Geh cāy-ı qarârum ser-şahrâ-yı maḥabbet

Geh hem-nefesüm nâle-i pür-süz-ı demâdem
Geh münisüm endüh-ı ğamm-efzâ-yı maḥabbet

Geh seyl-i beyâbân-ı belâ ile revânum
Geh ğavṭa ḥor lücce-i deryâ-yı maḥabbet

Meydâna koyup başımı Ferhâdveş itdüm
Çok bî-ser sāmânla daʿvâ-yı maḥabbet

Şimdengerü baş oynadırım ʿaşk ile zîrâ
Kerem olmada günden güne bâzâr-ı maḥabbet

Dünyâ yıkılup başuma ger kıpsa kıyâmet
Gelmez yine bu maʿrekeden baña ferâġat

[78b]

ʿÂlemde ki tâ zinde-i feyz-i dem-i ʿaşkum
Ser-kerem-i hevâ-yı çemen-i ḥurrem-i ʿaşkum

Ġamgîn-i dem-i ʿîş-i ṭarabnâk-ı neşâtum
Ḥurrem-i dil-i endüh-ı belâ-yı ğamm-ı ʿaşkum

Ḥâk-i reh-i cānâneye çün sâye-gedâyum
Baş egmezüm eflâke şeh-i ʿâlem-i ʿaşkum

Nâ-fark sipihre şaların cürʿa-i cāmı
Eyvân-ı ḥarâbât-ı fenâda Cem-i ʿaşkum

Ṭufân ile hem-ser geçinür mevc-i belâyum
Deryâları bir kıtreye şaymaz cemm-i ʿaşkum

Fehm eyledüm esrâr-ı nihân-ı dil ü ʿaşkı
Bîġâne isem ʿaql ile ger maḥrem-i ʿaşkum

Ḥürşîd ü mihr-i tâb viren zerre-i derdüm
Bâm-ı felege sâye şalan ṭârem-i ʿaşkum

Ḥilâl-rumüz ḥired ü şekl-i ʿaqlum
Dīvāneyüm ammâ yine dâġ-ı dil-i ʿaqlum

°Aql āyet-i hikmet haber-i şun°-ı Hudādur
°Aşk āfet-i endīşe-i °aql-ı hükemādur

°Aqlın şeref-i hikmeti keşf-i nazarīdür
°Aşkın eser-i cāzibesi perde-küşādur

°Aql eyleyemez derd-i dil-i °aşıka çāre
°Aşk ise devā-yı hafaķān-ı °uķalādur

°Aql āb-ı ruh-ı cevher āyine-i şūret
°Aşk ise ol āyīne-key-i tāb ü cilādur

°Aqlın irişūr cevherine gāhī kesāfet
°Aşkuñ dile feyz itdi hemvāre şafādur

°Aqluñ hüneri mes' ele-i ma°nī-i mübhem
°Aşkuñ şerefi hall-i rumūzāt-ı kazādur

°Aql oldı reh-i °ālem-i tahfīfde gümrāh
°Aşk ol tarīķin sālīkine rāh-nümādur

°Āķil aña dirler ki ola °aşķ ile hem-rāh
Dīvāne odur kim yūriye °aql ile her gāh

[79a]

Ma°zūr ola ey °āķil ü dānā-dil ü munşif
Oldıysa bu ma°nāda sözüm °aķla muķālīf

Ben °aşıķ-ı dīvāne-i beyhūde-kelāmum
Mümkin mi ki dīvāne ola hikmete vāķīf

Ben Vāmīķ ü Ferhād ile hem-hāl-i cünūnum
Sen Āşaf ü Loķmān ile hem-rāz-ı ma°ārif

Ben nefsümi derk eylemede °āciz ü ķāşır
Sen mes' ele-i vācibi vü mümkini °ārif

Ben °aşķ ile āteşzen-i hār ü has-ı evhām
Sen °aql ile vādī-i hayālatda hā' if

Ben bī-ķaber-i ma°rifet-i °ālem-i hestī
Sen vāķīf-ı rāz-ı dil-i eşyā vü meķāşif

Ben vāķf-ı hayretde zebān-beste vü mebhūt
Sen ehl-i kelām ile sebaķ-ķān-ı mevāķīf

Da‘vāyı ko itme baña burhānuñı tefhīm
Bî-hüccet ider ‘ārif olan vahdeti teslim

‘Ākil sözi maṭbū‘ ü pesendide güherdür
Ammā dil-i ‘ārifde olan özge ḥatemdür

Biz ‘ālim ü ‘ākil sözini itmeziz inkār
Kim zevkîni idrāk idene şîr ü şekerdür

Cāhil sözini diñlemeziz ‘aql ile olsa
Bāzār-ı ḥaḳāyıkda anuñ sözi zarardur

Cāhil ne bilür nükte-i taḥḳīḳ ü mecāzı
‘Ālemde bu ma‘nāda giriftār-ı ḥaṭardur

Biz ehl-i dilüz ‘ālem ü cāhilde nemüz var
Dil nev‘-i diger şaḥş-ı beşer nev‘-i digerdür

Her nev‘-i beşer fehmi idemez dil ne dimekdür
İnsāna bu ‘irfān şeref-i ‘ilm ü hünerdür

İnsān ki bu ‘irfānı eger itmeye taḥşîl
Dānişle Felāṭun-ı zamān olsa da ḥıreddür

Ne ‘ālim ü ne ‘ārif ü ne vākıf-ı ḥāliz
Cevrî gibi her ḥâlde beyhûde-maḳālüz

[79b]

Yā Rab bizi de vākıf idüp ma‘nî-i ḥāle
Dil-beste ḳoma ṭab‘ımuṣı nükte-i ḳāle

Yā Rab bize şevḳ-i ṭaleb-i ma‘rifetüñ vir
Cehd eyleyelüm faḫluñ ile kesb-i kemale

Yā Rab bize ḳıl şûret-i taḥḳīḳi nümāyān
Baḳmaḳdan uşandı gözimüz naḳş-ı ḥayāle

Yā Rab bize tevḫîḳüñ ile eyle hidāyet
Kim yol yañılup gitmeyelüm semt-i ḳalāle

Yā Rab bizi ol sālîk-i āḡāha refîḳ it
Kim rehber ola fırḳa-i efrād-ı ricale

Yā Rab bizi ol ‘āşık ile eyle mülākî
Kim vāsıtasız dāḥil ola bezm-i vişāle

Yā Rab dilimüz eyle o mir' āta muḳābil
Kim mazhar ola pertev-i envār-ı cemale

Envāruñ ile dīde-i idrāke ziyā vir
Dīdāruñ ile āyine-i ḳalbe cilā vir

[81a]

Nābī

[fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün]

Hāk-i kūyuñ cilvegāh-ı mihr-i raḥşān eyleme
Tūtiyā-yı dīdemi ḥāk ile yeksān eyleme

Virme ruḥşat āh-ı āteşbār-ı ʿālem-sūzuma
Kūyuñı hem-reng-i kuhsār-ı Şıfāhān eyleme

Meclis-i āgyāre olma pertev-endāz-ı vişāl
Şem'ı ümmīd-i raḳībānı fūrūzān eyleme

Sīne-i āyine-tābuñ açma bezm-i bādede
Hātır-ı ʿāşık gibi kendüñ perişān eyleme

Bulduğuñ āvāreyi dil-beste itme zūlfüñe
Her müselmānı esīr-i kāfiristān eyleme

Dil-pesend-i ʿālem olmaḳ istemezseñ Nābiyā
Kendüñi ḥidmet-güzār-ı bezm-i ʿirfān eyleme

[ARAPÇA]

[85a]

“ʿAni'l-mer' i lā tūs' el” fī'inden muḳaddem “ve ebşer” hemze-i ḳaṭ'la ef'āl bābından olmaḳ üzere okunmalıdır. “Lā tūs' el” fī'ini taḳdīmle “ve ebşer” hemzesi hemze-i vaşl üzere okımaḳ ḥaṭādur. Şürūḥ-ı ta'limü müteʿallimüñ ba'zında bu vech üzere mazbūṭdur ve ḥaṭāsı ednā te' emmülle ma'lūm; ḡaflet olunmamaḳ münāsibdür.

li-nāmıḳıhi'l-hakīr

[mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün]

Yatur ḥayli zamāndur pister-i hicrūñde bī-çāre
Meded kıl ey ṭabīb-i cān dil-i mecrūḥa çare

Sipih-r-i dilde oldı münḥasif mihr-i ümīdüm kim
Bu şeb gūş eyledüm ol meh tutulmuş bezm-i āgyāra

Cihānı pür-fürûğ eyler şuâ-i tal'at-i hüsni
Seher ol âfîtab-ı 'âlem-ârâ çıksa gülzâra

Derûn-ı telh-kâm-ı 'âşıkı şîrîn-mezâk eyle
Zülâl-i şerbet-i vaşlıyla ey sâkî-i mehpâre

'Arîfâ şîrine tanzîr gâyet emr-i esheldür
Güher-senc-i feşâhat-şâhib-i kilik-i dürer-bâra

El-maşlahatü li-men behara dirler, ne garîb terkîbdür, hañâ-yı mañzdur. Bi-endâmihî ne gûne sözdür, Türkçe endâmıyla dinilmelidür, söz budur. Allâhü Te'âlâ ve Teğaddes a'lemü bi's-şavâb.

[85b]

[ARAPÇA]
[NESİR]

[86b]

Kaşide-i Bâkî berây-ı Muhammed Efendi, Kādî asker-i Rûm

[fe'ilâtün / fe'ilâtün / fe'ilâtün / fe'ilün]

Urınup başına bir tâc-ı mücevher sünbül
Oldı iklîm-i çemen tahtına server sünbül

Şeh-levendâne şikest eyledi taraf-ı külehüñ
Gögsünüñ tügmelerin çözdü ser-â-ser sünbül

Oldı gülşen yine bir dil-ber-i müşkîn-mergûl
Şol kadar virdi aña zînet ü zîver sünbül

Çehre gül sîne semen çeşm mükahhal nergis
Hañ çemen gönçe-dehen ca'd-ı mu'anber sünbül

Yazdurup misk ile boynuna hamâ' il tağdı
Kendüye itmek için halkı musahhar sünbül

Şahn-ı gülzâra gelüp eyledi arz-ı dîdâr
Jâlelerden örinüp kendüye pister sünbül

Beñzer ol müy-ı dilâvîz ile müy-ı yâre
Başlar üzre n'ola eyler ise yir sünbül

Yine gömgök tere batmış çıka geldi çemene
Nevbahâr irdi deyu virdi haberler sünbül

Beden-i pāki neden böyle olurdu hoş-bū
Olmasa ʿūd ü gülāb ile muḥammer sūnbūl

Var ise bencileyin ʿāşık-ı zār olmuşdur
Gök gök itmiş döğünüp cismine yir yir sūnbūl

ʿAşk sevdālarına uğramasa kalmaz idi
Mūy-ı jūlide ile bir ten-i lāğar sūnbūl

Yine Firʿavn-ı şitā ceyşine Mūsā-mānend
Eyledi elde ʿaşāsını bir ejder sūnbūl

Nevʿarūs-ı çemene māşitadur faşl-ı bahār
Kim anuñ ḥāne-i müşkīnine beñzer sūnbūl

Sākiyā zevki süre bād-ı bahār irdi deyu
Sebzezār oldı yemm-i aḥḍar ü lenger sūnbūl

Şahn-ı gülşende yatupdur gice var ise meger
Ki ṭaḫınnmış seheri başına güller sūnbūl

Büridi kendinüñ eṭrāfını bāl ü per ile
Yine ṭāvūs-şifat cilveler eyler sūnbūl

Yine ferrāş-ı şabā destine çārüb aldı
Ki ide ḥidmet-i ḥāk-i der-i dāver sūnbūl

[87a]

Fāzılü'd-dehr Muḥammed Çelebi kim eflāk
Bāğ-ı fazlında toḫuz dāneli bir ter sūnbūl

Olamaz reh-güzeri ḥākine hem-tā ʿanber
İdemez ṭurrasına kendini hem-ser sūnbūl

Geldi bir Hindū-yı bī-çāre-şifat eşigine
Ġaraşı bu ki kapuñda ola çāker sūnbūl

Bāğ-ı lüṭfuñda meh ü mihr iki aḥḳar nergis
Keremüñ gülşenine sūnbüle kemter sūnbūl

Būy-ı zūlfūñle güzār eylemese bāğa nesīm
İdemez ḥalk dimāğını muʿaṭṭar sūnbūl

Bulsa bārān-ı seḥān ile eger neşv ü nemā
Ḳadd-i bālā çeke mānend-i şanavber sūnbūl

Ebr-i cūduñdan eger irse nem-i in'āmuñ
Bitüre hār-ı gül ü lāle vü mermer sünbül

Ger tokunsa dem-i luṭf ü nefes-i iḥsānuñ
Gidere dūd-ı kebūdı vire āzer sünbül

Nūr-baḥş olsa eger bāga çerāğ-ı lūṭfuñ
Şem'vār eyleye eṭrāfı münevver sünbül

Cür'a-rīz olsa eger gülşene cām-ı keremüñ
Ṭuta nergis-şıfat elde ḳadeḥ-i zer sünbül

Bezmüñe gelmek ile bu ne kerāmetdür kim
Dimeye şayf ü şitā bitüre 'anber sünbül

Hāline 'ayn-ı ināyetle nigāh eyler iseñ
Göz açup ide nazar niteki 'abher sünbül

Dāne ḥaṭ jāle nuḳaṭ nefḥa-i müşkīn-ma'nī
Yazdı levḥ-i çemene bir ḡazel-i ter sünbül

Ġamm-ı ḡīsūñ ile āşüfte degül ger sünbül
Ne içün böyle perīşān olur ekser sünbül

Var ise ṭurralaruñ bāğ-ı cinān sünbülidür
Ḳopmadı bāğdan ol resme mu'anber sünbül

Ġonçenüñ cānı mı var öyküne la'l-i lebüñe
Zülfüñe ḳaç başı var ola berāber sünbül

Bāde-i la'lüñe hemşīre şerāb-ı gülfām
Zülf-i müşkīn ü semensāña birāder sünbül

Hüb olur 'arīzuñ üstinde o ḥaṭṭ-ı müşkīn
Āb ü nāb içre ṭurur tāze vü ḥoşter sünbül

Lāle-reşk-i ruḥ-ı gülgünüñ ile pāder-gil
Ġamm-ı zülfüñle perīşān u mükedder sünbül

Nice teşbīḥ idem aḡzuña bir ebkem gonçe
Nice nisbet ḳılam ol zülfe ber-ebter sünbül

Dūdlar çıkdı yanup reşk-i ruḥuñ yādı ile
Cā-be-cā şanma çemende görinenler sünbül

[87b]

Ruḥlerüñ üzre yatur zülf-i semen-sâ gūyâ
Gül-i terden urınur kendüye pister sünbül

Ḥaṭṭ-ı müşkîn ü leb-i la'lüñe mânend olmaz
Bulsa ger perveriş-i çeşme-i Kevser sünbül

Yaraşur zülf ü ruḥuñ vaşfına defter yazsam
Kâğıdı berk-i gül ola ḥaṭṭ-ı defter sünbül

Levh-i ḥâṭırda ḥaṭṭuñ naḳşını taşvîr itsem
Olmadan şafḥa-i gülzâra muşavver sünbül

Naẓm-ı eşḥâşa kıyâs eyleme Bâkî şî'rüñ
Ola mı her giyeh-i ḥuşke berâber sünbül

Gerçi sünbül çoğ olur gülşen-i 'âlemdür bu
Lîk rengîn ü muṭarrâ olamaz her sünbül

N'ola ḳadr ü şerefüñ sâl-be-sâl olsa mezîd
Her yıl arturmadadır dāneyi dirler sünbül

Getürüp tā ki şehinşāh-ı bahārın tūḡuñ
Götüre cünd-i şitâ üstüne leşker sünbül

Ser-i a'dāña ṭaḳup seng-i melāmet güller
Ola düşmenlerinüñ başına şeşper sünbül

Ġazel-i Bâkî

[mefâ'ılün / mefâ'ılün / fe'ülün]

Ḳıyām itdi çemende yâre ḳarşu
Çenâr u 'ar'ar u şimşâd ḳamu

Görüp zülfüñ 'izāruñ üzre bildüm
Muḳarrer batmaz imiş şuya cādū

Degül mi bezm-i vaşl-ı yâr Firdevs
Belâ-yı şoḥbet-i aḡyâr ṭamu

İdermiş zülfüne perrini teşbîh
Ḳatı alçak çıkar geh geh peristū

Ṭaḳılur saña ḥaṇçer gibi egri
Atılur oḳ gibi yâbâna toḡru

Yakardı táb-ı ruhsârı cihânı
Güneşde olsa ger ol çeşm ü ebru

Gelüp miskînlik itdi hâl-i yâre
Haţadan nâfe-i müşkîn-âhû

Sevâd-ı haţda nazm-ı âbdârum
Çemenzâr içre olmuşdur aķar şu

Yâhûd ber-nev-haţ a°lâ dil-rübâdur
İki mışra° olupdur aña ebru

Cihân enfâs-ı müşkînüñle tldı
Saña Haķdan °aţâdur Bâkiyâ bu

[90a]

Riyâzî

[fâ°ilâtün / fâ°ilâtün / fâ°ilâtün / fâ°ilün]

Yâr-i müstağnî-dili °uşşâķa nâz itmek de güç
Dilpesend-i nâz olur °arz-ı niyâz itmek de güç

N°eylesün bî-çâre °âşık dilde derd-i °aşkı
Şaklamak da müşkil ammâ keşf-i râz itmek de güç

Dimese ma°şûķa hâlin °arz-ı hâle çâre yok
Giryeı taķrıb-i âh-ı cân-güzâr itmek de güç

Cevr-i ağıyâra taķammül müşkil ammâ kim yete
Terk-i yâr-i °işve-sâz-ı dil-nüvâz itmek de güç

Ey Riyâzî ğamzesi tîr-i ķazâ te° sîrdür
Ķarşu tırmaķ müşkil ammâ ihtirâz itmek de güç

[90b]

Acîbe li-Hâtem Efendi

[mefâ°ilün / mefâ°ilün / mefâ°ilün / mefâ°ilün]

Ķazer kim tel kırar vâdîlerinden zülf-i şantûruñ
İki telli haţtuñla bağlama °uşşâķ-ı rencûruñ

Ser-i zühhâda çal neyzen °aşâ-yı nâyı beni şimdi
Girift-i °işve-i ķânûnuyam bir şâh-ı Manşûruñ

Düdüksün hem-nefir-i maķremân-ı °işret olmazsın
Efendi perdesizdür süzme-i minķâr-ı menfûruñ

Qara dűzen virűr mi qadr-i miskāl ʿāşık-ı zāra
Bozuktur kār-sāz-ı ergānűn çerh-i pűr-şűruű

Belűm bűkdi kemānı qaşlaruű çengī edālarla
Qaval itdi beni pes-perde istignā-yı mevfűruű

Ṭulum gibi ıgırtma şeyḥ efendi şűḥ-ı Bulğarı
Qudűm-ı vuşlatuű çal paralanma rāz-ı mestűruű

Gelince meclise ol āfītāb-ı Mağribī ḥātem
Açıldı perde-i şarkīsi şīve-nigāh-ı ṭanbűruű

Li-Hātem

[mefāʿīlűn / mefāʿīlűn / mefāʿīlűn / mefāʿīlűn]

Gűnűl eglencesi gitdi ciger pűr-ḥűn gűnűl maḥzűn
Yār beni zār [u] zebűn itdi ciger pűr-ḥűn gűnűl [maḥzűn]

Felek ayırdı yārumdan o ṭıfl-ı şīvekārumdan
Uşandum ṭatlı cānumdan gűnűl maḥzűn ciger pűr-ḥűn

Şalındı göklere zārım fiğāndur zűr-şıkārum
Oñulmaz derd-i nāçārum gűnűl maḥzűn ciger pűr-ḥűn

‘Aceb mi ağlasam bir dem derűnum ṭoṭṭolu mātem
Demgűzer ağla ey Ḥātem ciger pűr-ḥűn gűnűl [maḥzűn]

[92b]

Hall-i Vehbī berāy-ı tārīḥ-i Nābī

[feʿilātűn / feʿilātűn / feʿilātűn / feʿilűn]

Bu ġazāya gelicek ġaybdan űç biű ġāzī
Mest olup ṭīğleri cām-ı siperden geçdi

Oldı ṭűfān-ı tevārīḥe cihān müstağrıq
Cűmlesi ṭarz-ı qādīm űzre nazardan geçdi

Biri Nābī didi ammā ki luğaz şeklinde
Ki leṭāfetde ḥalāvetde şekerden geçdi

Didi tārīḥini űç biű görünűr ammā kim
Oldı ammā se-hezāruű biri serden geçdi

Ḥall-i eşkāli bedel ʿadd olunur cāʾ izeye
Bunda dil dāʿiyye-i sīm ile zerden geçdi

Bedr-i cenginde olan cűnd-i ricālullāhuű
Eserin gördi ʿadű fıkı-i zaferden geçdi

‘Ālem-i ğaybdan olduĝda ‘ayān cünd-i melek
Moskovuñ ‘askeri hep tîĝ ü teberden geçdi

Ṭarz-ı tārīḥde bir bāb-ı nev açdı Nābī
Dil-i Vehbīde görüp āḥir o derden geçdi

Oldı bir ‘uĝde göñüllere ḥisāb se-hezār
Anı ḥall-i ḥāṭır-ı pür-ḥüzn ü kederden geçdi

Birisi ğayndur anuñ ki ider biñ altmıñ
Biri bülbüldür anuñ kim ola serden geçdi

Se-hezāruñ biri de elifdür ol da birdür
Böyle ḥall eyledüm ol dem ki nazardan geçdi

Vech-i āḥarla idince se-hezārı taḥrīc
Nāvek-i reşk dil-i ehl-i hünerden geçdi

Bir elifden ğaraḫı biñ biri yüz on bir olur
Birisi daḫı eḥaddür k’ola serden geçdi

Naşş-ı Qur’ān’dur o tārīḥ-i celīle me’ ḥaz
Fehm iden anı tevārīḥ-i aḥirden geçdi

Ya‘nī Qur’ān’daki ālāf-ı selāse ola murād
Bu fikr daḫı dil-i feyż-eserden geçdi

Ṭab‘uña mevhibe-i Ḥazret-i Ḥaḫdur Vehbī
Ḥall-i sānī ki leṭāfetde şekerden geçdi

Tārīḥ-i Vehbī

Oldı biñ yüz yigirmi üç sālī
Bu ğazā ile sāl-i müstesna

Yümn-i sāle yeter bu şāhid kim
Oldı tārīḥ aña sene-i ğazā (1123)

Tārīḥ-i diĝer

Bir ğazā [e]yledi kim lāyıkdur
Dinse tārīḥine ‘ādil ğāzī (1123)

Tārīḥ-i diĝer

[fe‘ilātün / fe‘ilātün / fe‘ilātün / fe‘ilün]

Fethine tārīḥ olur Fehmī du‘ā-birle tamām
Seyf-i bürrān ile Moskov kırlup didi amān (1123)

[93b]

Fehīm'in bī-nukat gazelidür

[mef'ülü / fā'ilätü / mefā'ilü / fā'ilün]

Her dil ki mālīk-i mülk-i vişāl olur
Hükmi-i 'adem ol ādeme emr-i muhāl olur

Ahvāl-i derd-i dil aña ilhām ola meger
Ol mäh-ı sâde-rû ki melek görse lâl olur

Derd ü elem ki mādde-i vişāl-i aşldur
Mādām mihre vâşıl ola meh hilâl olur

Hem-râh-ı mihr olursa mehāsâ gönül revâ
'Älemde merd-i sâlik-i râh-ı kemâl olur

Hâl añladuñsa olma gel âlûde-i kelâm
Esrâr-ı dil ki maḥrem ola ehl-i hâl olur

Olsa rüsüm-ı kâr-ı tılsım-ı kelâm-ı dil
Kilk-i Fehīm mûra sihr-i ḥelâl olur

[94a]

Müfred

[mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün]

İhâta eylemiş ḥatt-ı siyeh-ṭaraf zenaḥdânın
Kızıl elmayı zabt itmiş dirîğâ leşker-i küffâr

Müfred

[mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün]

Rikābāsâ eger pâyine yüz sürem dirsın yârin
Yolunda irtikâb eyle aşılmağı başılmağı

Müfred

[fe'ilätün / fe'ilätün / fe'ilätün / fe'ilätün]

Hânım yaptı kademgâhı nekâzâ vü ma'ni-i tende
Didi târîḫini Fıṭnat şayḥa-i ḥayrâtına bende

Müfred

[mef'ülü / mefā'ilü / mefā'ilü / fe'ülün]

Mescidde riya-pîşler eylesün ḳo riyaı
Meyhâneye gel kim ne riya var ne mürâyî

[94b]

[ARAPÇA]

[95a]

[ARAPÇA]

[95b]

[ARAPÇA]

Nabî

[mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün]

Degüldür hâle çıkmış câmi^e içre ger siyeh vâ'iz
Gürüh-ı encüme Nûr âyetin tefsîr ider mehtâb

Müfred

[fe'ilâtün / fe'ilâtün / fe'ilâtün / fe'ilün]

Ğarañu gicede mişbâh yüzüñ kâfiyedür
Mütevassıt olıcak şu'le virür her yaña zû

Müfred

[mefâ'ilün / fe'ilâtün / mefâ'ilün / fe'ilün]

Efendi mebhâs-ı rûhı lebüñ şifâda bulur
Niçün mesâ' il-i dendân gibi dülerde arar

Müfred

[---(silik)] eylemiş mir' ât-ı mihmât-ı güli gerdün¹⁷
[---(silik)]rın penbeyle örtüp nergis-i çeşmin kışâş eyler

Müfred

...b nâzuñle ter-i ʿuşşâkı pâ-mâl eyledüñ¹⁸
...şker-i haţdur gelen şimden gerü çek dizgini

Müfred

...deyi eyle âmîhte şun ey sâķî¹⁹
...ayl-i demdür ki hekîmâne günâh eylemedik

Müfred

[mef'ülü / fâ'ilâtü / mefâ'ilü / fâ'ilün]

Ol ser-tırâşa bende olur sînesin gören
Ğor naķd-i cânı üstüne âyînesin gören

¹⁷ Silik çıkan bu beyite şair bir sonraki sayfada tekrar yer vermiştir.

¹⁸ Silik çıkan bu beyite şair bir sonraki sayfada tekrar yer vermiştir.

¹⁹ Silik çıkan bu beyite şair bir sonraki sayfada tekrar yer vermiştir.

Müfred

[mef'ülü / fâ'ilâtü / mefâ'ilü / fâ'ilün]

Ey hâk ölicez bizi bir hoşça örte ko
Ölürüz dirilirüz senüñ altuñda kalmayuz

Faşıh

[mef'ülü / fâ'ilâtü / mefâ'ilü / fâ'ilün]

Gelmiş küşâde fâl-ı bahâra gül âyeti
Bülbüllerüñ maķâm-ı nevâda kırâ' ati

Bakî

[mef'ülü / fâ'ilâtü / mefâ'ilü / fâ'ilün]

Yazdı bahâr âyet-i hüsnuñ varak varak
Gül muşhafından okıdı bülbül sebak sebak

Faşıh

[fe'ilâtün / mefâ'ilün / fe'ilün]

Ruĥları âfîtabdur gûyâ
Lebi cām-ı şerâbdur gûya

Bize hîç neşve virmiyor sākî
Virdigün bâde âbdur gûya

Ĥalk ĥayrân ruĥuñ mütâla'ada
Bir münakkaĥ kitâbdur gûya

Qaldı la'ülünde çeşm-i ümîdüm
Cām-ı meyde ĥabâbdur gûya

Ruĥuña mihrveş niķâb olmaz
Nûr-ı hüsnuñ niķâbdur gûya

Dehenüñ kimse bulmamış mislin
Cevher-i kem niyâbdur gûya

°Āşıķa kāfirân-ı ĥüsn Faşıĥ
Sitem itmek sevâbdur gûyâ

[96a]

Müfred

[mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün]

Muķâbil eylemiş mir' ât-ı miĥmât-ı gülî gerdün
Yüz penbeyle örtüp nergis-i çeşmin kışâş eyler

Müfred

[fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün]

Esb-i nāzuñla ter-i ʿuṣṣākı pā-māl eyledüñ
Leşker-i ḥaṭdur gelen şimden gerü çek dizgini

Müfred

[fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilün]

Bādeyi eyle āmīhte şun ey sāķī
Ḥayli demdür ki ḥekīmāne günāh eylemedik

[96b]

Mi'rāciyye-i Sābit

[mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün]

Ḥoşā ferḥunde-aḥter leyle-i mümtāz ü müstesnā
Ki 'unvān-ı berāt-ı ḳadridür ser-Süre-i İsrā

Şafak rüy-ı arūs-ı mihre bir gülgün tutuḳ aşdı
Kevākib saçıvirdi bunca gevher dāne-i yektā

Nihān itdikde ṭob-ı āftābı ḥoḳḳabāz-ı çerḥ
Çıḳardı ḥoḳḳasından şad-hezārān mühr-e-i beyzā

Degül cirm-i ḳamer pür-cüş olup baḥr-ı siyāh-ı şeb
Bir altun pullı māhi taşra atdı mevce-i derya

Zamāne giydi nārenci ḳabā-yı zer-nigār üzre
Cevāhir tügmelerle bir çiçekli 'anberin ḥārā

Yitürdi gevher-i raḥşān-ı mihri zulmet-i şebden
N'ola mūmlar yaḳup ararsa anı ḥāce-i dünya

Neheng-i lücce-i zulmet yudunca yūnus-ı mihri
O mātemden siyeh şāla büründi çerḥ ser-tā-pā

Kevākib şanma kim eṭrāfına pervāneler üşdi
Yaḳınca şem'a-i māh-ı müniri ṭārem-i vālā

Yed-i teşḥire almış kişver-i Keyḥusrev-i rüzı
İder mūm şenligin Efrāsiyāb-ı leyle-i zulmā

Meger kim üstüne bir telli pullı pīrehen çekdi
Yaḳup fānūs-ı ḡarrā-yı mehi fülk-i yemm-i haḍrā

Şafak zann itme ḥūn-ı ḥayzla ālūde dāmendür
Cenīn-i māhi ilḳā itdi zīrā leyle-i ḥablā

Meger kim mağribiyyü'd-dehr şakkü'l-°arzi şām itdi
Ki zāhir oldı bunca şeb-çerāğ-ı kevkeb-i garrā

Seyirci çıkdı gök meydânına şāmuñ temāşāya
Resen kurdukdā şebbāz-ı şehāb-ı āsmān-peymā

Şu sepdı var ise aḥşamla fıskıyyesi mihrüñ
Girān-hāb-ı hafādan çeşmin açdı encüm-i zehrā

Harīm-i bānū-yı mihr-i nigāra hādım-i devrān
Şafaḡdan çekdi bir pervāzı la°lī perde-i zībā

Ṭalebkārī-i āb-ı çeşme-i hūrşīd için gitdi
Diyār-ı zulmete İskender-i māh-ı sipihrāsā

°Azīmet-hān-ı kuds ol rūḡ-ı pāki eyledi da°vet
O şeb kim micmer-i çarḡ yakdı yer yer °anber-i sārā

O şebdür bir mu°aṭṭar-ṭurre müşkīn ebruvān-āfet
O şebdür bir siyeh hārālı şem°-i nāzenīn-sīmā

Degül şeb bir siyeh-perde °Arab maḥbūbıdur şāmuñ
Yā Leylīdür ki ḥüsnī Kays-ı çarḡı itdi pür-sevdā

O şeb zabṭ itdiler tārīḡ-i Mi°rāc-ı Hudāvendī
Midād-ı miskle küttāb-ı dīvān-hāne-i ma°nā

[97a]

O şeb Mevlā ḡabībūñ ḡākden ḡaldurdı ref° itdi
O şeb oldı Resūlūñ cilvegāhı maş°ad-i a°lā

Hıdīv-i çār-pālīn-i serīr-i “ḡāb-ı ḡavseyn”i
Şeh-i fermān-revā-yı taḡtgāh-ı mülk-i “ev ednā”

Şeh-i tuḡrakeş-i ḡük-m-i şerīf-i “lī ma°allāh”ı
Hudāvend-i bülend-iḡbāl u şāḡib-mesned-i vālā

Emīn-i Rabb-i ‘İzzet ḡāzin-i gencīne-i rahmet
Delīl-i rāh-ı devlet reh-nümā-yı Cennetü'l-Me' vā

Resūl-ı ḡādr-i Muṭlak şefī°-i aḡdem ü esbak
ḡabīb-i ḡazret-i ḡaḡ maḡrem-i esrār-ı “mā evḡā”

İmām-ı şāḡibü'l-Kevser ḡaṭīb-i lā-mekān-minber
Amān-ı dehşet-i maḡşer zemān-ı rahmet-i Mevlā

Meh-i burc-ı leṭāfet mihr-i ḥūrşīd-i enver-i behcet
Şeh-i mülk-i ḵanā°at şehriyār-ı kenz-i lā yefnā

Muḥammed Muṣṭafā Aḥmed Resūl-ı efḍal ü emced
Şeh-i Levlāk-mesned tācdār-ı efser-i ṭāhā

O şāhinşāh-ı fermān-rāy-ı evreng-i nübüvvet kim
Nigīn-i ḥükmünüñ altındadır dünyā vü mā-fihā

O şeh kim naat-ı “mā-zāğa’l-başar”dur sürme-i çeşmi
O sulṭān kim “le°amrük”dür serinde tāt-ı ḵadr-efzā

Dehānı derc-i gevher-dāne-i esrār-ı ḵuddūsī
Zebānı ṭūṭī-i mu°ciz-beyān-ı rāz-ı “evḥaynā”

Cemālī maṭla°u’l-envār-ı nūr-ı mihr-i ḡarrāyī
Cebīni maşrıku’l-envār-ı rūḥ-ı şems-i istiḡnā

Semend-i ḵadrine eflāk altun pullı yancıkdur
Ḵuṭāsıdur o necm-i ṭurre-dār-ı evc-i isti°lā

Sirişt-i zāt-ı pāki ṭīn-i maḥtūm-ı nübüvvetden
Beşāretdür mübārek arkasında ḥātem-i zībā

Yāḥūd bir ḥüccet-i zuhriyye-i maḥtūmdur ol kim
Aña ḵāḍī-i ḵuds u ḵudret urmuş ḥatm ile imzā

O mihr-i meşruk-ı evc-i risālet toḡtuḡı sāt
Mecūs āteşlerin bārān-ı luṭfi eyledi etfā

Söyündürdi çerāḡın zümre-i āteş-perestānuñ
Olup kül öksüzi düşdü revāk-ı devlet-i Kısra

Cemī°an millet-i küfr ü Naşārānuñ putı şındı
Dü-nīm oldu meger miḵrāz-ı lādan rişte-i °Uzzā

Kemāl-i heybetinden başına şeyṭānlar üşdi
O şeb İblīs cin çarpmış gibi ḵaldurdı vaveylā

Şafā-yı meşrebüñ gördükde ol ser-çeşme-i nūruñ
Yel esdürmezdi toz ḵondurmaz idi üstüne aşlā

Ḵafesli perde çekdi °ankebūt ol kehf-i pūr-emne
N’ola görmezse çeşm-i düşmen üzre aḡ idi gūyā

[97b]

Cemādāt u behāyüm itdiler taşdıķ bilcümle
Haşā vü nāka vü āhū vü đabb u zīb u ejderhā

Ĥabīb-i Kibriyānuñ mu°cizātın ĥad ne mümkindür
Ne deñlü ĥāme-i mu°ciz-beyānum eylese ıtrā

Çıkup kürsī-i vālā-yı beyāna rāvī-i fikret
Biraz Mi°rācınıñ tafşīlin itsün şimdi icmālā

Ĥarīm-i Ka°be-i °ulyāda devletle sa°ādetle
Sarāy-ı Ümmühānī idi ol şeb ĥazrete me' vā

Gelüp tā kim berīd-i Rabb-i °İzzet Ĥazret-i Cibrīl
Didi ey °illet-i İcād-ı şun°-ı cümle-i eşyā

Selām itdi Cenāb-ı Kibriyā tevķīr ü °izzetle
Saña bir rahş-ı Rıdvānī-çerāgāh eyledi i°tā

Binüp gelsün ĥabībüm °ālem-i lāhūtı seyr itsün
Ĥudümünden şeref bulsun fezā-yı °ālem-i kübrā

Urup ol tācdār-ı pādişāh-ı mülk-i maĥbübī
Süvār oldu o rahş-ı āsmān-peymāya bī-pervā

°Aceb rahş idi ol rahş çerāgāh-ı fezā-yı kıds
Cihān-ıştābl ü meh-saṭl ü felek-ĥuddām ü şarşar-pā

Ĥamer-zeyn ü felek-ber-güstüvān ü āsmān-yancık
Süreyyā-raĥt ü cevzā-teng ü meh-na°l ü şafaķ-ĥınnā

Sitām-ı āfītāb-envārı pervīn-i sipihr-i nūr
Şeb-i Ĥadr-i leṭāfetdür o müşķīn-ṭurre-i būyā

Dem-i şubĥ-ı sa°ādetdür şabāĥu'l-ĥayr-ı pīşānī
Sikāl-i pāy-ı ĥoş-reftārı zülf-i pür-ĥam-ı cevzā

Geçer evvel қademde eblaķ-ı fikr-i sebük-seyri
Varur bir ṭarfetü'l-°ayn içre çerĥe nūr-ı çeşmāsā

Yerinden қopmamışken ṭayy iderdi rāh-ı imkānı
Eger kim rākibi bir kez °inānı eylese irĥā

Nuĥustīn ĥaṭvede Allāhü Ekber bu ne sür°atdür
İķāmetgāhı oldu ol imāmuñ Mescid-i Aķşā

Şaff-ı erbâb-ı pâk-i enbiyâya muḳted oldı
O mihrâb-ı muḳaddesde imâm-ı şâhibü't-taḳvâ

Berât-ı raẖmet-i Mevlâ suṭûrı idi ol şaflar
Vücûd-ı bî-naẓîr-i seyyidü'l-kevineyn aña tuğrâ

Tamâm itdi şalât ile selâmı çünki mescidde
Duâlar didi gitdi âsmâna rûḥ idi güyâ

Tefâvût bildiler kim arada yerden göge dekdür
Cemî' enbiyâya fazl-ı zâtın eyledi inhâ

Meger cism-i laṭîfî şebnem-i bâğ-ı leṭâfetdür
Ki cezb itdi anı şems-i hevâ-yı 'âlem-i bâlâ

[98a]

Burâḳ-ı berḳ-reftâr ile gitdi evc-i a'läya
Götürdi güyiyâ bâd-ı şabâ ter gönçe-i ra'nâ

Burâḳı ol sürüş-ı raẖmete beñzer ki 'izzetle
Alup bir rûḥ-ı pâki kıldı 'azm-i Cennetü'l-Me' vâ

Felekde kehkeşân şanma o şâhinşâh-ı zîşānuñ
Yolunda ḳum döşetdi sâkinân-ı evc-i isti'lä

Muḳaddem menzile bindi bir altun tuğıdur anuñ
O raẖşân-ı kevkeb-i dünbâle-dâr-ı âsmân-peymâ

Degül ḳavs-ı ḳuzaẖ çerḥ üzre dâmen der-miyân itmiş
Kemer-bend-i 'ubûdiyyet ḳuşanmış ḥidmete cevzâ

Şafaḳ zann itme raḳḳâs-ı felek farṭ-ı şafâsından
Semâ' ü raḳş içün bir al eteklik eyledi peydâ

Türâb-ı maḳdem-i şâh-ı cihâna çehresin sürdi
Ġubârı şafḥa-i levḥ-i ḳamerde bellüdü r ḥâlâ

Sipâriş kıldı defter-ḥâne-i icmâl-i bālâyı
Debîr-i vâridât-ı çerḥin itdi rütbesin vâlâ

Nihân oldı pes çenginde tel kırmış gibi Zühre
Bilür ol bezm-i ḥâşşa çesteci lâzım degül zîrâ

Meger deryûzekâr-ı naḳd-i luṭfidur o sultānuñ
Çerâğ-ı mihri kim rāḥında tutmuş ḥazret-i 'İsâ

O şahinşāhdan şahibkırānlık hil'atin giydi
Oturdı şandalī-i pencüme Behrām-ı hūn-bālā

İrişdi kârgāh-ı Müşterīnūñ rüz-ı bāzārı
Metā°-ı kārını ol gice aldı şatdı müstevfā

Çerāğ itdi o şeb meş°alci keyvān gibi menhūsı
Ki necm-i bahtı oldu ta°ne-sāz-ı Zühre-i zehrā

Sa°adetle firāz-ı şandalī-i Kürsīye çıkdı
Şeh-i şahibkırān-ı tahtgāh-ı mülk-i istiğna

Yolunda atlas-ı çerh-i mu°allā oldu pāy-endāz
Ayağına yüzün sürmekle buldı rütbe-i vālā

Maķām-ı Sidreye geldikde tırdı tã°ir-i qudsī
Meger kim Sidre olmuşdur aña nass ü mā-minnā

Burāk-ı āsmān-peymā da kaldı Türk-tāzından
Degül zīrā atı oynadı ol şahrā-yı bī-hem-tā

O dem i°zāz ile Refref gelüp hıdmet yanaşdurdı
Güneş gibi o nūr-ı pāke itdi sīnesin me' vā

Anuñla şad-hezārān perde çekdi nūr ü zulmetden
Qalup Refrefde āhır gıtdı Aḥmed yekke vü tenhā

İrişdi bir yere kim şeş-cihetle çār-°unşur yok
Zemīn ü āsmān nā-būd ü °arş ü ferş nā-peydā

[98b]

Ne evvel var ne āhır var ġarīb °ālemdür ol °ālem
Lisān ü sem° ü °aql ü fehmi ü nuṭkuñ nāmı yok kaṭ°ā

Ḥiṭāb-ı müsteṭāb-ı °üdnü minnī° vārid oldukça
Geçerdi her kademde şad-hezārān °arşa-i pehnā

Bu hāletle duḡūl itdi ḥarīm-i °kābe kavseyn°e
Olup ser-menzili ol kadd-i tirūñ kurb-ı °ev ednā°

Cenāb-ı Aḥmed-i Mürsel şimāḥ-ı gūş-ı cān ile
Kelām-ı kudret ü bī-kemm ü keyfī eyledi işgā

O bezm-i pür-şafāda çok su°āl u çok cevāb oldu
Velīkin ol tekellüm bī-ḥurūf ü şavt idi ammā

Mezâyâ-yı sühan nâz ü niyâz-ı ʿaşk idi cümle
Me'âl-i güft ü gû râz-ı maḥabbet idi ser-tâ-pâ

Bilinmez ḥaşılı aḥlanmaz ol şoḥbet ne şoḥbetdür
Anuñ keyfiyyet ü kemmiyyetin ʿaql idemez îfâ

Bulup maḳşûd-ı mâ-fî'l-bâlini “yâ Hû” diyüp âḥir
Nüzûl itdi zemîne âsmândan nûr idi maḥzâ

Getürdi ümmete ol zayf-ı miḥmân-ḥâne-i ʿizzet
Ziyâfetgâh-ı raḥmetden firâvân niʿmet-i ʿuzmâ

Birisi işte “bismillâh” ile “ḥamsen mübârek”dür
O şeb ol pençe-i mühr-i nübüvvet eyledi ihdâ

Ḥudâvendâ şefîʿü'l-müznibînâ eyle raḥmet kim
Siyeh-rû bir kuluñdur Sâbit-i âşüfte vü şeydâ

Esîr-i çâh-ı cürm u guṭa-ḥâr-ı baḥr-ı işyândur
Ḥaṭâyâ-yı nihânın kâ'inâta eyleme ifşâ

ʿUyûbun küşe-i iḥsânuñ ile setr idüp âḥir
Kıyâmet ʿarşasında derdmendüñ eyleme rüsvâ

Cenâb-ı Kibriyâdan cürmüm iḥsân ile ʿafv itdür
Yarın kim ehl-i maḥşer bu kuluña eyler istihzâ

Bu ḥod maḥfî degül ḥâk-i der-i devlet-me' âbuñdan
Ki erbâb-ı sühan ümmîd-i himmetle olur güyâ

Ḳaşıde şunsa bir sultâna şâ'ir luṭf umar âḥir
Sevüñdür bendeni naḳd-i şefâ'atle Ḥudâvendâ

Zamâne ḥusrev-i encüm-sipâhı kişver-i Şāmuñ
İde çetr-i mu'anber şukḳa-i zer-fülkesin ber-pâ

Ḥudâdan ravza-i pür-nûr ki her rûz ü şeb olsun
Şalât-ı bî-ḥadd ü gâyet selâm-ı bî-ʿadd ü iḥşâ

[99a]

[fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün]

Patlamış ʿazl itdürince Vehbî-i dānâ-dili
Gürledi Ṭop-ḥâne meydânında dāluñ dingili

Nādirī merhūmdan Mi'rāciyye-i faḥr-i ʿālem ṣallallāhü ʿaleyhi ve sellem

[mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün]

Felek tāt-ı zerin terk itdi İbrāhim-i Edhemveş
Derūnunda ʿaceb mi eyleye nūr-ı siyeh me' vā

O şebdūr maṭlaʿu'l-envār-ı Mi'rāc-ı Hudāvendī
O şebdūr maḥzenü'l-esrār-ı ḥalvet-ḥāne-i İsrā

Ol aḥşam oldı ser-tāt-ı nübüvvet şāhibü'l-Mi'rāc
Ol hengām oldı sulṭān-ı rūsul hem-şoḥbet-i Mevlā

Şeh-i eyvān-ı ʿizzet tācdār-ı taḥt-ı ḥatmiyyet
Ser-firāz-ı müsahḥar-sāz-ı dārü'l-mülk-i “ev ednā”

Dıraḥşān gevher-i ʿibret-nümā-yı dürc-i maḥbübī
Fürüzān aḥter-i zulmet-zidād-ı burc-ı istiʿlā

Medār-ı ḥilkāt-i ʿālem nehār-ı tūnet-i ādem
Süvār-ı ʿarşa-i ṭārem emīrū'l-meclis-i ḡabrā

Ḥabīb-i Ḥazret-i ʿİzzet ṭabīb-i ʿillet-i zillet
Kefīl-i rahmet-i ümmet delīl-i Cennetü'l-Me' vā

Ḥaṭā-püşide-i müznib ʿaṭā-baḥşide-i tāʿib
Āfāk-ı maşrıḳ [ü] maḡrib emīn-i Yesrib [u] Baṭḥā

Cenāb-ı Aḥmed-i Mürsel imām-ı zümre-i ekmel
Mufaşşal-sāz-ı mīr-i mücmel rümüz-āmüz-ı her dānā

O sulṭān-ı bülend-eyvān-ı iḳlīm-i risālet
Livā' ü'l-ḥamd ile ʿālemleri feth itdi ser-ā-pā

ʿİzār-ı mehveşi pertev-nümā-yı nūr-ı Rabbānī
Zebān-ı dilkeşi gevher-feşān-ı kenz-i “lā-yefnā”

Ġubār-ı dergehi kühl-i cilā-yı dīde-i encüm
Ṭınāb-ı hargehi silkü'l-le' āl-i gerden-i ḥavrā

Benānı ḥālet-i miftāḥ-ı Cennetden peyām-āver
Dehānı nokṭa-i ḡayb-ı hüviyyetden ḥaber-fermā

O şāḥın sikkesi mühr-i nübüvvet ḥuṭbesi Kur'ān
Müşerref anlaruñla naḳd-i dīn ü cāmī-i dünyā

Şufūfı vü āl ü aşḥābı suṭūr-ı ḥüccet-i minnet
İmāmetde vücūd-ı pāki gūyā mühr ile imzā

Şalup fer-i şehinşāhı idince iki şeş mähı
Olup zerrīn naqqāre itdi bāng-i şevketin i°lā

[99b]

Kebüter beyzasıyla haşmını def° itdi ğār üzre
Melek dīv-i raşīmi necm ile tārđ eyledi güyā

Misāl-i ebr-i rahmet demi teşrīf itdigi sā°at
Mecūs āteşlerin bārān-ı luţfı eyledi ıtfā

Yıkıldı tāk-ı Kayşer dūr olup sehm-i sa°ādetden
Oķun atdı kemānın başdı ol dem devlet-i Kısra

Hakīkatde sevād-ı āferīniş zıllıdur anuñ
°Aceb mi zāhiren bī-sāye ola āfitābāsā

Görđi bī-tereddüd cānib-i zahr-ı şerīfinde
Olup mühr-i nübüvvet arķasına dīde-i bīnā

°Aceb mi eskiyüp şimdi dökülse dürr-i sīrābı
O sulţāna muraşşā° çetr idi ebr-i felek-fersā

Gel ey kill-k-i hünerver kışsa-i Mi°rācı taķrīr it
Degüldür çünki mümkün mu°cizātın eylemek ihşā

Gelüp peyk-i İlāhī hāzret-i Peyġambere ol şeb
Getürđi bir Burāķ-ı berk-seyr ü āsmān-peymā

°Aceb dīvār idi kim ferşi °arş üzre hem cevelān
Fezāda tünd-rū āhū felekde tīz-ser °anķā

Teni gül saçı sünbül tuġ-ı şāhī ol dem dilkeş
Kulaġı berk-i süsen çeşm-i hūbı nergis-i şehlā

Şu deñlü tīz-cünbüş kim çerāġāh-ı vücūd içre
Ezel rahşın geçerdı rākib men° itmese farazā

Şafakdan āfitāb-ı hāveri bir satl-ı zer dir kim
İçinde hādım ihzār eylemiş ol esb içün hīnnā

Cihānı geşt idüp mānend-i nūr-ı dīde olduķda
Misāl-i heft-perde hā' il olmadı yedi deryā

Binüp ol rahşā çünkim maķşad-ı aķşāya °azm itdi
Anuñ ol ķonaġı oldı şahn-ı Mescid-i Aķşā

İmām oldu şufûf-ı enbiyāya görseñ ol demde
Suṭūr-ı Muşḥafuñ üstünde “bismillāh” idi güyā

Namāzı çünki tamām itdi ol cāy-ı mübārekde
‘Urūc itdi semāvāta du‘ā-i müstecābāsā

Degül şām [ü] kevākib bād-ı raḥşı eyledi cünbüş
Temevvücden qarardı pür-ḥabāb oldu yemm-i ḥaṭrā

Getürdi ḥāle bir sīmīn ṭabākla girde-i māhī
Ve līkin cā-be-cā yanmış deyu meyl itmedi aşlā

[100a]

‘Uṭārid şafḥa-i çerḥ üzre ḥükmüni yazdı ol şāhuñ
Aña şeb ḥaṭṭ ü encüm rīg [ü] māhuñ ğurresi ṭuġrā

Süleymānuñ önüñde döndi Mīnā üzre Belķīsa
Felekde aña istiķbāl idince Zühre-i zehrā

Bırakdı mihr-i rüyı ḥāñķāh-ı çārüme pertev
Söyündürse n’ola ķandīl-i mihri ḥazret-i ‘İsā

Şebī ḥūn itdi Behrām aḥterān-ı nażma emr ile
Şafaķ şanma felekde ṭoldı ḥūn-ı küşteden şaḥrā

Felekde şūr-ı ekber necm-i kübrā oldu feyzinden
Seg-i manzūrıdur beñzer ki şīr-i ‘ālem-i bālā

Olup keyvān-ı zengī ḥidmetinde ķan ķulluķcı
O yüzden iktisāb-ı nūr idüp oldu semen-sīmā

Uruldı sikkesi kürsī-i pūlād üzre ol şāhuñ
Der evhemdür degül kürsīde yer yer encüm-i ğarrā

N’ola envār-ı rüyı aña zerrīn tār [u] pūd olsa
Şafā-yı ṭal‘atinden itdi ‘arşuñ aṭlas-ı dībā

Cüdā oldu kenār-ı Sidreden Cibrīl o ḥazretten
Ḳalup raḥşı o menzilgehden Refref eyledi ḥidmet

İrüp bir nūra Refref daḥı ķaldı dūr olup anda
Mükedder dīde-i terden cüdā berk-i ḥazānāsā

[100b]

Girüp ol perde-i nûra harîm-i hâşşa yol buldı
Hużûr-ı ʿİzzete nakd-i vücûdun eyledi ihdâ

Maķâm-ı “ķābe ķavseyn”i geķüp mānend-i tîr ol dem
Müyesser oldı aña maķlab-ı aʿlâ-yı “ev ednâ”

Olundı çok tekellüm kışsa-i ʿaşķ-ı maķabbetden
Velî bir hāme-i lafz itdi cümle şāhid-i maʿnâ

O şöhetden haber yok ʿaķl anuñ keyfiyyetin bilmez
Ne bilsün tâbiş-i mihr ü mehûñ māhiyyetin aʿmâ

Bulup maķşûdını āķir saʿâdetle nüzûl itdi
Ki halk-ı ʿāleme peygām-ı Hāķķı eyleye inhâ

Getürdi anlara vāfir hedāyâ genc-i rahmetden
Ve lîkin herkese miķdârı deñlü eyledi iʿtâ

Hudāvendâ dālâlet Nādirîñ cānını almışdur
Kerem kıl eyle anı bir dem-i cān-baķşuñla iķyâ

Kerîme ʿarz-ı hāl itmek yeter bir kerre sulţānum
Ne hācet kışsa-i taţvîle mānend-i şeb-i yeldâ

Hemîşe tâ ki şām-ı ferruķ-encāmuñ sevādından
Ola deryâ-yı gerdün üzre zāhir ʿanber-i sārâ

[101a]

O şāhuñ hāķ-i pākin ʿanberāsâ eylesün hoş-bû
Şalât-ı Hāzret-i ʿİzzet selām-ı Hayy-i Bî-Hem-tâ

Taķiyyât-ı ebed-peyvend ile dünyâ vü ʿuķbâda
Ser-efrâz eylesün zāt-ı şerîfin Hāzret-i Mevlâ

[109b]

Faşıhü'l-Mevlevî

[feʿilātün / mefāʿilün / feʿilün]

Dil-i şeydâda ʿaşķ-ı yārum var
Ser-i şūrîdede humārum var

Nice esrār-ı ʿaşķı ketm ideyüm
Girye-i çeşm-i eşķ-bārum var

Baňa raħm itmedüñ dirīğ dirīğ
Ne ʿaceb baht-ı bī-medārum var

Yine nāgeh esīr-i ʿaşk oldum
Ne güzārum ne ħod qarārum var

Güş idüp ʿandelībüm didigüm
Dimiş ol ğonçe-leb hezārum var

Pāy-māl-i tegāfül itme beni
Ĥazer it dilde inkisārum var

N'ola pür-gū isem hemīşe Faşīħ
Cüş-ı tabʿ-ı süħan-güzārum var

Müfred

[fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün]
Bir gülüñ Saķızda oldı dil nevākeş bülbüli
Bilmez idik böyle raʿnā idügin Saķız güli

Müfred (Farsça)

Velehū

[feʿilātün / mefāʿilün / feʿilün]
Ey nesīm-i şabā şitābuñ var
Yine beñzer ki bir cevābuñ var

Yine āzürde dilsin iħsān it
Dile cānā neden ʿitābuñ var

Cāy-ı dīger ne ĥacet ey ğam-ı ʿaşk
Dil gibi ĥāne-i ĥarābuñ var

Nice mümkin nigāh-ı bī-pervā
Şermsārī gibi ĥicābuñ var

Yok kuşūrı Faşīħ zerre kadar
Bir meh-i reşk-i āfitābuñ var

Seyyid Vehbī

[mefʿülü / fāʿilātü / mefāʿilü / fāʿilün]
Bulmadı destres dil o ĥürşīd-peykere
Çıkşa ʿaceb mi nāliş ü feryādı göklere

Reng-i ruħuñ olur sebeb şerm güllere
Laʿlün hemīşe ĥande ider ğonçe-i tere

Olmaz niķāb hā' il-i envār-ı  arızuñ
F n s perded r olmaz Őem -i envere

Őehb z-ı c n-Őik r-ı nig hı s z lmeye
Olmaz mı dil-r b de g ren b yle dil-bere

Yok   re b s-ı la line ey dil  o giryeyi
Gel Şarf-ı cevher eyleme b -  re yok yere

Mecn n dinilse  aysa rev dur ki v ķı  
 Aķlı olaydı m ' il olur mıydı du tere

Vaşf-ı lebi o h r-ı bihişt-i le  fet ñ
 td rdi nazm-ı Vehb yi terc h Kevsere

Ve leh 

[fe il t n / me   il n / fe il n]

  Őıkuz vaşl-ı y re muntaz ruz
B lb l z nev-bah ra muntaz ruz

Gerd-i r huz ki b s-ı d men ile
Ő ve-i r zig ra muntaz ruz

L ne ber-ser     ays-ı ser-geŐte
Ma mil-i va d-i y re muntaz ruz

 on e-i h t rı g Ő ad eyler
Bir h ceste bah ra muntaz ruz

Ser-i r h-ı rec da Şimdi FaŐ h
Lu f-ı perverdig ra muntaz ruz

[110b]

   rif

[fe il t n / fe il t n / fe il t n / fe il n]

Ser-n m  oldu k leh-k Őeden ol ter-i per em
 tdi mir  t-ı dili n z ile mu anber per em

 der  z rde-dil  h -yı diy r-ı H teni
Eylese neŐr-i Őem m   leme  anber per em

H sn-i z lf   leb   ruŐs r ile  ıķmaz başa
Olmasa leşker-i n z  st ne server per em

Şâneāsā teline ger tokuna bād-ı nesīm
Yeldürüp hāk-i rehinde neler eyler perçem

Bir siyeh-şāl ucu telli bürinür seyr itdüm
Küşte-i aşkına mâtem-zede dil-ber perçem

Dîde-i kec nigeḡ-i aḡvel aña görse nazar
Kizb ider toḡrısı olmaz aña beñzer perçem

Ṭutdı āvāze-i taḡsîn ʿarīf-i āfākı
Naẓm-ı Vaşfide olan ḡusn ile hem-ser perçem

li-nāmıḡihī

[feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün]

Görinüp zîr-i kelāmından o dil-ber perçem
İtdi ḡatır-ı ʿuşşākı münevver perçem

Ruḡ-ı pür-tābına āyîne muʿādil olamaz
Var mı mânendi görüñ sünbüle benzer

Üft u ḡız tilerek pāyine düşdüm yārüñ
İzdiḡām-ı sipeḡ-i tāz ile ʿasker perçem

İtdi kālā-yı şekīb-i dili yaḡma tā ki
Mû-be-mû diḡḡat idince o muʿanber perçem

Gel hem āfet-i cānum ḡazer itme benden
Dilde sevdā-yı ruḡuñ eyledi yer yer perçem

Görmede ḡayrı reh ey ḡüb-ı dilārā bilesin
Toḡrısı çeşm-i naḡībā o ḡadar ter perçem

[ARAPÇA]

Naḡl olunur ki ḡazret-i Eyyüb ʿalā nebiyyinā ve ʿaleyhisselām bir gün kemāl mertebe ḡasta olup şehir ḡaricinde bir yerde otururken bir geyik gelüp bir miḡdār süd virdi. Allāḡ ʿAzîmüşşān ol geyigüñ göbегinde misk ḡaşıḡ eyledi.

[feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün]

ḡonçe-i aşrı bād-ı Mesīḡā açmaz
Ṭotalum mümkin imiş sırr-i ḡülistān-ı ümīd

[111a]

Kāmī Edirnevī lisān-ı sıbyānı nazm eyledigidür

Küçücek oğlan bebek takyesi tata
Nenni babam uyğudur şu tutu etmek papa

Atacak oldu vedā taşraya der opacık
Kıh kesici nesnedür cici eyü bed kağa

Çib çib akar şuya di dah dah olupdur devāb
Korkucudur böci öcü böcü bed şadā

Yatmağa tata demek habıcık oldu yimek
Pisi kedi kuçı köpek gitdi koğa opça

Kovıcılık bir bir ayağa başmak çivi
Nemnacık oldu taām hem dağı dirler mama

Övedür evvel dili ogudurur bülbüli
Tavuğa di bilibili beyzaya dirler koğa

Ceh bakış cız yakış mahcık oldu öpüş
İşemege didi çiş dāyeye dirler dada

Müfte'ilün fā'ilün müfte'ilün fā'ilün
Kimseyi pat eyleme mini mini istignā

[111b]

Mektüb-ı manzüm-ı küttābdan birine taḥrīr olunur

[mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün]

Şabā kūy-ı dilārādan güzāra ihtimām eyle
Edeb resmin idüp icrā huzūrunda kıyām eyle

Muḳaddem ḥāṭır-ı fātirdeki şevk u maḥabbetle
Mezīd-i iştıyāk u ihtirām ile selām eyle

Tefakḳud it zamīr-i feyz-eserinden meveddetle
Duā-yı izdiyād-ı ömr ü cāhuñ iltizām eyle

Olunsa ṭaraf-ı muḥlişden istinbā cevābında
Bu üslub üzre taḥrīr eyleyüp arz-ı merām eyle

Ġarīk-i baḥr-i firḳat ğavṭa-ḥār-ı yemm-i ḥasretdür
Bu ḥāl-i kürbet-engizde izḥār-ı melām eyle

Tek ü tenhâ idi evvel kederden hâne-i kalbi
Velî ceyş-i ğamma emr oldu şimdi izdiḥâm eyle

Beğâyet ihtîşâr it hâl-i zâr-ı tab^e-ı müştâkı
Du^â ile mezâyâ-yı derûnı ihtitâm eyle

Varup andan o maḥdûm-ı mükerrerrem şuyuna bizden
Kemâl-i şevk ile vâfir selâm ü iltiyâm eyle

Tefahḥuş eyle soñra hâtır-ı izzet-me' âbından
İtâb etrâfına geh geh nezâketle hırâm eyle

Gehî nâz u niyâz u gâhî farṭ-ı şevk u ḥasretten
Bu vâdide anuñla şohbet-i mâ-lâ-kelâm eyle

Bizüm evlâdımızdan farkı yokdur vahşete bâdî
Nedür da^{ev}i siyâkında anuñla ihtîşâm eyle

Senüñ dest-i laṭîfinden meveddet-nâme yok gelmiş
Hemân şihhatde ol lafz ile şekvâyı tamâm eyle

Selîsî nâm o üstâd-ı süḥanverle mülākât it
Elif kaddüñ büküp ta^zîmle hem-şekl-i lâm eyle

Selâm eyle aña bizden mezîd-i iştiyâk ile
Su' âl it daḥı hâl ü hâtırın çok ihtirâm eyle

Aña nuşh it ki dünyâdan Nedîm ü Vehbî ^eazm itdi
Saña qaldı bu bâzâr-ı süḥan sen kesb-i nâm eyle

Daḥı bilcümle ḥuddâma ḥulûş ^earz eyleyüp ithâf idüp bizden
Ḥulûşum ^earz ile ikrâm ü izhâr-ı ğarâm eyle

Dil-i mehmûmı eylerseñ teşâdüf ^earz-ı ihlâs it
Dönüp sür^eatle îşâl-i haberde cedd-i tām eyle

Eger emr-i sefâretde sened maṭlûb ise senden
Bu ebyât-ı ^eArîfî tarḥla itmâm-ı kām eyle

[112a]

Şiir

[fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün]

Derûn-ı peymâne-i mihr-i vefâ eksilmede
Kalb-i ehl-i ḥâlden zevk ü şafâ eksilmede

Sāz ü söze kalmadı evvelki gibi meylimüz
Ya'ni dilden arzū başdan hevā eksilmede

Tab'ı kılmakda gubār-ālūde devr-i rūzigār
Şafvet-i āyīne-i ālem-nümā eksilmede

Geçmede vakt-i şebāb gelmede eyyām-ı şeb
Gitmede yoldan şafā gözden cila

Cāhilūñ kadri terakķīde temāşā bundadur
Kāmilūñ āsāyişi şubh ü mesā eksilmede

Kime 'arz itsin bir ehl-i derde derdin müşkilin
Dehrde müşkil bu kim müşkil eksilmede

Derdimüz şerh itmege bir yār-ı şādık bulmadık
Hayf kim gıtdikçe yārān-ı şafā eksilmede

Sabrī

[fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün]

Kimseye açmam gubār-ı haṭṭ-ı 'anber-i tārīki
Cür'adān-ı dilde pinhān eylerüm esrār gibi

Arzū-yı mürğ-i dil bu kim şikārūñ alıcak
Aña fitrāk idesin zülf-i mu'anber-i yār gibi

Hāsidūñ bī-nūr o pür-hışmı 'acebdür sen baña
Karşu tutsañ āteşin āyīne-i ruhsār gibi

Nağme-i 'uşşākdan meclisde urma muṭrib dem
Yār hazz itmez reg-i cānum şanur o tār gibi

Şormaz olduñ luṭf ile Şabrī-i zārın hālını
Görmez olduk şīve-i la'l-i güher-güftār gibi

Sābit Efendi

[fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilün]

Yevm-i şek şöhetine şīre sıkarken yārān
Şıkboğaz itdi gelüp şahne-i şehr-i Ramazān

Kıṭ'a

[mef'ülü / mefā'ilü / mefā'ilü / fe'ülün]

Girmiş iken ele şakla şikār eyleyüp anı
Kadrini bilüp hürmet eyle tut Ramazānı
Vaşf itmedesin ni'met-i Hākdur deyu anı
Zāhid yalnız saña yidürmem Ramazānı

Müfred

[mef'ülü / fā'ilātün / mef'ülü / fā'ilātün]

Dün itdi pîr-i muğān duḡter-i rezi ikrār
Faḡire yine añın va'd-i kerîmesi var

[115b]

Hüve

[fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün]

Ehl-i dil-ārām ider her ḡande kim raḡbetlenür
Gāh olur ḡurbet-i vaṡan gāhī vaṡan ḡurbetlenür

Ṭab-ı rüşen şu'le-i aşḡ ile germiyyetlenür
Ḥāne-i fānūs tāb-ı şem' ile çün zīnetlenür

Rişte-i ḡamdan teḡāşī eylemez erbāb-ı ḡam
Ḥāme-i mū müydār olduḡa cem'iyetlenür

Dil nice tāb-āver olsun tābiş-i ruḡsāruña
Ḳāleb bī-rūḡ iken āyīneler ḡayretlenür

Pāk-ṡīnet kūşe-i ḡurbetde ḡār olsun mı hīç
Gevher āḡuş-ı şadefden dūr olur ḡıymetlenür

Ḥadd-i evsaṡveş olur sāḡıṡ ü sābit şanma kim
Nāmiye 'izzetlū taḡrīr itmeden 'izzetlenür

'Ālem-i kevn [ü] fesāduñ iḡtizāsı böyledür
Nevresuñ pāzār-ı rāyic-i nev-ḡaṡṡuñ ḡalvetlenür

[116a]

Vāsık

[mefā'ilün / fe'ilātün / mefā'ilün / fe'ilün]

O maḡfīl üzre ki evşāf-ı nev-ḡaṡṡān oḡunur
Kitāb oḡunsa Ḡulistān ü Būstān oḡunur

Göñülde sūziş-i ḡamdan fiḡān degül her şeb
Diyār-ı miḡnetuñ iḡrākı var ezān oḡunur

Gelürse ḡaṡṡı o şūḡuñ 'aceb mi āḡ itsem
Kūsūfa girdüḡi dem āṡṡāb ezān oḡunur

Kuşāde vaşlını gördükde dil ider feryād
Ki ḡal'a feth olıcaḡ ibtidā ezān oḡunur

Ḥuzūr-ı pādişeh-i kişver-i maḥabbetde
Esāmimiz bizüm ednā-yı ʿāşıkān okunur

Müzellef oldı o meh muşḥaf-ı cemālinde
Sevād-ı ḥaṭṭ-ı ruḥı āyet-i Duḥān okunur

Cevāhır-i sūḥanuñ düşmez elden ey Vāsık
Bu gūne nazm-ı ḥoş-āyende her zamān okunur

Sābit

[mefʿülü / fāʿilātü / mefāʿilü / fāʿilün]

İtsem didüm cemālūñe ey bī-vefā nazār
Ol şūḥ u Mevlevī didi ʿāşık şafā-nazār

Didüm ḥabāb-ı cām gibi çatlasun gözi
Çeşm-i ḥıyānet ile iderse saña nazār

Sūsenle nergizden efendi bu gülşenüñ
Yā dil deger o gonçe-i raʿnāya yā nazār

Her üstüḥān-ı cism-i nizāruñda ḥaḳḳı var
Görmez mi mübtelāñı senüñ ey hü mā nazār

Tekrār idüp nigāhını nışler o tünd-ḥū
Bī-hüş kıldı Sābiti ol ibtidā nazār

Nāʿ ilī

[mefāʿilün / feʿilātün / mefāʿilün / feʿilün]

Hevā-yı ʿaşḳa uyup kūy-ı yāre dek giderüz
Nesīm-i şubḥa refīküz bahāra dek giderüz

İderse ḳand-i lebüñ ḥāṭır-ı mezāḳa ḥuṭūr
Diyār-ı Mışra degül Ḳandehāra dek giderüz

Virüp tezelzül sākī ...aşḳa tamām
Ḥudā ḥuda diyerek pāy-ı yāre dek giderüz

Palās-pāre-i rindī be-düş cürʿa be-kef
Zekāt-ı mey virilür bir diyāra dek giderüz

Felek girerse kef-i Nāʿ ilīye dāmānuñ
Senüñle maḥkeme-i Girdigāra dek giderüz

[116b]

Hikāyet olunur ki, kuzātdan iki kimesne bir manşiba müteveccih olup birisi imtiḥān olunmağı taleb eylemiş; ol imtiḥāna ṭālib olan Ḥimār laḳabı ile mülakḳab olmağla ol zıddı olan kādı, Ḥimār Efendi anuñla imtiḥān olunmağı taleb itdigüñ vāḳıf olduğda Ḥimār Efendiye haber gönderir ki, “Ben senüñle imtiḥān olunur isem evvelā tefsīr-i şerīfde ‘İnne enkere’l-aşvāti le-şavtü’l-ḥamīri’ āyet-i kerīmesinüñ tefsīrinde imtiḥān olunurum ve ḥadīs-i şerīfde muşābīḥde [ARAPÇA] buyuruldığı ḥadīs-i şerīfde imtiḥān olunurum ve mesā’ il-i fıkhiyyede is’ār bābında su’ūr-ı ḥimārda olan rivāyātde imtiḥān olunurum ve (?)’ı mantıkiyyede [ARAPÇA] ne gūne kıyāsdur, andan imtiḥān olunurum ve kavā’id-i naḥiyyede bedel bahşinde [ARAPÇA] aḳsāmınuñ ḳanḳı ḳısmındandır ve kütüb-i şarfiyyede ḥurūf-ı ebdālī bahşinde “yā’dan cīm bedel” kılınmasına istidlāl olunan beytde ve ol mebḥasda imtiḥān olunurum ve naatda ferā’ lafzında imtiḥān olurum.”; mezkūr Ḥimār Efendi daḫı bu ḥerīfüñ böyle cem’iyyet-i ḥātırın müşāhede idicek imtiḥān da’vāsından fāriğ olup manşib buna virildi.

Müfred

[fe’ilātün / fe’ilātün / fe’ilün]

Gelse erbāb-ı sūḥan güftāra

Şatılur bir sözi biñ dīnāra

Müfred

[mefā’lün / mefā’lün / mefā’lün / mefā’lün]

Sikender-seyr iseñ de sedd-i nuṭḳ it pīş-i kāmilde

Felāṭün-ı ḥaḳīḳat-bīne naḳl-i mācerā olmaz

Baḳī Efendinüñ memdūḥ ḡazelidür

[mef’ülü / fā’ilātü / mefā’lū / fā’ilün]

Baḳ cām-ı ‘ayşa āyine-i pūr-şafā budur

Gel gör ḥabāb-ı şāgarı necm-i hüdā budur

Dil mūy-ı yāri memleket-i Çīne beñzedür

İller sevād-ı mülk-i Ḥoten dir ḥaṭā budur

Āḡyār diñler oldı pes-i perdeden bizi

‘Ālemde ehl-i ‘aşḳa görünmez belā budur

Āheng-i āhı ṭurma hemān eyle ey göñül

Sāz u nevā-yı ‘aşḳa münāsib şadā budur

Baḳī kelāmı cümleden a’lā edā ider

Ḥaḳ söz sūḥanda ḥāşıl efendi edā budur

[118a]

[ARAPÇA]

Müfred

[fe'îlâtün / fe'îlâtün / fe'îlâtün / fe'îlün]

Ağlamazdum anı ihsân ile şâd itdigüñe
Har-ı lâ-yefhem ü dñn olmasa insân olsa

Şeddeli eşsek dindügi hâlde huşûş-ı mādde ile oldığı hâlde meselâ bu işde şeddeli eşekkdür dinse sözi maḥall-i ḥüsne ḥamlle şeddeyi kāf'da i'tibār idüp kâ' ilinde şeddesiz yalnız eşeklik olursa kābil-i te' vîl olmaz lâkin şeddeli dindügi hâlde i'tibār-ı mezkûr la be' is yokdur lâkin huşûş-ı mādde ile olduḡdadur. Ammâ 'umûm-ı mādde ile olduḡda tahfîfle olan eşekden eşna' ve aḡbahdûr lâkin huşûş-ı mādde ile i'tibār-ı mezkûr la zarar virmez [SİLİK] Şaḡâyıkda zıkr olunan ḥikāye mādde-i istidlâldür.

[ARAPÇA] Buḡâsda iki ḡavil vardur, birine göre yestensirü yâ iledür, birine göre tâ iledür. Ya'ni her kimse ki bize ḡarîn olur, mu'azzez olur dimege çıkar, mesel-i sâ' irdür.

[mefâ'îlün / mefâ'îlün / mefâ'îlün / mefâ'îlün]

Vücûduñ 'âleme ey fahr-i 'âlem maḡz-ı rahmetdür
Zuhûr-ı zât-ı pâküñ luṡf-ı Hâḡ 'ayn-ı 'izzetdür

'Uşât-ı ümmetüñ ednâlarından Sa'dî-i zârın
Ümîdi rûz-ı maḡşer yâ nebiyyullâḡ şefâ'atdür

Nihândur ehl-i 'aşḡuñ zîr-i lebde âḡ ü eḡḡânı
Muḡḡḡḡḡḡ âteş-i 'aşḡuñ olurmuş dñd-ı pinhanı

Nuḡûş-ı ḡayrı sa'di maḡv idenler feyz 'aşḡ ile
Temâşâ eyledi mir' ât-ı dilde rûy-ı cānânı

[ARAPÇA]

[118b]

Nabî

[fe'îlâtün / fe'îlâtün / fe'îlâtün / fe'îlün]

'Âşıkā nâzdan ol âfet-i devrân dönsün
Yürüyüşden olur elbette peşimân dönsün

Müfred

[mef'ülü / fā'ilātün / mef'ülü / fā'ilātün]

Ḥüsnuñi görüp şems kendini itmesün 'arz
Farķı senüñle cānā beyne's-semā'i ve'l-'arz

Müfred

[fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilün]

Cān dirīğ itmedügüm yoluna ol māh bilür
Ḳavline şādık olan bendesini şāh bilür

Müfred

[fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilün]

İrişince ḥaṭṭ-ı şebrenḡ-i ruḡ-ı cānāna
Didi 'uşşāķa güzellik giceñüz ḡayr olsun

Müfred

[mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün]

Ḥarāret def'ine iksīr-i a'zam ya'nī buzdur bu
Egerçi aḡır altuna alsañ da ucuzdur bu

Müfred

[mefā'ilün / mefā'ilün / fe'ülün]

Cihānda ādem olan bī-ḡam olmaz
Anın-çün bī-ḡam olan ādem olmaz

Müfred

[mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün]

Yār eşiginden dönüldi 'āşık-ı şeydā baña
Ḥaķ dimişler "tenezzele'l-elķābü min şavbi's-semā"

Müfred

[mefā'ilün / fe'ilātün / mefā'ilün / fe'ilün]

Didüm ki cānuma geçdi ḡadeng-i ḡamm u cefā
"İn nīz be-güzered" didi geçdi o mehliķā

Müfred

[mef'ülü / mefā'ilün / mef'ülü / mefā'ilün]

Dükkān-ı dili zātı uğrulara aldurduñ
Bir çengī güzel sevdüñ sermāyeyi çaldurduñ

Müfred

[mef'ülü / mefā'ilün / mef'ülü / mefā'ilün]

Ḳabül iderse Ḥudā ger rızā-yı nāçarı
Şabr ü taḡammülden ḡayrı çāremiz yokdur

Müfred

[mef'ülü / mefā'ülü / mefā'ülü / fe'ülün]

Tevfik-i refik olmayıcağ fā' ide yokdur
Her kim burada 'akla uyarsa zarar eyler

Müfred

[mefā'ülün / mefā'ülün / fe'ülün]

Rızadan gayrı kār-ı bihter
Kazadan olsa nāzil emr-i Mevlā

Müfred

[mefā'ülün / mefā'ülün / mefā'ülün / mefā'ülün]

Sa'adet her kime yüz tutsa 'ișyānı niķāb olmaz
Güneş toğdukda zīrā perde-i zulmet hicāb olmaz

Müfred

[fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilün]

'Ārifūñ eksigi çok rif'ati kāmīl dūnuñ
Böyle kalursa tamām oldı işi gerdūnuñ

[129b]

[ARAPÇA] İşbu beyt İmriü'l-Kaysuñdur dirler. Güyā bunı kātī'-ı t̄arīķ tutup katl idecek vakitde mısrā'-ı evveli yapup “Allāh için emānet iderüm ki bu varakpārede olanı kızlaruma t̄şāl idesin”; kātīli olan dağı [ARAPÇA] mısrā'ından bir şey fehm itmeyüp varakpāre ile mısrā'ı kızlara getürdükde kızlar dağı bu mısrā'uñ gelişi māba'di [ARAPÇA] olmağdur, deyu kātīli aħz idüp ne ise hükkāma getürüp babamızı bu katl eyledi deyu da'vā eylediler, deyu böyle bir şey nağl iderler. Lākin elsine-i ekser-i nāsda ve kātīlāh okunmağ şıhḥati olmağ [silik] zīrā kad etākümāda etā kelimesi müfred ve zamīre müsneddür, ba'zılar ve kātīlūhü okurlar, anuñ dağı şıhḥati yokdur. Gelelüm ki ve kātīlāh yāhūd ve kātīlūhü olup zarūret-i vezn için tesniye yāhūd cem' kılınup [ARAPÇA] yāhūd [ARAPÇA] dinilecek yerde [ARAPÇA] dindi deyu cevāb olunmaz zīrā ki zarūret-i şī'riyyede gayrı münşarīf münşarīf olmağ gibi ve sâ'ir yerde cā'iz olmayan şey'üñ cevāzı gerçi vardur lākin [SİLİK] tesniye yāhūd cem' şīğasını müfred irād itmek şī'rine itibār olunur şu'arānuñ birinüñ şī'rinde vāķi olmuş ise zeyl-i şāhīfeye tahrīr olına kim [ARAPÇA] varḥasına vukū'dan bādī-i ihtirāz ola. Meger kim mütedāvilāt-ı kütüb-i naḥviyyede taşrīhi tetebbu' olına kim taşhīh olına.

Haylī Efendi

[mef'ülü / mefā'ülü / mefā'ülü / fe'ülün]

Ki firķat-i ebrū-yı pütān ile kemānum
Ki nāvek-i endūh-ı gamm-ı aşka nişānum

Zāhid varam hānkaḥ-ı zūhd ü riyāya
Ben muʿtekif-i şavmaʿa-i pīr-i muḡānum

Ayaḡına varmam Cem-i ʿaşruñ ölür olsam
Bezm-i ḡamm-ı ʿaşk içre ser-i derd-keşānum

Başumı kodum pāyine bir serv-i revānuñ
Vallāhi bugün Ḥaylī ser-efrāz-ı cihānum

Nevʿī

[fāʿilātūn / fāʿilātūn / fāʿilātūn / fāʿilūn]

Cām-ı ḡam nūş itmege bir yār-i hem-dem bulmadık
Biz bu dehrūñ sāḡar-ı mihrinde ʿālem bulmadık

Çok perī-şüret melek-sīret temāşā eyledik
İçlerinde līk ādem gibi ādem bulmadık

Ḳalb-i meyyālūm gibi pergār-ı ʿālem-i münkalib
Nokṭaveş sābit-ḳadem bir yār-i hem-dem bulmadık

Muttaşıl eksilmede cām-ı sürūruñ neşʿ esi
Līk cām-ı miḡnetūñ keyfīyyetin kem bulmadık

Tāb-ı ḡurşīd-i cefā āfākı tutmuş Nevʿiyā
Sāyesine varacaḡ bir naḡl-i ḡurrem bulmadık

[130a]

İmriü'l-Ḳays anası emzirirken ölüp emzirdecek kimesne bulunmayup bir kelbe emzirdilüp mezkūrda köpek südi emdüḡi sebebiyle bir bed rāyiḡa var idi, zīrā kemāl-i te' sīri ḡadīs-i şerīfle müsbeddür. Mezkūr İmriü'l-Ḳays evlendikde aldūḡı ʿavret evvelki gice bunda rāyiḡa-i kerīheden müte' ezziye olup “eşbiḡ leylü” demişdür. Andan ʿArab beyninde bir emr-i şaʿab uzadıḡda taleb-i necāḡ üslūbunda “esbiḡ leylü” dirler. Nitekim İmriü'l-Ḳaysuñ ʿavreti kemāl mertebede müte' ezziye olup demişdür, kütüb-i naḡvden Risāle-i Ḥācibiyyede münādī bahşinde ism-i cins olandan ḡarf-i nidā ḡazf olunmaz ammā ʿArabuñ beyninde “eşbiḡ leylü” dinildüḡi ḡazf-i ḡarf-i nidā ile şāzdur didüḡi mebhāsde şāriḡ-i Fevā' id-i ziyāʿiyye Muḡarrem Efendi yazmışdur.

İmriü'l-Ḳays evlenüp bir ḡoca ḡarı alup bunu demişdür: [ARAPÇA] Lafz-ı ʿacüz tā' sız istiʿmāl olunur, tā ile istiʿmāl şaḡlīḡ degüldür. Nitekim Cevherī ve Muḡtār-ı Şīḡāḡ' da muşarraḡdur. Tā ile diyenler aḡlamadan ʿaczi vardur.

Müfred

[mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün]

Sezādur Qaysa erbāb-ı maḥabbet diseler Mecnūn

Ki şāhib-i ʿaql olan dünyāda meftūn-ı zen olmazmıṣ

Müfred

[FARŞA]

Müfred

[fā'ılātün / fā'ılātün / fā'ılātün / fā'ılün]

Kār-ı felek bu durur geh pür ider gāhī tehī

Bir gün pür itse iki gün eyler tehī tehī

Müfred

Göñül bir vaḥşī hümādur tutmaz anı degme kayd

Şāhin-ṭab'ı bülendüm eylemişdür anı şayd

Müfred

[mef'ülü / fā'ılātü / mefā'ılü / fā'ılün]

Didüm ğubār-ı ḥāk-i rehüñ kuḥl-ı dīdedür

Ol nāzenīn nāz ile didi nazardedür

Fehīm

[fe'ılātün / fe'ılātün / fe'ılātün / fe'ılün]

Ben ki āzāde-dilüm kayd-ı ta'rīf ne belā

Yār ü āgyāra mūdārā vü talṭīf ne bela

Bāri ma'şūk gerek kim çeke dil teklīfīn

Rind-i ālüfte-i erbāb-ı tekellūf ne bela

İderüz bezmde küstāhı temennā-yı vişāl

Ḥīre-mestān-ı mey-i aşқа tevaḳḳuf ne bela

Bil vücūd ü ʿademi birbirine āyīne

Qıl temāşā şuver ü ʿaksi taşavvuf ne bela

Merd-i bī-bāk ü levendüm şu'arā içre Fehīm

Zen-ṭabī'at süfehā gibi taşarruf ne belā

Fehīm

[fā'ılātün / fā'ılātün / fā'ılātün / fā'ılün]

Ey vücūduñ pertevindendür ʿadīm olmaḳ baña

Vācib oldu sāye-i mihr-i qadīm olmaḳ bana

ʿAql-ı kül virdüñ baña Cibrīl-i ma'na eyledüñ

Bezm-i qurb-ı aqıdsa lāyık nedīm olmaḳ bana

Cevher-i Zātuñ ile kâ' im bir ʿarzdur lâ-mekân
Mümteniʿdür hayyiz-i ʿilmüñ ʿalîm olmak bana

Her tecellîden heyûlâ itdi biñ şüret kabûl
Çok mıdur âyîne-i ʿabʿ-ı selîm olmak baña

Hikmetüñ fehm eylemez ʿabʿ-ı selîmi olmayan
Lâyık oldu hem hekîm ü hem Fehîm olmak baña

[130b]

[fâʿilâtün / fâʿilâtün / fâʿilâtün / fâʿilün]

Ġamzesi zaḥm urmasa tîġ-i cefâdan kim kaçır
Turre pâ-bend itmese bend-i belâdan kim kaçır

Haṭ muvâfık olsa dille zülfünden itmem hâzer
Hızır olsa ger refîküm ejderhâdan kim kaçır

Sehildür katl eylemek yüz biñ raķîb-i kâfîri
Emir kılsun tek hemân ol şeh ġazâdan kim kaçır

Ne vefâ vü ne cefâ dâ' im tegâfûl tâbe-key
Ġâh [ü] geh yâri cefâ itse cefâdan kim kaçır

Olmuşum bir şüh-ʿabʿı sevmede sâbit-kaḍem
Ey Fehîm ancak sühanver dil-rübâdan kim kaçır

[131a]

Âh iderüm lillâh

[131b]

Bâkî

[mefʿülü / fâʿilâtü / mefâʿilü / fâʿilün]

Ebrûlaruñ ġamını dil-i nâ-tüvân çeker
Şol pehlivâna döndi ki iki kemân çeker

Çeksün livâ-yı salṭanat-ı hüsni kaḍd-i yâr
Ol kâmeti ne serv ü şanevber ne bân çeker

Gelmez vücûda naķş-ı cemâlüñ taşavvurı
ʿAşkuñ metâʿı hâceleri çok ziyân çeker

Hakķâ budur ki berât-ı hümayûn-ı hüsüne
Ebrû-yı dîlfîrîbi ne ġarrâ nişân çeker

Sürdükçe nîzelerle lebünden müjk-i dili
Kallâblarla turre-i ʿanber-feşân çeker

Bâr-ı girân-ı guşşayı çekmez şu kimse kim
Şahn-ı çemende gül gibi rıtl-ı girân çeker

Bâkî gammuñda hûn-ı ciger yutsa gūyiyâ
Bezm-i şafâda cām-ı mey-i erguvân çeker

Nabî

[mefâʿilün / feʿilâtün / mefâʿilün / feʿilün]

Göñülde dâʿiye-i māl emel bozuntusıdır
Nümüd-ı silk-i kanâʿat kesel bozuntusıdır

Gören bilür şekerin gilden oldığın hâşıl
Ki hılv-i safha-i ʿâlem vaḥal bozuntusıdır

Cefâ-yı ʿâleme şabr it murâduñ şafâ ise
Ki lesʿ-i ḥayye-i şöhret ʿasel bozuntusıdır

Takâzziyâtını yâd it beyza-i kuruşuñ
Piliç lezîzdür ammâ çepel bozuntusıdır

Kitâblar ki medârisde baḥs ider tullâb
Kitâb cildi anuñ-çün cedel bozuntusıdır

Cihânı gerdiş ider ḥayliden bu köhne ... kıbâb
Siyâk-ı ehl-i beled hep bedel bozuntusıdır

Münâsebetledür evzâʿ-ı teşbîh Nabî
Luğaz hele katı vâzîḥ gâzel bozuntusıdır

[132a]

Sabrî

[feʿilâtün / feʿilâtün / feʿilâtün / feʿilün]

Her zamân pîş-i nigāhumda hüveydâsın sen
Perde-i dîdede taşvîr-i dilârâsın sen

ʿÂşıkum zâhir ü bâtın saña sensiz olamam
Dîde-i nûr-ı başar dilde süveydâsın sen

Çıkmasañ n'ola süveydâ gibi hiç göñlümden
Künc-i ḥâtırdâ olan genc-i temennâsın sen

Sen beni bilmez iseñ ben seni aʿlâ bilürüm
Şabr ü ârâm-rübâ-yı dil-i şeydâsın sen

Medhinüñ âyetü'l-âyât gerekdür zîrâ
Nüşa-i sırr-ı Hudâ âyet-i kübrâsın sen

Han Murâd-ı sühan-ârâ-yı nizâmü'l-âsâr
Şeh-i âyîne-i dil-i şüret ü ma'nâsın sen

Râ' yet-i efrâhte-i nuşret-i Efrîdünî
Taht-gîrende-i İskender ü Dârâsın sen

İtse âsâyiş-i hâtırla du'ânı Şabrî
Mâye-i emn ü amân-âver-i dünyâsın sen

Emrî

[fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün]

Zülf-i şebgünüñ görüp sînemde yakdum dâğ
Nitekim aḥşama karşı her kişi yaḫar çerâğ

Tekye-i gülşende oldı lâle abdâluñ senuñ
Âteş-i aşḫ ile yakdum ben anuñ gögsine dâğ

Çokdan olurdı binâ-yı ḥüsn ey dil-i ḫarâb
Olmasañ sîmîn-ten ü kaddüñ ile aña debbağ

Zülf-i müşkînüñ görüp la'li içün cân virdi çün
Ḳaḫdılar başına Mecnûnuñ üşüp zâğ ü kelâğ

Ol gül içün şol kadar ḫan ağladum gülşende kim
Ḥün-ı eşkümden kızardı Emrî pây-ı kebk-i bâğ

Müfred

[mef'ülü / fâ'ilâtü / mefâ'ilü / fâ'ilün]

Olmuş derîde dâmen-i işmet-i gül-ârizân
Aşḫ ile iftiḫâr idecek tâze ḫalmamış

Müfred

[fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün]

Tâze dil-ber sevse aşḫ eski derdin tâzeler
Tâzeler keyfiyyetin erbâb-ı aşḫuñ tâzeler

[132b]

Li-muharririhî'l-fakîr

[mefâ'ilün / fâ'ilâtün / mefâ'ilün / fâ'ilün]

Eyâ vezîr-i diyânet-semîr ü adl-âver
Du'â-yı devletüñ itdüm zamîme evrada

Vücūduñ olmakla kıblegāh-ı ehl-i ricā
Bisāt-ı ʿözü ile itdüm hediyye seccāde

Li-muharririhī

[mefāʿilün / feʿilātün / mefāʿilün / feʿilün]

Eyā vezīr-i mekārim-şiʿār ü resʿūkār
Duʿā-yı devletüñ oldı kemā-hüveʿl-ʿāde

Bisāt-ı kāle-i ihlāşumı ider tecdīd
Huzūr-ı maʿdelete başt idince seccāde

Müfred

[feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün]

Şoḥbet itmek dilerseñ evc-i münāsib yād ola
Biri ʿāşık biri maʿşūk biri hizmetkār ola

[133a]

Kıṭʿa li-nāmıkihi

[mefʿülü / fāʿilātü / mefāʿilü / fāʿilün]

Ey kıblegāh-ı zühre-i ḥācāt ü iltimās
Mihr ü ḥulūşum oldı saña ʿarza vāsıṭa

İzhār-ı nakş-ı kāle-i ḥullet degül mi gör
Seccāde der-miyānede ihlāş-ı bāsıṭa

Kıṭʿa

[mefʿülü / mefāʿilü / mefāʿilü / feʿülün]

Ḳālīçe-şıfat pāyüñe yüz sürmege niyyet
Ḥasretkeşüm ey Āşaf-mesned-i derd-i valā

Dergāhuña ihlāşumı başt itmege bārī
Bir gice-i nev-nakş ü zemīn eyledüm ihdā

Kıṭʿa li-muharririhī

[mefʿülü / fāʿilātü / mefāʿilü / fāʿilün]

Oldum redīf-i eşheb-i luṭfı bir āşafuñ
Ki olsa rikābdārı sezā Ḥātem ü zahīr

Rāh-ı emelde ḳalmış īken bār-ı maḳşadum
Taḥmīl-i bār-ı luṭfa yarar virdi bārgīr

[133b]

Tārīḥ-i lücce-i veliyyü'n-ni'am

[fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilün]

Ḥabbezā mevsim-i ferḥunde-disār

Siyyemā vakt-i leṭāfetāsār

Dem-i ber-feyz ü neşāt-efzādur

Dimesün kimse buña köhne bahar

Neş' e-baḥş oldu nesīm-i ber-feyz

Mest olup berk-i çemen-i nergisvār

Eser-i feyz ile şahn-ı çemeni

Eyledi reşk-i dükkān-ı 'aṭṭār

Oldı bir mehd-i zamān tıfl-ı çemen

Güyyā ḥāb-ı 'ademden bīdār

Buldılar şanki ḥayāt-ı tāze

Eser-i feyz ile yek-ser ezḥār

Min-vech-i faşl resī'a gālib

Şimdi yer yer görünür berk ile bār

Māyeden her biri miqdārı kadar

Cā-be-cā ḥālī degüldür eşcār

Bir yeşil yaprağı olsun bulunur

Şıfr-i yed bārī degül dest-i çenār

Nağme-senc olmada mürgān-ı çemen

Şevḳ ile cūşa gelüp leyl ü nehār

Şanki her biri o vālā-güherüñ

İtmede vaşf-ı cemīlin tekrar

Ol yegāne güher ol zāt-ı şerīf

Ol ki memdūḥ-ı 'ubeyde vü aḥrār

Şeref-i 'izz ile maḥdūm-ı güzīn

Rif'at ü şān ile meşhūr-ı diyar

Zihī himem ya'nī veliyyü'n-ni'amum

Ki odur a'yun-i a'yan-ı kibar

Zâtı envâc-ı şerefle mâlî
°İzz ü ikbâlle °âlî-mikdâr

Ma°rifet-perver ü rif°at-küster
Muntazam her sözi dürr-i şehvâr

Nükte-pîrâ o kadar kim eyler
Bir işâretle rümûzât iş°âr

Mâlik-i tab°-ı selîm ü kâmil
Şâhib-i hilm-i hamîdü'l-etvâr

Luţf-ı edâyı vaşfdan ber-ter
Hüsn ü hulkı ise bî-°add ü şümâr

Pâk-tavrı vü kemâl-i rüşdi
Hak budur kim hîç olunmaz inkâr

Berkemâl olduğın ancak eyler
Şıdk ile münşıf olanlar ikrâr

Zî-kerem zâde kerîmü's-şândur
Lâyık şanı anuñ şadr-ı kibar

Kâmrânlık aña mîrâs-ı peder
Kâmkârlık ise kesb itdigi kâr

Hüsn-i halefinüñ esîri °âlem
Reviş-i pâkine bende ahrâr

Vaz°ı hep cümle kemâle peyvend
Tavrı yekpâ sa°adâta medar

Vech-i pâkinde sa°adet lâmi°
Nûr-ı Yezdân ile ber-nûr o °izâr

Vaz°-ı lihye ile huşuşan oldu
Rûy-ı tâb-âveri envâr-ı şî°âr

Tâb-rû şu°le-i haţtı ile şan
Mâh ile şems-i münîr oldu dûçâr

[134a]

Dirgüren haţt-ı şerîf ile anı
Geldi nûr üstüne hakķ-ı envâr

Ne haṭ ol haṭṭ-ı hümāyūndur kim
Eyledi ʿizz ü saʿādet işʿār

Hüsn-i haṭ ile mālūc-ı kahrı
Nūr-ı Haḫ itdi tenevvür tekrar

Hāme-i şunʿ-ı ezeldür yāhūd
Yazmadı nūr āyetin itdi izhār

Yā ʿizārında berāt-ı hüsnı
Haṭ ile oldı maʿnūn-ı zerkār

Ki bu vech üzre yazıldı tārīḥ
Geldi haṭṭ ile aña ʿizz ü vaḫār (sene 1133)

Bārekallāh zihī haṭṭ-ı şerīf
Levḫaşallāh ʿaceb hüsn-i ʿizār

Böyle tebrīkin idüp ez-dil ü cān
Rūy-ı pākine kılinca imrār

İki mışrāʿ be-ḫurūf-ı menḫūṭ
Yazdı tārīḫini ḫanım tekrar

Şafḫa-i ʿārız-ı yākīn ancak
Eyledi böyle ihāṭa-i envār (sene 1133)

Ṭarz-ı āḫar ile tārīḫ-i dīger
Söyledi Hātīf-i gencü'l-esrār

Beyt-i vāhidde ḫurūf-ı sāde
Ne ḫadar var ise kıl didi şümār

Eyledüm ben daḫı dıḫḫatle ḫesāb
Yazdı şoñra ḫalem-i nādiredār

Şevḫ ile māh-ı münīri bī-şek
Hāledar kıldı şan dā' irevār (sene 1133)

Oldı çün böyle tevārīḫ-i laṭīf
Her biri tuḡ-ı zükrān ile dūçār

Bir de tebrīki ile eyle olsun kim
Se tevārīḫ-i güzīni ola çār

Bī-nuḫaṭ u bā-nuḫaṭı tek mışrāʿ
Oldı tārīḫ-i mükemmel be-ceḫār

Bilesin izz ü saadetle anuñ
İde mes'ud u mübarek Settār (sene 1133)

Hazret-i Haḳḳa senā-yı bī-ḥad
Ola her ānda demādem şad-bār

Ki veliyyü'n-ni'amum oldı benüm
Ḥaṭṭ-ı iḳbāl ile zī-şān ü vaḳār

İderüm ben daḥı bevceh üzere
Cevherdür tevārīḥ-i āh-ı ıṣār

Baḥr ü kānda ne ḳadardur süḥan
Var ise lāyıkıdur olsa nisār

Şāna lāyık nice mümkin medḥi
Bir leṭāfet gül-i şad-berk o izzār

Vaşfinuñ binde birin eyleyemez
Olsa ger vaşfa vaşşāf-ı hezār

Bāḥuşuş ola aña bencileyin
Bir senā-ḥān-ı dem-i mu'ciz-āsār

Lillāhi'l-ḥamd ki dilir-i fikrüm
Raḥş-ı ṭab'a ne zamān olsa süvār

Bī-muḥābā ne hücumumla olur
Şahn-ı şahrā-yı süḥan gerd ü ğubār

Olsa āhū-yı mezāmīn ḳande
Şayd ider ḥāme çābük-reftār

Besleyüp tirīt-i nazm ile hep
İderüm silsile-bend-i şehvār

Ḥaḳ budur ben gibi nādir bulunur
Rāst-ġü hoş-edā pāk-ġüftār

Bu mahāretle yine eyleyemem
Mediḥni lāyıkı üzre ızhār

Ey veliyyü'n-ni'amum sultānum ey pesende-ḥısāl-i ālī-tebār
Vaşfuñı böyle mi eylerdüm eger olmasam cevri-i felekden evgār

Vaşf-ı pākinde senüñ ma'zūrum beni lāl itdi sipihr-i ğaddār
Mürġ-i dil gülşen-i rāḥatda iken itdi bülbül-şıfat āzürde-i ḥār

[134b]

[fe'ılātün / fe'ılātün / fe'ılün]

Zulm idüp bir nice müddet itdi
Dest-i bî-dād ile pāmāl ü figār

Cevr ile baña neler itdi neler
Âh bu felek-i kîne-güzār

Yetişüp oldı meded-res lutfuñ
Hüsni-i ta'cîmîr ile oldı mi'câr

Dil-i vîrân-şoda keff-i keremüñ
Eyledi zahm-ı dürüba bîmār

[138b]

Rûhî

[mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün]

Niçe gündür o mäh-ı âlem-ârâdan haber gelmez
Dili irsâl iderdüm kôrkarum ol da gider gelmez

Ta'alluk eyleyen zülfüñle n'eyler manşib u cāhı
Anuñ dünyā vü mäfihā gözine kıl kadar gelmez

Çıkarma medh ile ağıyâr-ı bed-girdârı eflâke
Yoluñda aşık-ı zāruñ dime gönline yer gelmez

Ne uşşāka vefā eyler ne ağıyâr-ı siyehkâre
O tıfl-ı nâz-perverdüñ elinden hayr ü şer gelmez

Belâgatle gidenler bunda taḥşîl itdiler cümle
Cihāna yoḥsa ey Rûhî gelen şāhib-i hüner gelmez

Müfred

[fe'ılātün / fe'ılātün / fe'ılātün / fe'ılün]

Pür olup zevraḳ mey ṭoldı havāy-ile ḥubāb
Yine yelken dūrîde yüridi keşti-i şerāb

Müfred

[fā'ılātün / fā'ılātün / fā'ılātün / fā'ılün]

Minnet-i Hudāya ey şanem-i mübtelā-fırîb
Âmed-şod-ı ḥayālüne māni° degül raḳîb

Müfred

[mef'ülü / fā'ilātün / mef'ülü / fā'ilātün]

Geldi pervāneler etrāfdan alup pervāza
Şem'e döndi yine bir şūh-ı kebūter-bāza

Vāsık

[mef'ülü / mefā'ilü / mefā'ilü / fe'ülün]

Dil şifte-i kākül-i cānāne degüldür
Uşlandı meger şimdi o dīvāne degüldür

Sākī çekemez gāşiyenin pīr-i muğānuñ
Çün duhter-i rez-i cünbüşi merdāne degüldür

Hün-ı dil-i çeşm-i teridür māye-i 'işret
'Aşk ehli esīr-i mey-i peymāne degüldür

Tercih ide mi cām-ı meyi la'lüne Vāsık
Mestānedür ammā yine dīvāne degüldür

Müfred

[fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilün]

O cihetden taraf-ı dil-bere yazmam kāğıd
İstemem olduğına rāzıma mahrem kāğıd

Rubā'ī-i Şabrī

[fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün]

'Aşıka iqbāl gāhī gül gibi rū gösterir
Gāh olur dil-ber yüzünden çīn-i ebrū gösterir

Şāhid-i gül cūyda 'aksin nümāyān itmede
Bir perīdür āb içinde şanki pehlū gösterir

Müfred

[fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilün]

Qalemüñ kıl berekātına nazar
Akmaz ise hele bārī tamlar

[140b]

Türki

[fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün]

Gice gündüz şükr idelüm bekler ol Mevlām seni
Kişinüñ sağlığı gerek n'eylesün za'if teni

Herkes vaṭānuñ arzūlar bülbul dahı gülşeni
Beni yārümle kavuşdur hey kādīr Mevlām beni

Her kaçan eyyâmı yokdur gūyā bir tağdur turur
Her kaçan eyyâmı olsa Hakkā şükr eyler yürür

Gökde olan feriştehler kanadın görsem n'olur
Beni yārümle kavuşdur hey kâdir Mevlām beni

Şabrī

[mef'ulü / fā'ilatü / mefā'ilü / fā'ilün]

Hân-ı belā dilerdüm eger ni'met istesem
Cāh-ı maḥabbet ister idüm devlet istesem

Devrân zükām-ı ğamla beni bī-dimāğ ider
Bāğ-ı cihānda bûy-ı gül-i 'işret istesem

Virmez havāle-i nigeḥi hīç amān [u] zamān
Cān naḳdini edāya eger mühlet istesem

Biñ kerre āb-ı rûyum ile itdürir vuzû
Bir secde-i niyāza eger ruḥşat istesem

Felek ricāya lenger olur kûh kûh ye' s
Bād-ı kerem-i muḥālif eser fırsat istesem

Şabrī zamāne çeşmümi elmās-rîz ider
Ger zaḥm-ı sīneye nemek-i rāḥat istesem

[ARAPÇA]

[fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilün]

Tek hemān itme pejmürde nihāl-i emelüm
Geçdüm ey ebr-i sitem neşv ü nemādan geçdüm

[141b]

[mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün]

Beni çerḥ-i cefā-cū yād idelden nāzlı yārümden

Âdem Efendi güft

[fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilün]

Ḳameridür evc-i cemālün ḳameri
Dinse ruḥsārına mihr ola cerī

Deheni nokṭa-i mevhūme imiş
Şorar ḳāleblerin aldum ḥaberi

Mestdür çeşmümi naḥvetden
Ne 'aceb ğamzeleri olsa cerī

Kākülüyle başa çıkmaz sünbül
Ne kadar olsa perîşān ü tarî

Çeşm-i fettāna itdikde nigāh
Ādemā kalmadı ʿaqlın eseri

Velehū

[mefʿülü / fāʿilātü / mefāʿilü / fāʿilün]
Tabʿ-ı hüner-pesend dil-i nükte-senc ile
Ser-levha-i maʿārif idüp fāʾ izuʾl-ʿibād

Mecmūʿa-i hüsnuñe satır-ı nuḥust ola
Nazm-ı mārīhan muḥlişuʾl-fevaʾ id

Mahtümī

[fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün]
Kullaruñ ḥāliş olup ʿaql ü kederden muṭlak
Birbirüñüze oluñ ḥāliş ü muḥliş mülhak

Cümle ḥulüşuñ idüp efzün ü ziyāde
Muḥlişuñ gibi seni muḥliş ide Ḥazret-i Ḥak

Neylī Efendi güft

[mefʿülü / fāʿilātü / mefāʿilü / fāʿilün]
ʿUşşāk oldığına peder rehber-i vişāl
Abdāl-ı lafzı oldı bu sırr-ı ḥafīye dāl

Hep ʿaşkı tekyesine bırakmazdı postunı
Ḳurbān-ı çeşmi olmasa şahrādaki ğazāl

ʿUşşākına hediye kuḥl-ı cülābe
Ḥacdan ayağı tozuyla geldi bu sāl

Oldı kulakdan ʿāşıkı ḥürşīd anuñ
Mengüş vaşfin eyleyli çerḥ-i hilal

Neylī güvāh-ı ʿişmeti nām-ı cemāldür
ʿUşşākı oldı anuñ cümle ʿāşık-ı cemāl

Bākī merḥūm

[feʿilātün / feʿilātün / feʿilün]
Gülşen istersen işte meyhāne
Gül-i ḥandān gerekse peymāne

Tālib-i şemʿ-i vaşl olunca kişi
Oda yanmaḳdan aña pervā ne

Hāk-i rāh oldıgum görüp ayağın
Yerlere başmaz oldu cānāne

Sūr-ı ʿaşkuñla bu şeb āh iderek
Qorqarın yanar oda kâşane

Bākıyā tarz-ı şîir böyle gerek
Hem zarîfâne vü hem levendāne

Bedir Ağa efendimüzüñ güft
[feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün]
Bāde-i ʿaşq ile mest itdi beni ol serv-i nāz
Gel beni mest ü harāb itme deyu itdüm niyaz

Vaʿde-i vaşlıyla şād eyler beni ol bî-vefā
Bî-vefādur bilürüm ammā ki ğāyet dılñuvāz

M
[mefāʿilün / mefāʿilün / feʿülün]
Qanāʿat kıl gönül pābūs-ı yāre
Elinden buse alınmaz ne çare

Saňa taşvîr-i māhı beñzedince
Ne gözler nûrı dökdi sitāre

Yıkar bünyād-ı çarhı bād-ı āhum
Efendi nesne doymaz rûzigāre

Miyān-ı baħr-i istignādan āħir
Gelürsün rûzigār ile kenāre

Belādur gel bu sevdā[da]n geç ey dil
Tolaşma halka-i zülf-i nigāre

Qıyāmı kâmet-i bālāña eyler
Anuñ-çün mescide girmez minare

Saňa açmaz efendim gerçi Bākî
Ġamuñdan gögsün itdi pāre pāre

[144b]

Nabî Efendinüñ haķîkat-āmîz ğazel-i müseddesidür
[mefʿülü / mefāʿilü / mefāʿilü / feʿülün]
Evvel dilüñi sîḡ-i kanāʿatde kebāb it
Bu meykededden şoñra temennāyı şarāb it

Âdâb-ı ʿubûdiyyeti eşcârdan öğren
ʿAksüñ bile t̃âʿatver-i seccâde-i âb it

Âyîne-i idrâküñi şâf eyle sivâdan
Mihmân mı gelür hâne-i nâ-pâke hicâb it

Refʿ eyle duʿâ niyyetine destüñi ammâ
Taşşîr-i ʿibâdetde ruh-ı şerme niķâb it

Nâbî birine biñ getirür toħm-ı ümîdüñ
Teslîm-i tevekkülkede-i ceyb-i türâb it

Velehû müfred

[mefâʿilün / mefâʿilün / mefâʿilün / mefâʿilün]

O dil kim sāgar-ı bî-reng-i şahbâ-yı haķâyıķdur
Anı lebrîz-i çirkâb-ı mecâz itmek ne lâyıķdur

M

[fâʿilâtün / fâʿilâtün / fâʿilâtün / fâʿilün]

Şormaduñ bir kerre hîç hâl-i perîşānum benüm
Güşuñıa girmez mi yoħsa âh ü efgānum benüm

Rahm idüp gel yanuma ey derde dermānum benüm
Âh efendim sevdigüm devletlü sultānum benüm

Cismimüz döndi hilâle âh ü efgān itmeden
Girmedi ammâ kulağına senüñ ey gül-beden

Tâ bu deñlü bendeñe bu nâz ü istiğnâ neden
Âh efendim sevdigüm devletlü sultānum benüm

Derd ile âh eyleyüp dünyâyı berdâr eylesem
Rahm kılmazsuñ baña biñ kerre feryâd eylesem

Bilmezem ey bî-vefâ senden kime dâd eylesem
Âh efendim sevdigüm devletlü sultānum benüm

Çık şaluñ nâz ile serv-i sehî-ķad nâz ile reftâra gel
Güller açılsun tebessüm iderek güftâra gel

ʿÂşıķuñdur kaçma Râşidin gel ey mehpâre gel
Âh efendim sevdigüm devletlü sultānum benüm

[145a]

Li-muḥarririhî'l-aḥḳar

[mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün]

Ümîd-i vuşlat olmaz ol ḳadd-i bālāya söz geçmez

Ricā beyhüdedür erbāb-ı istignāya söz geçmez

Tehî lāf ile ʿazm itme dilā ṭaraf-ı dilārāya

O bendergehde lāzım naḳd-i cān sermāye söz geçmez

Şafāk şanma duḥān-ı sūznāk-ı āh-ı ʿāşıkdan

Yanar dāmānı ammā çerḥ-i bī-pervāya söz geçmez

Hezārāsā benüm şeb-tā-seḥer nālān cevrenden

Velî gūş eylemez ol ḡonçe-i ḥumrāya söz geçmez

ʿĀrifā eyleme sevk nazīre tāze-gūyāna

Ki teklīf-i muḥāle ser-te-ser dünyāya söz geçmez

[145b]

Ḳaşıde

[mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün]

Göñül bir ḡonçe-i raʿnānuñ oldı mest ü ḥayrānı

Hezārāsā n'ola şām ü seḥer eylersem efgānı

O bī-rahm ü tegāfülkārüm efzūn eyledi cevrin

Ḥilāf-ı vazʿ-ı dīrīne ümîd eylerken iḥsānı

Felek de bir yaña pāmāl idüp ḥāk-i mezelletde

Beni ḳıldı ḡubār-ālūde refʿ itdikçe nādānı

Perişān oldum aşlā ḳalmadı ḥātırda cemʿiyyet

Olunca ḥāne-i ḳalbūñ ḡamm ü endūh mihmānı

ʿAdū-yı ehl-i dānişdür bu dehr-i pūr-fiten bildüm

Velî bir şaḥşa bilmem itdigüñ bu resme ʿudvānı

Şabāḥ-ı vuşlatı tebdīl ḳıldı şām-ı hicrāna

İdüp rüşen günüm tā ki şeb-i deycūr ü ḡulmānı

Baña ḥaylī tekāpū itdirüp vādī-i ḥasretde

Maḳarrım āḥirü'l-emr eyledi hem beyt-i aḥzānı

Beni erbāb-ı dāniş zübdesi añlarsa luṭf itsün

Meded terk eyleye bu sū' -i ḡannı çerḥ-i gerdanı

Bu dehr-i kīne-cūya itmeyüp te' sīr bī-dādum
Tazallüm eyledikçe eyledi zulm-i firāvānı

Baňa zehr-ābe-i cām-ı ecel bir kāse şerbetdür
Damağum şöyle telh itdi mezāk-ı kahr-ı devrānı

Çü yok kālā-yı āsāyiş bu bendergāh-ı miḥnetde
Hemān bāng-i raḥīl-i mevte peyrev olmak āsānı

Taşavvurda rehāyı baḥr-i ğamdan bulmam elḥāşıl
Vuşul-ı sāḥil-i semt-i ʿademden ğayrı imkânı

Olunca fülk-i ümmīdüm ğarīḳ-i mevc-i ye' s ol dem
Baňa oldu müsāʿid bād-ı ʿavn-i luṭf-ı Yezdānı

Bu hācis oldu ṭabʿa varṭa-i ğamdan saňa muḥliş
Cenāb-ı muḥliş-i zīşānuñ ancak bezm-i ʿunvānı

Çerāğ-ı bezm-i aʿyānı şuʿāʿ-i mihr-i ʿirfānı
Mezāmīn ü feşāḥatle ʿaşrda şāḥib-i sānı

Ḳarīn-i meclis-i ʿizzet-rehīnı olmağa saʿy it
Ferāmūş idesin ekdārle sebḳ iden ezmānı

Şeref-yāb-ı suʿūd-ı şoḥbet-i pür-nābı olduḳda
Feraḥ oldu teraḥ taḥvīl idüp ol bezm-i rūḥānı

O mīr-i ḥiyel erbāb-ı hüner pākīze-ṭīnet kim
Ferīde nuṭḳ-ı pāki ṭabʿ-ı şāfīdür güher kanı

Müdām ol cūybār meşreb-i pākinden itmekde
Zülāl-i luṭf ile --- ol maḥrūr-ı hicranı

Muʿādil şīme-i pākīzesine müddeʿī bulmaz
Eger devr eylese seyyāreveş bu köhne eyvānı

ʿArīfā vaşfına sende liyāḳat yokdur eylerse
Ne deñlü esb-i ṭabʿuñ ʿarşa-i maʿnāda cevlnı

Egerçi şīt-i ḥüsnünden göñül ḥiss eyler ammā kim
Celīs olduḳda fehm eyler o zāt-ı ʿālī-ʿunvānı

[146a]

Süḥan-ı fehmānı imlāl itme hengām-ı niyāz oldu
Teveccüh kıl duʿāya çün kelāmuñ irdi cānānı

Hemîşe inkılâb üzre olup bu ʿâlemüñ hâli
Sürür ile gamı taʿkîb ola hem ʿâdet ü şanı

Esâs rifʿat ü câhı hemîşe üstüvâr olsun
Cefâ-yı dehr-i dūn yek-dem mükedder itmesün anı

Velehū

[mefāʿilün / feʿilātün / mefāʿilün / feʿilün]

ʿAceb bu rûze-i ʿhasret irer mi encâma
Dil-i ʿharîş-i vişâl irişür mi bayrama

Yetişdi ʿhatt-ı ruḥ-ı dil-ber inkisârumdan
Ne tîz irişdi nehâr-ı şabâhet aḥşama

O sîm sâʿid ü nâzik elüñde ey sâkî
Şurâhî tevbe-şikendür ne ʿhâcet ibrama

O vahşî âfetüm eyler müdâm ʿazm-i şikâr
Dil ıztırâb ile her dem ki düşmeye dâma

ʿArîf

[mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün]

Bu devr içre çü nevbet gelmedi cām-ı temennâda
Ayak çekmek murâd itdüm netîce bezm-i dünyadan

Neyâsâ nâle-i cân sîne üzre dâğ-ı ʿhasret yok
Dem-i ʿaşk urma muṭrib fâriğ ol beyhûde gavgâdan

Beni ʿhayrân iden hâl-i gül-ruḥsâr-ı şâhiddür
ʿAbes ʿtaʿn eyleme ʿuşşâkı zâhid geç bu daʿvâdan

Müdâm işrâb ider dehrüñ fenâsın şoḥbet-i bâde
Anı fehmi eyler erbâb-ı ʿhaḳîḳat bâng-i mînâdan

Göñül meftûnıdır bir mevlevî şūḥuñ ki ʿuşşâka
Semâʿ-ı nâz ü cevri öğrenür çerḥ-i muʿallâdan

Ben ol şems-i münîrümde celâl-i âsârı gördükde
Dil-i medhūşum istimdâd ider dergâh-ı Mollâdan

ʿArîfâ bezmgâh-ı dâniş-endüzâna ʿarz itsün
Şabâ ithâf idüp gülberk-i ter gülzâr-ı maʿnâdan

[146b]

Yevm-i kıyāmetüñ esmâsı çokdur: Yevm-i kıyāmet, Yevm-i Maḥşer, Yevmü't-Tenād, Yevm-i Tegābün, Yevm-i ʿAḳīm, Yevmü'l-Fezaʿu'l-Ekber, Vāḳıʿa, Sāʿa, Yevm-i Āḥir, şāḥta, Tāmme-i Kübrā.

Lafz-ı senā ḥayrda müstaʿmeldür, cemʿi esniyedür, taḥfifle teşdidle taḥrîr idenüñ rābıta-i cehāleti müşeddededür. Edʿiye daḥi taḥfifledür. İmdi, senā ḥayrda müstaʿmel olduğda [ARAPÇA] bu ḥadīs-i şerīfde senā şerde müstaʿmel olduğ müşākele tarīḳ[iy]ledür dinmişdür; nitekim Qurʿān-ı ʿAzīmüştānda “Taʿlemü mā fī nefsi ve lā aʿlemü ma fī nefsike” müşākele tarīḳiyledür ve daḥi [ARAPÇA] olduğ gibi veyāḥūd esneytüm esbettüm maʿnāsınadır. Nitekim resm ḥaṭṭınuñ aña da ihtimāli olup nünʼda olan nokta taḥtāniyye ve yāʼda olan nokta fevḳāniyye olunca esbettüm olur. Nitekim baʿzı ʿulemā aña zāhibdür ve esbettüm maʿnāsına idüğünü senādan şonraki ḥayrda müstaʿmeldür, lafz-ı ḥayr irād olundüğ müʼeyyeddür lākin ḳāʿide-i münāzara üzere böyle istidlāl müşāderedür; vuʿāzuñ didügi gibi ehline maʿlumdur.

Bākī

[fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün]

Cāmuñ eṭrāfın kaçan devr ideler āvāreler
Çerḥ-i mīnāfāmı gūyā seyr ider seyyareler

Yazamaz ebrūlaruñ rāsına beñzer bir hilāl
Māh-ı tābān bunca yıllardur misālin ḳaralar

Sen meh-i bedrūñ fūrūgun virmek olmaz ʿāleme
İttifāḳı bir yere cemʿ olsalar mehpāreler

Bir ḳul oğlı āfetüñ kūyunda ḳaldı cān ü dil
Ḳapuya çıḳmaz görünmez nʼeylesün biḳareler

Şāhbāz-ı ṭabʿımuñ pervāzın urmaz kimseler
Çāre ey Bākī oldur o күnce pervāzeler

Lāmiʿ

[feʿilātün / mefāʿilün / feʿilün]

Oldı zūlfüñ ḡamında cānum esīr
Rabbi sehḥil aleyye küllü asīr

Cāndan artık yoluñda tuḥfem yok
Nükte-i tuḥfetüʼl-faḳrūʼl-ḥaḳīr

Levh-i çehremde ḳan yaşum her dem
Nāme-i ḥüsnüñi eyler taḥrīr

Lāmi‘ī nevcivāna virdi göñül
Aşşı itmez aña naşīhat-i pīr

[147a]

Şerh-i Şir‘atü’l-İslāmda taḥrīr olunmuşdur ki Aşma‘ī-i Naḥvīye bir gün Me’ mūn Ḥalīfe misvākūñ cem‘i nedür su’ āl eyledikde “Zıddü meḥāsinüke yā emīrū’l-mū’ minīn” demişdür. Mesāvīkdür dimedi zīrā kāf kāf-ı ḥiṭāb olmak ihtimālī olmağın sū’ -i edebden ihtirāz itmışdür.

[147b]

Rāşid Efendi

[fe‘ilātün / fe‘ilātün / fe‘ilātün / fe‘ilün]

Yār için beyhude miḥnetkeş-i ağıār olamam
Ḥāşılı bir gül için zaḥm-ı ḥor-ḥār olamam

Fi‘line hem-cinsdür elbette mükāfāt ü cezā
Şabr-ı āzār idemem deyu dil-āzār olamam

İdemem minneti kendüm gibi ehl-i ‘acze
Kimsenüñ düş-ı ber-‘ahdesine bār olamam

Beni bend-i ḡam iden ni‘mete olmam dilpesend
Dāne-i ümmīd ile dāma giriftār olamam

Cāh-ı dehre virememe devlet-i istiḡnāyı
Ḥāhiş-i ‘izz ü dünyāya düşüp ḥār olamam

Rāşidā nāz iledür germī-i bāzār-ı vişāl
Kāle-i vaşl-fürüşāna ḥırīdār olamam

Velehū

[mef‘ülü / fā‘ilātü / mefā‘ilü / fā‘ilün]

Olduḡ esīr-i bend-i zūlf belāmuz budur bizüm
Gitdik reh-i şavāba ḥaṭāmuz budur bizüm

Luṭf ummazuz hemān bizi rencīde itmesün
Ancaḡ kibār-ı ‘aşra ricāmuz budur bizüm

Ümmīd-i ‘ıvazla virürler ne virürlerse
Şimdi şī‘ār ehli seḡāmuz budur bizüm

Sīmyādan añlayan sözine itmez i‘timād
Erbāb-ı keyfiyyet virirse ḡidāmuz budur bizüm

Olsun esîr-i derd-i miḥnet bizüm gibi
Ol şûḥ-ı pür-cefāya duʿāmuz budur bizüm

Dūzaḥda eyleme dimekdür yâ Rab ihtiyâc
İtdik nice günâh ü cezāmuz budur bizüm

[148a]

Velehû

[feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün]

Ol dem āġüş-küşā olmağ-ıçün hem-pehlû
Eyledi reşk-i çelîpâyı bir çâr-ebrû

Rûtbe-i ḥıffet ü temkîn kıyās it bundan
Cām-ı meydānda idüp devr geçer şadra sebû

Āteş-i ḥasret imiş bezm-i visāl
Olmadı zîb-dehen yanmayıcak tönbākû

Eyledi gûş gül-i bâġa nihān taḳdîr
Ḥüsn-i taʿbîr ile evşâf-ı bahārı leb-cû

Zikr-i timsāl-i ḥayāl ruḥ-ı cānāne ile
Oldı âyîne erbāb-ı taḥayyür-i zānû

Rāşidā vaḥşet evinüñ eseridür k'olmuş
Gürbe āsûde-nişîn dāma giriftār āhû

Velehû

Olan enîs-i ġamuñla sây-ı şebġire
Temsîl itdürir efġānı şekl-i te' sîre

İder bürîde-i tîġ-i cezā serin āḥir
O kimse kim ola gerden-firār taḳdîre

Yâ pâyı ḥum yâ seri cām bir mih dâ' iredür
Eger gelürse de rû' yâ-yı mest taʿbîre

O şûḥı vaşf ne mümkin ki nükte-i şevķinden
Şıġar mı ḥavşala-i tengnâ-yı taḳrîre

Eser-şinās me' âl-i kanāʿatüñ Rāşid
Ġinâ-yı ṭabʿ-ı bedeldür yanuñda iksîre

[FARSÇA]

[mefā'ilün / fe'ilātün / mefā'ilün / fe'ilün]

Neler çeker güzelüm nerdübân-ı aşkuñda
Çıkınca kaşr-ı vişâle kadem kadem aşık

[148b]

Velehu

[mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün]

Göñül o tünd-ḥūdan bahtuña mihr-i vefā çıktı
Benüm ḥāhişger-i vaşl oldıgum cümle saña çıktı

Rızā virmez beḳā-yı meclis-i şevke anuñ-çündür
Miyân-ı ehl-i dilde adı dünyānuñ fenā çıktı

Kimesne zülfüñe perçîn dimek kaşd eyledi ammā
O kāfir mācerā-yı nāzuñ ağzında çıktı

O tıflı ḥūn-ı dille besledüm vuşlat ümmīdiyle
Dirīgā mihribān zann itdigüm bir bī-vefā çıktı

Teḡāfūl-pīşe bir nā-mihribān iken hele Rāşid
Bizümle ol büt-i bīgāne meşreb-āşinā çıktı

Velehū

[mef'ülü / fā'ilātün / mef'ülü / fā'ilātün]

Eṭvār-ı ḥüsn-i ṭab'ı icrā kabāhat oldı
Bu aşrda seḡānuñ adı sefāhet oldı

Ol ḥüsn-i ḥālet-engīze itdikde cılve aşık
Bī-hūş oldı yıkıldı bilmem ne ḥālet oldı

Taḳlīd-sāz olaldan sūz ü enīnūme ney
Cismümde berīn --- sūrāḥ-ı ḡayret oldı

La'l-i nemek-feşānı bir şūr-ı ḥüsn olaldan
Ol şehlevend mellāḥ baḥr-i melāhat oldı

Cevr ü cefā degüldür mu'tād-ı mäh-ı rüyān
Rāşid şimdi o daḡı ḥübāna ādet oldı

[149a]

Velehū

[mefā'ilün / fe'ilātün / mefā'ilün / fe'ilün]

O şūḥuñ açmadan nāme-i peyāmımuza
Murādı eyleme red ḡālibā selāmımuza

Ḳalur kıyāmete şekvā-yı cev̄r-i sāde-ruḥān
Zuhūr-ı ḥaṭṭ alıvırmezse intikāmımuḡı

Miyānemüzde hünerdür vesīle-i rifʿat
Çü kefe best-nişīn itmezüz ġammımuḡı

Hırāş-ı daġdaġa-i intizāra ḡā' il idik
Fülk-i ümmīd ye' s itnese merāmımuḡı

Siyeh-rüyī-i nedāmet degül mi encāmı
Çü mihr itmeziz iʿlām ḡalka nāmımuḡı

Redīf-i rāhrevān-ı tevekkülüz Rāşid
Yed-i meşıyyete teslīm idüp zamānımuḡı

Velehū

[mefʿülü / fāʿilātü / mefāʿilü / fāʿilün]
Çün bûy-ı kākülün dile bād-ı hevā degül
Ol nakd-i āha ḡā' il o da kem-bahā degül

Bir vażʿ ider ādeme ki bīġāne eylemez
Ġüyā o şūḡ bildigimüz bī-vefā degül

ʿUşşāka seng-dilligīn āḡir o āfetün
Düşnāma ḡā' il itdi bizi merḡabā degül

Ḥums-ı mübārek ile şüretā ḡün-ı ʿāşıka
Destinde yoḡsa sürḡī-reng ḡinā degül

Ṭāḡat-ġüzārī istemek bī-emān iken
Teklīf-i şabr ʿāşık-ı zāye revā degül

Bir söz ki anda maʿnī-i bīġāne olmaya
Luṭf-ı mālā o ḡadar āşinā degül

Rāşid yanuñda şāʿir-i inşāf-pīşenün
Taḡsīn-resā-yı rütbe-i Zuḡal becā degül

[149b]

Lehū

[mefāʿilün / feʿilātün / mefāʿilün / feʿilün]
O āfet eylesün beyhude yasaġ nigāḡ
Hücüm-ı ḡayret olur bāʿis-i ferāġ nigāḡ

Yaḡardum ol büti rüz-ı mey-i nezzāre ile
Elümde olsa eger gerdiş ayaġ nigāḡ

Tamām o şūhı temāşāya baht hā' ildür
Olur çü merdümek-i dīde-i hāli dāğ nigāh

Nezzāre çeşm-i siyeh-sengi ider kıtāl
Meded o nergis-i hūn-rīze dāyire-i zāğ nigāh

Füsürde eyler adı Rāşid anı cūş-ı sirişk
Ruḥuñ olmasa efrūhte çerāğ nigāh

Lehū

[mef'ülü / fā'ilātü / mefā'ilü / fā'ilün]

Yok tākāt ki ruḥ-ı cānānı görmege
Duyamaz nezzārede mihr-i dıraḥşānı görmege

Sākī saña düşerdi şerāb-ı vişāl ile
Gelmek bu dil-ferde hicrānı görmege

Göz yummaz idi her ne zamān gelse dīdeye
Cān isteseydi hāb-ı girān-cānı görmege

Eyle hezār neşve-i zühdi gönül fedā
Bir ser-girān-ı rahşānı görmege

Olmaz nigāh-ı behr-temāşā ger siyeh-çeşm
Tuymaz gönül ol āfet-i devrānı görmege

Sevdā-yı tesliyetle dirler baña ʿazāb
Vaqt-i güzerde istesem ihvānı görmege

Sen cemāl-i duḥter-i rez Rāşid öyle bil
Kim cān atar ḥumār-keşān anı görmege

Lisān müzekkerdür lākin kelimedden kināye kılnur, ol taqdīrce mü' ennes olur. Nitekim Ḥāfız-ı Şīrāzī lām kāfiyesinde bir gāzelinde kelimedden kināye idüp "Kıışsatü'l-ʿaşkı lenfişāme lehā / Kuşimet hāhünā lisānū maḳāl" diyüp kaşamtü lisān lafzına mesned olup mü' ennes īrād itmişdür zīrā lisān burada kelimedden kināye olup mü' ennesdür lākin bu şüretde maḳāle izāfeti işkāl olunur.

[151b]

Mi'rāciyye-i ʿAṭāyī

[mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün]

Şebāngeh kim irüp hengām-ı luṭf-ı Ḥazret-i Mevlā
Ferah-baḥş u neşāt-engīz idi şām-ı vişālāsā

Meger yemm-i sefid rüz-ı cezr ü med ʿayān itdi
Güherler zāhir oldı huşk olup ol baħr-i gevher-zā

Giyerdi cevşen-şebnem leyl ile şimşir-i zerrini
Zamāne giydi altun tügmeli bir telli şeb-i hārā

Şehāb öñine zincirin çeküp leşkergeh-i çerhün
Fitilin yakdı findık hāzır itdi encüm-i zehrā

Ƙırıldı rişte-i tesbîhi şandum pîr-i gerdünüñ
Şehāb oldukça encüm arasından nāhegān peydā

Degül encüm beyāz-ı rüz-ı rüşen zā' il oldukça
Göründi kāh-ı zerd ile binā-yı köhne-i dünyā

N'ola hammām-ı nüh-tāķ-ı sipihr olursa pür-zulmet
Muʿallā kubbesinde çerhdür ol cāmlar zîrā

Felek tār-ı şuʿāından fitile бүkdi hürşidün
Uyardı şām irince şad-hezārān şemʿ-i bezm-ārā

Güm oldı Yūsuf-ı mihr-i sipihrün şāʿ-ı zerrini
Tolunca gendüm encüm ile zarf-ı tārem-i vālā

Ėazālān gitdi sürʿatle sipihrün sebzārından
Degül encüm nişān-ı pāyı ƙaldı cābecā ammā

Muraşşāʿ cām-ı destinden düşüp mihrin şikest oldı
Tağıldı şafħa-i çerh üzre nice gevher-i yektā

Sikendervār idince māh seyr-i baħr-i zulmātı
Çığardı taşra vāfir şebçerāĖ encüm-i zehrā

Müsaħħar eyledi şāh-ı kevākib mülket-i Şāmı
Sipāhından pür oldı yine gök meydānı ser-tā-pā

Miyānına ƙodı zāl-i felek şimşir-i hürşidi
Görinen ƙabza-i sīmīnidür anuñ hilālāsā

Hilālin şandalın aldı içine keşt-i gerdün
Temevvüc eyledi çünkim ƙarardı lücce-i deryā

Dönüp cirm-i ƙamer çerh üzre ƙandil-i fūrüzāna
Fitil itmiş hilāli aña şunʿ-ı Ėazret-i Mevlā

Yāħūd bir şemdür yanmış soñı bir şuʿle ƙalmışdur
Vücüdün hānƙāh-ı ʿaşķ içinde eylemiş ifnā

Semāʿ içre feleklerde düşen bî-hüş olur rāha
Meger kim Leyle-i Miʿrācı gerdün eylemiş ihyā

Bu şebdür naķş-ı encümle zer-feşān sūnbül-i müşgīn
Bu şebdür dürr ü gevherle müzeyyen turre-i havrā
Bu şeb olundı da°vet mahrem-i esrār-ı kurbıyyet
Bu şeb oldı o hāzret zayf-ı mihmān-hāne-i Mevlā

[152a]

Yegāne hāce-i kül ser-firāz-ı zümre-i kümmel
Ser-i ehl-i tevekkül mühürdār-ı kenz-i “lā yefnā”

Şeh-i Yūsuf-cemāl-i tahtgāh-ı mülk-i maḥbūbī
Cem-i gerdūn-celāl-i bārgāh-ı kurb-ı “ev ednā”

Meh-i burc-ı leṭāfet āftāb-ı ālem-i şūret
Dürr-i dürc-i risālet pādişāh-ı kişver-i ma°nā

Çerāğ-ı nūr-ı Yezdānī delīl-i feyz-i Rabbānī
Rümüz-āmüz-ı Qur°ānī muḥīṭ-i gevher-i taqṽā

Cenāb-ı maẓhar-ı “levlāk” tāc-ı tārik-i eflāk
Resūl-ı Hālīķ-ı pāk āftāb-ı evc-i isti°lā

Nebiyy-i müctebā Aḥmed mu°allā-pāye ced-ber-ced
Delīl-i devlet-i ser-med ḥabīb-i Qādir ü Yektā

O şāhinşāh-ı a°zam ol medār-ı ḥilķat-i ālem
Ki anuñ müjde-i teşrīfidür dünyā vü māfihā

Nem-i rüy-ı muṭarrāsı ḥuceste kevkeb-i dürrī
Ḥam-ı ebrū-yı zībāsı mübārek ğurre-i ğarrā

Yüzi dermānde-i şām-ı ḍalāle neyyir-i a°zam
Sözi üftāde-i çāh-ı günāha °urve-i vüşkā

Felek ḥān-ı nevālinden kemīne kāse-i Çinī
Kamer rāh-ı celālinden şikeste sāğar-ı mīnā

Biri girdābdur biri cezīre baḥr-i luṭfundan
Bu nīlī ḳubbe-i gerdān ile bu tūde-i ğabrā

Meh-i bedr ol ḥabībūñ mübtelā-yı sīne-çākıdur
Siyāh itse n’ola gögsün döğüp °aşķ ile bī-pervā

°Aceb mi ümmetinden olmağ-içün nāzil olursa
Ki gökde aradıgun yerde buldı Hāzret-i °İsā

Bu baħr-i nîlgûnda ŧebĉerāĝ-ı māhı ŧaĝĝ itdi
Dü-nîm itmiŧdi deryāyı egerĉi Ĥazret-i Mūsā

Ser-i ĝār üzre dām-ı °ankebûtı kıldı Ĥaĝ perde
O bir deryā-yı rahmet üzre ħonmuŧ aĝ idi ĝüya

Ocaĝına ŧu ħoydı ehl-i küfrüñ geldüĝi sâ°at
Mecûsun âteŧin tûfân-ı ħahrı eyledi ıtfa

Yaĝup bārān-ı rahmet seyl-i himmet ŧöyle geldi kim
Pül-i nā-pāyidāra döndi tāk-ı ĝurfe-i Kısra

N’ola naħl-i vücûd-ı pāki ħāke sāye ŧalmazsa
Olurđı ŧafħa-i °ālemde misli bir daħı peyda

Görürdi her taraşdan dîde idi cism-i pür-nûrı
Süveydā-yı dil-i āĝāhı idi merdüm-i bînā

Ĥaṭṭı āyāt-ı rahmet rûyı Muŧħaf nāmı Tāħādur
Misāl-i Besmele üstünde ol bir felek-fersā

Beyān-ı mu°cizātı mu°ciz-i ehl-i belāĝātdür
Revādur ey dil olsañ ħıŧŧa-i Mi°rāc ile ĝüyā

[152b]

O ŧeb geldi berîd-i ħoŧnûvîd-i Ĥazret-i °İzzet
Getürdi Ĥazret-i peyĝambere bir rahŧ-ı bî-hem-tā

Nice rahŧ ol Burāĝ-ı serv-ħadd-i nāzenîn-cünbüŧ
Feriŧte-ħû perî-rû °anberîn-ĝîsû melek-sîmā

ŧabāħü’l-ħayr ĝarrāsı misāl-i maṭla°-ı ħürŧîd
Sevād-ı ĉeŧm-i ŧehlāsı süveydā-yı dil-i ħavrā

Nesîmāsā varır bir laħzada aṭbāĝ-ı eflāke
Buṭûn-ı seb°a-i ħurrāda ol ĝüyā dil-i dānā

ŧu deñlü tîz-rev kim varmadan ŧaĝf-ı semāya bād
Bunuñ olur eñ evvel cilvegāhı künbed-i ħaḍrā

N’ola itsem anı ŧebdîz-i luṭf-ı °āŧıĝa teŧbîħ
Olup bir dem iĝāmetĝāhı ŧaħn-ı Mescid-i Aĝŧā

İmām oldı ŧufûf-ı enbiyāya geldi tekbîr ĉün
O ĝülbāng ile maħhûr oldı ħaĉdı düŧmen-i ħod-rā

İmāmetde vücūdı bir güherdür derkenār olmuş
Namāz içre o şaflar oldu mevc-engīz bir derya

Namāzı çünki itmām eyledi mescidde anlarla
Virüp ol dem selāmı itdi °azm-i °ālem-i bālā

Müşerref eyleyüp yerden götürdi anı luṭfundan
Ayağına sürüp yüz buldı şahre rütbe-i °ulyā

O demde tāk-i °arşa nūrdan bir rehğüzār oldu
Şu°aın nerdübān itdi meger mihr-i cihān-ārā

Alup ol baḥr-i iḥsānı çıkardı evc-i a°lāya
Burāk-ı berķ-rev deryāya inmiş aḡ idi gūya

Per-i pūr-nūr-ı Cibrīl aña zerrīn gāşiye oldu
Burāķınıñ önünce oldu ol dem kim felek-peymā

Çıkup eflāke ol çeşm-i çerāḡ-ı °ālem ü Ādem
Zücācī perdeyi çün merdüm-i çeşm eyledi me' vā

Hilāl ol dem kenār-ı bāma geldi itdi istikbāl
Seḥāb-ı fazlına mīzāb-ı zerrīn eyledi peyda

İdüp altun varaklı ḥal o şāhuñ yazdı tārīḥin
°Amūd-ı sāk-ı °arşa kātib-i dīvān-ı isti°lā

İrince feyz-i irşādı kemānçe tārını kırdı
Oķun atdı yayını yaşıdı ya°nī Zühre-i Zehrā

Çerāḡ-ı tekye-i çārümden olup naķd-i envārı
Degül encüm nisār itdi yolunda Ḥazret-i °İsā

Çalışdı bir başıyla düşmeni ķahr itmege Behrām
Bu meydānda ķılıcı ile buldı rütbe-i °ulyā

Κılup dārü'l-emān-ı çerḥe Sa°d-ı Ekberi ḥākim
Nizāmın buldı yümñ-i ṭālī°iyle °ālem-i bālā

[153a]

Nuḥūset mi ķalur hīç kevkeb-i Keyvān-ı Zengīde
Çün irdi ḥidmetine ḥazretüñ ol şeb bedelāsā

Başup Kürsīye pāy-ı himmeti devletle °izzetle
°Urūc itdi firāz-ı °arşa sultān-ı şeb-i İsrā

Süm-i esbinden ol dem urdı tamğa atlas-ı çerhe
Şeref virdi ʿaceb mi kadri olsa cümleden aʿlā

Kenār-ı Sidre oldı müntehā-yı seyri Cibrilūñ
O bālā hasretiyle oldı anda vālih ü şeydā

Ṭurup rahşı o mevķıfda yüz urdı pāyine Refref
O māh-ı bedre itdi hāle gibi sīnesin me' vā

Meger kim hacc-i ekber itmege taht-ı revān oldı
Ḥarīm-i ʿİzzete anuñla vardı hāce-i Baḥḥā

İrişüp Kaʿbe-i maķşūda çıķdı baḥr-i kesretten
Cüdā oldı o dem Refref misāl-i keştī-i derya

Ne Kaʿbe Kaʿbe-i vuşlat ne vuşlat ʿālem-i vaḥdet
Maḥabbet nūrı lāmiʿ ser-te-ser Beytū'l-Ḥaremāsā

ʿİbāretdür o dem ʿayne'l-yakīnūñ iki nūrundan
Maķāmı “ķāb-ı kavseyn” olduğun ol ḥazretūñ güya

Kenār-ı kurb-ı “ev ednā”ya vardı gūş-ı cānıyla
Şadā-yı cūşış-i deryā-yı nūrı eyledi ışğā

Tekellüm her taraftan anda bī-şavt ü ḥurūf oldı
Maşūn oldı megesden yaʿnī şimdi maʿnī-i zībā

Olup maķşūduna vāşıl murādı oldı çün ḥāşıl
Nüzül itdi misāl-i pertev-i mihr-i cihān-ārā

Şalāt-ı ḥamse kim tekbīrlenmiş tāc-ı devletdür
ʿAṭā kıldı o gice kullarına Ḥazret-i Mevlā

Bu ḥālī görmemişdür Sebʿa-i Seyyāre seyrinde
Ki bir demde cihānı seyr ide bir ... vālā

Delā' il var bu kim Miʿrāc-ı rūḥānī diyen kimdür
Meger diye ser-ā-pā rūḥ idi ol zāt-ı bī-hem-tā

ʿAṭāyī ola mı vaşşāf-ı Ḥazret olmağa lāyık
Varur mı rütbe-i nazm-ı kerīme şiʿr ile inşā

Ġaraż ʿarz eylemekdür ḥālüm ol dergāha sulṭānum
Kerīm olandan istimdād idüp şāʿir olur güya

Siyeh-rüz-ı günāhum bu ümīdüm feyz-i luṭfundan
Ki ola zulmet-i āb-ı ḥayāt ol leyl-i zulmā

Hemîşe tâ yağa baħr-i siyâh-ı zulmet-i şebde
Delîl olmağ-ıçün fânûs-ı zerrîni meh-i ğarrâ

Hidâyet nûrî ile rehnümâ-yı gümrehân olsun
Be-hağğ-ı sûre-i pür-nûr-ı “Sübĥânellezî esrâ”

Ola dâ’ m şalât ile selâm ol şâha Mevlâdan
Selâm ile şalât olduĥça kâmil tâ-dem-i ferdâ

[154b]

Nâbî

[mef’ulü / fâ’ilâtü / mefâ’ilü / fâ’ilün]

Ġâretger-i şekîbdür ümîd-i vuşlatum
Sermâye-süz-ı şabr ü sükündür maĥabbetüm

Mânende-i sûtunda ise mû ĥadar ĥalur
Bâzû-yı saĥt-rüy-ı kemân-gîr-i firĥatüm

Ol nüshâ-i mufaşşal-ı ĥüsnüm ki ĥarf ĥarf
Nâ-ĥânededür tamâm-ı kitâb-ı leĥâfetüm

Nev-şehryâr-ı kişver-i nâzum ki arturur
Dil-dâdeye müzâĥamesi şân u şevketüm

Ol pâdişâh-ı ĥıttâ-i nâz ü leĥâfetüm
Kim rüz ü şeb ĥalınmadadur kûs-ı devletüm

Dil-ber dilinden açdı yine tâze bir zemîn
Nâbî bu şi’r ile kılam ĥurfe-şan’atum

Sâbit

[fe’ilâtün / fe’ilâtün / fe’ilâtün / fe’ilün]

Şanma kim râĥat-ı dil devlet ü iĥbâldedür
Bâr-ı miĥnet götüri gerden-i ĥammâldedür

‘Âşıkunı ĥoynuna girmezdi o şüh-ı rakĥâş
N’ylesün sıkleti var sâ’ati dellâldedür

Tevbeler mi ĥayanur muğbeçe-i bed-meste
Bir eli câm biri ĥabza-i pinyâldedür

Zâkir-i ĥüb-nefes şeyĥi ilâĥiye şoĥar
Turma şeytân gibi endîşe-i ıdlâldedür

Bî-zebândur bilen elfâz-ı luĥât-ı ‘aşkı
Bu lisân merdüm-i güyâda degül lâldedür

Kim bulur Nābī Efendi gibi hep tāze hayāl
Feyz-i Sābit sühan-ı pīr-i kühen-sāldedür

Nābī

[mef'ülü / mefā'ilü / mefā'ilü / fe'ülün]

Her dem dil-i vīrān-şude nā-būd gerekmez
Dergāh-ı şeh-i ğamda o bī-sūd gerekmez

Her şūhı görüp olma talebkār-ı vişāli
Merdān-ı maḥabbet heves-ālūd gerekmez

Åh itmeyicek eglenemem gūşe-i ğamda
Erbāb-ı dile meclis-i bī-dūd gerekmez

Vā-beste-i zūlfı kıosun ümīd-i ḫalāsı
Sevdāger-i aşka heves-i sūd gerekmez

Dāğ olmayıcağ dilde nedür ḫüsni sirişkūñ
Cām olmayıcağ elde leb-i rūd gerekmez

Bī-°add u ḫisāb eyle sen eş°arunı Nābī
Baḫr-i suḫanuñ mevcisi ma°dūd gerekmez

[155a]

Nābī

[fa'ilātün / fa'ilātün / fa'ilātün / fa'ilün]

Kim düşerdi pāyüme Cem gibi pūr-ḫūş olmasam
Kim tutardı çeşm-i sāğar gibi ser-ḫūş olmasam

Rāzdār-ı sīne-i °uşşāk olur mıydum eger
Dāğveş hem kıan yudup hem penbe-der-gūş olmasam

Åsitān-ı aşka itmezdi beni kimse çerāğ
Nīm-bedenle sūz der-dil şu°le ber-dūş olmasam

°Aşk ile meydāna bī-pervā girer miydüm eger
Ḫalka-i dāğ-ı melāmetde zirih-pūş olmasam

Şem°veş āteş-zebānam Nābiyā ammā ki ben
Şem°a pervāz eylemezdi kimse ḫāmūş olmasam

Fā' izī

[mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün]

Naşīb olur mı dilḫāḫ üzre şohbet
Geçer mi yoḫsa bilmem °ömrümüz bu arzularla

Varurken ol perī-rū ḥāne-i aḡyāra bī-minnet
Bizi iḡfāl ider bīm-i pederle güft ü gūlarla

Emīn eyle dil-i rindānı ḡamdan taḡviyet-baḡş ol
Meded luṭf eyle sākī meclisi zeyn it sebūlarla

Pey-ender-pey şunar cām-ı şerāb-ı köhneyi gūyā
İderüz ḡasm-ı dile tīmār sākī şüst ü sūlarla

Nice āh itmesün Fā' iz dil-i bī-çāre inşāf it
Görüp şabr eylemek mümkin mi dildārı ʿadūlarla

Faṣīḥü'l-Mevlevī

[mefʿülü / fāʿilātü / mefāʿilü / fāʿilün]

Ümmīd-i āb-ı vaşluñ ile intizārdur
Leb-teşne dil-fütāde-i çeh-intizārdur

Vaşluñ nihāyeti elem-i hicr-i yārdur
Encām-ı neşve-i mey-i şahbā ḡumārdur

Her tār-ı zülfi eyler ise biñ dili esīr
Çok görme ey gönül ki dem-i nev-bahārdur

Sīnemde penbelerle n'ola anı şaklasam
Dāḡ-ı maḡabbetüñ baña bir yādigārdur

Sen de livā-yı ʿişretüñi bir kenāra çek
Şimdi Faṣīḥ mevsim-i seyr-i ḡışārdur

[155b]

Dervīş Faṣīḥ

[mefʿülü / fāʿilātü / mefāʿilü / fāʿilün]

Olmuş o şems-i kec-küleḡüm tekyegāḡ dost
Olsak ʿaceb mi şevḡ ile biz de külāḡ dost

Ol ḡāḡḡah durur ki tenüm dāḡ u şerḡadan
Yazmış debīr-i miḡnet aña yer yer āḡ dost

Allāḡ zaḡm-ı çeşm-i ʿadūdan nigāḡ ide
Her kec-naḡarla olmada ol reşḡ-i māḡ dost

Hep gerdişi ḡilāfidur erbāb-ı dānişüñ
Olmaz bizümle bu felek-i kīne-ḡāḡ dost

Aʿdā Faṣīḥ güft u şinīd-i nifāk ile
Geh düşmen itmede bizi yāre ḡāḡ dost

Nedīm

[mef'ulū / fā'ilātū / mefā'ilū / fā'ilūn]

Ey kaşı yay yüzüñ beri dönmez misüñ dağı
Ey gurre-i ümîd görünmez misüñ dağı

Billāhi ne saht āteş imişsüñ göñül meger
Ėark-ı eşk-i hūna söğünmez misüñ dağı

Ėanı o giceler o tarīler terāneler
Ey def añup o vakti dükenmez misüñ [dahı]

Kāfir kıızı düketmedi mi mātemüñ nedür
Sāgar çeküp kıızılca sürünmez misüñ dağı

Dil-ber ile mācerāñı yeter şakladuñ Nedīm
Naql eyleyüp biraz da öğünmez misüñ dağı

Şināsī

[mefā'ilūn / fe'ilātūn / mefā'ilūn / fe'ilūn]

Piyāle-i bāde-i aşka dil-i şikeste gerek
Bu rehde bāde vü kāse miyān-beste gerek

Zemīn-i sīnede naḥl-i şafā semer virmez
O arza belki nihāl-i elem-i nişte gerek

Sefīne-i emele bādbān-ı himmet olur
Kişide emti'a-ı āh beste beste gerek

Şafır-i nāle-i uşşākla remīde iken
Hezārı da'vete nīle şabāda beste gerek

Ḥayāl-i rūy-ı dilārāyla nesībāsā
Şināsī aşık olana bülbül-i ḥuceste gerek

[157a]

[ARAPÇA]

Adlī - ilāhī mähūr

[müstef'ilūn / müstef'ilūn / müstef'ilūn / müstef'ilūn]

Yandı göñülde māsivā çün nār-ı zıkrullāh ile
Oldı münevver cān u dil envār-ı zıkrullāh ile

Vaḥdet şerābını içer bu cümle varlıktan geçer
Mir' āt-ı ḳalbüñi açar tekrār-ı zıkrullāh ile

Ehl-i ʔarīkat geldiler zıkr ile Hakkı buldılar
Esrāra vāşıl oldılar āsar-ı zıkrullāh ile

Dirseñ kemāle iresin varup cināna giresin
°Adlī gözün aç göresin dīdār-ı zıkrullāh ile

Müfred

[fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün]

Ey gönül şabr it belāya kıl taḥammül itme lec
Kim buyurmuşdur Nebī “eş-şabrü miftāḥü'l-ferec”

Müfred

[fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün]

°Ākıl iseñ re' y u tedbīrinde nokşān eyleme
Çünkü nokşān eyledün taḥdīre bühṭān eyleme

İlāhī-i Nahīfī

[mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün]

Bu gülşende hezār-ı bī-nevāyum yā Resūlüllāh
Velī āzürde-i ḥār-ı cefāyum yā Resūlüllāh

N'ola olsam devā-cüyende-i dārū-yı iḥsānuñ
Esīr-i derd-i °aşḳum mübtelāyum yā Resūlüllāh

Meded sendendür ey kân-ı şefā°at bendeñe yoḥsa
Ḥuzūr-ı Hakkā maḥcūb-ı ḥaṭāyum yā Resūlüllāh

Yüzüm yok °arz-ı ḥāle °arşagāh-ı ḥaşre vardıkda
Gühenkārüm giriftār-ı hevāyum yā Resūlüllāh

Kerem kıl luṭf u iḥsānuñla dilşād eyle ben zārı
Nahīfīyüm ḳapuñda bir gedāyum yā Resūlüllāh

Müfred

[mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün]

Dilā çünkim ʔarīḳ-i °ālem-i tecrīde rāğıbsuñ
Ḥuzūruñ var ḥuzūr-ı ehl-i dünyādan ki ḡāıbsuñ

[157b]

[FARŞA]

[161b]

Kasīde-i Münifī

[mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün]

Zihī vaqt-i dimāg-efrūz ü nevrūz-ı şafā-perver
Ki āsār-ı rebīʿi nev-be-nev kıldı cihānı ter

Çemen-i satlı şükūfuyla münakḳal-ı levḥ-i zībādur
Çemenler sebz ü ḥurrem-dil şafā kesb idecek dehr

Zemīn pertev-i ʿarūs-ı dılfrīb oldı leṭāfetle
Felek bir āsumāne cāme ile ḥūb-ı mehpeyker

Bisāṭ-ı inbisāṭı ferş idüp şahın-ı derūn üzre
Şabā tertīb ider bezm-i vişāl ehl-i dile yek-ser

Kūhen-tāḳ-ı dil-i ehl-i vefā kālā-yı şevḳ ile
Müzeyyen şāhid-i zībā olupdur ḥüsn ile pür-fer

Şeb-i ḡam maḥv olup şubḥ-ı sürūr esdi dili rüşen
Çü ḥürşīd-i cihān ehl-i dile rüy-ı ümīd-i enver

Felek āb-ı vefā peydā idüp ṭās-ı nigūnunda
Döker dil-teşnegān-ı iştiyāka şimdi ser-tā-ser

Bu deñlü mihribān olmaḳ bu çerḥ-i kīnedür bildüm
Ki yümn-i maḳdem-i teşrīfidür dehre vefā-me' ser

Ḥabāb-ı revnaḳ-efzā-yı serīr-i bezm-i aʿyānı
K'olupdur naḥl-i zāt-ı rifʿat-edāsı şeref-perver

O mīr-i meclis-i fażl [ü] kerem kim ebr-i cūdundan
Çemenzār-ı maʿārif-i feyz ile hemvāre sebz ü ter

O genc-i naḳd-i efḍāl ü mekārīm-i cūd-ṭabʿuñdan
Olur silk-i kelām-ı rişte-i elfāzı bir gevher

Kelām-ı vaqt-āmīzidür baḥs-i leṭāyifdür
Olup mecmūʿa ṭabʿ-ı Münifī nüsha-i ekber

Tīr-i ıtnāb ile taşdıʿ idersin ehl-i ʿirfānı
Ki evşāf-ı dil-āvīzi kemāl-i ḥüsn ile eşher

Tîr-i rehvar-ı kill-i nûkte-zâyı bî-mecâl itdûñ
Feresrân-ı sühan-ı taraf u ʿâde hep firâr eyler

Hemîşe tâ ola şayf u şitâ bu ʿâlemi dâ' ir
İde faşl-ı rebîʿ bezm-i cihâna kendözin azher

Fehîm

[fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün]

N'eyleyem dil bir hünerde mâhir olmuş olmamış
Zorla ilzâma dehri kıdûr olmuş olmamış

Ey müneccim her şeref baña vebâl oldı çî-sûd
Rûy-ı Hürşîde ʿUṭârid nâzır olmuş [olmamış]

Mâ' il-i şâm-ı hafâdur dâ' imâ huffâş-ı baht
Pertev-i mihr-i kemâlüm zâhir olmuş olmamış

Mest [ü] mecnûna zemîn ü âsumân yeksân gelür
Fâriğüm ednâ ile a'la bir olmuş olmamış

Bahr-i vişâlûñ fırkati var her huzûruñ gıybeti
Gam yimem maşşere dil-ber hâzır olmuş olmamış

Bütperest-i hüsn kılmış anı şûret-âferîn
Saña ey zâhid ne ʿâşık kâfir olmuş olmamış

N'eylesün dil ol perî-rû itmeyince i'tibâr
Sihr-i ser anuñ Fehîm şâ'ir olmuş olmamış

[168b]

[ARAPÇA]

Nasûhî

[müstef'ilün / müstef'ilün /müstef'ilün / müstef'ilün]

Dil hânesi mir' ât-ı haq sırr-ı cemâlullâhı gör
Maşşûd olan keşf-i sebak sırr-ı cemâlullâhı gör

İfnâ idüp kevn ü mekân vahdet sarâyında hemân
Bulsun beka sırruñda cân zıkr-i cemâlullâhı gör

Âdemde kenz-i ezel gayra bakup itme nazar
Dil zevkine virme halel fikr-i cemâlullâhı gör

Envâr-ı Qur'ân meşhedüm aḥkâm-ı Furkân manzarum
Sırrumda Mennân maḥzarum şükr-i cemâlullâhı gör

Cümle bilürsün sen ʿayān ancak cemālüñdür nihān
Oldı Naşūhī ğark-ı ān baħr-i cemālullāhı gör

Müfred
[FARSÇA]

[ARAPÇA]

Kāle’ş-şā’ir

[ARAPÇA]

Müfred
[fā’ilātün / fā’ilātün / fā’ilātün / fā’ilün]
Maħmeli tābūt oliserdür metā’ı bir kefen
Şol ki birkaç gün fenā şehrinde şöhret bağladı

İsmetī
[fā’ilātün / fā’ilātün / fā’ilātün / fā’ilün]
Tüde-i ħāk-i mezāristānı seyr it ʿİşmetī
Pādişāhān-ı cihān bu yoldan itmişler güzer

Müfred
[mefā’ilün / mefā’ilün / mefā’ilün / mefā’ilün]
Maħakk-i imtiyāz-ı ehl-i dil seng-i mezār ancak
Ĥayātında bilinmez oldı kadr-i nīk ü bed şimdi

[170b]

[mefā’ilün / mefā’ilün / mefā’ilün / mefā’ilün]
Ne ĥacet zīver-i ĥalĥāla ey serv-i ĥırāmānum
Nümāyān-ı sāk-ı billūrunda tavk-ı kamerī cānum

Şeref kesb eyleyelden ĥāk būs-ı āsitānuñdan
İder dā’ im tevāzu’ dāmene çāk-ı girībānum

Hāmī
[mefā’ilün / mefā’ilün / mefā’ilün / mefā’ilün]
Göñül reşk-āver-i firdevs iken ğam başdı
Ĥarāb itdi şabā iklīmini Seyl-i arem başdı

Döküldi düş-ı yāre per-i pīç [ü] ĥam başdı
Sa’ādet burcunı zıll-i hümā-yı muħterem başdı

Dem-i pīrīde bir nevres civāna mübtelā olduk
Bizi ʿādet-girān-ı ceyş-i ĥüsni şubĥ-dem [başdı]

Çıkup gül-ı beyābān gibi geldi meclise
Bizi hengām-ı bī-dārīde kābūs-ı elem başdı

Melāl-hāne-i zeyni ten-i sīmīni bedr eyler
Henüz çeşm-i rikāba ol hilāl bir kadem başdı

Meded gel ey ebābīl-i şafā dil Ka'besin kırtar
Küdūrāt-ı hevā Aşhāb-ı Fīlāsā harem başdı

Ol āhū-biçe mesti yatağda avlayup gāfīl
Raķīb-i seg-meniş söyletmedi lā vü na'am başdı
Temmet – M – Muṭābıkdur

[171b]

Güfte-i Hāce Hāfız
[FARŞA]

Faşıh

[mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün]
Riyāz-ı dilde bûy-ı kākülün sünbül ider peydā
'İzāruñ şīşe-i çeşmümde taze gül ider peydā

Hicāb eyler o şūhuñ táb-ı hüsnuñden cigerlerde
Kıyās itmek ki āteş yana yana kül ider peydā

Gehī feryād benden ki fīgān 'āşıkānından
O şūh elbet gülistān-ı tende bir bülbul ider peydā

Ne dem cûy-ı cefādan ol perī geçmek murād eyler
Ser-i miḥnet-zedemde iki gözli pül ider peydā

Göñül bûs-ı leb-i la'lün ḥayāl itdükçe gūyā kim
Faşıhiye iki peymāne-i pür-mül ider peydā

Müfred

[mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün]
Ümīdüm bu vefādan ola qalbüñde eser peydā
Hudā Qādirdür eyler seng-i hārādan güher peydā

M

[fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün]
Olmasun sevdā-yı 'aşkuñla göñül ser-der-hevā
Kime başuñ-çün efendim perçemi atlas kabā

[172b]

Sābit Efendi

[mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün]

Ayağın çekdi gayrı bezme ol gül-ğonce-fem gelmez
Elümden gelse bir dāmānuñ öpsem gül disem gelmez

Bozulmuşdur gibi fıskiyye-i feyzinde mecrāsı
Niçün havz-ı deründan dīdeye āb-ı nedem gelmez

Göñülden vehmi kaldur sākīyā raṭl-ı girānāsā
Ayağ başmaz bu bezme şahne-i pür-ḥün-ı gam gelmez

Ocağın eskisiyüm ben de vardukça ḥarābāta
Niçün sākīler istikbāle birkaç kadem gelmez

Yine Nābī Efendi semtine peyrevlik itmişsün
Bu şiʿr-i dilpesendün Sābitā yārāna kem gelmez

Müfred

[feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün]

Şarṭ-ı vākıf diyü gösterdi berāt-ı ḥüsnün
Aldı dil tevliyetini Mütevellī-zāde

[173b]

ʿİbārāt ü terākībde luğāt-ı ġarībe muḥill-i feşāḥatdır. Ḥattā Muṭavvelde Cārullāh Zemaḥşeriden naql ider ki, Başra esvākında biri ḥımār üzerinde gider iken şafrāsı heyecān idüp ḥımārdan düşdi, mürür ü ʿubūr idenler anı maşrūʿ zannı ile üzerine tecemmuʿ itdiler; ol daḥı [ARAPÇA] didi. Başra ahālīsi [ARAPÇA] maʿnāsına ve daḥı [ARAPÇA] maʿnāsına idüğün bilmeyüp ve işitmeyüp böyle luğāt-ı ġarībe maʿlūmları olmamağla ol tecemmuʿ idenler [ARAPÇA] didiler yaʿnī “Bırağın bunı zīrā ki şeyṭānı Hind luğatı üzere söylüyor.” Maʿa-hāzā ḥerīfün söyledüğü luğāt-ı ʿArabiyye idi lākin luğāt-ı ġarībe olmağla fehm olunmayup Hindicedür zanneylediler. Mezkūr Cārullāh Zemaḥşerī bunı Fāyik nām kitābında irād ider.

Sābit

[fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün]

Bülbülün gülden olaldan pür-gam dildür ġarīb
Gelmedi dār ü diyār-ı yāre bir yıldur ġarīb

Şabrına ʿaşk olsun ol āvārenün yārinün
Yılda bir kez gülcemālin görse kâʾ ildür ġarīb

Bāb-ı ğamda nokta-i eşki idüp vech-i ma'āş
Merdüm-i çeşmi gibi ğurbetde sā' ildür ğarīb

Naqd-i cānın virmege bir dilistān ister göñül
Bī-ser ü sāmān iken maḥbūba mā' ildür ğarīb

Dād-ı Hāḡ olmayıcaḡ çerḡ-i felekden Sābitā
Böylece illerde kām almak da müşkildür ğarīb

Şā'ir-i Rum Mollā Bākī güft

[fe'ülün / fe'ülün / fe'ülün / fe'ülün]

Ne devrān muvāfıḡ ne ṭālī' müsā'id
Ḳolun boynuma şalmaz ol sīm-sā'id

Zamīrin şikest itme erbāb-ı aşkuñ
Yine saña rāci' yine saña ā'id

Yiter girye kim kūy-ı aşkuñda çārüb
Uzalsun kesilsün hemān rīş-i zāhid

Ferāḡat güzel sevme tevbe meyden
Zihī re' y-i bāṭıl zihī fikr-i fāsīd

Sözinden Bāḡiyā ne ğam müdde'inüñ
Saña mā' il olunca ālemde şāhid

[174a]

Nābī

[mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün]

Şeb-i tārīk-i firḡatden ḡalāşa fūrşat el virmez
Miyān-ı lücce-i hicrāna düşdüḡ vuşlat el virmez

Ṭutuşmak küşt-ḡir-i ğamla ḡāṭırdan ḡiçer ammā
Budur vehmüm ki ṭālī' himmet itmez ḡuvvet el virmez

Göñül çek dest-i ümmīdün ki biñ eyyām-ı 'īd olsa
Bizümle merḡabāya nāzdan ol āfet el virmez

Bulunmaz ḡalkā-i tevḡīdveş bir bezm-i rūḡānī
Bize bu ḡānḡāh-ı ğamda her cem'iyyet el virmez

Hemān taklīd ile saña ḡalan sūz-ı derūnuñdur
Çenārāsā her ehl-i sūze ey dil rif'at el virmez

Murād üzre olurduḡ mīve-çīn-i naḥl-i kām ey dil
İrişmez ḡāmet-i kūtāh-ı himmet devlet el virmez

O istiḡnā-fürüş-ı çār-sūy-ı ḥüsnuñ ey Nābī
Metā^c-ı ḥüsnuñe cān naḡdin itseñ kıymet el virmez

[174b]

Gevherī

Diyār-ı ḡurbetde derd [ü] miḥnetde
Bir yigide iki dil-ber çok mudur

Devlet-i kemālde arḡa miḥrābda
Merd yigide iki dil-ber çok mudur

Biri semen olsa biri hırḡa
Birine şāl şaram birine şarık

Birine tirkeş ḡuşadşam birine şırık
Bir yigide iki dil-ber çok mudur

Baḡma şaḡın gök yüzünden ḥūrīye
İnüp yeryüzünde cevlan idüp yüriye

Birin ḡara bindireyüm birin ṭoriya
Bir yigide iki dil-ber çok mudur

Gevherī der sözlerüm ḡaḡdur
°Adūnuñ sözi temrenli oḡdur

Al dil-beri ḡarşu yüzine baḡdur
Bir yigide iki dil-ber çok mudur

Gevherī

Diyār-ı ḡurbete düşdüm düşeli
Bir atı severüm bir de dil-beri

°Aşḡuñ āteşine bişdüm bişeli
Bir atı severüm bir de dil-beri

Elma gözler ḡulaḡları ḡarḡı ḡalemler
Üstüne gelince çekem elemler

Aḡzı köpürmüş şofra şuluk selāmlar
Bir atı severüm bir de dil-beri

İnişe inince tavşan begiştüm
Yokuşa çıkınca gegik sekiştüm

Üsküfün aldurmuş şahin bakışlum
Bir atı severüm bir de dil-beri

Ṭulda dururken aşlan önüllüm
Meydāna çıkınca kaplan oyunlum

Bir kulaç gerdanlı çömlek qarınlum
Bir atı severüm bir de dil-beri

Gevherī der çöllerde yazlar
Üstüne gelince tağ başın gözler

Mermere başınca bellü olur izler
Bir atı severüm bir de dil-beri

[175a]

Gevherī

Ḳudretten virilmiş ol vird-i ḥandān
Yanağın tomrucuk güldür efendim

Ben severüm seni derün-ı dilden
Sen isterseñ beni öldür efendim

Maḥabbet cāmını nüş idüp qandum
Ṭuṭuşdı vücūdum kül olup yandum

Düşeli aşkına mecnūna döndüm
Şimdi vaṭanımız çöldür efendim

Leblerün āb-ı ḥayātdur kaşların kemān
Cellāddur gözlerün hiç virmez amān

Bād-ı şabā esdikçe ol serv-i çeman
Gerdāna dökülen kıldur efendim

Serserī gezdüm bu dünyā kendür
Beni mecnū[n] iden bir siyāh bendür

Eger şoralar ise Gevherī nendür
Sen de ki qapumda kıldur efendim

Lutfi

[fe'ılātün / fe'ılātün / fe'ılātün / fe'ılün]

Seyr iden rüyuñı itdüm meh-i tábāna Һased
Būs ider gerdān-ı pāki girībāna Һased

Şarılup çeşmüñe her gice sabāh olunca
Mey çıplak қоçar endām hele yorgana Һased

O mübārek yanağın haftada bir hep oҺşar
Eyledüm toğrısı ol pırpır nādāna Һased

Ayağın öpmege şarkındılık eyler her-bār
Eyledüm sevdicegüm kūşe-i dāmāna Һased

Seni her dem çekeyor sīnesine bī-minnet
Eylemesun mı қuluñ Luṭfı o қafdāna Һased

[177a]

Der-naat-ı Nebiyy-i ekrem ‘aleyhi efḏali’t-taҺıyye ve ekmeli’t-teslīmāt li-Mev[lā]nā Cāmī
muҺammesen bi’t-Türkiyye NaҺıfı Efendi raҺimeҺümallāh

Һasret-i dergāh-ı faҺr-i ‘ālem ile dem-be-dem²⁰
Dilde dāğ-ı iştiyāk dīde-i giryāndayem
Tābe-key beyhūde geşt-i deşt-i mihnet eyleyem

[FARSÇA]

Һasretem ol rüz-ı firūza o vaқt-i Һurreme

[FARSÇA]

[fā'ılātün / fā'ılātün / fā'ılātün / fā'ılün]

Kim anda tekbīr ü lebbeyk ile anda demdeme
Girye-i Һasret gelüp şevk ile çeşm-i pür-neme

[FARSÇA]

[fā'ılātün / fā'ılātün / fā'ılātün / fā'ılün]

Cilvegāh oldı dil-i şeydāya bunca kūh ü deşt
Rüz [ü] şeb itdüm Һayāl-i gülşen-i kūyuñla geşt
Hün-ı Һasretle pür oldı dīdeler mānend-i taşт
Şed hezarandı **FARSÇA**

²⁰ Bu sayfadaki beyitler Türkçe ve Farsça karışık yazılmıştır.

[FARSÇA]

[fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün]

Şıdk [ü] ihlâş ile itsem Ka'be-i kûyuñda cāy
Sākinān-ı Ravza-i zīşān olsam hāk-i pāy
Olmağa her dem der-i devlet-me'āba çehre-sāy

[FARSÇA]

[fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün]

Cürm-i işyān ile oldum gerçi maḥcūb [ü] hacil
Ben ġarībi hāk-i pāyuñ olmağa şāyeste kıl

Cennet-i kûyuñ hayāliyle cihānda muttaşıl
Ārzū-yı cennetü'l-me' vāyı **FARSÇA**

[FARSÇA]

[fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün]

Rū' -yı māl-i dergehūñle ey melāz-ı ümmetān
Eylesem rāh-ı 'ubūdiyyetde bezl-i naḫd-i cān
Ġāyet me' mül ururın hāke rüzān ü şebān

[FARSÇA]

[fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün]

Zāt-ı pākūñ midḥat-i Mevlā ile mevsūf iken
Kimde vardur midḥatūñde yār-i başt-ı sūḥan
Bu Naḥīfinūñ ḳabūl it 'özüñ ihşān eyle sen
[FARSÇA]

[177b]

Nābī Efendi

[fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilün]

Menba'-ı ma'rifet olmağla ser-ā-pāy-ı ḳalem
Olur engüşt-i mülük ü vüzerā cāy-ı ḳalem

Hüner ü ma'rifetūñ ḳadrini andan bil kim
Sīm olur sākin-i Cennet gibi me' vā-yı ḳalem

Pīş-i çeşmünde gerek āyīne-i şāf-varaḳ
Ḥarf-rīz olmağa tūṭi-i şeker-ḥāy-ı ḳalem

Yūsuf-ı çāh-ı devātuñ göricek ruḥsārın
'Aybdur ḳaṭ'-ı yed itmezse Züleyḥā-yı ḳalem

Herkesūñ pāyine piçide olur a'mālī
Ḳayd-ı zencīre sezā pāy-ı meṭāyā-yı ḳalem

Ter-zebānlar olamaz lağziş-i pādan sālīm
Harfdür vāsıta-i mazlaka-i pāy-ı kalem

İktizā eyler el üstinde götürmek Nābī
Çün tevāzu²¹lar ider rüy-ı zemīn-sāy-ı kalem

Gazel ber'rah-ı Muştafā Paşa
[fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün]
Yār naḥl-i ʿömri kim dest-i ecel silker döker
Güiyā vaḫt-i ḥazān evrākı yel silker döker

Arzū-yı dāmeniyle ḥāk-i rāh olsam dahı
Üstüne toz kondurur mı ol güzel [silker döker]²¹

Görse reftār [ü] hırām-ı yāri ṭāvūs-ı cünbān
Ḥacletinden bāl ü perin bī-cedel silker döker

Dāne eyler nuḳresin şayyād-ı ḥübān-ı zamān
Rām olup hem-yān-ı mekri zer [ü] la²² silker [döker]²²

Ṭarḥ idince böyle vādīde ḡazel ehl-i süḥan
Lüleden vāfir duḥānı bī-maḥal silker döker

[178a]

Güfte-i veliyyü'n-ni'am
[mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün]
Ayırduñ ey felek āḫir beni ol nāzlı yārümden
Yanar şimden-gerü ʿālem benüm bu āḫ ü şerārumdan

Cüdā itdün beni çünkim o şūḫ-ı nāz ü perverden
Ḥazer kıl ey felek sen de benüm bu inkisārumdan

Yanar ʿaşḫ nārına bu dil ider efgānı bülbulveş
Kime şekvā idem āḫ o gülbü gül'izārumdan

Benüm ḳaddüm kemān itdi ḥadeng-i ḡamze-i dehr
İdenler ḡuş olur bī-zār ü vāveylā zārumdan

Benüm ḥālüm dīgergündür firāk-ı yār ile Muḥliş
Cüdā düşdüm o gül-ṭīnet perī-ḫahre nigārumdan

²¹ Bu mısradaki iki kelime eksiktir.

²² Bu mısradaki kelime eksiktir.

°Arīf

[mefā°lün / mefā°lün / mefā°lün / mefā°lün]

Beni çerh-i cefā-cū yad idelden nāzlı yārumdan
Şafak şanma yanar dāmānı āh-ı pür-şirārumdan

Hemīşe şīşe-i hātır şikest olmakda cevrenden
Huzur kılmaz mı ol şūh-ı dilārā inkisārumdan

Hezārāsā figān ü nāle-i °uşşākı gūş itmez
Kime itsem tazallüm āh o yār-i gül°izārumdan

Dil-i bī-tābı ol deñlü nizār itdi kelāl-i ğam
Baña bār-ı girān oldı uşandum cism-i zārumdan

Nihāl-i bāğ-ı ma°nādan °Arīfā meyve-çīn oldum
İdüp ithāf bezm-i yāre şī°ir-i ābdārumdan

°Arīf

[mefā°lün / mefā°lün / mefā°lün / mefā°lün]

O gülruhsār-ı mehrū mā° il-i taraf-ı riyādur hep
Anuñ-çün bülbülān-ı bāğ-ı °aşkı bī-nevādur hep

Dü-çeşm-i dılfrībi °āşıkā her dem dürüğ eyler
O düzdīde nigāh-ı merḥamet °ayn-ı ezādur hep

Ṭalebkār-ı vişāl-i dil-ber olmak kār-ı müşkildür
O gülzār-ı temennī ser-te-ser ḥāl-i cefādur hep

Olup Ferhādveş kühsār-ı ğamda ṭālib-i vuşlat
Bu ḥāl-i pür-melāle bā°is ol Şīrīn-edādur hep

Bu ebyāt-ı dilāvīzi °Arīf aḥbāba ihdā it
Ki elfāzı meserret-sāz-ı ṭab°-ı eşdıkādur hep

[178b]

°Umde-i süḥanverān Nābī-i nüktedān güft

[mefā°lün / mefā°lün / mefā°lün / mefā°lün]

Gül olmaz germ-dil bülbül gibi şāhib-nefeslerle
Olur hem-kāse-i zānū-be-zānū ḥār ü ḥaslerle

Bilür bu ehl-i dünyānuñ ne gūne olduĝın zāhid
Görenler ḥālını ḥalvā-fürüşānuñ mekeslerle

Gören şehr-i kanā°at çārşūsın nakl iderler kim
Hümāya kimse bakmaz mākiyānāsā kafeslerle

Dilin āk eylesün m  nend-i    ne m  ' il-i z  lf  
Olan   eb-rev gerekd  r hem-lib  s olmak   aseslerle

M  l  y  mter d  kils  n du  ter-i rez s   iy   c  ma
  ab  b olur h  veyd   olmas  n r  sv   cereslerle

D  r  z  -i   eb-i hicr  n olur p  y  n  na v    l
M  l     t itmeden fery  dumuz fery  d-reslerle

Ne g  ne   i  rle tezy  n ider mecm   as  n N  b  
Bu   i  r[i] g  rmeyen mecm   a yapdurs  n heveslerle

Veleh  

[mef      / mef       / mef       / fe      ]

Lill  h ise v    z  nda eger niyyet-i v    z
K  rs  -i sem  v  ta   ıkar    hret-i v    z

Cem  iyyet   n kesretid  r v     ta-i   ev  k
Dem-beste   alur olmasa cem  iyyet-i v    z

S  z yokdur eger destine ma   erde girerse
B  l  -y   ma     ilde olan rif  at-   v    z

Tehd  d-i   it  b itmeyicek m  stem    ne
Ge  mez       v  -i n  ' ire-i   iddet-i v    z

A    b-   faz  let a  na mu  t  c deg  ld  r
C  hillere n  -d  nlaradur      met-i v    z

N  f    g  rin  r     lem-i     m    dan el-    k
  cr  -y   riy   olmaz ise himmet-i v    z

  atmazsa eger      a v     feyle na    hat
N  b   o zam  nlar bilin  r     ymet-i v    z

[179b]

  a     der-naat-   Nebev  

[fe  il  t  n / fe  il  t  n / fe  il  n]

  h kim t  l   -i   eref-  z  r
D     men-i a  ter-i sa    detk  r

Terbiyet-y  b-   d  dm  n-   Zu    l
Veylet   ol nu    set-istihz  r

Siyyem   cebhe-i felek-p  r  
Necm-i ba  t   hem       te    b  r

Āteş ammā kemīn şerāresinūñ
Şu°le-pūşı hezār dūzahzār

İtdiler rū-be-rūy cilvegeri
Burc-ı nā-müşfîķīde Cevzāvār

Hāb-ı şad-sālegī-i nāzişden
Ya°nī devletle oldılar bīdār

Kīne-cūyāne itdiler tek ü tāz
Dil-i zerre-maşāffa leyl ü nehār

Feza°u°l-ğiyāsī-i dilden
Oldı aşhāb-ı Kerbelā bīdār

Şīven-i vā-şefîķī-i cānum
Derd-i Eyyübī eyledi derkār

Girye-i vā-refîķī-i çeşmüm
Eşk-i Ya°ķūbı eyledi bīdār

Kāv-kāvī-i nīş-i bī-dādī
İtdi cismüm şu deñlü zār ü nizār

Ki dil-i ğam-neverdümle ider
Gerd-i dāmen-misāl geşt [ü] güzār

Hār-hārī-i nişter-i miḥnet
Her bün-i müyum itdi şīvenzār

Çāk-çākī-i tīg-i ğamla tenüm
Oldı ser-tā-ķadem leb-i zinhar

Cuĝd-ı vīrāne-zād-ı maḥrūmī
Oldı bünyād-ı °ayşuma mi°mār

Saḥt-gīrī-i pençe-i ğamdan
Oldı cezr ü med-i nefes düşvār

Beytü°l-aḥzānum āb-ı çeşmümde
Ġavṭa-ḥor çün mekān bū-timār

Şöyle teng oldı çeşmüme °ālem
İder āzürde nazre-i dīdār

Tengnā-yı derūna itdi nüzül
Kārvān kārvān ğamm ü āzār

Oldı bendergeh-i vücūdumda
Taht-ı sūd-girān-ı ğam derkār

[180a]

Nāle-i deşne-rīz-i şiryān-kāv
Pençe-i berķ-i āh-ı sīne-feşār

Dīde-i giryenāk-ı tūfān-zāy
Sīne-i sūznāk-ı dūzahvār

Çīn-i zehr-ābe-rīz-i ğamgīnī
Saḥ-ı pīşānī üzre mevce-şūmār

Nā-ḥun-ı deşnekār-ı dīlgīrī
‘Uzv ‘uzv tenümde şerḥa-nigār

Dūd-ı āh-ı meşā’ ib-efrūzum
Kerbelā Kerbelā ‘uḳūbet-bār

Aḥter-i ṭālī‘-i sitem-zādum
Āsmān āsmān belā-īsār

Eyyühe’l-‘ālimūn-ı baḥs-engīz
Eyyühe’l-‘ārīfūn-ı şulḥ-güzār

Şīve-i rūzgār-ı ḥaḳ-ne-şinās
Umaram ṭālī‘im gibi ola ḥār

Važ‘-ı nā-der-berāber ṭab‘ın
Niçe hemvāre itmeyem inkār

Ki beni bümveş mesel itdi
Bed-sūkūnān içinde āḥir-i kār

Be-yegāne-nişīnī-i Īzed
Be-nedīmī-i Aḥmed-i Muḥtār

Be-nüzül-ı kelām-ı Rabbānī
Be-zebān-ı nebī-i ḥaḳ-ġüftār

Be-ser-engüşt-i mūşikāf-ı nebī
Be-siyehfāmī-i ruḥ-ı inkār

Be-ma‘āşī-i bī-ḥadd ü pāyān
Be-hücūm-āverī-i istiġfar

Be-ḥaḳīḳat-beyānī-i munşif
Be-şadāḳat-nümāyī-i ebrār

Be-siyehkāsegī-i çerḥ-i denī
Be-ciger-ḥārī-i dil-i hüşyār

Be-kef-i ḳaṭre-gīrī-i mümsik
Be-benān-ı kerīm-i deryābār

Be-pelās-ı hezār-çāk-ı faḳīr
Be-libās-ı hezār-reng-i kibar

Be-nigāh-ı taḥassür-i müflis
Be-kef-i ḥācegān-ı nuḳre-şümār

Be-dem-ā-dem vedā°-i °ömr-i °azīz
Be-ser-ā-ser firāḳ-ı cism-i nizār

Be-fenā-yı vücūd-ı hoş-ṭub°ān
Be-neşāṭ-ı zamāne-i ḡaddār

Be-ḥayāt-ı medīd-i çerḥ-i denī
Be-libās-ı cedīd-i leyl ü nehār

Be-siyeh-rūzgārī-i şu°arā
Be-ḥusūfī-i ṭālī°-i eş°ār

Be-risāle-nüvīsī-i fuḫalā
Be-felek-derkī-i temyīzkār

Be-ḳaşīde-tırāzī-i fuşahā
Be-germ-düşmenī-i ṭab°-ı kibar

Be-melāmet-pesendī-i °aşīḳ
Be-selāmet-güzīnī-i aḡyār

Be-ferah-düşmenī-i meşreb-i °aşḳ
Be-muḥāl-endīşī-i °aşīḳ-ı zār

[180b]

Be-fiḡān-rīzī-i dil-i mecrūḥ
Be-nemek-pāşī-i leb-i dildār

Be-tamām-istimā°-i ḥasretyān
Be-ḥoş-āvāze-i ḥaber-res-i yār

Be-fir̄ibendegī-i ğamze-i şūḥ
Be-dil-üftādegī-i °āşık-ı zār

Be-der-i maşrıķ-iştibāḥ-ı ḥabīb
Be-fürüg-ı cibāḥ-ı secde-güzār

Be-kıyāmet-nişānī-i ḳadd-i dost
Be-belā-çīnī-i dil-i efkār

Be-ḳanā°at-benānī-i nazre
Be-temāşā-nisārī-i dīdār

Be-firāk-ı ḥarīm-i vuşlat-ı dost
Be-nigāḥ-ı pesīn-i °āşık-ı zār

Be-beyābān-neverdī-i Mecnūn
Be-pey-üftādegī-i Leylī-i zār

Be-kef-i kūhkengi tīşe-i şevḳ
Feyz-i būs ile oldu Şīrīnkār

Be-terāzū-yı ḥüsn-i Yūsuf-senc
Be-Züleyhā-yı müşterī-āzār

Be-bükā-yı °Azīz-i Ken°ān kim
Āḥir olunca eşk-i deryābār

İtdi enzārın eşk şeklinde
Pāy-ı hicrān-ı Yūsufa īsār

Şarf-ı nezzāre eylemem min-ba°d
Ḥāk-pāyüm olursa sāyemvār

Sīne-şāfāna imtizāc itmem
Olsa ḳalbümde dāğ-ı ḥasret-i yār

Eylemem zıkr-i ḥayrını īrād
Olsa nuṭḳumda lezzet-i güftār

Seyl-i eşk ile eylerüm taḥlīl
Olsa çeşmümde ḳuvvet-i ebşār

Ser-fürü-yı taḥakkümi olsam
Başum üzre olursa ṭālī°-i yār

Dil-i vīrānem idemez ta°mīr
İtse ḥūrşīd-i enveri mi°mār

Ḳubḥ-ı nādān-nüvāzī-i zātın
°Ömrüm oldukça eylerüm iş°ār

Ne ta°azzum ider o kāfir-kīş
Ne tedeyyün ider o bed-girdār

°Ömr-i bisyārına olup mağrūr
İtdügün rüz-ı hacleti inkār

[181a]

°Urefā-yı cihān bilmez mi
Eylemezler mi zātını ikfār

Düşmen-i cānıyum °ale't-taḥḳīḳ
Ḥaşm-ı ḥūn-germiyüm bilā-inkār

Ser-fürü eylemem hemān itsün
Dil-i pür-kīnesinde her ne ki var

Eyyühe'l-muşlihūn oluñ fāriğ
Faşl olunmaz bu da°vī-i bisyār

Ḳaldı Yevmü't-Tenāda da°vāmuz
Ḥāzır olsun o bī-güneh āzār

Şühedā-yı sitemle rüz-ı cezā
Olıcaḳ ḥāb-ı mergden bīdār

Nāle-i derdmendi dūzaḥ-pāş
Girye-i müstemendi tūfān-bār

Sīne-dāğ-ı ta°addī der-āğuş
Cebhe-çīn-i te°ezzī der-ruḥsār

Āh-ı mazlūm-ı ceybgīr-i sitem
Dest-i °acz-i āstīnkeş-i āzār

Dāğ-ı dil-i şu°le-rīz-i bī-dādī
Zaḥm-ı cān-ı ḥūn-feşān-ı cevvrār

Pençe-i mātem-i girībān-çāk
Nāḥun-ı şīven-i ciger-efşār

Dest-i bī-şabr-ı sīne-küb-ı fiğān
Ceng-i bī-tāb-ı dilḥırāşī-i zār

Āh-ı fevvāre-ḥīz-ı sūzānī
Dest-ı şekvāda āteşin-ṭūmār

Bī-günāhī muḥarrik-i feryād
Nā-tüvānī mübeşşir-i dādār

Kefen-i ḥūn-feşān der-gerdūn
El-emān el-emān der-güftār

Zaḥm zaḥm-ı şabūrī ḳalb-i ḥazīn
Dāğ-dāğ-ı zarūrī cism-i figār

Mū-be-mūy-ı vücūd-ı şekve-ṭırāz
°Uzv-°uzv-ı beden-i tazallümkār

Bu ğırīv ü fūruğ bu sūziş ile
Eyleyüp cāy-ı ḥaşri şīvenzār

Ma°deletgāh-ı efḍalü'r-rüsüle
Eylerüz el-emān zebān ihzār

Ol ki dārü'l-ḥulūş-ı şefḳatidür
Maḥlaş-ı °aşıyān-ı ehlü'n-nār

[181b]

Ol ki şaffü'n-ni°āl-i °işmetidür
Ḥāşşaten muḳsemün-bih-i aḥrār

Ol ki vüs°at-serā-yı ḳadrinde
Nüh felek fevc-i peşşeveş ṭayyār

Ol ki şevḳ-i şef°atinden ider
Şekl-i cürme temessül istiğfar

Hādī-i rehrevān-ı Ka°be-i ḳurb
Tercümān-ı ṭalī°a-i esrar

Ḥavf-ı şer°-i ḳazā-muṭā°ından
Mütedeyyin zamāne-i ğaddār

Devr-i °afvında ḳaḥṭ-ı mücrimden
Nā-tüvān-ter caḥīm-i bī-aḳṭār

°Ahd-i emninde nāmurādāne
Şekve-i baḥt ider °uḳūbet nār

Pîş-i cûdunda şey' ün-lillâh-zen
Teng-destân-ı ebr-i deryâ-bâr

Mûcib-i maḥşerâ şefîterâ
Ey nebiyy-i ümmet ü Hudâ-gamḥâr

Dil-i işkestemi ger itmez ise
Himmet-i midḥatûñ tamâm ʿayâr

Ḳandesin ḳande ḥadd-i ümmetiyân
Ḳande ḳadr-i Mesîḥî vü bîmâr

Germî-i şevḳ-i naatûñ ile dili
Eylemezse meṭâliʿu'l-envâr

Ḳande Şehrî vü ḳande naat-ı resûl
Ḳande ḥurşîd ü ḳande şemʿ-i mezar

Tâ ki rahmet-serâ-yı merḥametûñ
Ola dârü'l-emân-ı ehlü'n-nâr

Şâhid-i naat-ı pâküñi Şehrî
İde dâ' im hem-âgûş-ı efkâr

Ben idem sūziş-i teşevvuk ile
Bezmîne sîne sîne dâğ-nisâr

[183a]

ʿUlṽ

[fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün]

Ḥaste-cāna ḥālet-i mevt irdi cānān bî-ḥaber

Bir devāsız derde düşdüm degme Loḳmān bî-ḥaber

Müfred

[feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün]

Şanma ʿaşḳ ehlini mevt ile güzār eylediler

Hicre şabr eylemeyüp terk-i diyār eylediler

Müfred

[mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün]

Devāt-ı sîmini gördükçe ol şūḥuñ miyânında

Yer eyler ʿaşîḳa tîğ-i maḥabbet üstüḥânında

Müfred

[fe'îlâtün / fe'îlâtün / fe'îlâtün / fe'îlün]

Dağı kundağda iken olmuşdum dil-dāde
Beni şaşırdı tabancayla tüfenkçi-zāde

Müfred

[fā'îlâtün / fā'îlâtün / fā'îlâtün / fā'îlün]

Cū'-ı zillet derdidür eṭfālî giryān eyleyen

Bu mes' eleyi Sultān Murād han 'aleyhi'r-raḥmeti ve'r-rıdvān ḥazretleri cümle 'ulemāya su' āl
buyurdılar: Ol maḥlūk ki bī-cāndur, ḥalk olalı bir kerre söylemedi, ismi var resmi yok, saña
dimezsem bilürsün, dirsem bilmezsün, fātihî ḡayr-ı meftūḥdur, meftūḥı ḡayr-ı fātihdür,
lāmekāndur mekānı vardır, īn ü āndan fāriḡdür, ammā īn ü ānı vardır.

Bākī

[mefā'îlün / fe'îlâtün / mefā'îlün / fe'îlün]

Bu gice leşker-i ḥāb ile ḡaylīce ceng oldu
Fezā-yı dīde sipāh-ı sirişke teng oldu

Ḡammuñla başuma bir tāze na'ı kesmiş idüm
Yaşumdan ala boyanmış per-i küleng oldu

Ḳarardı mūhre-i dāḡum kızardı şerḡalarum
Bu cism-i zerd baña kāse-i se-reng oldu

Şarardı beñzi ḡasedden benümle yāri görüp
Raḡīb-i rū-siyehe bir ḡarīb reng oldu

Yüzün eline alup geldi meclise şūfī
Bu gice rişte-i tesbīḡi tār-ı çeng oldu

Maḡabbet içre giriftār-ı 'aşḡ olan 'āşık
Deñizlere düşüben ṭu'me-i neheng oldu

Fiḡānum ile felek çıñ çıñ ötdi ey Bākī
Āhuma kūy-ı sipihr teng oldu

[183b]

Nāzım

[mefā'îlün / mefā'îlün / mefā'îlün / mefā'îlün]

Gül-i nāzım olursa mā' il-i āḡyār müşkildür
Muḡaşşal ba'dezīn ey bülbul ḡār müşkildür

N'ola Ya'küb-ı dil habs-i nigāh itse dūçār olmuş
O Yūsuf reşk iderken ğayr ile bāzār müşkildür

Ne deñlü yār-i ruḥṣat-dāde ḥarf-i niyāz olsa
Yine kām-ı dili üftādeye izhār müşkildür

O gül-ruḥ bülbulān aşkına hıṣm eylemiş min-ba'd
Kenār-ı gülşen-i kūyunda āh ü zār müşkildür

Ḥazer-şad-ḥazer ey aşık bu ülfet-i çeşmi
Zebān-ı ğamze-i ḥünrīz ile güftār müşkildür

N'ola lertzān olursam rüyuñı gördükçe Nāzımveş
Taḥammül-kārī-i tāb-ı teb-i dildār müşkildür

Müfred

[fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün]

Yanmasun aşıkların pervāneveş ey mehlīkā
Al ruḥsārāt ile --- atlas kabā

Nabī

[fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün]

Yāre varsun peyk-i nālem āh ü zārum söylesün
Āb-ı çeşm-i girye-i bī-iḥtiyārum söylesün

Çāk çāk-ı sīne itsün mevce-i ğamdan ḥaber
Zahm-ı ḥün-pāş-ı derūnum inkisārum söylesün

Ġonçe gülsün gül açılsun cūy feryād eylesün
Sen ṭur ey bülbul biraz gülşende yārūm söylesün

Arzū-yı vaşl ile şeb-zindedār olduklarum
Girye-i ḥasretle çeşm-i intizārum söylesün

Bende yok kudret edāya ḥarf-i şevki Nābiyā
Ḥāme-i rengīn-şarīr-i bī-ḳarārum söylesün

Müfred

[mef'ülü / mefā'ilü / mefā'ilü / fe'ülün]

Bülbul didigün bildigimüz kuşdur ezelden
Ey ruhlerı gül anı bize ḳatı uçurma

M

[mef'ülü / fā'ilātü / mefā'ilü / fā'ilün]

Pürdür misāl-i şīşe derūnum ḥarāmdan
Bilmem ne nef' ola bu sücüd ü kıyāmdan

[184a]

Bākī

[fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün]

Biz ki ṭab'-ı pāk-i cām-ı pür-şafāya mālīküz
Güyyā āyīne-i ʿālem-nümāya maliküz

Hānümānı n'eylerüz bu künbed-i mīnāda biz
ʿĀlemüñ sulṭānıyuz şırça sarāya maliküz

Cismimüz şekli murakḳadur ser-ā-ser dağdan
Şimdilik ʿālemde bir köhne ʿābāya mālīküz

Çeşmimüz deryālara döndürdi rūzigār
Hāliyə ey mäh-rū baḥr-i belāya maliküz

Yakdı yandurdi ḡammuñda düstüm cevri ü sitem
Gül gibi cām-ı şerāb-ı dīlküşāya maliküz

Ser-firāz olsaḳ bu dehr içre ʿaceb mi Bākīyā
Biz şurāḥīveş bugün rengīn edāya mālīküz

Sırrī

[fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün]

Olmasun bir laḫza dil ʿaşḳ-ı dīlārādan teḥī
N'eyleyem ol sāḡarı ola şahbādan teḥi

Şimdi ey dil ben de me' yūs-ı metā'-ı vuşlatum
Oldı hem-yān-ı ricā naḳd-i temennādan teḥi

Sīne-i ber-zaḥm ile yāri der-āḡūş eylesem
Olmasa bu gülistān bir serv-i bālādan teḥi

Mest-i şahbā-yı maʿānīyüm diyen bedellerüñ
Cām-ı elfāzı raḳīḳ-zāda maʿnādan teḥi

Sāḳī-i bezm-i belānuñ sāḡaruñ kim nūş ider
Meclis-i ḡam olıcaḳ Sırrī-i şeydādan teḥī

Ferd

[fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün]

Yüz sürer dāmānuña bir gün Züleyḫā-yı ümīd
Sen hemān ey Yūsuf-ı dīl Mısr-ı istiḡnāda ol

Ferd

[fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün]

Gelmege va'd eyledüñ ğam-hāneye ey māh o ğün
Hākten ref' eyler iseñ hāne tenhādur bugün

[184b]

Nabī Efendi

[mef'ülü / fā'ilātü / mefā'ilü / fā'ilün]

Naķş-ı şafā şahīfe-i ʿālemde ķalmamış
Büy-ı vefā zümre-i Ādem'de ķalmamış

Enfās-ı nās itmededür mürde zindeyi
Rūh-ı nefes meşīme-i Meryem'de ķalmamış

İtdüm ne deñlü kīseye girdüñ diyu su' āl
Biñde birisi hātır-ı dirhemde ķalmamış

Cām-ı meyüñi urma tehī hırmınen-i Cem'e
Maķşül-ı neşe mezra'a-i Cem'de ķalmamış

Nabī cihānda terk-i devādur devā-yı derd
Hāşıyyet-i mu'ālece merhemde ķalmamış

[ARAPÇA]

[FARSÇA]

[185a]

Fehīm

[fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilün]

Luţfuña mazhar olan lāyık-ı ihsān olsa
Saña ʿāşık geçinen şāhib-i ʿirfān olsa

Sen perī-rüyı çeken dā' ire-i āġuşa
Dāhil-i halka-i cem'ıyyet-i yārān olsa

ʿĀşıkumdur deyu fahr eyledigüñ nādānda
ʿAşkı fehm eyleyecek zerrece izʿān olsa

Ĝam yimezdüm aña luţf itdügüne zerre ķadar
Çehresinde eser-i luţf nümāyān olsa

Aġlamazdum aña ihsānı şād itdügüne
Har-ı lā-yefhem [ü] dün olmasa insān olsa

Müfred

[fe'îlâtün / fe'îlâtün / fe'îlâtün / fe'îlün]

Şaklasa râzuñı dünyāya ʿayān eylemese
Nāvek-i ʿaʿnesini bârî nişān eylemese

Müfred

[fā'îlâtün / fā'îlâtün / fā'îlâtün / fā'îlün]

Āteş-i firķat ile dil yandı kül oldu şehā
Qāl olunca altuna dirler aña artar bahā

[185b]

Sabrî

[mefā'îlün / fe'îlâtün / mefā'îlün / fe'îlün]

Felekde sübhā-i cām-ı şafāya el mi deger
Hesāb-ı naqđ-i gamm-ı dil-rübāya el mi değer

Meger ki kendisi gülrîz-i luţf ola yoĥsa
O naĥl-i ser-be-hevā-yı cefāya el mi değer

Ümîd-i sāye-i ʿayş itme cām-ı mihri görüp
Hîç ol piyāle-i āteş-nümāya el mi değer

Bu demde dest-be-dest sebūyuz nāşih
Namāza yüz mi yuruz yā duʿāya el mi değer

Hemîşe zevraķ-ı mey çekmedür işüm Şabrî
Sefîne-i ğazel-i dil-küşāya el mi deger

Sabrî

[fe'îlâtün / fe'îlâtün / fe'îlâtün / fe'îlün]

Şevķ her dilde bulunmaz dil-i dānāda olur
Şeb-çerāġı arama cūyda deryāda olur

ʿAşk dursun ķo mecārî ise de sîneñde
Āb-ı engür ĥam içre tūrarak bāde olur

Gerçi ʿaklı giderir varılacak meykedeye
Hele bir pāre kişi neyden āzāde olur

Çok zamāndur çıķalı ĥātır-ı maĥzūnumdan
Şimdi --- gül dilārāda olur

Naẓm şabrında n'ola reng-i tekellūf yoġ ise
Böyle pākîze ğazel āyineveş sāde olur

Müfred

Sen şāha beni bende itdi Hākim-i Ezel
Alur göz ile yok lūlesi olduğı güzel

[186a]

Seyyid Vehbī

[mefʿülü / fāʿilātü / mefāʿilü / fāʿilün]

Düşdük reh-i meşakḳate Allāh yol vire
Çıkdık diyār-ı gurbete Allāh yol vire

Meydān-ı gamda cān ü dil itdi müsābaḳat
Bindiler esb-i ḡayrete Allāh yol vire

Sāhil-niṣīn-i vuşlat iken keştī-i dili
Şaldık muḥīṭ-i firḳate Allāh yol vire

Bend-i hevādan itdi göñül niyyet-i girīz
Dārü'l-emān şaḡına Allāh yol vire

Vehbī teveccüh itdi destyār-ı himmetüm
Ser-menzil-i ḥaḳīḳate Allāh yol vire

ʿĀrif Efendi

[mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün]

Bugün bezme o mihr ü māh-rüy-ı kec-küleḡ geldi
Yanınca sāyeveş ammā raḳīb-i rū-siyeh geldi

Nice āşüfte-ḡālī seyr idüñ bī-şabr ü hūş eyler
Miyān-ı meclise mestāne ol cāzū-niḡeh geldi

Ṭayansun mülk-i dil yaḡma-ḡirān-ı çeşm-i müjḡāna
Yine tārācına ol şād-ı istiḡnā-siyeh geldi

Ḳızarmış rüy-ı meygūnı o mest-i yārī meclisde
Görüp ʿaḳlum o germiyyetle ḡāhī gitdi geh geldi

Seḡer-i teşrīfin ol mihrüñ görünce göñlüme ʿĀrif
Fiḡān-ı şām [ü] te' sīr-i duʿā-yı şubḡāḡ geldi

Müfred

[mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün]

Unutduñ küşe-i tārīk-i maḡabbetde bu mehcūrı
Düşer mi şānuña böyle bī-vefālīḳlar gözüm nūrı

DİGER

[fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün]

Def' idem deyu bu dil-i şad-pâreden dünyâ gammın
Bâde-nüş oldum gül-i handânum öndülüm gammlarum

[186b]

Cevrî

[mefā'ilün / fe'ilātün / mefā'ilün / fe'ilün]

Gözümde âb degül cüybâr-ı hasretdür
Tenümde şerha degül rehğüzâr-ı hasretdür

Semûm-ı âhum ile âb-ı telh-i eşkümden
Zemîn-i sîne-i dil şürezâr-ı hasretdür

Ne turfe âlem olur âlem-i maḥabbet kim
Hemîşe zînet bâğ-ı bahâr-ı hasretdür

Dikilise ḥâk-i bihişte nihâl-i ümîdüm
Yine resîde olan berk-i bâr-ı hasretdür

°Aceb mi dâmen çâk-çâk ise Cevrî
Biten bu bâğda hemvâre ḥâr-ı hasretdür

Güfte-i Hâce Hâfız

[FARSÇA]

[187a]

Râcî

[mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün]

Görüp şevküm sürûr-âlûde zevk-i câvidân şanma
Neşâtum hep gammuñdandır beni sen şâdmân şanma

Gül-i bağ-ı maḥabbetdür ki eyler ḥande ḥürşîde
Fezâ-yı sîne-i dâğumda dâğ-ı ḥûn-feşân şanma

Şerâre-i şebgîr dil-i tâlî° nem ü nemdur
Sipîhr-i vâzgûn üzre görinen aḥterân şanma

Niyâz it ey dil-i şeydâ ko nârı dehr-i vārûne
Güler yüz gösterir °uşşâka çerḥ-i bî-emân şanma

Bakılsa Râciyâ °ayn-ı ma°ârifdür dili zâruñ
Dil-i rûtbeyi manzûr-ı a°yân-ı zamân şanma

[187b]

Nâzım

[mefâ'îlün / mefâ'îlün / mefâ'îlün / mefâ'îlün]

Añılsun kûşe-i ğam-hâne şād olduğum yerdür
Keff-i mi'mâr-ı endüh-ile âbād olduğum yerdür

Añılsun külbe-i lahzân ki çün Ya'qûb-ı hasretkeş
Fırâk-ı Yûsufumla girye-mu'tâd olduğum yerdür

Añılsun bezm-i hâşş-ı yâr Leylîves ki her demde
Misâl-i Kays aşk-ı pāk ile yād olduğum yerdür

Añılsun işgeh kim himmetiyle pîr-i hammāruñ
Çü dil rāh-ı şafā vü zevke irşād olduğum yerdür

Añılsun mekteb gelsin ki hicr ile o gül-rūyuñ
Çü bülbül ders-hān āh [ü] feryād olduğum yerdür

Añılsun vādî-i işretgeh feyz-i mîle peyder-pey
Çü serd-āsîb-i bād-ı ğamdan âzād olduğum yerdür

Añılsun bāğ-ı hicr-i yāre gül-i âbdār kim Nâzım
Çü bülbül şan'at-ı şîvende üstād olduğum yerdür

Velehū

[fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün]

Ol ki aşıkdan dirîğ eyler likā-yı tal'atin
Peşkeş itmekde aġyāra metā'-ı vuşlatın

Dest-şüy-ı raġbet olsam o perîvesden n'ola
Destmāl-i ceyb-i ġayr itmiş kumāş-ı ismetin

Tîġves tîz itse de dendān-ı hırşın her denî
Kimsenüñ kat' itmege kâdir degüldür kısmetin

N'eylerüz biz ba'dezîn elde ayağ bādeyi
Zîver itsün lahd-i sebk-i âsitân-ı devletin

Olmayınca bā'is-i âsāyiş erbāb-ı dil
Başına çalsun keyān-ı dehr zıll-i re' fetin

Gerçi ber-kām olmadık memnūnuz ey Nâzım hele
Çekmedik her süflenüñ bād-ı girān minnetin

Müfred

Bāzū-yı kuvvetüm ger pür iderse kemānumı
K'ola kağa kosunlar nişānumı²³

[188a]

Bākī

[mef'ülü / mefā'ilü / mefā'ilü / fe'ülün]

Āyine gibi şāf gerek şafha-i sīne
Gün gibi ziyā-küster ola rüy-ı zemine

Āyine gibi kimseye yüz virmesün ol māh
Bir bağıryanuk aşıkun uğrar nefesine

Uşşāk idemez ol kadd-i mevzūnı der-āgūş
Açılmayacak hayme gibi niçe hazine

Perver-i güher-i nazm ile mecmū'a-ı Bākī
Deryā dil-i dānādur aña siyeh sefīne

Fā' ik

[mef'ülü / mefā'ilü / mefā'ilü / fe'ülün]

Şanmañ ki bu iksir-i maḥabbet amelidür
Bu teşne bize teşne feyz-i ezelidür

Ser-nāme-i ḥüsn olsa sezā zülfi de ammā
Ebrū-varaḳ rüyuna bir ḥaṭṭ-ı celidür

Elbette olur renc-i ḥumārı mey-i nābuñ
Hicrūñ eleme keyf-i vişālūñ keselidür

Fehm eylemez nükte-şināsān-ı zamāne
Her bir sūḥan-ı müşkili bir cifr-i alidür

İnkār idemem şirini her şā'irūñ ammā
Taḥsīn idecek Fāyik-i zāruñ gazelidür

[FARŞA]

[188b]

Nābī

[fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün]

Bülbülāsā bağ-ı kūy-ı yāri seyrān eyledüm
Görmeden ol gonceyi çāk-ı girībān eyledüm

²³ Bu satırda kelime eksiktir. Bu sebeple vezni tayin edilememiştir.

Mā-ḥazar ḥūn-ı ciger ʿarz eyledüm ol âfetüñ
Çeşm-i ser-mesti ḥayâlin dilde mihmân eyledüm

Ḳatl-i ʿâma ârzü-yı ḡamzesin takrîr ile
Rûzgâruñ tîḡ-ı kînin pâ-yı dâmân eyledüm

Müjde-i teşrîfin aldum ʿaşḡdan derd ü ḡamuñ
Şevḡ ile ârâyiş-i kâşâne-i cân eyledüm

Gülşen-i tabʿuñ yine bir ḡonce-i nev-rüstesin
Nâbiyâ pîrâye-i destâr-ı ʿirfân eyledüm

M

[mefʿülü / mefāʿilü / mefāʿilü / feʿülün]

Gül gülşeni terk eyledi şoḡbet saña ḡaldı
Bülbül yine meydân-ı maḡabbet saña ḡaldı

M

[mefʿülü / mefāʿilü / mefāʿilü / feʿülün]

Mest itmeḡe ʿâlemi şahbâ-yı süḡhandan
Ey ḡâme-i Nâbî yine himmet saña ḡaldı

Velehü

[fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün]

Serv-i ḡaddüñ sâye şalsa bâḡa ʿarʿar ḡâk olur
Reng-i ruḡsâruñ görüp bülbül girîbân-çâk olur

Dilde bir sūz-ı maḡabbet var ki takrîr eylesem
Şevḡden eczâ-yı ʿâlem ser-te-ser ḡâşâk olur

Ḥânümân-ı tākati vîrân iderken cūy-ı dil
Bülbül-i nâçîze gül bîḡûde âteşnâk olur

Dehre bir nezzâre-i ye' s itmeyince bilmedüm
Kârı hep jeng-âver-i âyîne-i idrâk olur

Perveriş-yâb olduḡiçün düdmân-ı ʿaşḡda
Âḡ-ı Nâbî yirde ḡalmaz zînet-i eflâk olur

Müfred

[mefāʿilün / feʿilātün / mefāʿilün / feʿilün]

Ne ʿâḡlı var ʿacabâ arzü-yı câḡ idenüñ
O arzûyla evḡâtını tebâḡ idenüñ

[189a]

°Arif Efendi

[mefā°lün / mefā°lün / mefā°lün / mefā°lün]

Ne geşt-i şah-ı gülşendür ne seyr-i ٲal°at-ı güldür
Murādum istimā°-ı nāle-i ber-süz-ı bülbüldür

Ba°d olmaz nigāh-endāz-ı luٲ olmaٲ dil-i zāra
O ٲıfl-ı nāz-perverdüm nev-āmüz-ı tegafüldür

Qazā-yı deşt-i hūnhār-ı ümide bī-sütünāna
Mühim-sāz-ı şekībā-yı hemān terk-i taḥammüldür

İnanma iltifāt-ı ber-firīb-i fitne-i hūbāna
O düzdide nigāh-ı merḥamet maḥz-ı tegafüldür

İder her demde ḥāmeñ ٲarḥ-ı resm-i sīmyākārī
Meger ey °Arif sāhir zevātuñ cāh-ı tā°ammüldür

Fā' izī

[mefā°lün / mefā°lün / mefā°lün / mefā°lün]

Naşb olur mı dilḥāh üzre şoḥbet tāze-rūlarla
Geçer mi yoḥsa bilmem °ömrümüz bu arzularla

Varurken ol perī-rū ḥāne-i aḡyāra bī-minnet
Bizi iḡfāl ider bīm-i pederle güft [ü] gūlarla

Emīn eyle dil-i rindānı ḡamdan tesliyet-baḥş ol
Meded luٲ eyle sāḡī meclisi zeyn it sebūlarla

Pey-ender-pey şuna cām-ı şerāb-ı köhneyi gūyā
İder zaḥm-ı dile tedbīr sāḡī şüst ü şūlarla

Nice āh itmesün Fā' iz dil-i bī-çāre inşāf it
Görüp şabr eylemek mümkün mi dildārı °adūlarla

Müfred

[fe°ilātün / fe°ilātün / fe°ilātün / fe°ilün]

Bāḡiyā söyle lebi yādına rengīn ḡazel
Demidür nūş-ı meyüñ mevsimidür eş°aruñ

[189b]

Şehrī merhūm

[fā°ilātün / fā°ilātün / fā°ilātün / fā°ilün]

Ayrı düşdüm ol şeh-i hūbāna itdüm elvedā°
Kāfīr oldum gūyiyā īmāna itdüm elvedā°

İktizā-yı hasretünle ʿākıbet Yaʿkübveş
Ağlamakdan dīde-i giryāna itdüm elvedā°

Bahtum olmadı müsāʿid nʿeyleyem amma ne
Nāmūrād oldum ser ü sāmāna itdüm elvedā°

Şanma ey Şehrī ğamm-ı fırkatle ölmekden kaçam
Cān nedür ben göz göre cānāna itdüm elvedā°

Şehrī merhūm

[fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün]

Dem o demdür kim şabāh-ı ʿīd-i hoş-eyyām ola
ʿİşe ruḥşat cāma ʿizzet sākīye ikrām ola

Dem o demdür kim bu ruḥşatgāh ile şām [ü] seher
Bir elüñde zülf-i sākī bir elüñde cām ola

Dem o demdür kim bütān ser-mestī-i inşāf olup
ʿĀşıkān gülbüse-i çīn-ʿarız [ü] gülfām ola

Dem o demdür kim kamer-rüyān-ı ʿāşık arzū
Hāle āġuş-ı maḥkūmīde pey-ārām ola

Dem o demdür kim ʿİş-ābād-ı dünyāda hemān
Mey ola dil-ber ola Şehrī ola bayram ola

[190a]

Bahāyī

[fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün]

Tīg derkār olmasa ceys-i ḥatt-ı ruḥsārda
Fitneler peydā olur ser-ḥadd-i ḥüsn-i yarda

Şanʿatın göstermek ister kāsebāz-ı nevbahār
Gülbün üzre kāsedür güller firāz-ı ḥārda

Tār-ı zülf-i yāre şāyān fedā olmaz yine
Günde biñ Manşūrı cevlan itse zīr-i darda

Bīm-i hicr ü arzū-yı vuşlatı fark olunmaz
Kendözin nābūd iden germiyyet-i didarda

Ey Bahāyī şāhid-i bāzāra meyl itmez gönül
Tursa biñ Yūsuf-melāḥat her ser-i bāzārda

Nā' ilī

[mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün]

Bu mâtemgâhda feryâda hayret reh-zen olmuşdur
Hücûm-ı ğam tehî sâġar ü rumâ-şîven olmuşdur

Zemîn-i dilde kim vaqt-i haşâd-ı geşt-i miḥnetdür
Cerâḥat tûde tûde dâġ ḥırmen ḥırmen olmuşdur

Tehî-dest-i ṭabib kām-âver olmaz mâh-ı Ken'âna
Züleyḥānuñ ki dest-âvîzi çâk-ı dâmen olmuşdur

Ne çabûk-dest-i şayyâd-ı perîşândür zülfüñ
Ki biñ yerde ruḥ-ı bir ḥâlüne dâm-efgen olmuşdur

Ne efsûnkâr olur ey Nā' ilī şî'rüñ ki luṭfundan
Zebân-ı reşk-i mu'cizkâr-ı ma'nî elken olmuşdur

[190b]

Rüşdî

[fe'ilâtün / fe'ilâtün / fe'ilâtün / fe'ilün]

Bize sâkî daḥi ol dâfî-i ğam gelmez mi
Luṭfuna muntazırız sâġar-ı Cem gelmez mi

Ne 'aceb seyr-i ruḥuñ bâ'is-i girye olsa
Âfîṭaba baġanuñ ḥışmına sim gelmez mi

N'ola ger eşke bedel ḥûn-ı ciger itse revân
Dem-be-dem girye ile dîdeye dem gelmez mi

Beni yâ nâ' il-i vaşl eyle ya cevri ile helâk
Ey cefâ-pîşe elüñden bu kerem gelmez mi

'Azm-i gülşen ide âġyâr ile ol ġonce-nâz
Rüşdiyâ nazar-ı 'uşşâka elem gelmez mi

M

Lülecî Qırı Dayınuñ dükkânına taḥrîr olunmuşdur

[mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün]

İder tezķîr-i aşl-ı ṭînetin nefse olup lâ' im
'İşümi iştiġâl eyler qırı topraġla dâ' im

Celîdür dâġ-ı 'aşķı lülenüñ lâle-şîfat şüfî
Delîl-i müdde'â derd-i dil-i süzânıdır kâ' im

Nābī Efendi

[mef'ülü / mefā'ülü / mefā'ülü / fe'ülün]

Ey nāme sen ol mäh-liqādan mı gelürsin
Ey hüdhüd-i ümīd bād-ı Sebādan mı gelürsin

Şevküñ var alup şatmağa erbāb-ı niyāzı
Sevdāgerī-i sūq-i Mīnā'dan mı gelürsin

Teşrīfe bu şeb va'd var ol şem'e-i ümīdüñ
Ey hāb-ı siyāh-baht 'işādan mı gelürsin

Zāhid bizi tahvīf ile teşvīşe düşürme
Sen ma'reke-i rüz-ı cezādan mı gelürsin

Ālūde-i hūndur yine dāmān [ü] girībān
Ey gamze-i hūn-rīz gazādan mı gelürsin

Nābī gazeli gibi hoş-āyendeligin var
Ey bād-ı revān-bağş Ruhā'dan mı gelürsin

[191a]

‘Ārif Efendi

[fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün]

‘Āşık-ı vaşl-ı arzū āsīb-i hicrān görmesün
Sīne-āşüb heves-i dārū-yı dermān görmesün

El-hazer ey bād-ı şubh āşüftegān-ı nā-şekīb
Kākül-i ham u zaḥm-ı yāri perīşān görmesün

Eyleme izhār-ı sūz-ı ‘aşq senden kimseler
Āh ü efgān tuymasun ḥāk-i girībān görmesün

İnzivā-cūy-ı hilāle tābiş-i rüyūñ yeter
Revzen-i gam-hānesi hūrşīd-i raḥşān görmesün

Bā'is-i nāsūr-ı raḥm-ı reşk olur ‘Ārif-şıfat
Tīzi simser-ṭab'ūñ nükte-sencān görmesün

İsmetī

[fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün]

Dir iseñ ey dil çeşm-i bahtuñ derd-i hicrān görmesün
Kıl yaşuñ sel hemān itdikçe cānān görmesün

Tār u mār eyler evrāk-ı ‘ayşı rūzigār
Bir ser-āmed gonce bir laḥza ḥandān görmesün

İtme zülfüñi perîşân-nâb âmân dilleri
Çeşm-i bî-dîn-i adû hâk ile yeksân görmesün

Yâd idüp zülfüñ hemân bî-hûş olur âşüfte-dil
Bâğumda bî-çâre bir serv-i hırâmân görmesün

Sûz-ı dilden koyma dur bu şi'r-i rengîn 'İşmetî
'Arz iderseñ ehline 'arz eyle nâdân görmesün

[191b]

Nâ' ilî

[fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün]

Kıl hâzer ey dil seni ol gamze giryân görmesün
Bir siyeh-mest âfet-i hûn-rîzdür kan görmesün

Hindü-yı hâlûñ gibi âteş-perestân-ı ruhuñ
Çeşm-i zahm-ı cünbiş-i dâmân-ı müjân görmesün

Hem yaqar pervânesin hem küşte eyler bir nefes
Tünd-i bād-ı dehr bir şem'-i fûrûzân görmesün

Ğonceye dil-tenglük bir perdedür âfâtdan
Anı çeşm-i rûzigâr-ı nâb sāmân görmesün

Naẓm-ı pākūñ Nâ' ilî kerem-âşinâ-yı ehldür
Sûz-ı dilden bî-haber efsürde-ṭab'an görmesün

Mu'ammā be-nām-ı Cemāl Sāmī

[fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün]

Cām-ı mînâdan içüp bir iki üç katre şarâb
Şoñra devr itdi el üzre sākî-i vālâ-cenâb

Tarzî

[mefâ'ilün / fe'ilâtün / mefâ'ilün / fe'ilün]

Ṭulû'-ı sâğarı gör âftâbı n'eylersin
Muḥîṭ-i 'âlem-i feyz ol sarâyı n'eylersin

Ḥaṭṭ-ı ğaddârına meyli göñülden eyle tırâş
Cemāl-i yâri ṭaleb kıl bekâyı n'eylersin

Felek müsâ'ade eylerse de ṭokuz cāna
Sebât neşvesi kemter cinânı n'eylersin

Siñip de ṭotalum baḥrini girân olduñ
Gelürse mevc-i hevâ ıztırâbı n'eylersin

Nedür me' âli hayâl-i zuhûr-ı iḳbalüñ
Ne kayd-ı hâṭıra nakş-ı hâbı n'eylersin

Aña ednâ ile konuşma bülend-pervâz ol
Hümâya pençe yetiştür gurâbı n'eylersin

Ḳo hânḳâhı harâbâta düşse Tarzî
Bir-iki sersem-i hâne-harâbı n'eylersin

[192a]

--- sevdüm ne cemâlin ka-ka-ka---
He-hey rûḥ-i revânum ca-cânum çeledi ²⁴

İsmetî

[mef'ülü / mefâ'ilü / mefâ'ilü / fe'ülün]

Ḥaṭṭuñ gelicek 'âşıḳuña nâz idemezsüñ
Mânend-i hümâ evcde pervâz idemezsüñ

Gâhî egilüp gûşuna dir ol ḥaṭṭ-ı nevhîz
Şimden-gerü sen şiveye âgâz idemezsüñ

Bu tarz-ı bed-âheng ü dil-âzâr ile ey gül
Bu bâğda bir bülbülü demsâz idemezsüñ

Gitdüñ yeñemezsın bilürüm meşrebüñ ey dil
Nüş-ı meye âgâz idicek âz idemezsüñ

Şadr-ı ṭall-i girân olsa ciger 'İşmetî-i zâr
Sâḳî sen añı mest-i ser-endâz idemezsüñ

[192b]

Şi'ir

[mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün]

Hırâm-ı nâzla gülgeşt-i şahın-ı bâğ-ı gülzâr it
Gel ey nahl-i dilârâ gülşen içre 'arz-ı dîdâr it

Bahâr-ı mevsim-i hayret-fezâ geldi bu demlerde
Ribât-ı bezm-i 'ayşı vakf-ı gülzâr [ü] çemenzâr it

Hırîdâr oldu çün kâlâ-yı vaşla 'âşık-ı zâruñ
Metâ'-ı ḥüsn ü ânuñ râyegân-ı germ-i bâzâr it

²⁴ Bu beyitte istifli yazı şekli okunduğu için yazı okunamamıştır.

Duḡl-ı bezm-i dildāra sezāvār olmaduñ çünkim
Dem urma sen de ney fikr idüp rüsvâyılığın  ar it

Nihāl-i m ve-i dānişdur ey dil h me-i şi r n
Anı taḡr k ile d m n-ı bezm-i y ri ber-b r it

Veleh 

[mef  l n / me   l n / me   l n / me   l n]

 er r-ı n r-ı fir at k lbe-i a z n m  ya dı
Nig h-ı  e m-i h  m- l d  y r n c n m  ya dı

 d p  u   k  ḡ kister  er  -ı n r-ı ru s r n 
Bir  te   re seyr itd m dil-i s z n m  ya dı

G r nce r y-ı p r-t bu  o  em -i behcet-efz nu 
 u   -i n r-ı ḡ sni d de-i giry n m  ya dı

Meded lu f eyle s k   erbet-i va lu  dir   itme
Felek zehr- be hicr n ile kim  an m  ya dı

G r p bir    r-ı p k ze-g nu     r-ı reng n n
F r  -ı c m-ı na m  ḡ   r-ı v r n m  ya dı

[193a]

Veleh 

[mef  l n / me   l n / me   l n / me   l n]

Bu dem-i ibtil da    ve  e m-i y ra  alm  dur
Mu           -y  dil ol dild ra  alm  dur

Yeter ya du  bizi ey n r-ı ḡ sret  em -i bezm s 
Teni ḡ kister itmek  te -i dild ra  alm  dur

Der n-ı     k  me r   ider t r-ı fir   am  
Hel k itmek dili ol   mze-i ḡ n   ra  alm  dur

El  nden gelmez ey bihz d o    u    yn-ı ta v r n
Anı na   eylemek mir  t-ı p r-env ra  alm  dur

Bu    r-ı dilpesende eylemek t   r   lemde
Em n  gibi   b -ı ma medet s ra  alm  dur

 araferyeli R miz Efendi

[mef  l n / me   l n / me   l n / me   l n]

Dil-i b m r m  emr   -ı     a m  btel  g rd m
Leb-i c n-ba   -ı y ri ancak ol derde dev  g rd m

Yetişmek muhtemeldür menzil-i maşşūd-ı cānāna
Ki tīr-i iştīyāk-ı bī-ķarārum ber-havā gördüm

Çeker dil bī-tekellūf dest-i sākīden alur sāgar
Hemān rindāne-meşreb-ķabı el-hak bī-riyā gördüm

Ķapılma inbisāt-ı sākhte-gūy-ı lāf-ı ağıyāra
Bu bezm-i bī-vefāda hayli naķş-ı būriyā gördüm

Raķībūñ firķat-i hicri yakın olmak gerek Rāmiz
Bu şeb rū' yāda zīrā ol tilmīzi pek fenā gördüm

Li-muharririhī²⁵

[mefāīlūn / mefāīlūn / mefāīlūn / mefāīlūn]

Nigāh-ı āteşīn-i dildār dil-i nālānumı yakdı
Benüm bu nār-ı ğayret-ķāne-i sāmānumı yakdı

Levendāne vū mestāne idene bigāne var---
Ocaķ-zāde bir āfet benüm bu cānumı yakdı

Dūķār olmak o daķi būy-ı ---
Nice şabr eyleyem ammā oda cānānumı yakdı
--- toĝan günden ---
Güneş zīrā bu ālemde meh-i tābānumı yakdı

Anuñ vaşluñ ğanī eylemekden rūzigār ---
Bu zehr-ālūd eşķüm dīde-i giryānumı yakdı

[193b]

Edirnevī Muştafā Aĝa Rāmize nazīresidür

[mefāīlūn / mefāīlūn / mefāīlūn / mefāīlūn]

Dil-i bī-tābumı derd-i hicr-i yāre mübtelā gördüm
Türāb-ı dilküşā-yı vaşlın ol derde devā gördüm

Vuşūl-ı menzil-i maşşūd ümīd eyler göñül zīrā
Dil-i ķālākumı deşt-i elemde tīz-pā gördüm

Gice hembezm imiş ağıyār o şūh ile ki rū' yāda
Sevād-engīz idi māk-ı şeb-ārā vākīā gördüm

Taşannu° gūne elfāz-ı riyākārānı gūş itmeme
Bu köhne hānķahda nice naķş-ı būriyā gördüm

²⁵ Bu gazelin bazı kısımları eksiktir.

Müreşşah taze mazmûn ile pürdür silk-i güftârı
Muhaşşal Râmizüñ şîr-i laîfin dilküşâ gördüm

M

[mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün]

Bugün meclis-i ağıârda oturmuş ibtidâ gördüm
Anuñ aşkıyla mestâne hezârân mübtelâ gördüm

Nice çarpılmaz adam ol perî-reftâr dildâra
Edâsı dîlnüvâz ancak anı ben bî-vefâ gördüm

Hele bir dâm ile şayda heveskâr olma ol yâri
Kebûterveş bugün âvârelenmiş ber-havâ gördüm

Bu rü' yâ hayra ta'bîr olunur mı ey melek-sîmâ
Seni ağıâr ile zânû-be-zânû vâkı'â gördüm

Hemân ihlâsdur lâzım olan âlemde ey Muhlîş
Yüze gülici dünyâda nice ben âşînâ gördüm

[194a]

Târîh-i Sa'dî Efendi

[fe'ilâtün / fe'ilâtün / fe'ilâtün / fe'ilün]

Meger mest-pîşe Çavuş-zâde 'Alî Ağa kim
Hep maḥâsinle müselleme revîş ü eṭvârı

Lîk ol naḥl berdemend-i riyâz-ı keremüñ
Ḥayli demden beri nâyâb idi berk ü bârı

Ya'ni bir ḥayrî-ḥalef necb ü necîbi yoğ idi
Gerçi ol dâ'iyenüñ olmada ḥâhişkârı

Dâ' imü'l-leyle-i ḥaylî deyu eylerdi ümmîd
Neyl-i dil-ḥâhı ile 'âtîfet-i Settârı

Geldi mânend-i şabâ müjde-künân bir kâşîd
O sûtûde-şiyeme itmek içün ihbârı

Didi kim nâm-ı Resûl ile müsemmâ size Ḥak
Mevhibet eyledi bir tıfl-ı melek-girdârı

Şâd olup güş iden aḥbâb-ı şadâkat-pîşe
Her biri didi du'â gûne birer güftârı

Sa'diyâ ben daḥi târîhine fâl itmiş idüm
Her ne olursa zebân-ı ḳalbümden cârî

Oldı tārīḫi dil-zāde bu gūne mūhḥim
Eyleye Aḥmedi devlet ile mu‘ammer bārī – 1157

M

[mefā‘ilün / mefā‘ilün / mefā‘ilün / mefā‘ilün]

Bugün meclis-i ğayr ile oturmuş ibtidā gördüm
Anuñ ‘aşkıyla mestān ü hezārān mübtelā gördüm

Nice çarpılmaz adam ol perī-reftār dildāra
Edāsı dılñuvāz ancak anı ben bī-vefā gördüm

Hele bir dām ile şayda heveskār olma ol yāri
Kebūterveş bugün āvārelenmiş ber-havā gördüm

Bu rü’ yā ḥayra ta‘bīr olunur mı ey melek-sīmā
Seni āġyār ile zānū-be-zānū vāḳı‘ā gördüm

Hemān iḥlāsdur lāzım olan ‘ālemde ey Muḥliş
Yüze gülici dünyāda nice ben āşinā gördüm

[194b]

Taḥmīs-i Kātibī

[mef‘ülü / fā‘ilātü / mefā‘ilü / fā‘ilün]

Raġbet ider mi adam olanlar bu ḥāneye
Şayd olma dāma ey göñül aldanma daneye
Sehm-i każā bilürsün irişür nişāneye
Çekmek belā vü miḥneti ‘ālemde yāneye
Gördük zamāna uymadı adı sen zamāneye

Ney gibi inleseñ n’ola her dem idüp fiġān
Ḳānūn idindi ḳaddūñi çeng itmege cihan
Çünkü senūñ terāneñe raḳş eylemez cihan
Güç eyleme uşūle gözet dā’ irūñ hemān
Gördük zamāna uymadı sen adı zamāneye

Baş egme dehre ‘izzet için olma mübtezel
Her kişiye naşibi gelür bu-durur mesel
El virmese zamāne şaḳıñ eyleme cedel
Pendüm ḳabül eyler iseñ sözüm añla gel
Gördük zamāna uymadı adı sen zamāneye

Dünyā senūñ ola tūtalum n’eyleseñ gerek
‘Āḳıl odur ki yok yere hīç çekmeye emek
Şanma murāduñ üzre döner dā’ imā felek
Güş it naşihatüm hele benden saña demek
Gördük zamāna uymadı adı sen zamaneye

Yazmış ne kim muḳadder ise Levḩe çün ḳalem
Elbette başa gelse gerek yazılan raḳam
Şād olma ʿizzet ile fenā gelse çekme ğam
Ey Kātībī cihānda nedür çekdigüñ elem
Gördük zamāna uymadı adı sen zamāneye

Kıtʿa

[feʿilātün / mefāʿilün / feʿilün]

Luṭf idüp ol şeh-i ferişte-ḩışāl
Ḳuzılar eyledi ḳolına ʿaṭā
Bāḳiyā gel duʿālar eyleyelüm
Ḳuzıların bağışlasun Mevlā

[195b]

Fāyіз

[fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün]

Yārdan ḳābil mi menʿ eylemek dil-i dīvāneyi
Şemʿden dūr eylemek mümkin midür pervaneyi

Gerdişinde yok şafā bezminde ʿālem bulmadık
Gerçi çokdan dūr ider gördük bu peymāneyi

Ülfet itdi çeşm-i mest ile göñül ayrılmadı
Mest olana elbette ʿādetdür sever mestāneyi

Olmasaydı beste-i zincīr-i zülfüñ ey perī
Bilmezüm kim zabṭ iderdi bu dil-i dīvāneyi

Fāyizā yaḳut ile ḩüsn ü bahāda bir tutan
Bilmez imiş ḳıymet-i laʿl-i leb-i cānāneyi

[mefāʿilün / mefāʿilün / feʿülün]

Lebüñ öp benlik itme ibtidāda
Girerse destüñe Fincāncı-zāde

Sehmī

[mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün]

Gedā-yı dergeh-i devlet meʿābuñ şāh-ı ʿālemdür
Esīr-i bend-i aşḳuñ ḳayd-ı ʿālemden müsellemdür

Nişān-ı naʿl-i rahşuñ secdegāh-ı ḩasr ü ḩāver
Seg-i kūyuñ sıfālī neşve-baḩş-ı sāġar-ı Cemdür

İder ālām ālāyişden ʿārī ḳalb-i rencūrı
Fitīl-i dāġ-ı aşḳuñ zaḩm-ı cāna ḳuṭn-ı merhemdür

‘Araḳ şanmañ hüveydā ḳaṭre ḳaṭre rūy-ı dil-berde
Gül-i rengin gülzār-ı maḥabbet üzre şebnemdür

İden derd-i derūnuñ Sehmiyā gerdūna peyveste
Hevā-yı zülfüñ müşk-āmiz ‘anber-büy-ı perçemdür

Zeyneb Kadın

Şanma kim olupdur çemende şükûfeler tezyin
Ėamuñla ḥaste yatur iken çiçek çıkardı zemīn

[fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilātün / fā‘ilün]
Gelmedi dil ġālibā kūyuñda yārūñ kışlamış
Gelse görsek kim ne ḳoz kırmış n’itmiş n’işlemiş

[196a]

Nābī güft

[mefā‘ilün / mefā‘ilün / mefā‘ilün / mefā‘ilün]
Ėamuñla ağlamakdan çeşm-i pür-nem ḳanda ben ḳanda
Hırāş-ı sīnede ser-pençe-i ġam ḳanda ben ḳanda

Anuñ cāmı ṭolardı bāde-i gül-reng ile am mā
Benüm ḥūn ile pürdür sāġarum Cem ḳanda ben ḳanda

Çemende güllere şebnem fütāde ben gül-i cāme
Baḳılsa çeşm-i inşāf ile şeb-nem ḳanda ben ḳanda

Görüp rūyuñda zülfüñ reşkden ḳanlar döker çeşmüm
Şafā-yı ṭurra-i pür-pīç ü pür-ḥam ḳanda ben ḳanda

Pür olsa ḥoḳḳası eczā ile gerdūnuñ ey Nābī
Hezārān zaḥm-ı nāsūr ile merhem ḳanda ben ḳanda

Sabrī

[mef‘ülü / mefā‘ilü / mefā‘ilü / fe‘ülün]
Ol seng-dile sūz-ı dilümden ḥaber eyle
Ey āh-ı ḥazīnüm eser eyle eser eyle

Dürr-i civānı bīdār mısın nazı ḳo ey baḥt
Yā kim baña evvel ḥüsn-i naẓar eyle

Bir başḳa şafā vir yine ḳaşr-ı ġamma ey eşḳ
Her dīdemi fevvāre-i ḥūn-ı ciger eyle

Baḥtum emelüm şüresitān-ı ġamma düşdi
Yā Rab yemm-i lafzuñla anı sebz-i ter eyle

Sen güher-kām-ı dil ü ben baħr-i temennā
Gel ğayra kenār olma derūnumda yer eyle

Şehnāme-i ʿayş-i Ceme evrāk-ı şümār ol
Sākī ser-engüşt-i siracı ter eyle

Endīşe-i kufl-i dürr-i ümīdi ƙo Şabrī
Miftāhını vā-beste-i āh-ı seher eyle

[196b]

Nābī

[mefʿülü / mefāʿilü / mefāʿilü / feʿülün]

Bīdārī-i ʿālīʿ ruh-ı nīgū ile olmaz
İkbāl-i cihān ħüsn ile ebrū ite olmaz

Tevfīk-i ʿināyetdür olan kārger ancak
Teyessür-i murādāt tekābū ile olmaz

Nābī

[feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün]

Çalmadı rāh-ı talebde ħaṭar inşāʾ aʾ llāh
İderüz kūy-ı murāda güzere inşāʾ aʾ llāh

Hīç bir ʿuqde mi var ki açılmaz ey dil
Var iken elde niyāz-ı seherān inşāʾ aʾ llāh

Germine serdine şabr eyleyerek dünyānuñ
Aluruz naħl-i emelden semerān inşāʾ aʾ llāh

Dil-i sengi ne ƙadar saħt ise dildāruñ
Nāvek-i āhum olur kār girān inşāʾ aʾ llāh

Peyk-i āhum gideli ħayli zamāndur yāre
Umaruz kim getüre bir ħaberān inşāʾ aʾ llāh

İtse bir kerre vezān bād-ı kerem ey Nābī
Çomaz āyīne-i dilde kederān inşāʾ aʾ llāh

Müfred

[mefʿülü / fāʿilātü / mefāʿilü / fāʿilün]

Gerdün virür mi kimseye şīrāze-i nīzām
Tā şıƙmayınca mengene-i ıztırābda

[197a]

[fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün]

Dil müşevveş olmasun mı meyli çün zülfünedür
Cân pür-âteş olmasun mı şevki hep la'linedür

Sîneñi açduñ gören çāk eyledi pîrāhenüñ
Halkı gönülsüz kıoyan ʿālemde ol sînedür

İltifāt itmez geçer yanumdan ʿömrüm her zamān
ʿÖmr hep böyle geçerse hayf ben miskînedür

Her yerüñ a'lādur ammā kākülün gözler gözüm
Himmet-i ehl-i nazar a'lā-yı ʿilliyyînedür

Her ne yüzden şüret-i ma'nā dilerse gösterir
Tab'ı pākün zāriyā el-hak ʿaceb āyînedür

Nābī

[mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün]

Dili ne mā' il-i zevk-i vişāl-i yār idebildük
Ne kâ' il-i elem-i künc-i intizār idebildük

Rehā-yı vaşl ile ol şāha ʿarzu-hāl ide gördük²⁶
Ne bir maḥalli dirdik ne der-kenār idebildük

Bizi miyāne-i havf [ü] recāya atdı maḥabbet
Ne şakladuk ḡam-ı ʿaşkı ne āşikār idebildük

Bir āfet ile ne ser-germ olup bûsesin aldık
Ne bir nihāl bitürdük ne mîvedār idebildük

Gehī vişālin añup ḡāh bīm-i hicrān ey Nābī
Ne yārdan geçebildük ne ihtiyār idebildük

[197b]

Riyāzī

[fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün]

Hāneñe geldikçe yārün pāy-ı hoş-reftārın öp
Va'ade-i lutf itse pāy-ı güher-bārın öp

Maktel-i manşūra uğrarsañ eger ey bād-ı şubḥ
Ol şehīd-i ʿaşka ta'zīm eyleyüp pā-dārın öp

²⁶ Bu dizede nüsha farkı vardır.

Dil Һaңçer olsa gelse üstüne ol şeһsüvār
Karşu var düş ayağına dest-i Һaңçer-dārın öp

Һāk-pāy-ı yāre yüz sürdükde ey müşk-i Һoten
Kūşe-i dāmān ü müşkīn turre-i tarrārın öp

Naẓm-ı zībā-yı Riyāzī-i süҺan-perdāzı gör
Nüşa-i taʿvīz-i cāndur riķa-i işʿārın öp

[mefʿülü / mefāʿilü / mefāʿilü / feʿülün]

Bir kerre yüzün görmegi dünyāya değışmem
Bu ķāmet-i mevzūnı tūbāya değışmem

İrmese elüm mühre-i ruhsārına ammā

Faşıh

[fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün]

Cāy idinsem itmeñ istibʿād deyr-i miħneti
ʿĀşıķum bir kāfir-i Һüsne Muħammed ümmeti

İttiħaduñ şemʿ ile efsürde itmiş rūzigār
Bulmadum pervānede evvel olan germiyyeti

Giceler ʿazm itdigüm ol māha sāyem Һavfidur
Bir tārīķ ile ķabūl itmez maħabbet şirketi

Minnet-i Һātır-Һırāş tīşe kaydın çekmezüm
Kūhı deşt eyler dilūñ kemter nigāh-ı Һayreti

ʿAksi āyineyle ülfet eylemez bir vechile
Şūret-i taʿbīre girmez ol perīnūñ vaħşeti

Cāna minnetdür cefāsına taħammül ey Faşıh
Yāri bāğ eyler baña ol tıfl-ı yārūñ lūkneti

[198a]

[mefāʿilün / feʿilātün / mefāʿilün / feʿilātün]

Şafā-yı bezm-i cihān hep vişāl-i yār iledür
Bu bāğ-ı zevķde leṭāfet hele bahār iledür

Niķün tūtarsuñ elinde bu sübħa-i ʿaşķı
Anuñ da luṭfı zāhidā şümār iledür

Yemm-i firākda ğarķ-āb olursa keştī-i dil
Rehāsı sāhil-i vaşlında derkenār iledür

Cihānda mübdī-i ikbāl şey-i nāçīzdür
°Ulüvv-i şān-ı kibār görse ki şıgār iledür

Zamāne tāzesi hīç Rāmizā gāzel mi alur
Anuñ da şaydı begüm sīm-i hāş-°ayār iledür

[198b]

Tekbīre-i iftitāhda parmakların kulaqlarınıñ yumuşığına berāber getüre; lākin aşıl budur ki, yumuşığına yapışdırmaya. Hattā Kūhistānīde yazar ki, ba°zı taḥkīk-i muḥāzzāt için tokundurılır dindüğü aşlı yokdur. Şāḥīh olan tokundurmayup kulaqları yumuşığına berāber getürmekdür. Hālbuki kulaq yumuşığına tokundurmağa ekser-i nās mübtelālardur, istiğrāb olunur.

Müfred

[mefā°lün / mefā°lün / fe°ülün]

Hidāyet hüdhüdi hādī olursa
İrem sīmurğa biñ vādī olursa

Müfred

[mefā°lün / mefā°lün / mefā°lün / mefā°lün]

Ṭararken ṭurre-i yāri şabā yārāna naql eyler
Dehānı çāk olupdur lezzetinden şāne naql eyler

Müfred

Eylerse de sā°id vīrān ider dilüñ
Nev-devletān-ı °aşr qatında ricā gālaṭ

Müfred

[mef°ülü / mefā°lü / mefā°lü / fe°ülün]

Şanmañ ki muğān zāhide peymāne şunarlar
Bir güldür o kim zümre-i rindāna şunarlar

Müfred

[mefā°lün / mefā°lün / mefā°lün / mefā°lün]

Kemāl ehline bir cāhil yā lutf ü yā °itāb eylese
Ne artar °izzeti anuñ ne naḡş olur kemālinden

Hikāyet olunur ki, bir gün Ṭumrāḥ Ferezdāka müşādif olup, “Sen misin [ARAPÇA] diyen?” didi. Ferezdāka daḥi “benüm” didi. Ṭumrāḥ daḥi ol du°āyum neden e°az ve neden aṭveldür, didi. Ya°nī ef°al-i tafşīlī īrād idüp müfaḍḍal-°aleyhi niçün zıkr itmedüñ, deyu ta°yīb murād eyledi. Bu esnāda mü° ezzin daḥi ezān okumağa şürü° idüp Allāhü Ekber didi. Ferezdāka daḥi “Ḳanı bunda müfaḍḍal-°aleyh” didik de Ṭumrāḥ daḥi: “İnkıṭā°-ı fāşih ile münḡaṭı° ve sākit

oldı.” Ya’nī ta’cīm için müfaddal-‘aleyh hāzıf olunur, “Allāhü Ekber min külli kebīrin” demek olur, Sa‘deddīn hāşiyesinde mezkûrdur.

Müfred
[FARŞA]

Müfred
[mef‘ülü / fā‘ilātü / mefā‘ilü / fā‘ilün]
Ey dil gerekse vāsıta-i devlet-i ebed
Olmaz nigāruñ işigi taşu gibi sened

Müfred
[mef‘ülü / fā‘ilātü / mefā‘ilü / fā‘ilün]
Ağyār dīnler oldı pes perdeden bizi
‘Ālemde ehl-i ‘aşka görünmez belā budur

[199a]

Nabī
[mefā‘ilün / mefā‘ilün / mefā‘ilün / mefā‘ilün]
Dime sūz-ı dilüñ ol şem‘a bī-pervā ne söylersin
Ṭabīb-i cāna derdüñ söylemez de yā ne söylersin

Düşürdüñ yāre farzā fırsat-ı ‘arz-ı niyāz ammā
Görince cebhesinde çīn-i istignā ne söylersin

Yıkup gönülüm yine va‘d-i dūrūg-āmiz ile yapduñ
Bugün virdüñ fırīb ammā ‘aceb ferdā ne [söylersin]²⁷

Ben ol āyīne ruhsārı görince bağlanur nuṭkum
Baкуп āyīneye ey tūtī-i gūyā ne söylersin

Gel e hem-rāzlık da‘vāsı ile şevk gösterme
Açılmaz saña gül ey bülbul-i şeydā ne söylersin

Pür itdüñ gūş-ı cāmı kulkul-ı şīşeñle meclisde
Cihāna şaldüñ āteş bilmem ey şahbā ne söylersin

Hüner ārāyış-i kabūl itmekde ey Nābī²⁸
Bu vādīde bu tāze şī‘irden a‘lā ne söylersin

²⁷ Kelime eksik, vezin gereği kelime eklenmiştir.

²⁸ Bu mısradaki eksik kelime var.

Nābī

[mef'ülü / mefā'ülü / mefā'ülü / fe'ülün]

Yārūñ revîş-i hûş-rübâsın ne bilürsin
Ser-tābe-ser-i 'işve-nümâsın ne bilürsin

Yok varduğunu eṭrāfına ma'âmûre-i 'aşkuñ
Ol memleketüñ âb u havâsın ne bilürsin

Zāhid yûri var şavma'ada çille-nişîn ol
Sen meykedenüñ zevk ü şafâsın ne bilürsin

Hâl-i dil-i bīmāruñı 'arz eyle ḥakîme
Sen derdüñi gör yoḥsa devâsın ne bilürsin

Çok keşti-i 'işyânı atar sâhil-i 'afve
Baḥr-i keremüñ mevc-i 'aṭâsın ne bilürsin

Ol şu'bedenüñ zāhir-i âsârına nâzır
Bu perdenüñ esrâr-ı kazâsın ne bilürsin

Olduñ tûtalum müşterî-i gevher-i maḳşûd
Ey müflis-i bî-pāye bahâsın ne bilürsin

Daḥl eyleme hîç kimsenüñ aḥvâline Nābī
Ḥallâkınuñ esrâr-ı kazâsın ne bilürsin

[199b]

Fehîm

[fe'ilâtün / fe'ilâtün / fe'ilâtün / fe'ilün]

Raḥm kıl ey ğazab-âlûd şeh-i kişver-i nâz
Çâkçâk itdi tîr-i cân ü dili ḥançer-i nâz

Hâk-i zeylinde göñül her gice āğuşte-i ḥûn
Çeşm-i ser-mestüñ ise ḥufte-i gül-pister-i nâz

Yâd kıl mest-i mey-i ḥûn-ı ciger olduĝumı
Çeşm ü ğamzeñ ki şunar birbirine sâĝar-ı nâz

Nev niyâz itme gümân muḫtarib itse beni 'aşk
Köhne meftûnuñum ey tıfl-ı ni'am-perver-i nâz

Seyr iden rûy-ı 'arâknâk ü şafâ-perverüñi
Fehm ider baḥr-i melâḥatde nedür gevher-i nâz

Şatdıguñ ʿişveleri ʿaşıkuña eyle hesāb
İşte haṭṭuñdadur ey şūḥ-ı cihān-perver-i nāz

Kişver-i cān Fehīm olmaz idi böyle ḥarāb
Ġamzeñe itmese imdād eger leşker-i nāz

[211b]

Ez-gazeliyyāt-ı Rāşid Efendi

[feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün]

Olamaz bend-i girān zūlf-i girih-gīr baña
Ṭavḳ-ı kamerī gibidür ḥalḳa-i zincīr bana

Bī-dimāğum o kadar kim ider īrās-ı zükkām
Büy-ı nāzik nedür gül-taşvīr bana

Eyledüm tecrübe icrā-yı ġinā-yı dehri
Olamaz hīç kanāʿat kadar iksīr bana

Naṭıḳ-ı menkıbet ḥālüm olup ʿacz-i sükūn
Oldı ḥāmūş zebān leb-i taḳrīr bana

Oldum āsūde-i meydān-ı tevekkül Rāşid
Rāzıyum her ne ise kısmet-i taḳdīr baña

Velehū

[feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün]

Yeter ey dil nice bir ġirye-i şeb n’oldı saña
ʿĀdetüñ şabr idi hicrāna ʿaceb n’oldı saña

Tāze ʿaşıqlara hem-bezm-i vişāl oldun ḥayf
Nedür ol şīve-i nev-ṭarḥa sebep n’oldı saña

Ġüft-gūy-ı nigehe hışmuñı hem-rāz itdūñ
Ey ġoñül şūḥ-ı cihānın böyle ġaḏab n’oldı saña

Kimdür eyā seni bed-mest-i mey-i naḥvet iden
Nedür ey şūḥ-ı cihān böyle midür edeb n’oldı saña

Çerḥden ḥāhiş-i āb itme virir sūziş-i derd
Meded ey Rāşid vā sūḥte-leb n’oldı saña

[212a]

Velehū

[fe'īlātūn / fe'īlātūn / fe'īlātūn / fe'īlūn]

N'ola vā-beste-i ihlāş ise te' sīr-i du'ā

Ki olur şıdk-ı derūn [ü] bāl ü per tīr-i du'ā

Ṭūb-ı āl üzre iderler der-i Ḥaḳḳa ithāf

Böyledür ḳā' ide-i cünbüş-i tevḳīr-i du'ā

İtse çatura kānūn-ı aḥbāb ile eger

‘Acizānuñ işin altun ider esīr-i du'ā

Şıdkuñ āsārını seyr eyle ki subḥ-ı dūnuñ

Yüzin ağ itdi sefīd aç tebāşīr-i du'ā

Şāḥibin Hızır gibi zinde-i cāvīd eyler

Āb-ı ḥayvān mı nedür girye-i şebgīr-i du'ā

‘Acz iken ‘arşa-i cevīlān ki esb-i da‘avāt

Dest-i ‘işyān olabilsün mi ‘inān-gīr-i du'ā

Ḥaḳdan ümmīdimüz olur ḳatı keskinlik ider

Arasına az ağlanup eşk ile şimşīr-i du'ā

Velehū

[mef'ūlū / fā'īlātū / mefā'īlū / fā'īlūn]

Baḳ ḥüsn-i rūy-ı yāre ki ān söylerüm saña

Gör cesīm-i nāzenīni cān söylerüm saña

Ey nāvek-efken-i sitem alma şikāyete

Virsem ḳadem-i ḥam oldı kemān söylerüm saña

İtdüñ ḥadeng-i ḡamzeñe cānā hedef beni

Baḳ sīnem üzre zaḥme-nişān söylerüm saña

Sāḡar-ı dūrūḡı deñlū olur şī're benām

Virsem nīm yegāne yalan söylerüm saña

Çeşmüñ ki tercümān-ı derūn oldı rāzımı

Bī-minnet-i zebān [ü] dehān söylerüm saña

Bir buse ile tut dehen-i müdde'āyı kim

Furşat bulunca belki yaman söylerüm saña

Dil-dāde-bütān idi kim zāhid itme ‘ayb

Sevmem dise netīce yalan söylerüm saña

°Arz-ı veliyy-i ni°mete Rāşid bu nazmı kim
Tab°ın sūhanda nādiredān söylerüm saña

Dāmād-ı şadr-ı a°zam-ı sultān-ı dehr kim
Zātın müdürāsın āh söylerüm saña

Vaşf it diyen baña eser-i hikemvārını
Sermāye-i nizām-ı cihān söylerüm saña

Bīm-i kuşūr olmasa dehān-ı şerm
Vaşf eyledikde destini kân söylerüm saña

[212b]

Velehū

[mefā°lün / mefā°lün / mefā°lün / mefā°lün]

Terahhüm-kār-i dil ğamze-i cānāneden gelmez
Bu vaz°-ı āşināyī ādeme bīgāneden gelmez

Mey-āşāmānı pür-şevk eyleyen feyz-i cemālūndür
Bu bezme teşne sākī gerdiş-i peymāneden gelmez

Sebū-yı bezme seng-endāz-ı harf-i ta°n olan zāhid
Harf-i neşve-i °aşk olalı meyhāneden gelmez

Temāşā kıl nice dil-bestedür Leylāya Mecnūn
Muhaşşal bu sebāt-ı °aşk her dīvāneden gelmez

Me'āl-i kardan nāgehān olmaz hacı Rāşid
Peşimānī-i encām küh-i mestāneden gelmez

M

[mef°ülü / fā°ilātü / mefā°lül / fā°ilün]

Bīgāne-i merām kılur āşināyī-i hırş
Maḥrūm ider kişiyi emelden belā-yı hırş

Küstāhlık mü°eddī-i hırmān-ı vişāl olur
Çok gördük oldığın nice kāmın fedā-yı hırş

Mustağniyāna vaz° tururken zamānede
Düşmez hünerver dürüs-ı nā-sezā-yı hırş

Erbāb-ı sıklete olamaz kimse müncezib
Her gāhī daḥi cezb idemez güher-bāy-ı hırş

Şunma şakın nevvāl-i dehre dest-i arzū
Māhīyi ğayra tu°me ider iştihā-yı hırş

Çeşm-i harīşe cāy-ı selāmet gelür haţar
Girdāba sevķ-i zevrak ider mācerā-yı hırş

İtmezdi dil vişālūñ içün ibrām o āfete
Rāşid olaydı şabr-ı şekībe rızā-yı hırş

Velehū

[mefāʿilün / feʿilātün/ mefāʿilün / feʿilün]

Ne deñlü halk-ı cihān olsa sīne-şāf hülüş
Maħal düşer ki nice vazʿ ider hilāf [hülüş]²⁹

Murād-ı Kaʿbeden ihlāş ʿabdi tecrübedür
ʿArz-ı tevvāb ise ol tãʾ if-i muţāf hülüş

Nifāk-pīşeler ile cihād-ı ekber idüp
Heves kıl olmağā seng ur muzāf hülüş

Ġubār-ı kīne ile sīnesi olan nā-şāf
Olur mı hīç sezāvār-ı ittişāf hülüş

Dürüg ü kizbdür ammā ki tār ü būd-nebūd
Egerçi dehrde çokdur³⁰

Gören dürüş-ti nühādān bezm-i cūyı bilür
Be-nām hançer-kīn oldığın ğılāf hülüş

Güzāf-ı beyhudedür Rāşid iʿtimād idemem
Urursa tünd-siriştān kīne-nāf hülüş

[213a]

Velehū

[fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün]

ʿĀlem-i dünyādan idrāk it ki ferdādur ğaraż
Lafz bir kālbdür andan rüh-ı maʿnādur ğaraż

Ehl-i dünyānuñ başına dönmedür hep maķşadı
Gerdişinden çerh-i gerdānuñ hüveydādur ğaraż

Bu dehri māhiyyet-i eşyādan āğāh itmedür
Halk-ı eşyādan ne şüret ne heyülādur ğaraż

ʿAkd ü şulh [ü] ittiḥād eyle benümle ey perī
Ḥarf-i erbāb-ı nifāka bakma ğavġādur ğaraż

²⁹ Redif eksik.

³⁰ Dizenin devamı yok.

N'ola eylerse tezāhüm süfre-i dünyāda halk
Ni°met-i bī-imtinān haqqı yağmadur ğaraż

Cüş-ı jengār-ı nifākı gör ki şimdi herkesün
Levh-i mir' āt-ı muşāfātında peydādur ğaraż

Mağzdur bādāmdan maķşūd kışra kim bakar
Rāşida elfāzdan ya°nī mezāyādur ğaraż

Velehū

[mefā°lün / mefā°lün / mefā°lün / mefā°lün]
Olup cārī dü-çeşm-i hūn-feşānumdan benüm cūlar
İki gözli pül oldı eşk-i hūnīn üzre ebrular

Güzel ma°lūm olurdı kadr-i °irfān-ı sūhan-sencān
Geleydi çār-sūy-ı hōd-fürüşāna terāzūlar

Dü-çeşm-i yār ile ta°līm-i bīdārī ider her şeb
Dil ehl-i sülūke tekye dīvārındaki hūlar

Ser-i jūlide-mūyān-ı fenā bilmez nedür destār
°Aceb mi ṭabībān-ı düş-ı abdāl olsa ğīsūlar

Sūhandur Rāşidā mīzān yazmağdur çünkim
°Abes ṭartılmasun erbāb-ı ṭab°a nā-sūhangūlar

M

[mef°ülü / fā°ilātü / mefā°lū / fā°ilün]
Uymaz tekellümüme nefesüm sāz başkadur
Ḥarf-i zebān deger sūhan-ı rāz başkadur

Vardur egerçi nūr deger şem°-i cānda
Ammā fūrūğ-ı şu°le-i āvāz başkadur

Pek de uçurma kendüñi zāhid riyā ile
Bu °arşa-i köhnede cünbüş-i pervāz başkadur

Çü kad bulan egerçi ki ḥūsn ile imtiyāz
Ammā yine o āfet-i mümtāz başkadur

Rāşid sözüñle var sūhan-ı ṭālibāda fark
Sihr ü ḥelāl başka vü i°cāz başkadur

[213b]

Velehū

[fe'ılātün / fe'ılātün / fe'ılātün / fe'ılün]

Fıkr-i vuşlat ne zamān kim dıl-i nā-kāma düşer
Nefs-i şüm olmayıcak bir tāmā-ı hāma düşer

İder insānı giriftār-ı elem bend-i ma'āş
Mürğ kim dāne telāşında ola dāma düşer

Eylesem vaşf-ı sernīn o büt-i rakḳāşuñ
Farṭ-ı ra'şe ile benānumda olan cāma düşer

Zülfdür merḥale-i rāhrevān-ı sevdā
Sefer-i kâfile-i aşḳ ü hevā nāra düşer

Hākedür tertībi feyz-i bahār-ı aşḳuñ
Cemre-i teşne mey-i nāba degül cāma düşer

Ḳur'a mihr ü maḥabbet nedendür bilmem
Vuşlat aḡyāra vü fırḳat dıl-i nā-kāma [düşer]

Dıl-i üftādeye pāmālī-i cānān Rāşid
Zīr-i pāya nazar ol serv-i gül-endāma düşer

Velehū

[mef'ülü / fā'ilātü / mefā'ilü / fā'ilün]

Elbette her lisān birer tercümān olur
Engüşṭ-i lāle ḥarf-şinās-ı zebān[olur]

Nādāndur eyleyen felegi mā' il-i cefā
Kec tīr-i raḥne ur şast-ı kemān olur

Ḳıl meclis-i kirāmda dā' im ḥāmūşluk
Zīrā nedīm-i bād-şāmān bī-zebān olur

A'māya mīl sürme biter 'anīn-āşā
Rāhuñ girīvesi bedel-i sürmedān olur

Benüm şarāb-ı çeşme-i ḥayvānumdur nedür
Nüş iden anı pīrānede nev-civān olur

Rāşid delīl-i girye tīr-i inkisāruma
Bir şīşe kim şikest ola nim-ḥakan olur

[215b]

Li-zābirihî'l-fakîr

[mef'ulü / fā'ilātü / mefā'ilü / fā'ilün]

Gönlüm hevâ-yı aşk ile neyzenle eglenür
Her dem şadâ-yı muṭrib ü zenle eglenür

Oldum müdâm kâse-lîsi duḡter-i rezîn
Ṭab'um menākıb-ı ṭıbk-ı şenle eglenür

Olsam 'aceb mi bende leb-i yâre mübtelâ
Bülbül çemende ğonce-i gülşenle eglenür

Ser-rişte-i vişâle irince yed-i merâm
'İsî-i dil güzâriş süzenle eglenür

Olmaz derîçe lûbbe-serâ-yı dil-i ümîd
Arzû-yı yâr iden kişi revzenle eglenür

Tārîk-i ṭab'ı eyleyen 'âleme rûşenâ
Rāmiz müdâm sāġar-ı rûşenle eglenür

[216b]

Nedîm

[fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün]

Ḥaṭṭ-ı sebz olmuş bedîd ol gerden-i kâfûrdan
Ey 'aceb çıkmak zümür-rûd ma'den-i büllûrdan

Mey terâviş eyler emdikçe turunc-ı ğabġabuñ
Şöyle seyr ol çeşm-i nâzik neşve-i pür-zûrdan

Tâ kemergâhında gördüm mevc ururdu muṭribûñ
Şöyle taşmış naġme-i ter kâse-i ṭanbûrdan

Dün çemende sevdiğüm mestâne geçdüñ bakmaduñ
Serv-i refṭaruñ görüp baş şalardı dûrdan

Mû-be-mû diġkatler itdüm kıl kadar fark itmedüm
Kaşlaruñ billâh begüm dūşuñdaki semmûrdan

Sā'iduñ bûs eyledüm gel gel amân ey dil saña
Tâze şeftâlû kıpardum ol nihâl-i nurdan

Nâ-tüvānum şöyle kim mecrûḡ olur cismüm Nedîm
Geçse zîr-i sāye-i müjġân-ı çeşm-i mûrdan

[220b]

Hikāye-i manzūme-i Maḥbūbiyyü'l-Vaḥīd

[fā'ilātün / fā'ilātün /fā'ilün]

Ey sebaḳ-āmūz-ı kitāb-ı edeb

Tālib-i ʿilm [ü] edeb-i münteḥab

Faẓl ü ḳanā'at saña ma'lūmdur

Hırş [ü] ṭama' ḥaşlet-i mazmūmdur

Ehl-i ṭama' cümle mezelletdedür

ʿİzz ü şeref künc-i ḳanā'atdedür

Ḳāni' olan naḥl-i berdmend olur

Ḳısmet az olsa da ḥursend olur

Rızkı çok olmağla ehl-i ṭama'

İdemez izḥār-ı gınā veşī'

Ehl-i ṭama' toymaz ebed açdur

Pādişāh olursa da muḥtācdur

Bir kez açar ḳatre-i nisana kef

Ḳāni' olur her ne alursa şadef

Feyz-i ḳanā'atle olur kāmḳār

Ḳısmetini gevher ider girdigār

Çeşm-i şadef ḳatreden olmağla pür

Zīb-i sırmā-reşān olur dūr

Hırş ile deryā bulunur rüz [ü] şeb

Her vesah cīfeyi eyler ṭaleb

Dāmen-i şahrāyı öper şubḥ ü şām

Sille-i mevc ile döginür müdām

Şūr kef olur rüz-ı vaḥīd

Yine ḳalur telḥ-dimāğ ile ümīd

Eylemese sīm ü zeri iddiḥār

Gence musallaṭ olunur mıydı mār

Kīse-i zer olsa tehī ṭab'-ı ḳūt

Urmaz idik ağzına mühr-i sūkūt

Başını yerden yere urmazdı ger
Künd ü tene yunmasa eger keser

Terk eyleyüp o bî-melâl
Diñle bu efsāneyi de ʿibret al

Var idi Bağdādda bir kām-kār
Devlet ü haşmet ile Ferîdün-ı zaman

Māl-ı firāvunla meşhūr idi
İki gözi ṭabʿ gibi kūr idi

Şūf ile destār ile mollā ile
Elde ʿaṣā cāme-i dībā ile

Bir nice ḥuddām tutup dāmenüñ
Dolanarak nicesi pīrāyenüñ

Cerr içün elde ṭabaḳ-ı sīm-i ḥām
Devr idüp esvāḳı gezerdi müdām

Yolda dūḩār oldığı şahşā o gün
Dir idi bir aḳçe vir Allāh içün

İdicek ol aḳçeyi muḩsin edā
Eñsesini açup iderdi rica

Rūm ü ʿAcem oldığı kesden duḩār
Bir ʿArabī saña ḩehre-fīgār

Eñsesini döñdürüp ol bî-ḩired
Urmayanın aḳçesin eylerdi red

Olmuş idi ol ḩar-pā der-raḩal
Ardını dögdürmede ḩarb-ı mesel

Bulmaz idi böyle tüfenkveş tamām
Eñsesi ṭabancası olsa nızām

Bir kişi ḩāyet müteʿaccib olup
ḩavırına ırmeklige ṭālib olup

Yolda gelür gördi o ḩāv-rubā
MeblaḒı āmāde idüp didi bā

Cerr içün elde ṭabaḳ açdıḩda keff-i iddiḩār
Ol kişi iḩsān idüp itdi firar

Ardına düşdi didi lutf it yigit
İtdigün ihsanı tamām it de git

Çün kerem itdün bize pasuñ elün
Boynumuzuñ borcudur öpmek elün

Didi bu mefhūmı çün ehl-i kerem
Cūd degüldür ki ola nā-tamām

Ehl-i kerem merdüm-i mümtāz iseñ
Aķçeni al silleyi urmaz isen

Döndi şitāb ile giderken tarīf
Didi ne virdün alamazsın herīf

Sille urup tīg-i kazā çäre mi
Aķçe kadar eylese her pāremi

[221a]

Ne alurum aķçeyi itseñ dilek
Ne ururum silleyi çekseñ emek

Maħrem iderseñ bizi esrāruña
Vaż-ı şütür-gürbe-i eṭvārına

Eyleyeyüm eñseñi bī-iḥtiyār
Sille saħt-ı sitemümle figār

°İz ü ḥaṭāmı dileyüp ba°dezīn
Ödüreyüm ṭās gibi çin çin

Ḳābil-i ketm olmaduğın bildi ol
İtdi bu üslūba baṣ-ı maḳūl

Didi ki sābıkda baña ey civān
Yüz deve itmişdi ıtā müste°ān

Bārkeş ü kūh-ten ü tünd-rū
Her birisi māye-i rāḥat-gerd

Anlara çün heşt-felek
Nāfe-i şāliḥ olmazdı gerçek

Kükreseler şavtları dem-be-dem
Eylerdi na°ra-i ra°d ü ğudem

Ḳāfilenüñ kerem ü revācī idüm
Ya'ne ki anlarla kirācī idüm

Bār çeküp müzd ile her şubḥ ü şām
Eyler idüm 'azm ü rehi Mısr ü Şām

İder idüm līk Ḥudādan ricā
Kim ide ḥürmetle baña zer 'atā

Keyl ile ölçer zeri bir ḡanī
Bende bulına zehebün ḥürmeti

Gencde Ḥüsrevlerle ola çākerüm
Düşmeye tārūn-ı derümde yerüm

İtmem itlāf ü izā'at anı
Cān gibi ḥıfz eyleyem ol ḥırmanı

İde o bī-ḥad zer-i ḥürşīd-gün
Yüzüne bakdıqça sürūrum füzūn

Eyler iken böyle ḥayāl-i muḥāl
Geldi hemān yanuma bir ehl-i ḥāl

Nūr daḡı çün meh-i eyyām-ı beyz
Dirler iş erine dervīş-i feyz

Ma'rifet nā-mütenāḥī imiş
Feyz-i velī feyz-i İlāhī imiş

Ḥāke nazār eyler ise iksīrvār
Ḥāki idermiş zer-i ḥāliş-'ayār

Şad edeble baña virdi selām
Nāḡaların yüzine bakdı tamam

Güşuma geldi didi ey merd-i kār
Yükledecek şunda biraz nesne var

Yüz deve yükletmek olur bī-riyā
Līk refīḡ olmaya kimse saña

Vaḡt-i 'ışā almalıyuz kim bedr
Sāyemüz olmaya bize hem-sefer

Zaḡmet içün itmez iseñ imtinā'
Nışfını al her ne ise ol metā'

avl ü asemlerle idüp üstüvār
Baña da hūş geldi bu avl ü arār

Döndi ama° itmemek için hemīn
Virdi baña bir nice kerre yemin

azma kürek cümle vü uvāl ü resen
Hep bile aldık ne ise istesen

Eyledik ol yüz deveyi bir atār
İtdik o dervīş ile °azm-i kenar

Yolda görenler bizi ün kehkeşān
Gice şaman uğrısı şandı hemān

ünkü şehir ıkup olduk revān
arşuda bir ġār görüldi °ayān

Ġār kuyusına gelüp yek-sere
Nāaları cümle ökürdük yere

Şem° yakup ġār ki itdik duḡūl
Eyledüm im°ān-ı naar sağ ü şol

Nesne yok ol ġārda aşlā °ayān
Kīse-i müflis gibi ḡālī hemān

[221b]

[ARAPA]

[222a]

[fā°ilātün / fā°ilātün / fā°ilātün / fā°ilün]

Ḥasret-i rūyuñla sīnem dāġ dāġdur sevdigüm
Şubḡa dek her gice kārüm āḡ ü zārdur sevdigüm

Nāz ile seyr-i gülistāna şaluñ ey serv-ad
Gözlerüm yollarda aldı intizārdur sevdigüm

Ṭālib-i dīdāruña ġāḡī idüp mihr-i vefā
Şakla °uşşāına hūrşīd-i ruḡsāruñ şehā

Gül yüzünden ayrı zūlfüñ daġıdup bād-ı şabā
Gösterir bir gün cemālūñ rūzigārdur sevdigüm

Gülşen-i kūyundan itme ʿāşıkındur ey şanem
Gönçesin çāk itmesün dāmānuñı hār-ı gam

Tek hemān ağyāra senden olmasun luṭf [ü] kerem
ʿĀşıka cevı ile nāzuñ iftiḥārdur sevdigüm

ʿĀlemüñ aḥvālī gāh cevrdür gāhī şafā
Miḥnete şabr eyleyen mesrūr olurmuş dā' imā

Dir idi ʿāşıkuñ atmaz yabana Dürriyā
Ḥamdün-lillāh kim didiklerince vardur sevdigüm

[222b]

Ḥekīmbaşı-zādenüñ dīvān efendisi Ḥıfzī Efendinüñ defʿa-i sāniyede ḳandiye

[fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün]
Şadr-ı sâbık ḥazret-i āşaf ʿAlī Paşa kānuñ
Dest-ber-sīne ider cevrine Caʿfer ser-fürü

Luṭfı iʿmār eyleyüp her müstehak dil-ḥānesin
Ḳahrı dā' im itmede taḥrīb-i bünyān-ı ʿadū

Şadrđan oldı mükerrer ḳandiye vālisi çün
Ḳalʿasın tekrār seyrān eyler iken sū-be-sū

Tābya-i sürḥi görüp bir cāy-ı zībā-yı refʿ
Bir muʿallā ḳaşr olurdı didi inşā olsa bu

İltifāt idüp yemīn ile yesārına o dem
Şordı inşāsın murād itmiş mi eslāfım deyu

Ḳandiye dizdārı būs idüp zemīn-i ḥidmeti
Didi kim Nuʿmān Paşa-yı vezīr-i nīk-ḥū

Kendüsi çün Ḳandiye kendüsünüñ ḳandı idi
Tıfl iken olmuş meger şīrīn-kām-ı arzu

Eyledi ṭarḥın irāde olıcaḳ vālī velī
Evvelā bir çeşmesār itdi binā buldurdı şu

Sürḥtābya ḡāze-i rüy-ı zemīnden gūyiyā
Oldı anda çeşmesār-ı ḥayr cārī āb-rū

Resmini miʿmār ṭabʿı ṭarḥa itmişken şürūʿ
Oldı ressām-ı felek dīger varaḳdan ṭarḥ-cū

Hanyaya sevķ-i maııyye itdürüp taķdİR añā
Kaldı hālİ üzre hālİ yine bu cāy-ı nigū

Sāmi°a- pİRāsı olduķda bu resm ol āşafuñ
Ol dem emr itdi binā olunmasın bİ-güft ü gū

Yabdı bir kāh-ı mu°allā kim sehħār-ı felek
Sİne taħsinden eylerdi görse medd-i Hū

İrdi çün hūsn-i hitāma kaşr-ı bİ-hem-tā zamān
Eyleyüp teşrİf añā ol āşaf-ı ferħunde-rū

Bāşra derkinde oldıĝı maħalde kāşıra
Tā-derūn bahre taş üzre döküp birkaç sebū

İtdiler bir bir tüfenk-endāzlar teşmİR-i sāk
Aldı şeşhāne kavāl çakmak fİtİl mū-be-mū

Düşmenūñ kurşun kulaĝına hele ĝayb olmasun
Çok geliş var idi yigitler kaldılar anda gerū

Destine alup tūfengin āħir ol āşaf didi
İder işkest sebū ben bilmedigūm dest ise bu

Çakdıĝı dem oldı şİti mİşra°-i tārİh-hān
Sİne-i a°dā gibi çāk oldı işkest sebū – Sene 1157

[ARAPÇA]

[223b]

Kaşİde-i °Ulvİ der-vaşf-ı Nişāncı Muħammed Beg

[fā°ilātūn / fā°ilātūn / fā°ilātūn / fā°ilūn]

Şevķ-i ĥaddūñle şu dem kim işūm āh ü zār olur

Āh nār ü nār nūr ü nūr-ı mihrāsār olur

Uĝrasa bir taĝa ger zūlfūñ ĝam ile seyl-i eşk
Taĝ rāĝ ü rāĝ bāĝ ü bāĝ-ı sūnbūlzār olur

Hicr-i dīdār açİlsa gözden aķsa eşk-i telħ
Eşk cūy ü cūy yem yem ķulzūm-i zehħār olur

Bezm-i ĝamda derd-i dilden çıķsa āh-ı pūr-şerār
Kaţre dāne dāne la°l ü la°l cāna nār olur

Sİne ber olsa ĥayālāt-ı perī-rūyānla
Sİne kaşr ü kaşr ĥuld ü ĥuld-ı pūr-dīdār olur

Yârsız girsem sarây-ı manşıb ü cāha eger
Cāh çāh ü çāh kabır ü kabır-i teng ü tār olur

Yār ile bir tahta üzre hem-nişîn olsaḳ velī
Tahta taht ü taht baht ü baht her dem yār olur

Yārdan irse vücūdum bāğına peykān ü tīr
Tīr şāḥ ü şāḥ naḥl ü naḥl-i pūr-ezhār olur

Her ne ḥāke mün°akis oldıysa ḳadd ü rüy ü lebūñ
Ḥāk naḥl ü naḥl bāğ ü bāğ-ı pūr-esmār olur

Ḳulı oldum bir şehūñ kim işigine gelse ḥalk
Ḥalk mīr ü mīr °abd ü °abd-i ḥidmetkār olur

Nesr ü nazmuñ mālīki a°nī Nişānī Beg kānuñ
Nesr nazm ü nazm dürr ü dür dürr-i şehsüvār olur

Meclisüñde dāğlar yakṣam ten-i °üryānuma
Dāğ şem° ü şem° māḥ ü māḥ-ı pūr-envār olur

Dürr-i deryā-yı süḥansuñ başlasañ seci°e kaçan
Seci° beyt ü beyt şi°r ü şi°r-i gevher-bār olur

Nuṭḳa gelseñ şoḥbetüñ ehl-i dil ü aşḥāb ile
Nuṭḳ ḥarf ü ḥarf lafz ü lafz hep hemvār olur

Rezme binseñ düşmene emr eyleseñ mūra şehā
Mūr mār ü mār ejder ejder-i āteşvār olur

Bezme gelseñ gülşene ḥışm ile bakṣañ mārā ger
Mār mūr ü mūr zerre zerre-i bī-miḳdār olur

Genc-i °aşḳuñ eylese me° vā dil-i vīrānumı
Genc künc ü künc ğār ü ğār-ı merḳadvār olur

Ḥaṭṭ-ı la°lüñden meşāmma irse rīḥ-i müşk-bū
Rīḥ rāḥ ü rāḥ rūḥ ü rūḥ dā° im var olur

°Arş-ı °a°lā mesken olsa baña sensiz ey melek
°Arş ü ferş ü ferş ḳa°r ü ḳa°r çāḥ-ı mār olur

[224a]

Luṭf idüp ref° eyleseñ Ulvīyi süfl-i ḥākten
Süfl °ulv ü °ulv şadr ü şadr saḳfdār olur

Ser-güzeştüm nazm idüp bir kışsa peydâ eylesem
Kışsa hisse hisse guşsa guşsa yâr-i gâr olur

Midhatûñle sâhit-i fesehatde yazsam nice saır
Saır tîr ü tîr tîg ü tîg-i haşm-âzâr olur

Şerh idersem fazluñı idüp duâ-yı devletûñ
Şerh medh ü medh ʿilm ü ʿilm-i pür-envâr olur

M

[fâʿilātün / fâʿilātün / fâʿilātün / fâʿilün]

Çeşm-i merdüm kişi mey-hâre degüldür nedür
Mest-i hûn-ı dil-i bî-çâre degüldür nedür

Dâne hâlini ʿarz eylemeden maşşûdı
Şayd-ı mürğ-i dil-i âvâre degüldür nedür

Çeşm-i terde idicek cilve hayâl-i zeķanuñ
Dir gören beyza-i fevvâre degüldür nedür

Rûz [ü] şeb çeşmine hâb-âver iken cünbüş-i çerh
Kûdek-i bahtuma kehvâre degüldür nedür

Tîg-der-dest dine dinle işkeste
--- kaşd-ı dil-i zâra degüldür nedür

[ARAPÇA]

[225a]

li-nâmıķihî

[mefʿülü / fâʿilātü / mefāʿilü / fâʿilün]

Gördüm o şûhı gül gibi rengin ʿizârı var
Gülzâr-ı ğamda nâle ider şad hezârı var

Güfte-i Bezmî

[mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün]

Ne serve meyl ider tabʿum ne ʿarar seyr ider cānum
Hayâl-i qaddî yârümdür benüm serv-i hırāmānum

Cihāmı añladur bülbül gibi feryād ü efgānum
Kapuñda bir gedāyum luṭf ü ihsān eyle sultānım

Revā mı dergehinde dil ola pāmālūñ ey mehrü
Maķardur fîrāķuñla düşem şahrāya ben yâ Hû

Benüm tâc-ı serüm dil-berâ ol zülf-i °anber-bû
Kapuñda bir gedâyum luţf [ü] ihsân eyle sulţānum

Esîr-i bend-i °aşkuñ olalı zâr oldu çün kârum
Hâlâş olmaz gamm-ı zincîr-i sevdâdan dil-i zârum

Terahhüm kıl bu Bezmî-i kemtere ey mâh-ı ruhsârum
Kapuñda bir gedâyum luţf [ü] ihsân eyle sulţānum

[225b]

[FARSÇA]

Râgıb Paşa

[fâ°ilâtün / fâ°ilâtün / fâ°ilâtün / fâ°ilün]

Bezm-i meydür olma pür-çîn-i gâzab dem-beste gel
Hande-rûlukdur olan bu şîşeye şâyeste gel

Ğâlib-i gerdün olur bâzîçesinde bî-ta°ab
Hâtem-i hâlûñ iden genc-i dehenden deste gel

Peyrev-i feyz-i nesîm oldu nevâ-yı °andelîb
Açılursa kûşe-i bâğa n'ola âheste gel

Zevk-yâb-ı zahm-ı peykānuñ olan dâğ-âşinâ
İtdi her bir rişte-i hâra fedâ yek-deste gel

Ğonceveş mînâsı olmaz bir dañi lebrîz-i şerm
Şîşe-i nāmûsı zinhâr olmasun işkeste gel

Sāye-i zülfüñ ham-ender-hamdur ol ruhsârda
Yohsa bir gülşende olmaz sünbüle peyveste gel

°Āşık-ı rengîn-edāya berk-i sebz midür yeter
Gülistān-ı tab°-ı Râgıb'dan bu bir berceste gel

[226a]

Rāmiz

[mefā°lün / mefā°lün / mefā°lün / mefā°lün]

Küşād eyle niķābuñ şu°le vîrsün pertev-efşānuñ
Sehâb-ı tîreden çıksun mehāsā rûy-ı tābānuñ

Süvâr-ı esb-i nâz ol luţf idüp serv-i hîrāmānum
Hezārān güle °uşşāka olsun kûy-ı çevgānuñ

Olurdu sîne-i ʿuṣṣāka hep âmâc-ı zaḥm-âver
Çeküp tîğ-i nîgeh bir şerḥa ile cism-i ʿüryānuñ

Fitîl-i merhem-âlûda olan zaḥm-ı dil-i zâra
Yine müjgân-ı ḥûn-âlûd bedr ol çeşm-i fettānuñ

Olunca Rüşdiyâ şebdîz-i ḥānuñ rehrev-i maʿnâ
Pesend eyler görenler vādî-i şîʿr içre cevlnānuñ

Sā'ib
[FARSÇA]

[226b]

Ḥuṣûl-ı murādât için mücerrebdür
[FARSÇA]

Nabî
[fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün]
Bûlbûlāsâ bâğ-ı kûy-ı yâri seyrân eyledüm
Görmedüm ol gonceyi çāk-ı girîbân eyledüm

Mâ-ḥazar çün cîger ʿarz eyledüm ol âfetüñ
Çeşm-i sır beni ḥayâlin elde miḥmân eyledüm

Katl-i ʿamma arzû-yı ğamzesin taḫrîrle
Rûzigāruñ tîğ-i kînin pâ be-dāmân eyledüm

Müjde teşrîfüñ aldum ʿaşqdan şāh-ı ğammuñ
Şevk ile ârāyîş-i kâşāne-i cān eyledüm

Gülşen-i ṭabʿuñ yine bir gonce-i nevrestesin
Nābiyâ pîrāye-i destâr-ı ʿirfân eyledüm

Nā'ili
[mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün]
ʿÎzāruñ gül gül olmış bûseden dil-i dāğ dāğūñdur
Ḥased ol bâğbân-ı ʿaşka kim gül-çîn-i bâğūñdur

Göñül sen ʿandelîb-i bâğ-ı ğamsın durma feryād it
Ki bûy-ı bâğ-ı ḥayret nefḥa-pîrā-yı dimāğūñdur

ʿAyāñdur üft ü ḥîzinden ki sākî mest-i laʿluñdur
O dil kim bûsegāhı geh elüñ gāhî ayağūñdur

Nümāyān olmaduḡça şubḥ-ı vuşlat sönmesün yansun
Fitil-i dāḡ-ı firḡat sīnede ey ḡam çerāḡuñdur

Bu hengām-ı şaḡabda Nā' ilī maḡbūb ile meyden
Çemenler cūyda āyīne-i naḡş-ı ferāḡuñdur

M

[mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün]
Hirās-ı āḡ-ı ser-dem-i zūlfün irmez 'azābından
O sermā-dīde gitmez muttaşıl āteş-i kenarından

Beḡā-yı sūziş-i 'uşşāḡı iş'ār itdi maḡbūbuñ
Çıḡan sūnbül-şıfat derd-i dili çāk-ı mezarından

Olur seyyārī-i 'aksine bā'is yoḡsa ol bī-rahm
Ḥazer itmezdi mir' āt-ı derūnum inkisarından

Gelür bir gün beni pāmāl eyler ümīdiyle
Dü-çeşmüm naḡş-ı pā-mānendi kim rehḡüzārından

Ruḡ-ber-tāb-ı yāri gördi mihr ü māḡ-ı Nā' ilinüñ
Bir-iki ḡatreāsā düşdi çeşm-i i'tibārından

[227a]

Nābī güft

[mefā'ılün / fe'ilātün / mefā'ılün / fe'ilün]
Ḡamuñ senüñ dil-i ḡün-geşteḡi mekān idinür
Hümā-yı devleti gör ḡande āşiyān idinür

Hücüm-ı girye elinden alur amān virmez
Ḥayāl-i yāri naḡar gerçi bir zamān idinür

Ḡam-ı cihān ile baḡs itmek isteyen bī-dil
Meger zebān-ı şürāḡīyi tercümān idinür

Ḥamīde-ḡāmet ü zerdī-i rūyum ile beni
O şeḡsüvār ele alursa kemān idinür

Zamāne dāmḡehin ḡā' ir-i dil-i Nābī
Ḡarībdür ki varup kūşe-i amān idinür

Velehū

[mef'ulū / fā'ilātū / mefā'ilū / fā'ilūn]

Dil itmedi mahrem hayālūñi enīne
İzhār-ı cūr' et itmedi gör nazenine

Zātında gül ki sūhte nār-ı hūsndür
Hācet ne bülbulūñ nefes-i āteşine

Bulmuş dehān-ı dil-bere mānend-i noқта
Reşk eyledüm dilūñ nazar-ı hürde-bīnine

Dilde hayāl-i kāmēt-i yāri gören dindi
°Ar°ar dikildi bāğ-ı vefānuñ zeminine

Nābī senūñle itdi qasem şulha çerh
Bir āşti-°adūdur inanma yemīnine

M

Fī-harfi elf ez-gazeliyyāt-ı Sā' ib
[FARSÇA]

[227b]

Velehū
[FARSÇA]

Kıt'a
[FARSÇA]

Velehū
[FARSÇA]

[228a]

Velehū
[FARSÇA]

Mu°ammā-yı Alī kerremallāhū vechehū Hazret-i Muhammed sallem
[ARAPÇA]

[228b]

Velehū
[FARSÇA]

Tetimme

Kıt'a
[229a]

Velehū
[FARSÇA]

Velehū
[FARSÇA]

[229b]

Velehū
[FARSÇA]

M

[fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün]

Rāzıyım devrān beni bir lahza handān itmesün
Tek gubār-ı gussa-i dehr ile hayrān itmesün

Yakmasun geçdüm murādum şem'ini hergiz felek
Tek şeb-i tārık-i gamda zār [ü] giryān itmesün

Açmasun dil goncesin bāg-ı talebde rūzigār
Hâtırum tek berk-i gül gibi perîşān itmesün

Derd ile ölmek hayāt-ı cāvīdānīdür bana
Tek tabīb-i dehrden minnetle dermān itmesün

Her ne mihnet çekdürirse rāzıyım Rāzī felek
Tek hemān mihnetkeş-i ihsān-ı nādān itmesün

Gazel-i Nef'ī

[fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün]

°Aşıka ta'n itmek olmaz mübtelādur n'eylesün
Âdeme mihr ü maḥabbet bir belādur n'eylesün

Göñli dil-berden kesilmezse °aceb mi °aşıkuñ
Ġamzesiyle tā ezelden aşinādur n'eylesün

N'ola ta'ıyın itse zabt-ı mülk-i ḥüsni ğamzeve
Zülf-i bir aşüfte-i ser-der-hevādur n'eylesün

Zülfüne kalsa perîşān eylemezdi dilleri
Anı da taḥrîk iden bād-ı şabādur n'eylesün

Olmasa Nef'ī n'ola dil-beste zülf-i dil-bere
Ṭab'-ı şūḥı dāma düşmez bir hümādur n'eylesün

M

[fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün]

Vālid-i mācid-i qādīmi Şeyh İbrāhīmden

Kime şordum ol idi ʿaşırında efḍal didiler

Fevtinüñ tārīhini didüm ʿAfīfī ben sinem

Şeyh-i ekmel didiler hem şeyh-i kāmīl didiler

[230a]

Velehū

[FARSÇA]

Fī-harfi't-tā

[FARSÇA]

[230b]

Velehū

[FARSÇA]

[ARAPÇA]

Velehū

[FARSÇA]

[231a]

Fī-harfi's-sā

[FARSÇA]

Dürri

[fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün]

Pārelendi nice cevrüñle dāmānum yeter

İtdi yād amānuma çāk-ı girībānum yeter

Qıl beni bir kerre manzūr-ı nigāh-ı iltifāt

İtme istignā luṭf eyle sulṭānum yeter

Çünkü bir sulṭān-ı hüsne müntesibdür her gedā

Āsitānuñdan beni dūr itmesün bir dem Hudā

İstesem başumda memdūd olsa ger zıll-i Hümā

Bañā ser-tācum efendüm şāh-ı hūbānum yeter

Yār ile mahfīce şoḥbet eylesem aḡyārsız

Tek hemān ol ḡonce gülşende açsun hārsız

Dürriyâ bir habbeye alam cihânı yârsız
N'eyleyem dünyâ metâ'ın baña sultânım yeter

M

[mefâ'îlün / mefâ'îlün / mefâ'îlün / mefâ'îlün]

°İzârûñ gül gül olmuş büsedden ey dâğ-ı dâğuñdur³¹

Ḥased ol bâğbân-ı °aşka kim gül-çîn-i bâğuñdur

Nümâyân olmadıkça şubḥ-ı vuşlat sönmesün yansun
Fitîl-i dâğ-ı firkat sînede ey dil çerâğındur

[231b]

Ne şeydür ol şāḥib-i re' s ne ki maḥşûş-ı sultân olup ser-i bürîde olsa ḥurûf [ü] hecâdan birinüñ ismi olur. O hâlde kalb olunsa eczâ-i aşliyyesinüñ birine ḥalel gelmeyüp ma'na-yı evveli münfehim olur. Sukût-ı °aynı cümle zî-rûḥda mevcûd bir nesne evvel ve āḥiri gılâfı meşhur yalnız ḥarf-i evveli müsemmas-ı i'tibârıyla ihtikâz ü vikâyete emr ü fermândur. Ḥarfân vasaṭı ber-ṭarz-ı cedîd yalnız āḥiri süver-i Ḳur'âniyye'den biri olup ber-laḥm-ı ṭarî olduğu zāhirdür. Ḥarfân evveli şavb-ı ğurāba şebḥ dinse daḥi muḥtemeldür. °Aded-i ḥurûfî ba'de'l-mi' eteyn dâ' ire-i ricālullāhdan birinüñ °addince olup seb'a-i seyyāreveş devvār olur. Ḥarf-i sālisi ḥazf olunsa bir meyve-i ḥoş-ḥār olmağa muḥtemeldür. Yalnız ḥarf-i evveli daḥi ismi i'tibârıyla süver-i Ḳur'âniyye'den biri olduğu azḥer-mine'ş-şemsi ve'l-ḳamer kabîlindendir.

Li-vāhidi mine'z-zurefā' i

O ne ṭopçıdır ki başında yedi yüz neferi olup bir gün serdengeçdi oldum dise ikinci gün beşli ağası olmaklığı ihtiyār ider. Üçüncü gün ikinci cemā'ate yoldaşım dise ḳabûl itmeyüp yalnız ḳalup dördüncü gün birinci ṭopçı bölüğüne yoldaş olur. Beşinci gün odabaşıyum, otuz akçe °ulûfem var dise altıncı gün gāḥ Yeñiçeri gāḥ ṭopçıyum dîrsün, iki yüzli adamsın deyu rûsvā iderler. Ḥāşılı yedinci-sekizinci günlerde inşāf idüp aşāğısını yukaru ve yukarusunu aşāğa idüp terk-i ḳal'adur diyüp esāme virüp altmış dördüncü bölükden °add iderler. Gene yeñiçeri ṭopçı olmaz zu'muyla bir ḳal'a içine gizlenüp ra'd misālî ṭoplar gümledüp şenkler ider, bu tegri beline bir altun müjde virilür.

³¹ Bu iki beyitin yer aldığı gazel mecmuanın farklı bir sayfasında geçmektedir.

İstifsār-ı hāl-i Yūsuf-ı Sānī

Ne şeydür ol şāhib-i re' s māye-i şeyün 'acīb ki suķūt-ı re' si aķdem-i ef'ālden nefy-i harekāt bā'is olur. ... suķūt-ı 'aynı emr-i kıyām ve suķūt-ı ķademi emr-i kelām icāb ider. Hārrere'l-faķīrū Yūsufū Sānī

Tebyīn-i maķāl li-Rāzī Efendi

Şaḥş-ı mezbūr re' s-i seķaya ricālindendür. Setr-i sır eyledikde cāriye şüretinde cilveger ve suķūt-ı ķademi bahtlıga müş'irdür. Ma'a-hāzā ķāleb-i bī-seri ķalb olunsa meymūnı ve mübārek olduğı muzherdür. Hārrere'l-faķīrū Rāzī ufiye 'anh

[232a]

Benüm bintü'l-ineb mekkāresiyle ülfetüm yokdur.

İstifsār-ı hāl-i İshak-zāde Efendi

Nedür ol şey-i 'acīb ki ser-i bī-vücūdı üç yüz altmış yahud üç yüz olup suķūt-ı 'aynı leyl-i muzlimden fecr ve suķūt-ı lāmı bey' ü şirāyı muzhir ve ķāleb-i bī-seri ķalb olunsa ḥaml-i ḥāmilden müş'ir ve mi' eteyni ḥazfden soñra ser-nigün olsa re' s-i muṭallaķa müş'ir olur. Hārrere'l-faķīrū İshak-zāde

Tebyīn-i maķāl li-'Uşşāk-zāde Efendi

Şey'-i mezbūr zū'l-vecheyn olup ser-i bürīde olsa veca'-ı şadri iş'ār ider. Bā şikeste olduğda ifāde-i taḥşiş idüp o ḥālide ser-nigün olsa kendü maḥmūlün izhār ider. Hārrere'l-faķīrū's-seyyidü 'abdühü.

'Abdülğaffār Efendi ile yaşar ki ḥall olundu.

Nedür ol ism-i laṭīf ki toķuz ḥarf-i mektüb ve mefhūm-ı cüz'-i sānisi cümleye maṭlūb ve ḥarf-i evvel ve āḥiri taş'ifle serv-i mümāsil ve sānī ve sāmini ķalb ile vālidī ḥāvī ve sālis ve sābi' şafādur. Sor meclis-i ihvān ve rābi' ve sādisi şayd-ı semeke dām yalnız ḥāmisi 'aded-i şehre şāmil ve nışf-ı 'aks-i müstevīsi ķalb-i ba'z ile tehīye mürādif ve bāķisinūñ evvel ve sānisi ḥazf olunsa levāzım-ı insāniyyātdan cümle beyinde memdūḥ bir hareket ve ol daḥi tehī olsa mürādif; vālid maḥzūf olan ḥarf-i evveli zer-i ḥālīş olmasına iştibāh buyurulmaya.

Nedür ol şey'-i 'acīb ki ibtidā altmışlı ve muķarreb şeyḥüliślām sitteden infişālle Eşkici-zādeye üst ile bā'is-i ihtişāmdur. Kırķdan münfaşıl olduğda sūr-ı sūrūr iş'arıyla cemī' āyāt-ı Qur'āniyye'yi mübeyyin olur. Ķalb ile aşlı şimāli ve arz-ı şaķālibeden olduğunı muzhir, maskaṭ-ı re' si i'tibāriyla ser-nigün, Rūmī olmasını muḥbirdür. Pāyesinden bir ķadem hareket

itse rütbesi ʿālī ve sāmī olur. ʿÖrfi sākıı olmak lâzım gelse ʿazabdan çehresi beyāzger mūrına döner. Suķūt-ı ʿaynı re' si muıtlaka müşīr idügi zāhirdür.

Latīfı

[FARSÇA]

Bu çār beytde lafz-ı kūknūs çār imlā oldıgını izhār ider. Kaķnūs bir kuşdur, ziyādesiyle çok yaşar ve kanata karīb bir yere odun cemʿ idüp kanadların birbirlerine urup od zāhir olup yanar.

[232b]

[mefʿülü / mefāʿlū / mefāʿlū / feʿülün]

Ser-nümā oldı küleh-küşeden ol ter perçem
İtdi mir' āt-ı dili nāz ile muğber perçem

Ey zāt-ı şerīf sencileyin gevher-i pāke
Erbāb-ı sūhan seçmedi mi hılʿat-i zer hiç

Envāʿ-ı cevāhirle tolu genc-i nihānsın
ʿİndinde degül nās seni ańmaya ger hiç

Her bir şadefüñ cevfine bir kez nazār itseñ
Mümkin mi bedīd olmaya anlarda güher hiç

İrdi dem-i seyr-i gül-i nuʿmān-ı şakāyık
Bülbül güle üftāde iken nice geçer hiç

[mefʿülü / mefāʿlū / mefāʿlū / feʿülün]

Ey kāmīl-i dānā ki erir bende güher hiç
Kim bencileyin çākere mezelletde geçer hiç

Hiç nām ü nişān ile ʿarīf olmak olur mı
Şol kimse k'ola evvel eker āhır eker hiç

M

[mefāʿlün / mefāʿlün / mefāʿlün / mefāʿlün]

Fünün-ı sihr ile ol çeşm-i cāzū māhir olmuşdur
Ciger-i ʿuşşākını bir tār-ı mūya sāhir olmuşdur

Donandı bir berk bu sīm üzre tīr-i bürrānuñ
Belā meydānına ser ü şanevber vāfir olmuşdur

Ayağı altınıñ pāmālī itmiş muzhiķ senüñ
Ceybüm var ise ol zülf-i şebbü kâfir olmuşdur

Girībānı kebūdī cāmeden nūr-ı şenā-baḡşını
Şenāsın mihr-i enverdür ufukdan zāhir olmuşdur

Yüzüm mālīd-i ḥākpāy itdüm ehl-i ʿarafnāk
Ḳuşūrum setr idüp disünler reşki şāʿir [olmuşdur]

[233a]

Li-münemmikiḥī

[mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün]

Füsün ü fitnede ol çeşm-i cāzū māhir olmuşdur
Velī zülf-i dilāvīzūñ misālī nādīr olmuşdur

Ḥarāb-ender-ḥarāb oldı firāk-ı yārle gönüm
Gürūh-ı ehl-i ʿaşķa sūʾ -i ḳaşduñ bāhir olmuşdur

Cüdādur ʿaşıķuñ senden kerem ḳıl ey perī-peyker
Derūnundan dehāna dūd-ı ḥasret zāhir olmuşdur

Efendüm vaşl-ile şādān idüp bu ṭabʿ-ı maḥzūnı
Ser ehl-i hidāyet üzre hep ḡam dāyir olmuşdur

Kuşād oldı dil-i zārum görünce reşķüñi şiʿrūñ
Bu nev-güfte bi-ḥubādan hemān-dem şadır olmuşdur

Li-münemmikiḥī

[fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün]

Dil-i ḡaddārında görüp zülfüñi nālān olmasa
Kākül-i ḥamd-i zaḥmuñ gibi perīşān olmasa

Saḥa biñ kez dir idüm hem-demi aḡyār olma gel
Tırveş teʾ sīr ider ḡamz-ı raḳsiyān olmasa

Ḳayd-ı gisu-yı girihgerüñle bu ʿālemde ben
Beste-pāy-ı ḥayālüm ḳahr-ı devrān olmasa

Fikr-i derķ-i vuşlat-ı yār ile dehr içre Necīb
Gönümü işḡāl iderdüm derd-i hicrān olmasa

M

[mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün]

Hemān gülberk-i ruḥsāruñ açılsun
Saḥa şürb-i müdām ey ḡonce-leb ḳat ḳat ḥelāl olsun

Doğunsun tek hemān laʿl-i ... leb-i cāma
Katarsaṅ bāde-i nāba nemek k̄at k̄at ḥelāl olsun

Hemān ol māh ile bir ruḥṣat-ı bezm-i viṣāl olsun
Baña itdiklerin ey çarḥ saña k̄at k̄at ḥelāl olsun

Şalın üftādeler şaf şaf yoluṇda pāmāl olsun
Menās ü nār şīve k̄ad ki k̄at k̄at ḥelāl olsun

[233b]

Tevbenāme-i Veysī

[feʿilātūn / feʿilātūn / feʿilātūn / feʿilūn]

Yeter ey dil heves-i zūlf-i siyehkār yeter
Yeter ey cān-ı belā-dīde bu efkār yeter

Ceyb-i endīşeye çek başuṇı fīkr it ḥālūṇ
Halk ile eyledigūṇ beyhude güftār yeter

Rište-i fikre dürr-i eşk-i nedāmet nazm it
Arzū-yı dil içün didigūṇ eşār yeter

Mürğ-i ʿankā-per-i ʿazmūṇ yetür ol yerlere kim
Şāhbāz-ı nazar-ı himmet-i ebrār yeter

Der-i Mevlāya yüzüṇ sür yeter itdūṇ kendūṇ
Bende-i halka be-gūş-ı der-i eşrār yeter

Yeter oldı bu hevā vü hevesi terk idelüm
Yönelüp Hakkā reh-i şıdk ü sedāda gidelüm

Evvelā ʿazm idelüm bārgēh-i iclāle
Ravza-i şāh-ı rüsül merkad-i şāḥb ü āle

O şehūṇ gāşiye berdūş olalum maḥmiline
Yüz sürüp ḥāk-i reh-i nāka-i zer ḥalḥāle

Yollaruṇ ḥār-ı muğaylānına yüzler sürelüm
Lāleveş ğark idelüm çehreyi ḥūn-ı ale

Eşk-i ḥasret şaçalum rehgüzer-i ḥuccāca
Şürezārında Hicāzuṇ bite sūnbül ü lāle

Sūnbül āteş-i dilden saçılan dūd-ı kebūd
Lāle ḥūn-ı cigerden dökilen pergāle

Gel senüñle varalum yüz sürelüm dergāha
Ya'ñi dergāh-ı mu'allā-yı Resülüllāha

Tetimme

[fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilün]

Ravzası hākine fersüde kılup pīşānı
Lāle-gün eyleyelüm dīde-i hūn-efşānı

Diyelüm aña eyā ümmetinüñ ğam-hārı
Hasteler çāresi bī-çārelerüñ dermānı

[234a]

Enbiyā mefharı Hallāk-ı Cihān mahhbūbı
İki 'ālem güneşi iki cihān sultānı

Feyz-i lutf ü keremüñden bizi mahrūm itme
Raḥmet-i 'ālem iken devletinüñ 'unvānı

Yüz sürerken o şafāgāh-ı bülend-eyvāna
Būs iderken o kadem-cāy-ı celilüşşānı

Qaldurup dest-i du'ā ki kıblegeh-i a'lāya
Yalvaralum bizi yokdan yaradan Mevlāya

Diyelüm ey bizi yokdan getirüp var iden
Cevher-i 'aql ile tıfl-ı dili hüşyār iden

Qalbimüz ğonçe-i ser-beste-i taşdıķ idüp
Dilimüz bülbul-i destān-zen-i ikrār iden

Tāc-ı imān ü itā'atle ser-firāz idüp
Dīn-i İslāma kemer-beste-i esrār iden

Kimimüz devlet ile şāh-ı cihāndār-ı kulüb
Kimimüz künc-i kanā'atde sebükbār iden

Ey bizi mahz-ı kemāl-i kerem ü lütfundan
Dār-ı dünyāda bu eltāfa sezāvār iden

Şoñra lāyık mı bizi haste-i hicrān itmeñ
Mübtelā-yı elem āteş-i sūzān itmeñ

Tetimme

[fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilün]

Geçdi 'ömrüm heves-i zülf-i mu'anberde benüm
Qaldı 'aqlum girih-i kākül-i dil-berde benüm

Tîgine hançerine mâ' il olup dildârûñ
Çekdügüm derd ü belâ söylene dillerde benüm

Şāhbāz-ı nazarum niçeye dek beste kıala
Dām-ı dilgīr-i haṭṭ-ı yār-i semenberde benüm

Seyyi'ātum yazan ol kātib-i a'cāl-nüvīş
Vay eger itdügümi hep yaza defterde benüm

Şaķalum aķ yüzüm kara sözüm 'ayn-ı haṭā
Baña ağlañ baña kim 'arşa-i maḥşerde benüm

Ne yüzüm nazar-ı Ḥazret-i Ḥaķķa varacaķ
Ne sözüm varıcaķ Ḥazretine yalvaracaķ

[234b]

[fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilün]
Şadme-i kahr ile bir gün yıkılup ṭāķ-ı niṭāķ
Bu ber-efrāşte eyvān-ı zer-endüd-ı revāķ

Vaķtidür āhuñı tīr it kaddüñi eyle kemān
Sefer-i āhirete saña gerekmez mi yarāķ

Āh kim fışķ ile geçdi giceler gündüzler
Ne 'ibādāt-ı teheccüd ne şalāt [ü] işrāķ

İtdügüm cürme benüm yer ile gök şāhiddür
Bende yerden göge dekdür ğazaba istiḥķāķ

Virme dāmānumı dest-i ḥuşamāya yā Rab
Varıcaķ Ḥazretüñe başı kıaba yalın ayak

Virme olursa eger ḥaşma benüm dāmānum
Yine iḥsān ü kerem senden olur sultānum

Mest olup bāde-i ğafletle yitürdük özümüz
Bilmedik düş gibi geçdi gicemiz gündüzümüz

Zıkr ü tesbīḥine şarf eylemedik 'ömrümüzü
Ḥazret-i Ḥaķķa niyāz itmege yokdur yüzümüz

Çehre-fersüde-i ebvāb-ı erāzil olduk
Kalmadı ḥazretine varmağa hergiz yüzümüz

Ten-i ḥākimüzü bir gün götüre şarşar-ı merg
Şöyle ber-bād ola kim görmeye kimse tozımız

Bilseñ ey dīde ki neler gelse gerek başımuza
Görseñ ey dīde neler görse gerekdür gözümüž

Zülcelālā baña ol demleri āsān eyle
İşümi zıkr-i cemīlūñ işüm īmān eyle

Tevbe yā Rab giriftār-ı hevā olduğuma
Tevbe yā Rab talebkār-ı belā olduğuma

Tevbe yā Rab esīr-i mey-i gültreng olup
Bende-i muğbeçe-i işve-nümā olduğuma

[235a]

Arzū-yı şanem-i mählikā idügüme
Mübtelā-yı heves-i mihr-i vefā olduğuma

Peyrev oldum o sühanpervere itdüm tevbe
Dā' imā rāhber-i ʿamd ü haṭā olduğuma

Tevbe yā Rab ʿibādet şanup itdiklerüme
Dāmen-ālūde-i çirkāb-ı riṣā olduğuma

Tevbe yā Rab haṭā yoluna gıtdiklerüme
Bilüp itdiklerüme bilmeyüp itdiklerüme

Yā İlāhī şeref-i ḥazret-i Peyğamber için
Siper-i mähı iki pāre iden server için

Şeb-i İsrāda olan sırr-ı muḳaddes-i Ḥaḳḳı
Leyle-i Ḳadrdeki vaḳt-i şafā-küster için

Ḥande-i ḥüsn-i cihānsüzı için Şıddīḳuñ
Girye-i ḥazret-i Yaʿḳūb-ı belāperver için

Nūr-ı şıddīḳ-ı Nebī maʿdelet-i Fārūḳı
Ḥilm-i ʿOsmān ü keremküsterī-i Ḥayder için

Ol iki dürr-i dılürüz-ı bināgüş-ı felek
Yaʿnī ol ḳurretü'l-ʿayneyn-i Şeh-i Ḥayber için

Luṭf idüp eyledügi cürm ü fesāda bakma
Veysī-i rū-siyehi nār-ı caḥīme yakma

İlāhī

[fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün]

Ey cemālūñ pertevinden zerre cürm-i āfītāb
İktibās-ı nūr ider her ān yüzünden māhitāb

Kehkeşān-ı cedvel aña ser-levha mihr-i encüm-nuḡat
Nüh felek evşāfına ṭoḡuz varaḡlı bir kitāb

Tābe-key hüşyārī-i züh-d-ile bunca telḡ-kām
Bāde-i aşḡuñla olsun bu ḡöñül mest ü ḡarāb

Bāb-ı lüṭfuñdan Ḥudāvendā meded dūr eyleme
Eyle sultānum şefā'atle Rāşidi behre-yāb

[ARAPÇA]

[235b]

Ulvī

[fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün]

Yā Resūlüllāh cemāl-i pākūñ ol nūr-ı Ḥudā
Seyyidü'l-kevneyn sensin ma'den-i kân-ı seḡā

Çün "Ve mā erselnāke illā raḡmeten li'l-ālemīn"
Şānuña itdi zuhūr ey şāh-ı sultān-ı enbiyā

Zātuñı İncīl içinde fehm idüp gökde Mesīḡ
Bekler ümmet olmaḡa saña resūl-ı kibriyā

Şem'-i zātuñla döner bu cümle fānūs-ı felek
Ey resūl-ı faḡr-i ālem bendedür ālem saña

Cürm ü işyān-ile dilḡaste bu Ulvī çākerūñ
Yā Resūlüllāh kerem eyle şefā'atle devā

Müfred

[mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün]

Ḥudāvendā şefī'ü'l-müznibīnā eyle raḡmet kim
Siyeh-rū bir ḡuluñdur Sābit āşūfte vü şeydā

Fuzūlī

[mef'ülü / fā'ilātü / mefā'ilü / fā'ilün]

Yā Rab hemīşe luṭfuñu et reh-nümā bana
Gösterme ol ṭarīḡi ki ḡitmez saña bana

Kaṭṭe eyle āşināluğum andan ki ğayrdur
Ancak öz āşinālaruñ et āşinā baña

Oldur baña murād ki oldur saña murād
Hāşā ki senden özge ola müddeā baña

Yok bende bir ʿamel saña şāyeste ey eger
Aʿmāle göre ger vere ʿadlūñ cezā baña

Havf ü recāda muẓtaribem var ümīd kim
Luṭfuñ vere beşāret-i ʿafv ü ʿıṭā baña

Habs-i hevāda koyma Fuzūlī-şifat esīr
Yā Rab hidāyet eyle ẓarīk-i fenā baña

[236a]

[ARAPÇA NESİR]

Kıṭʿa

[mefʿülü / mefāʿilü / mefāʿilün / fāʿl]

Baḥr-i ğama düşdüñ ise be-takdīrest
Keşti-i ümīdüñ itme zinhār şikest
Eyletür seni elbette kenār-ı kāna
Emvāc-ı ʿināyāt-ı Hudā dest-be-dest

Nābī

[mefʿülü / fāʿilātü / mefāʿilü / fāʿilün]

Baḥr-i sefīde geldi güm oldı yem-i siyāh
ʿAfv-ı Hudāya nisbet ile böyledür günāh

Eylemez beyāz nāme-i aʿmāli nūr-ı ʿafv³²
Qalmaz siyāh-ı mihre muḳābil cebīn-i māh

Kesmem ümīd rahmet-i Haḳdan günāh ile
Maḥv eyledikçe tīre-şebi nūr-ı şubḡāh

Rüy-ı siyāh vāsıta-i rahmet olmağa
Müy-ı siyāh sefīdfām olduğı güvāh

Bārān-ı rahmet itmeye hāşāke çok bāk
Seyl-i bahār dilde kıomaz gerd-i iştibāh

Ümmīd odur günāh ola ruḥsār-ı rahmete
Çeşm-i siyāh ü zülf-i siyāh ebrū-yı siyah

³² Manzumenin veznine göre bir hece fazla yazılmıştır.

Böyle maķāle virdi cesāret ümmīd-i ʿafv
Bu sözde itme Nābiyi şermende yā İlāh

[ARAPÇA]

[236b]

Şarkī-i Sehvī Celebi

Bezm-i ʿişretgāha getürdüm yāri / Nūş-ı cām oldu ayağ ayağa
Mest olup süzüldi çeşm-i cārī / Ebrūlar karışdı kucağ kucağa

Bir gice cānımda mihmānum oldu / Felekde gönümce devrānum oldu
Diri ʿāşık saña fermānum oldu / Cām-ı hābı düşse yatağ yatağ

ʿĀlemde misli yok ol nāzenüñe/ Kādir ʿāşık o mahcubaña
Hū yā şarıldum sīne-ber-sīne / Kōl kola bel bele dudağ dudağa

Hasretüñle yaķduñ vücūdum nāra / Müştāk-ı vuşlat
Duʿālar sezā mı böyle mekkāra / Ağyār virmiş yataķ yatağa

[FARSÇA]

SONUÇ

Bu çalışma, 18. yüzyılda yazıldığı tahmin edilen Millet Kütüphanesi'nde kayıtlı olan bir şiir mecmuasını ele almaktadır. Gerek kütüphane kayıtlarından gerekse “li-nâmıkîhi'l-hakîr, li-muharrirîhi'l-ahkar, li-muharrirîhî, Ârif Efendi, Ârif” gibi kullanılan gazel başlıklarında bu mecmuanın Ârif adlı bir şair tarafından derlendiği tespit edilmiştir.

Mecmuanın derleyeni olan Ârif adlı şaire ait 17 gazel, 3 kıt'a ve 2 müfred beyit mevcuttur. Nâbî, 37 gazelle mecmuada en çok şiire sahip olan şairdir. Bâkî'nin 28, Râşid'in 24, Fasîh'in 22, Bosnalı Sâbit'in ise 15 şiiri yer almaktadır. Mecmuadaki şairlerin şiir sayılarına bakıldığında Ârif Hikmet'in Nâbî, Bâkî, Fasîh gibi şairlerden etkilendiği görülmektedir.

Mecmuada yer alan şairler belli bir yüzyıla göre sıralanmamıştır. 17. yüzyılda yaşayan şairlerin mecmuada ağırlıkta olduğu görülmektedir. Bununla birlikte 16 ve 18. yüzyılda yaşayan şairler de mecmuada yer almaktadır. Çok az da olsa 15. yüzyıl şairleri vardır. Mecmuanın geniş bir zaman dilimini kapsadığı anlaşılmaktadır. Bu durum mecmuanın 18. yüzyıl ve sonrasında derlendiğini gösterir. Gerek alfabetik gerekse kronolojik olarak mecmuanın belli bir düzen ve disiplin gözetilerek derlenmediği görülmektedir. Mecmuayı derleyen kişinin tercihleri mecmuanın düzen ve disiplinini belirlemektedir.

Mecmuada farklı konularda gazeller olmasına karşın hikemî gazellerin ağırlıkta olduğu görülmüştür. Mecmuada nüsha farklılıklarına detaylı bir şekilde değinilmemiş; transkripsiyonlu metin verilerek mecmuada yer alan şairlerin şiirleri yayımlanmış dîvânlarla karşılaştırılmış ve nüsha farkları dipnot şeklinde gösterilmiştir. Mecmuada yer alan nüsha farkları vezne uymasa dahi metne bağlı kalınmak amacıyla değiştirilmemiş, asıl metinde olduğu gibi yazılmıştır. Gazellerde silik çıkan ya da tam okunamayan yerler üç nokta (...) şeklinde gösterilmiştir. Mecmuanın tıpkıbasımına yer verilmemiş olup, mecmuada şiirlerin bütünlüğünü bozmamak kaydıyla az da olsa metin tamiri yapılmıştır. Bazı şairlere ait gazellerin o şairin dîvânında mevcut olmadığı tespit edilmiş ve bunlar ayrı bir çalışmanın konusu olduğu için burada belirtilmemiştir. İleriki zamanlarda farklı bir çalışmada bu gazellerin ele alınması düşünülmektedir.

Mecmuada hangi şaire ait kaç şiir olduğu, hangi şiirin hangi varakta olduğu, mecmuada yer alan Arapça ve Farsça şiirler tablo şeklinde gösterilmiştir. Şairi tespit edilemeyen şiirler ayrı bir tabloda varak numaraları ile birlikte gösterilmiştir. Mecmuanın detaylı içeriği ise Şiir Mecmualarının Sistemik Tasnifi Projesi (MESTAP) tablosunda gösterilmiştir. Bu çalışmada

ele alınan mecmua, var olan mecmuaları bir araya getirip sistemli bir şekilde bu mecmuaları incelemeyi amaçlayan bir proje olan MESTAP projesi dikkate alınarak hazırlanmıştır.

Mecmuada yer alan şairler ile ilgili bilgi kütüphane kaydında yer alan künyeden oluşmaktadır. Kütüphane kaydındaki künye şu şekildedir:

“Mecmuada yer alan şairler ve sair malumat dökümü şöyledir:

Bazı Arapça ve Türkçe vecize ve beyitler; Müfredler; Sabit Efendi, İbn-i Kemal, Molla Celaleddin, Fasîhü'l-mevlevî, Seyyid Vehbi, Rami Mehmed Paşa, Nâbî, Rüşdi, Ârif, Nâzım, Tâlib, Nâili, Sırrî, Sami Efendi, Nedim, Adem Efendi, Cazim, Neşatî, Şâkir Beg, Şinâsi, Râşid Efendi, İsmetî, Vâsıf, Resimü'l-mevlevî, Arzî Dede el-Mevlevî, Seyyid Nahifî, Necib, Behâyî, Vâsık, Âsım İsmail Efendi, Pîrzâde Molla, Zihnî, Dürri, Bakî, Cevrî, Fehim, Azmîzade, Nefî, Kânî, Tıflî Çelebi, Seyyîd Fuzûlî, Riyâzî, Müstezâd-ı Hayâlî-i Selânikî, İzzet, Yahyâ, Fâizî, Sâib, Arapça fikhî ibareler, Taftazân'dan alıntı Arapça ibareler, sahibi meçhul müfredler, Tahmis-i Âli, Arapça şiir, Akovalı-zade Hatem, Mensur Arapça İbareler, Câmi (Farsça), Der-vasf-ı dervîşân-ı zaman ez-Kâtib Çelebi (şiir), Hâfız, Fenâî, Kâsım-ı Hayyam, Mevlana Tâceddin Geylânî, Bir ayet tefsiri (Buradan itibaren eserin yaprak numaralarında bazı karışıklıklar, atlamalar vs. mevcuttur. Biz eseri düzgün olarak yeniden numaraladık) Mantıkî, Makalî, Şemsi, Bezmî, Arapça ibareler ve beyitler, Sâni'î, Cinâni Beg, Sâkıb Efendi, Fehim'in Şehri'nin mahdumu vefat edince yazdığı şiir, Şehrî, Miraciye-i Nâdirî, İshak Efendi, bir türkû, satranç hakkında fikirler, Ulvî, İmriü'l-kays, li-nâmıkîhi'l-fakîr (Ârif), Hassan, Accâc, Haccacdan bir nakil, Muhtelif Fevaid, isimsiz şiirler, Çekdirme Levendi için dediği şiir, Bâkî'nin Anadolu Kazaskeri Mehmed Efendiye yazdığı Sünbül kasidesi, Hall-i Vehbi berây-ı târih-i Nâbî, çocuk lisanından şiir, Nevres, nükteler, Haylî, Nev'i, Nâyi, Emrî, birine yazılan sakal tarihleri, Rûhi, Sabrî, Neyli, Bedr Aga, Lâmiî, Adlî, Münifî, Nasuhî, Hâmi, Gevherî, Lutfî, Nahifî'den Câmi'ye tahmis, Râcî, Fâik, Tarzî, Emin, Karaferyeli Ramiz Efendi, Edirnevi Mustafa Aganın Ramiz'e naziresi, Tarih-i Sa'di Efendi, Tahmis-i Kâtibi, Sehmî, Vahîd'in mahbubu için yazdığı manzum hikaye, Hekimbaşızade'nin Dîvân Efendisi Hıfzî Efendi'nin Kandiye münasebetiyle Ali Paşaya yazdığı methiye, sene 1157, Ulvi'nin Nişancı Mehmed Beg için yazdığı kaside, Râgıb Paşa, Latifi, Tevbename-i Veysi, Şarki-i Sehvi (?) Çelebi. Şiraze sağlam olmakla beraber bazı varaklar ayrılmış durumda.”

Mecmua dijital ortamda elde edildiği için mecmuanın fiziki özelliklerine ulaşamamış ve bu nedenle mecmuanın fiziki özellikleri hakkında bilgi sahibi olunamamıştır. Mecmuanın fiziki özellikleriyle ilgili elde edilen bilgiler ise mecmuanın kütüphane künyesinde kayıtlı olan bilgilerdir.

KAYNAKÇA

- AYDEMİR, Yaşar, (2007), “Metin Neşrinde Mecmuaların Rolü ve Karşılaşılan Problemler”, Turkish Studies / Türkoloji Araştırmaları Volume 2/3 Summer.<http://www.turkishstudies.net> (21.03.2016)
- AYDEMİR, Yaşar, (2007), “Metin Neşrinde Mecmuaların Rolü ve Karşılaşılan Problemler”, Turkish Studies/ Türkoloji Araştırmaları 2/3, s. 122-137
- BİLGE, Mustafa, (1991), TDV İslam Ansiklopedisi, C.3, s. 365-366)
- ÇAĞBAYIR, Yaşar, (2007), Ötüken Türkçe Sözlük, İstanbul: Ötüken Neşriyat
- DEVELLİOĞLU, Ferit, (1990), Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat, Ankara: Aydın Kitabevi Yayınları
- DOĞAN, Ahmet, (2011), Osmanlı Türkçesi Sözlüğü, Ankara: Akçağ Yayınları
- KEMİKLİ, Bilal, (1999), İslami Araştırmalar Dergisi, C.12, s.319)
- KILIÇ, Atabey, (2012), Mecmua Tasnifine Dair, Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII, Mecmua: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı, s. 77-96, İstanbul: Turkuaz Yayıncılık
- KÖKSAL, Mehmet Fatih, (2012), Şiir Mecmualarının Önemi ve Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi. Eski Türk Edebiyatında Tenkit ve Teori, İstanbul: Kesit.
- KUT, Günay, (1986), Mecmu‘a, Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi (Devirler, İsimler, Eserler, Terimler),(c.6, s. 170-173), İstanbul: Dergâh Yayınları
- KUT, Günay, (1986), “Mecmualar”, Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi, C. 6. İstanbul: Dergâh Yayınları
- LEVEND, Agâh Sırrı, (1998), Türk Edebiyatı Tarihi Giriş, Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları
- ÖZEROL, Nazmi, (2013), Millî Kütüphane’de Kayıtlı 4689/5 Numaralı Şiir Mecmuası, Turkish Studies
- ÖZÖN, Mustafa Nihat, (1979), Osmanlıca-Türkçe Sözlük, İstanbul, Ankara: İnkılap ve Aka Kitapevleri
- International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 8/1 Winter.<http://www.turkishstudies.net> (14.03.2016)

PARLATIR, İsmail, (2006), Osmanlı Türkçesi Sözlüğü, Ankara: Yargı Yayınevi

UZUN, Mustafa, (2003), Mecmûa, TDVİA, C.28, s.265-268, Ankara

ÜNVER, İsmail, (2008), Çeviriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler, Turkish Studies
İnternational Periodical Fort the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 3/6 Fall

